

POŽEŠKO-SLAVONSKI SLUŽBENI GLASNIK

List izlazi prema potrebi

ISSN 1845-9013

SADRŽAJ

Stranice:

AKTISKUPŠTINE

- Zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje od 2013. – 2018. godine	2
- Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje od 2013. – 2018. godine	3

Broj 5 · Požega, 20. ožujka 2020. godine

AKTI SKUPŠTINE

Temeljem članka 39. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19) i članka 16. Statuta Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 1/13 i 2/18), Županijska skupština Požeško-slavonske županije na svojoj 14. sjednici održanoj 16. ožujka 2020. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

**o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru
Požeško-slavonske županije za razdoblje od
2013. – 2018. godine**

I.

Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2013. – 2018. godine koje je izradio i predložio Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, Klasa:350-01/18-05/1, Urbroj:2177/1-3-1-20-5 od 28. veljače 2020. godine.

II.

Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2013. – 2018. godine sastavni je dio ovog Zaključka.

III.

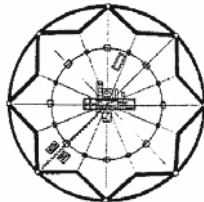
Ovaj Zaključak i Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2013. – 2018. godine objavit će se u „Požeško-slavonskom službenom glasniku“.

**ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE**

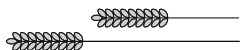
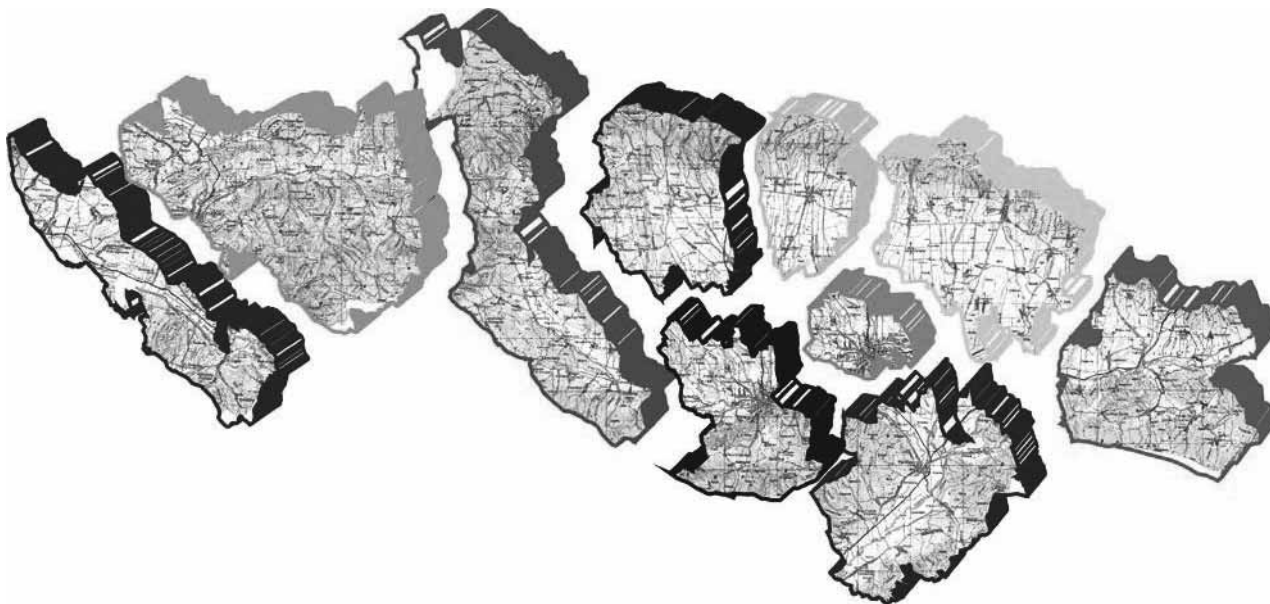
KLASA: 021-02/20-03/1
URBROJ: 2177/1-05-05/1-20-14
Požega, 16. ožujka 2020.

**PREDSJEDNICA
Josipa Miličević, v.r.**

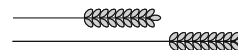
**Zavod za prostorno uređenje
Požeško-slavonske županije**

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE
za razdoblje 2013. – 2018. godine**

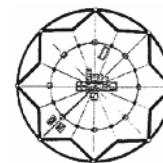
požeško-slavonska županija
požega, veljača 2020. g.

JAVNA USTANOVA

**Zavod za prostorno uređenje
Požeško-slavonske županije**

Županijska 7, 34 000 Požega, HR
tel:(+385)034/290-222;fax:(+385)034/290-220

Klasa: 350-01/18-05/1
Urbroj: 2177/1-3-1-20-5
Požega, 28. veljača 2020.

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE
za razdoblje 2013. – 2018. godine**

Nositelj izrade:

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

Izrađivač Izvješća:

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Ravnatelj Zavoda:

MLADENKO SOLDI, mag.ing.aedif.

Voditelj izrade Izvješća:

RENATA MADUNIĆ-HAJEK, mag.ing.arch

Stručni tim na izradi Izvješća

MLADENKO SOLDI, mag.ing.aedif.
RENATA MADUNIĆ-HAJEK, mag.ing.arch.
GORDANA BOBAN, mag.ing.arch.
DAVOR ŠARIĆ, mag.ing.techn.lign.
MARIJA FRANJIĆ, bacc.admin.publ.
DRAGICA OBRADOVIĆ, bacc.ing.aedif.
TIHOMIR BAHORA, bacc.ing.aedif

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE
POŽEGA

14. 05. 2015.	
Org. j.	
Službeni broj	Pril. Vrij.

REPUBLIKA HRVATSKA
JAVNI BILJEŽNIK
Brekalo Ante
Požega, Dragutina Lermana 6

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

MBS:

050045767

OIB:

83287538636

NAZIV:

1 Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

SJEDIŠTE/ADRESA:

1 Požega (Grad Požega)
Županijska 7

PRAVNI OBLIK:

1 ustanova

DJELATNOSTI:

- 3 * - Izrada odnosno koordinacija izrade i praćenja provedbe prostornih planova područne (regionalne) razine
- 3 * - Izrada izvješća o stanju u prostoru
- 3 * - Vodenje informacijskog sustava prostornog uređenja i upravlja njime u okviru njegovih ovlasti
- 3 * - Priprema polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova užih područja
- 3 * - Pružanje stručne savjetodavne pomoći u izradi prostornih planova lokalne razine
- 3 * - Može izradivati i prostorni plan uređenja grada i općine, urbanistički plan uređenja od značaja za Republiku Hrvatsku, odnosno županiju te obavljati stručne analitičke poslove iz područja prostornog uređenja ako to traži Ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja ili župan
- 3 * - Druge poslove u skladu sa Zakonom i Statutom Zavoda

OSNIVAČI/ČLANOVI DRUŠTVA:

- 1 Požeško-slavonska županije
Požega, Županijska 7
- 1 - osnivač ustanove

OSOBE OVLAŠTENE ZA ZASTUPANJE:

- 1 dipl.inž. Mladenko Soldo, OIB: 71216154243
Požega, Zelena 16
- 2 - ravnatelj
- 2 - Zastupa ustanovu pojedinačno i samostalno.

PRAVNI ODNOSI:

Osnivački akt:

- 1 Odluka o osnivanju javne ustanove Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije od 14.ožujka 2008.godine.

REPUBLIKA HRVATSKA
JAVNI BILJEŽNIK
Brekalo Ante
Požega, Dragutina Lermana 6

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

PRAVNI ODNOSI:

Statut:

- 1 Upravno vijeće usvojilo Statut dana 30.10.2008.godine.
- 3 Upravno vijeće Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, na svojoj sjednici održanoj 09.10.2014. godine donijelo je novi Statut kojim je u cijelosti zamijenjen Statut od 30.10.2008. godine.

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU Tt	Datum	Naziv suda
0001 Tt-09/93-2	19.02.2009	Trgovački sud u Slavenskom Brodu
0002 Tt-09/216-2	02.04.2009	Trgovački sud u Slavenskom Brodu
0003 Tt-14/5848-2	22.12.2014	Trgovački sud u Osijeku Stalna služba u Slavenskom Brodu

Pristojba: _____

Nagrada: _____

JAVNI BILJEŽNIK
Brekalo Ante
Požega, Dragutina Lermana 6

Ja, Javni bilježnik ANTE BREKALO iz Požege, Dragutina Lermana 6,
temeljem čl.5. ZSR (N.N br.1/95, 57/96, 45/99, 54/05) po uvidu u sudski registar
kojeg sam današnjeg dana izvršio elektroničkim putem,

i z d a j e m

**Izvadak iz Sudskog registra za ustanovu: Zavod za prostorno uređenje
Požeško-slavonske županije, Požega, Županijska 7, MBS: 050045767**

Izvadak se sastoji od 2(dvije) stranice.

Javnobilježnička pristojba za ovjeru po Tbr.11 st.1 ZJP naplaćena u iznosu od 10,00 kn. Biljezi
naljepljeni i poništeni na ispravi koja ostaje u arhivi.
Javnobilježnička nagrada po čl.17 st.3 PPJT zaračunata u iznosu od 60,00 kn. Zaračunat PDV u
iznosu od 15,00 kn.

BROJ: OV-4272/15
U Požegi, 14.05.2015

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GRADITELJSTVA
I PROSTORNOGA UREĐENJA
10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 20
Tel: 01/ 3782 444 Fax: 01/ 3772 822

Uprava za prostorno uređenje, pravne poslove i programe Europske unije

Klasa: UP/I-350-02/17-07/12
Urbroj: 531-05-17-2
Zagreb, 22. svibnja 2017.

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
POŽEŠKO-SLAVONSKOŽUPANIJE
POŽEGA

23.05.2017.g.

Šifra projekta	Org. j.
Uredbeni broj	Pril. Vrij.

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, povodom zahtjeva Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije iz Požege, Županijska 7, zastupanog po ravnatelju Mladenku Soldo, dipl.ing.građ., za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, na temelju članka 9. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje („Narodne novine“, br. 78/15.), donosi

RJEŠENJE

I. **Zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije iz Požege, Županijska 7, daje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova izrade nacrtu prijedloga svih prostornih planova i nacrtu izvješća o stanju u prostoru svih razina te obavljanje poslova u vezi s pripremom i donošenjem svih prostornih planova i izvješća o stanju u prostoru svih razina iz članka 2. stavka 1. točke 1. Pravilnika o izdavanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja („Narodne novine“ br. 136/15.).**

II. Pravna osoba iz točke I. izreke ovog rješenja dužna je jednom godišnje u mjesecu u kojem je izdana suglasnost dostaviti Ministarstvu dokumentaciju kojom se dokazuje da nisu prestali postojati uvjeti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.

III. Suglasnost iz točke I. izreke ovoga rješenja ukinuti će se rješenjem ako pravna osoba prestane ispunjavati uvjete propisane za izdavanje suglasnosti, uvjete koji moraju biti ispunjeni prilikom izrade prostornih planova ili ako stručne poslove prostornog uređenja obavlja protivno Zakonu o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje, propisima donesenim na temelju tog Zakona ili protivno propisima kojima se uređuje područje prostornog uređenja.

Obrazloženje

Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije iz Požege, Županijska 7, podnio je ovom Ministarstvu zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje svih stručnih poslova prostornog uređenja.

Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev priložio sve dokaze propisane odredbom članka 4. Pravilnika o izdavanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja:

1. fotokopiju rješenja o upisu u sudski registar kao dokaz da je Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije iz Požege, registriran za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja,

2

Klasa: UP/I-350-02/17-07/12

2. dokaze da ima zaposlene ovlaštene arhitekta urbaniste :
- Renata Madunić-Hajek, mag.ing.arch., ovlaštena arhitektica urbanistica, br.ovl. A-U 8,
 - Gordana Boban, mag.ing.arch., ovlaštena arhitektica urbanistica, br.ovl. A-U 10
- Za svaku od navedenih ovlaštenih arhitektica urbanistica priložen je :
- a) izvornik potvrde o podacima evidentiranim u matičnoj evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ne starije od 30 dana i
 - b) rješenje o upisu u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista.

Uvidom u navedenu dokumentaciju utvrđeno je da podnositelj zahtjeva ispunjava sve uvjete za izdavanje zatražene suglasnosti.

Slijedom izloženog, a sukladno odredbi članka 96. stavak 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09.), riješeno je kao u točki I. izreke ovog rješenja.

Sukladno odredbi članka 10. stavak 2. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje, riješeno je kao u točki II. izreke ovoga rješenja.

Sukladno odredbi članka 10. stavak 1. istog Zakona, riješeno je kao u točki III. izreke ovog rješenja.

Upravna pristojba u iznosu od 35,00 kn po Tar.br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi Uredbe o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17) uplaćena je na račun državnog proračuna.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo je rješenje izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u Osijeku. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se navedenom Upravnom sudu predaje neposredno u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik, ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Dostaviti:

- ① Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 34 000 Požega, Županijska 7 n/p Mladenko Soldo, ravnatelj
2. Evidencija suglasnosti, ovdje
3. Spis, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA**HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA**

Klasa: UP/I-034-02/16-02/62

Urbroj: 505-04-16-02

Zagreb, 18. veljače 2016.

Hrvatska komora arhitekata odlučujući o upisu RENATE MADUNIĆ HAJEK, mag.ing.arch., iz POŽEGE, VANJE RADAUŠA 8 u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, na temelju članka 26. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (Narodne novine broj 78/15), i članka 37. Statuta Hrvatske komore arhitekata (Narodne novine broj 140/15), po službenoj dužnosti donosi

RJEŠENJE

1. U **Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista** upisuje se **RENATA MADUNIĆ HAJEK**, mag.ing.arch., iz POŽEGE, VANJE RADAUŠA 8, pod rednim brojem **8**, s danom upisa **11.02.2016.** godine.
2. Upisom u **Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista**, **RENATA MADUNIĆ HAJEK**, mag.ing.arch., stječe pravo na uporabu strukovnog naziva "**ovlaštena arhitektica urbanistica**" i pravo na obavljanje stručnih poslova temeljem članka 47. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i članka 48. Statuta Hrvatske komore arhitekata, te pravo na pečat i iskaznicu ovlaštene arhitektice urbanistice.
3. Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, **RENATI MADUNIĆ HAJEK**, mag.ing.arch. Komora izdaje pečat i iskaznicu ovlaštene arhitektice urbanistice.
4. Danom pravomoćnosti ovog rješenja prestaje važiti rješenje Klasa: UP/I-350-07/10-01/3644 Urbroj: 505-10-1 od 03.08.2010. godine.
5. Žalba protiv ovog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

Obrazloženje

Hrvatska komora arhitekata po službenoj je dužnosti provela postupak upisa RENATE MADUNIĆ HAJEK, mag.ing.arch., iz POŽEGE, VANJE RADAUŠA 8 u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista te utvrdila sljedeće:

- da je **RENATA MADUNIĆ HAJEK**, mag.ing.arch. upisana u Imenik ovlaštenih arhitekata – stručni smjer ovlaštena arhitektica urbanistica temeljem rješenja Klasa: UP/I-350-07/10-01/3644 Urbroj: 505-10-1 od 03.08.2010. godine.

RENATA MADUNIĆ HAJEK, mag.ing.arch., je prema odredbama Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji bila upisana u Imenik ovlaštenih arhitekata – stručni smjer ovlaštena arhitektica urbanistica i po toj osnovi obavljala poslove ovlaštene arhitektice urbanistice.

Prema odredbama Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju ustrojen je Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista kao zaseban Imenik.

Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista, ovlaštenu arhitekt urbanist stječe pravo na obavljanje stručnih poslova temeljem članka 47. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i članka 48. Statuta Hrvatske komore arhitekata.

Temeljem ovako utvrđenog činjeničnog stanja ispunjeni su uvjeti propisani u čl. 66. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju kojim je Hrvatska komora arhitekata bila dužna ustrojiti Imenik ovlaštenih arhitekata urbanista i sukladno tome provesti upis RENATE MADUNIĆ HAJEK, mag.ing.arch. u navedeni Imenik.

Slijedom ovako utvrđenog činjeničnog stanja predmetu je valjalo udovoljiti, te primjenom odredaba Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju, Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje i Statuta Hrvatske komore arhitekata i gradnje riješiti kao u izreci.

Uputa o pravnom lijeku: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu graditeljstva i prostornoga uređenja, u roku od 15 dana od dostave ovog rješenja.

Predsjednica Hrvatske komore arhitekata

Željka Jurković, dipl.ing.arh.

Jurkovic

Dostaviti:

1. RENATA MADUNIĆ HAJEK, POŽEGA, VANJE RADAUŠA 8
2. U Zbirku isprava Komore

Sadržaj:

UVOD	14
I. POLAZIŠTA	16
<i>I.1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA</i>	16
<i>I.2. ZAKONODAVNO – INSTITUCIONALNI OKVIR</i>	16
<i>I.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE</i>	18
<i>I.3.1. Geografski položaj</i>	18
<i>I.3.2. Reljef</i>	20
<i>I.3.3. Klima</i>	21
<i>I.3.4. Vode</i>	22
<i>I.3.5. Tlo</i>	22
<i>I.4. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE</i>	23
II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	25
<i>II.1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE</i>	25
<i>II.2. SUSTAV NASELJA</i>	28
<i>II.2.1. Sustav središnjih naselja</i>	28
<i>II.2.2. Gustoća naselja</i>	30
<i>II.2.3. Prostori za razvoj naselja</i>	31
<i>II.2.4. Stanovništvo</i>	33
<i>II.2.5. Društvena infrastruktura</i>	38
<i>II.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI</i>	45
<i>II.3.1. Gospodarski pokazatelji</i>	45
<i>II.3.2. Poljoprivreda</i>	52
<i>II.3.3. Šumarstvo i lovstvo</i>	53
<i>II.3.4. Turizam</i>	54
<i>II.3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina</i>	56
<i>II.3.6. Vodnogospodarski sustavi</i>	59
<i>II.3.7. Gospodarenje otpadom</i>	69
<i>II.4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA POŽEŠKO-SLAVONSKU ŽUPANIJU</i>	76
<i>II.4.1. Prometna infrastruktura</i>	76
<i>II.4.2. Energetska infrastruktura</i>	91
<i>II.4.3. Vodoopskrba i odvodnja</i>	96
<i>II.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA</i>	108
<i>II.5.1. Zaštita prirode</i>	108
<i>II.5.2. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara</i>	111
<i>II.5.3. Zaštita i očuvanje okoliša</i>	113
<i>II.5.4. Područja posebnih karakteristika</i>	115
<i>II.6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI</i>	121

III.	ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA	126
III.1.	IZRADA PROSTORNIH PLANOVA	126
III.1.1.	Prostorni planovi izrađeni za područje Požeško-slavonske županije	127
	A) PROSTORNI PLANOWI NA SNAZI	127
	B) PROSTORNI PLANOWI STAVLJENI VAN SNAGE OD PRETHODNOG IZVJEŠĆA	130
III.1.2.	Prostorni planovi u izradi za područje Požeško-slavonske županije	130
III.1.3.	Prostorni planovi obvezni za izradu za područje Požeško-slavonske županije	133
III.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA	136
III.2.1.	Prostorni plan Požeško-slavonske županije	136
III.2.2.	PPUO/G za područje Požeško-slavonske županije	139
III.2.3.	Izdavanje akata za provedbu prostornih planova	139
III.2.4.	Postupanje sa nezakonitom gradnjom	140
III.3.	PROSTORNI PLANOWI U ODNOSU NA DRUGE DOKUMENTE KOJI UTJEČU NA PROSTOR	142
III.3.1.	Dokumentacija relevantna za prostor Požeško-slavonske županije izrađena u promatranom razdoblju	142
III.3.2.	Dokumentacija relevantna za prostor Požeško-slavonske županije izrađena u prethodnom razdoblju	142
III.3.3.	Strateške procjene i procjene utjecaja zahvata na okoliš na području Požeško-slavonske županije izrađene u proteklom razdoblju	144
III.4.	PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE	145
III.4.1.	Izvješće o stanju u prostoru	145
III.4.2.	Prostorni planovi	145
III.4.3.	Provođenje mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru	146
III.4.4.	Ostale aktivnosti	151
III.4.5.	Provođenje ostalih mjera i smjernica za provođenje politike uređenja prostora i dokumenata prostornog uređenja	153
IV.	PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE	154
IV.1.	POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG PROSTORNOG RAZVOJA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE	154
IV.2.	OCJENA POTREBE IZRADA NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR NA RAZINI POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE	158
IV.2.1.	Potreba izrade i donošenja novih dokumenata prostornog uređenja	158
IV.2.2.	Potreba izrade i donošenja izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja	159
IV.2.3.	Potreba izrade studija i stručnih podloga potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije	160
IV.3.	PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA	162
V.	IZVORI PODATAKA	167
VI.	POPIS PRILOGA	174

UVOD

„Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2013. – 2018. godine“ (u daljnjem tekstu: Izvješće) izrađeno je temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 – u daljnjem tekstu: Zakon) te Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 48/14 i 19/15 – u daljnjem tekstu: Pravilnik), za razdoblje od četiri godine.

Ovo Izvješće izrađuje se nastavno na prethodno „Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2008. – 2012.“ koje je objavljeno u „Požeško-slavonskom službenom glasniku“, broj 8/13 od 19. prosinca 2013. godine.

Sadržaj Izvješća utvrđen je Pravilnikom, a na područnoj (regionalnoj) razini ono se izrađuje u odnosu na prethodno Izvješće Županije te: Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/17), Državni plan prostornog razvoja (u izradi), druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj na područnoj (regionalnoj) razini, prostorni plan županije, prostorne planove, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje niže razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru na područne (regionalne) razine.

Prema članku 40. Zakona i 4. Pravilnika, Izvješće sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja, provedbe i trendova razvoja u prostoru, analizu provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata i prijedloge za unaprjeđenje razvoja s osnovnim preporukama za naredno razdoblje.

Polazišta obuhvaćaju pregled osnova i ciljeva izrade Izvješća unutar zakonodavnog, institucionalnog i međunarodnog okvira za razdoblje za koje se Izvješće izrađuje te osnovna prostorna obilježja Požeško-slavonske županije.

Analiza i ocjena stanja obuhvaća prikaz ostvarenja osnovnih prostorno-planskih ciljeva, usmjerenja i određenja koja su sadržana u dokumentima prostornoga uređenja Požeško-slavonske županije, te ukazuje na trendove i usklađenost, odnosno nesklad u provedbi.

Analiza provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata obuhvaća prikaz pokrivenosti područja prostornim planovima, daje podatke o prostornim planovima i drugim strateškim, programskim i razvojnim dokumentima koji utječu na prostor, ukazuje na osnove njihove provedbe, potrebu i učestalost njihove promjene, te daje osvrt na provođenje zaključaka, smjernica, preporuka i aktivnosti odnosno mjera iz prethodno Izvješća.

Prijedlozi za unaprjeđenje razvoja u prostoru s osnovnim preporukama za naredno razdoblje razrađuju se u cilju odlučivanja o daljnjem statusu strateških, programskih i planskih smjernica iz važećih prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, odnosno o njihovom zadržavanju, ukidanju ili promjeni. Preporuke obuhvaćaju prijedlog mjere i prioritetne aktivnosti u narednom razdoblju.

U postupku izrade ovog Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije korišteni su podaci iz informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU), prostornih planova, službeno objavljenih i dostupnih podataka tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima,

podaci iz usvojenih i objavljenih sektorskih studija, strateških razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata, što je kao izvor podataka za obvezne prostorne pokazatelje propisano Pravilnikom.

Prema članku 27. Zakona i članka 9. Pravilnika, izrađivač izvješća o stanju u prostoru na područnoj (regionalnoj) razini je zavod za prostorno uređenje županije. Izvješće o stanju u prostoru razmatra predstavničko tijelo. Izvješće se objavljuje u službenom glasniku.

U izradi Izvješća sudjelovala su nadležna državna tijela, tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, javne ustanove i pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća.

I. POLAZIŠTA

I.1. Ciljevi izrade Izvješća

Izvješće o stanju u prostoru je Zakonom obvezan dokument kojim se Županijsku skupštinu i sva nadležna tijela županijske uprave, kao i stručnu i širu javnost, izvješćuje o prostornom razvoju u Požeško-slavonskoj županiji u navedenom razdoblju.

Svrha izrade Izvješća je dobivanje sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i planiranja prostora Požeško-slavonske županije sa sustavom prostornog uređenja. Cilj izrade Izvješća je predvidjeti prostorno razvojne trendove temeljene na postojećim uvjetima, prikazati instrumente prostornog planiranja te učinkovite mjere što su ih nadležna tijela poduzela u proteklom razdoblju na svim razinama planiranja. Izvješće prioritarno prikazuje utvrđene probleme u prostoru, postojeća rješenja za poboljšanje stanja te ukazuje na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja, odnosno analizira stanja i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa i imaju veći ili manji neposredan utjecaj na prostor.

U okviru Izvješća ocjenjuje se učinkovitost planskih mjera za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja, daje se osnova za određivanje smjernica prostornog razvoja Požeško-slavonske županije te određuje potreba izmjene i dopune važećih i/ili izrade novih strateških dokumenata prostornog uređenja područne (regionalne) razine, kao i drugih dokumenata te razine. Ovim dokumentom nastojalo se dobiti cjelovitu, argumentiranu i objektivnu spoznaju o prostoru Požeško-slavonske županije. Povezivanjem svijesti o vlastitom prostornom potencijalu s praktičnim djelovanjem u području zaštite i uređenja prostora treba snažnije poticati vrijednosti prostora Županije, te zaustaviti negativne pojave u njemu. Izvješće ukazuje i na nužnost korištenja informacijskog sustava prostornih pokazatelja i podataka za praćenje stanja u prostoru, te na važnost edukacije i informiranja stručne i najšire javnosti o području urbanizma i prostornog planiranja.

I. 2. Zakonodavno – institucionalni okvir

U proteklom četverogodišnjem razdoblju, od prihvaćanja „Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije 2008.- 2012. godine“ do početka izrade novog „Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2013.- 2018. godine“, doneseni su novi propisi koji se odnose na izradu izvješća o stanju u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini: Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19) (u daljnjem tekstu: Zakon) i Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 48/14 i 19/15) (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Novi Zakon i Pravilnik, u odnosu na prethodni Zakon o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) i Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12), nisu donijeli promjene u smislu razdoblja za koje se izvješća izrađuju, sadržaja, prostornih pokazatelja te prihvaćanja izvješća na svim razinama. Zakonom su izvješća o stanju u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini uvrštena u sustav praćenja stanja u prostoru i područja prostornog uređenja.

Člankom 39. Zakona utvrđena je obveza izrade izvješća o stanju u prostoru na svim razinama za proteklo četverogodišnje razdoblje. Također, istim člankom određeni su subjekti koji mogu izrađivati izvješća na određenim razinama. Tako izvješće o stanju u prostoru za razinu jedinice

lokalne samouprave izrađuje stručno upravno tijelo iste, izvješće o stanju u prostoru na razini područne (regionalne) samouprave izrađuju županijski zavodi za prostorno uređenje, a na razini države izvješće izrađuje Hrvatski zavod za prostorni razvoj. Nacrt izvješća, odnosno njegova dijela, na svim razinama može izraditi pravna osoba, odnosno ovlašteni arhitekt, koji ispunjava uvjete za obavljanje poslova prostornog uređenja propisane posebnim zakonom. U izradi izvješća na svim razinama dužna su, na zahtjev subjekta koji izrađuje izvješće, sudjelovanja javnopravnih tijela u čijem je djelokrugu obavljanje poslova od utjecaja na sadržaj izvješća.

Člankom 40. Zakona određen je okvirni sadržaj izvješća, a člankom 41. Zakona propisana je obveza objave izvješća u određenim službenim glasilima, ovisno o razini za koju se isto odnosi, te obveza dostavljanja prihvaćenog izvješća nadležnom Ministarstvu i Hrvatskom zavodu za prostorni razvoj.

Novim Pravilnikom određen je detaljan sadržaj izvješća o stanju u prostoru kao i obvezni prostorni pokazatelji koje mora sadržavati izvješće na svim razinama, te drugi zahtjevi u vezi s praćenjem stanja u području prostornog uređenja.

Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije je dokument praćenja stanja u prostoru područne (regionalne) razine koji razmatra predstavničko tijelo Županije, odnosno Skupština Požeško-slavonske županije, a izrađuje se u odnosu na Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru Požeško-slavonske županije, prethodno Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik broj 8/13), Prostorni plan Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02 i 5A/02, 4/11 i 4/15) i prostorne planove gradova i općina. Ovo Izvješće također je obuhvatilo dokumente prostornog uređenja državne razine: Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk čiji postupci izrade i donošenja su u tijeku, te ostale dokumente prostornog uređenja lokalne razine – generalne urbanističke planove, urbanističke planove uređenja te provedbene i detaljne planove uređenja. koji se prema važećem Zakonu zamjenjuju urbanističkim planovima uređenja.

Posljednji dokument praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja Požeško-slavonske županije je „Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje 2008.- 2012. godine“ (Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 8/13), izrađen u skladu s tada važećim Zakonom o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) i usvojen je po Županijskoj skupštini 17. prosinca 2013. godine.

Stupanjem na snagu novog Zakona ostala je obveza izrade četverogodišnjeg izvješća o stanju u prostoru. Temeljem novog Zakona donesen je i novi Pravilnik. Sukladno Prijelaznim i završnim odredbama Zakona, Hrvatski zavod za prostorni razvoj, županijski zavodi za prostorno uređenje i stručna upravna tijela velikih gradova, gradova i općina dužni su izraditi, odnosno osigurati izradu izvješća o stanju u prostoru i podnijeti ga na razmatranje nadležnom tijelu u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu novog Pravilnika.

Novi Pravilnik odredio je metodologiju izrade izvješća o stanju u prostoru, koja je neznatno izmijenjena u odnosu na metodologiju iz prethodno važećeg Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12). Utvrđuje točno određene prostorne pokazatelje, razinu obrade, izvore podataka i oblike tabličnih i kartografskih prikaza. S početkom isteka narednog četverogodišnjeg perioda za koje je potrebno izraditi izvješće, započeta je izrada ovog izvješća prema metodologiji određenoj Pravilnikom.

U skladu s odredbama novog Pravilnika, Zavod je u kolovozu/rujnu 2018. godine zatražio dostavu aktualnih podataka o stanju u prostoru od nadležnih javnopravnih tijela te službeno započeo s izradom Izvješća. Pripremne aktivnosti na izradi Izvješća započele su znatno ranije, a rezultat je ovo Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje od kraja 2013. do njegovog donošenja.

Prema navedenom Pravilniku, izvješća na svim razinama izrađuju se u tekstualnom obliku, a pojedina tematska područja mogu se prema potrebi dodatno obrazložiti, argumentirati i prikazati tabličnim iskazom pokazatelja, te grafičkim i drugim prikazima.

Temeljem članka 9. Pravilnika, stručni izrađivač Izvješća je Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. U izradi Izvješća koristili su se podaci iz dokumenata prostornog uređenja, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih javnopravnih tijela, te podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata, koji su od utjecaja na održiv razvoj prostora. Sudionici u izradi izvješća su nadležna državna tijela, tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, javne ustanove i pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća.

I. 3. Osnovna prostorna obilježja Požeško-slavonske županije

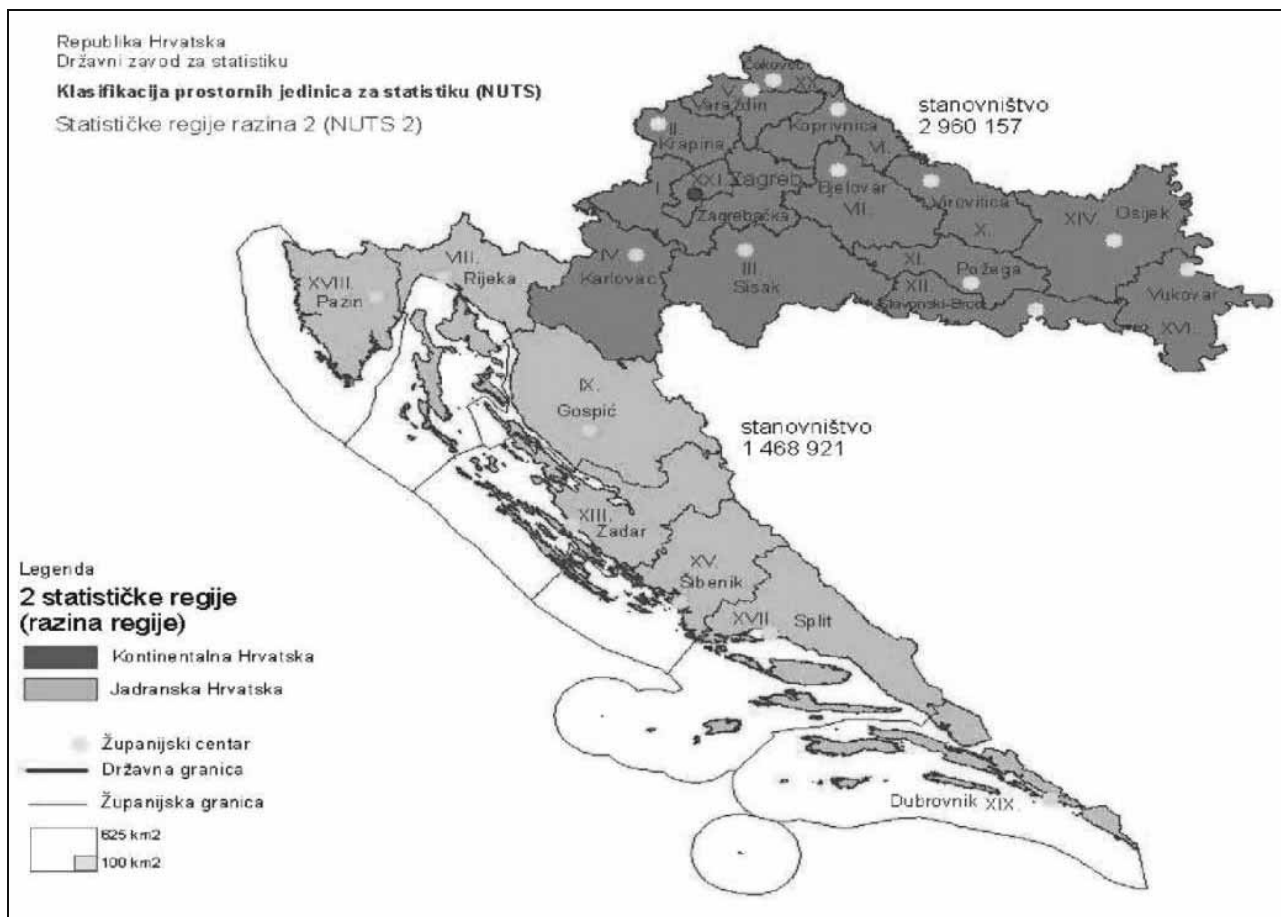
I.3.1. Geografski položaj

Požeško-slavonska županija smještena je na sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske. Na zapadu, Županija graniči sa Sisačko-moslavačkom županijom, na sjeverozapadu s Bjelovarsko-bilogorskom županijom, na sjeveru s Virovitičko-podravskom županijom, na istoku s Osječko-baranjskom županijom i na jugu s Brodsko-posavskom županijom. Geografski gledano granice Županije teku Panonskim gorjem, i to: na sjeveru s Papukom, na sjeveroistoku s Krndijom, na jugu s Dilj gorom, na jugozapadu s Požeškom gorom i na zapadu sa Pšunjom.

Površina Županije iznosi 1815,23 km², što je 3,21 % od kopnene površine Hrvatske. Na području Županije, prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine, živi 78.034 stanovnika, odnosno 1,82% stanovnika Republike Hrvatske. U odnosu na površine drugih županija, naša županija je 15 županija po veličini, dok u usporedbi stanovnika je na 20 mjestu u Republici Hrvatskoj i tek Lička-senjska županija ima manji broj stanovnika. Prosječna gustoća naseljenosti u Republici Hrvatskoj iznosi 75,72 st/km², u našoj Županiji iznosi 42,99 st/km² i tek pet županija imaju nižu gustoću naseljenosti.

Europska unija uspostavila je zajedničko razvrstavanje teritorijalnih jedinica za statistiku, nazvano „NUTS“, radi lakšeg prikupljanja, obrade i objavljivanja usklađenih regionalnih statističkih podataka u Europskoj uniji. Ovaj hijerarhijski sustav također služi za socioekonomske analize regija i usmjeravanje intervencija u kontekstu kohezijske politike Europske unije. Kao zemlja članica Europske unije od 2013. godine Republika Hrvatska (HR) je uključena u nomenklaturu prostornih jedinica za statistiku (NUTS). NUTS regije u Republici Hrvatskoj ili NKPJS - Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske odnosi se na teritorijalnu podjelu Republike Hrvatske za statističke potrebe, prema europskoj „Nomenklaturi prostornih jedinica za statistiku“ (NUTS – fr.: *Nomenclature des unités territoriales statistiques*). Tri su NUTS razine. Na prvoj razini (NUTS 1) cijela Republika Hrvatska

predstavlja jednu jedinicu, na drugoj razini (NUTS 2) su statističke regije gdje Požeško-slavonska županija je dio regije Kontinentalna Hrvatska, a na trećoj razini (NUTS 3) svaka je županija zasebna jedinica. NUTS kod Požeško-slavonske županije je HR049. Dakle, sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku 2012. (NKPJS, NN 96/12 i 102/12), od 01. siječnja 2013. godine Požeško - slavonska županija je ušla u sastav statističke regije Kontinentalna Hrvatska.

Slika 1.: Položaj Požeško-slavonske županije u Republici Hrvatskoj prema NUTS2

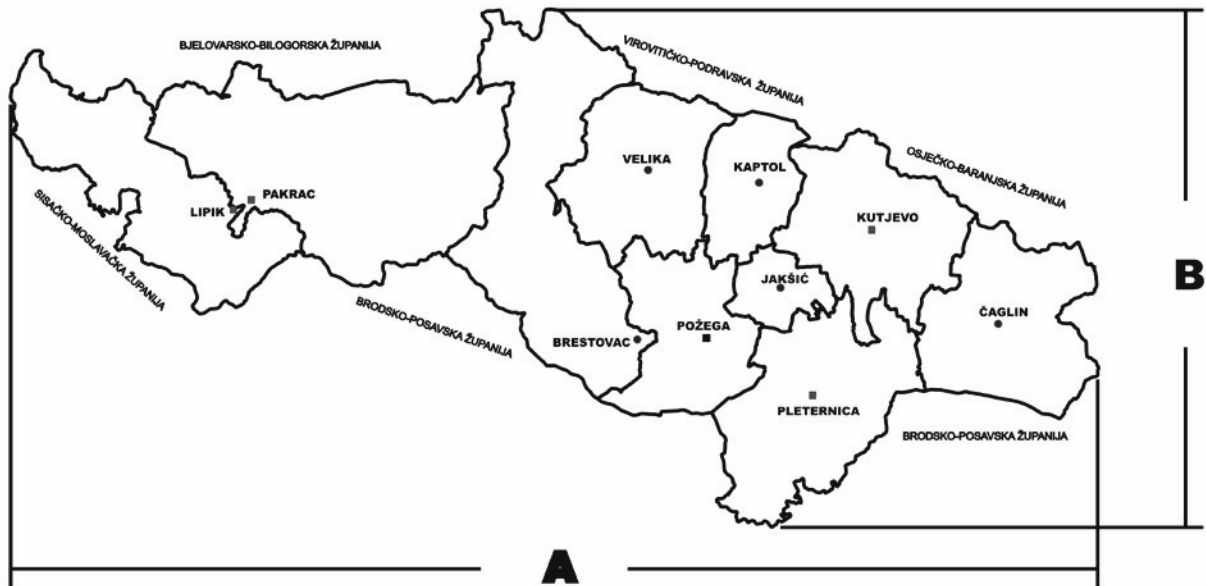
Izvor: Analička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, EIZ veljača 2015.

Tablica 1.

Osnovni podaci o teritoriju Županije				
R.b.	Požeško-slavonska županija	Jedinica mjere		% u RH (kopneni dio)
1.	Površina	Km ²	1815,23	2,79
2.	Dužina državne granice	Km ¹	-	-
3.	Opseg granice	Km ¹	330,465	-
4.	Udaljenost krajnjih točaka zapad – istok (A)	Km ¹	93,96	-
5.	Udaljenost krajnjih točaka sjever – jug (B)	Km ¹	43,65	-

Izvor podataka: PPP-SŽ

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019

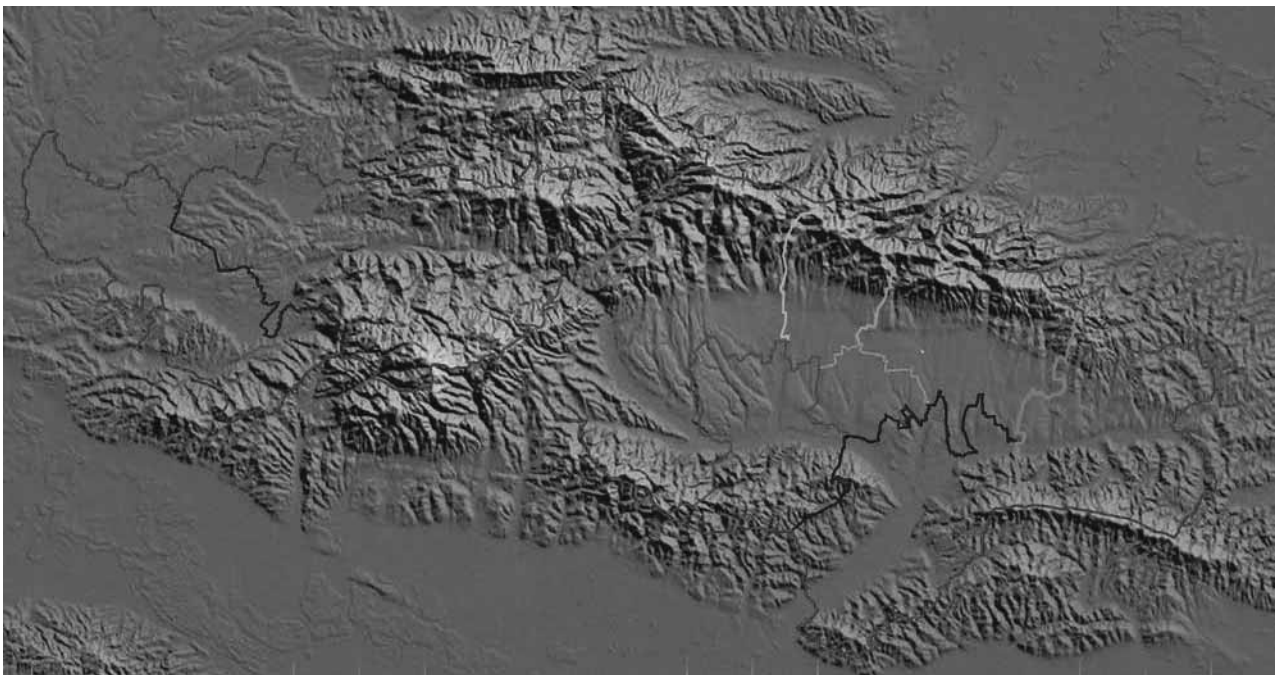
Slika 2.: Shematski prikaz Požeško-slavonske županije s krajnjim točkama A i B

Izvor: PPP-SŽ

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

1.3.2. Reljef

Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji naša Županija pripada panonskoj megaregiji i to slavonskom gromadnom gorju, te svojim zapadnim dijelom zavali sjeverozapadne Hrvatske, tako da je i reljef prostora Požeško-slavonske županije podjeljen je na dva osnovna tipa. Centralni dio su nizine uz rijeke Orjavu, Londžu i Pakra. U središnjem dijelu kotline nadmorske visine kreću se od 150 - 200 m n.m. Okolni dio su obronci planina Papuka, Krndije, Psunja, Požeške gore i Dilja s visinama vrhova od 450 do 980 m n.m.

Slika 3: Obilježja reljefa Požeško-slavonske županije;

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

GIS Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

1.3.3. Klima

Prostor Požeško-slavonske županije ima umjerenu kontinentalnu klimu s intenzivnim i čestim promjenama vremena koju karakteriziraju:

- srednja mjesečna temperatura je viša od 10°C u više od četiri mjeseca u jednoj godini,
- najtopliji mjesec je srpanj s prosječnom temperaturom 20,5°C, a najhladniji siječanj s prosječnom temperaturom od -1,1°C.
- srednja temperatura najhladnijeg mjeseca u godini kreće se između -30°C i -18°C,
- ukupne količine oborina kreću se od 700 do 900 mm godišnje,
- vjetrovitost je promjenjiva, a karakteristični za ovo područje su slabi vjetrovi i tišina, dok su jaki vjetrovi rijetkost.

Na klimu Županije veoma jak modifikacijski utjecaj imaju reljef i nadmorska visina, što se ističe u klimatskim različitostima gorskog okvira i zavale. U vegetativnom periodu IV.-IX. mjeseca u prosjeku padne otprilike 450 mm kiše, a najviše oborina padne u VI., VII. i VIII. mjesecu. Oko 10% oborina padne u obliku snijega. Prosječna godišnja temperatura iznosi 10,5°C, a vlažnost zraka iznosi 82,10%.

Odlike klimatskih prilika razmatranog područja Požeške kotline uvjetovane su odlikama opće cirkulacije atmosfere u umjerenim širinama te prirodnim položajem. Područje Požeško-slavonske županije ima umjereno kontinentalnu klimu i nalazi se u cirkulacijskom pojasu vjetrova umjerenih širina s intenzivnim i čestim promjenama vremena.

Meteorološka praćenja izvode se na stanicama Požega, Velika, Kutjevo, Pleternica. Glavne osobine prostora mogu se uočiti analizom sljedećih meteoroloških pojava:

- temperature,
- oborine,
- vjetar

Godišnji hod temperature ima dva ekstrema, jedan maksimum i jedan minimum. Najtopliji mjesec je srpanj s prosječnom temperaturom od 20,5 °C (rjeđe lipanj i kolovoz) a najhladniji siječanj s prosječnom temperaturom od -1,1°C (a vrlo rijetko prosinac ili veljača).

Najopćenitiju sliku godišnjeg oborinskog režima nekog područja daje godišnji hod oborina. U Požeškoj kotlini oborine obilježava postojanje primarnog i sekundarnog maksimuma koji se javljaju u lipnju i srpnju sa 90 do 100 mm te studenom sa 70 mm oborina. Minimum se javlja u veljači i iznosi 40 do 50 mm. Ovo ukazuje na prisutnost kontinentalnih i maritimnih svojstava klime (veće količine oborina značajke su za maritimnu klimu, dok se kontinentalna klima odlikuje velikim količinama oborine u toplom dijelu godine). Uzrok obilnijim kišama u proljetnim mjesecima, a naročito u lipnju, su ciklone, odnosno hladne fronte s njima u svezi, te labilne zračne mase koje daju oborine u obliku kratkotrajnih, ali intenzivnijih pljuskova. Kasnojesenski maksimum (oborine u studenom) donose ciklone u obliku dugotrajnijih oborina.

Osnovne podatke o strujnom režimu nekog područja daje ruža vjetrova. Radi se za 16 smjerova vjetra po klasama, jačina prema Beaufortovoj skali, koja se sastoji od 12 stupnjeva zavisno o jačini vjetra u m/sek., a na temelju tri termina motrenja.

Smjer vjetra uvjetovan je općim strujanjem atmosfere širih razmjera i lokalnim faktorima, prije svega ortografijom. S obzirom na smjer strujanja vjetrova u svim sezonama prevladava strujanje sa zapada što je posljedica prevladavajućeg zapadnog strujanja u umjerenim geografskim širinama, ali kanaliziranog pružanjem kotline u smjeru zapad – istok. U godini prosječno oko četvrtina svih vjetrova (261,3‰) puše iz zapadnog smjera. Zapadnjak je najučestaliji ljeti (300,8‰), a tek nešto rjeđi zimi (229,2‰) kad je malo zastupljeniji vjetar iz sjevernog kvadranta (182,6‰). Tišine su vrlo rijetke, a najčešće su zimi (5,7‰). Jačine vjetra po smjerovima se vrlo malo razlikuju. Srednja godišnja jačina vjetra bez obzira na smjer je 1,4 Beauforta. Tek nešto većom jačinom prosječno puše sjevernjak (1,6 Beauforta), a vjetar iz sjeverozapadnog smjera najmanje je jačine (1,2 B). Na prigorskom i podgorskom području vjetrovi su općeni to intenzivniji negoli na nižim područjima.

Vjetar je prosječno najjači u proljeće (1,5 B), ali su općenito razlike u jačini vjetra po sezonama minimalne (1,3-1,5 B). U svim sezonama sjeverni je vjetar najjači (1,5-1,77 B). U proljeće jednakom jačinom (1,7 B) pušu sjeveroistočni i istočni vjetar. Zimi je najslabiji istočnjak, a u ostalim sezonama jugozapadnjak

1.3.4. Vode

Požeško-slavonska županija, prema teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama – ustrojstvu vodnog gospodarstva, pripada vodnom području sliva rijeke Save, i to slivu rijeke Orljave i slivu Ilova-Pakra.

Cijelo područje sliva rijeke Orljave, ukupne površina Orljavu 1580 km², karakterizira mala zaliha podzemnih voda te velike mogućnosti za izgradnju višenamjenskih akumulacija i mikroakumulacija. Sliv Orljave obuhvaća područje koje zatvaraju brežuljci i brda Papuka, Psunja, Krndije, Požeške gore i Dilj-gore. Prema slobodnoj procjeni najveće količine vode rijeka Orljava prima s obronaka Psunja, Papuka i Krndije što potvrđuje zastupljenost većeg broja drenažnih jaraka. Veća vlažnost gorskog okvira utjecala je na razvoj relativno guste mreže površinskih vodotoka.

Slivno područje Ilova-Pakra smješteno na zapadu županije pokriva površinu od 488 km². Hidrografska mreža je dobro razvijena te kanalizira odvodnju površinskih voda ovoga područja u rijeku Savu.

1.3.5. Tlo

Na području Požeško-slavonske županije, uvažavajući različitost pedogenetskih faktora i njihov utjecaj na formiranje pedosfere, odnosno ukupnog geomorfološkog područja, evidentirane su sljedeće geomorfološke jedinice:

- riječne i potočne doline
- terase i brežuljci manjih nagiba,
- brežuljci većih nagiba i brda.

Za fiziografsku jedinicu riječnih i potočnih dolina svojstvena su aluvijalno-koluvijalna, semiglejna i močvarno glejna tla, zatim aluvijalni ili/i koluvijalni šljunkoviti, pjeskoviti, ilovasti i glinasti litološki ili matični supstrat te prostorna izmjena livada i obradivih površina.

Za fiziografsku jedinicu terasa i brežuljaka manjih nagiba, svojstva su lesivirana, pseudoglejna i kiselo (distrično) smeđa tla sa ilovačama odnosno lesolikim klastičnim sedimentima. U ukupnom prostoru prevladavaju obradive površine.

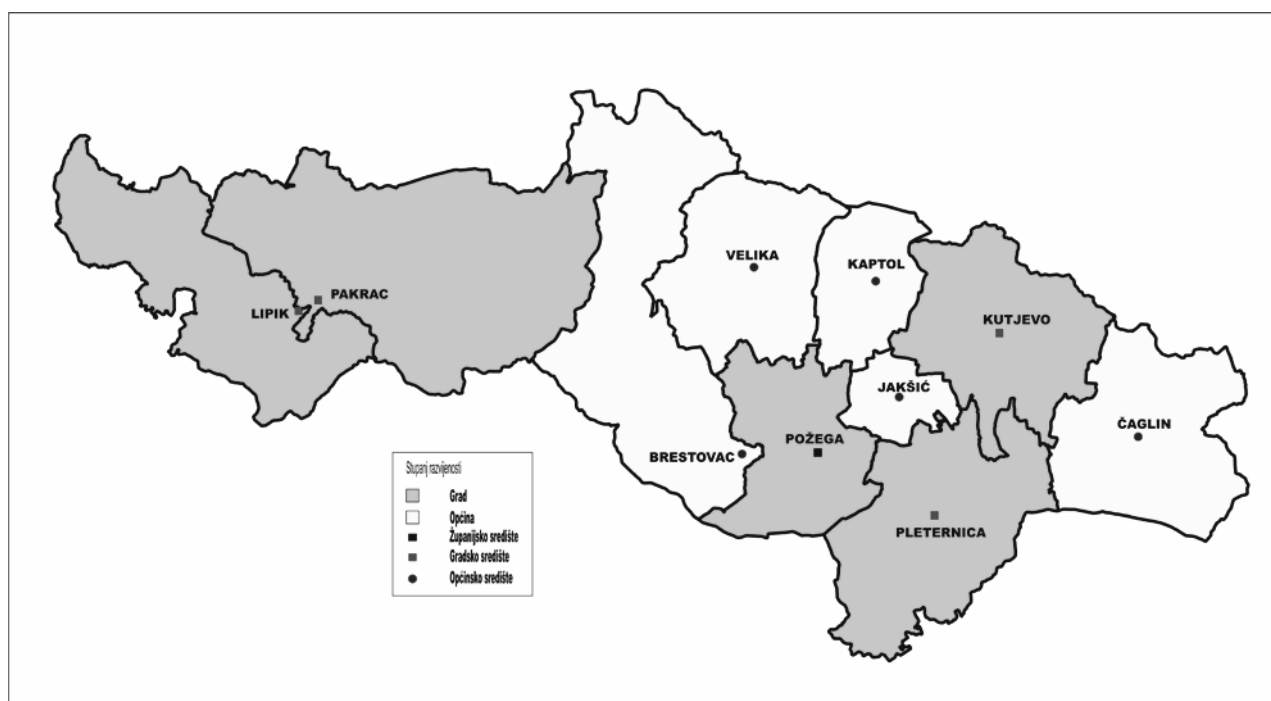
Za fiziografsku jedinicu brežuljaka većih nagiba i brda, značajke su automorfna tla (sirozem, rendzina, eutrično smeđe, kiselo smeđe, lesivirano i ranker) na lesolikim sedimentima, laporu, laporovitom vapnencu, glini, škriljevcu, konglomeratu i pješčenjaku. U ukupnom prostoru ove brežuljkasto-brdske fiziografske jedinice, naročito na većim nagibima, dominira šumski pokrov.

Procjenu sadašnje pogodnosti tla za biljnu proizvodnju izvršili smo prema pojednostavljenoj metodi procjene zemljišnog prostora (FAO,1983). Tla su grupirana u redove, klase i podklase pogodnosti ili/i nepogodnosti za namjensko korištenje u poljoprivredi.

I. 4. Požeško-slavonska županija u okviru prostornog uređenja Države

U proteklom razdoblju donesena su četiri Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", broj 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka USHR, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15). U navedenim izmjenama i dopunama nije bilo promjena koje bi se odnosile na područje Požeško-slavonske županije.

Sukladno gore navedenom Zakonu, područje Požeško-slavonske županije administrativno je podijeljeno na 5 gradova (Kutjevo, Lipik, Pakrac, Pleternica i Požega) i 5 općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). Sjedište Županije nalazi se u Požegi.

Slika 4.: Administrativno-teritorijalni ustroj Požeško-slavonske županije;

Izvor: Središnji registar prostornih jedinica - podaci u grafičkom obliku, DGU 2015.,

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2019.

Površinom od 1815,23 km² Požeško-slavonska županija jedna je od manjih županija i predstavlja 3,21% kopnene površine RH (56.542 km²), odnosno 2,02% ukupne površine RH (89.810 km² - kopno i more).

Broj stanovnika prema Popisu iz 2011. godine iznosi 78.034 stanovnika, odnosno 1,82% stanovnika Republike Hrvatske, a gustoća naseljenosti 42,81 st/km² te je time Požeško-slavonska županija jedna od rjeđe naseljenih županija u Republici Hrvatskoj.

Donošenjem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 147/14, 123/17 i 118/18) i donošenjem Odluke Vlade Republike Hrvatske o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (Narodne novine, broj 132/2017), Požeško-slavonska županija je razvrstana u II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u prvoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave. Sukladno navedenom Zakonu o regionalnom razvoju i Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, jedinice lokalne samouprave Županije svrstane su u sljedeće skupine:

II. skupina jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave: općine Brestovac, Čaglin i Kaptol;

III. skupina jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave: gradovi Kutjevo, Lipik i Pleternica te Općina Velika;

IV. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave: Grad Pakrac i Općina Jakšić

VI. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave: Grad Požega

Sjedište Požeško-slavonske županije je Grad Požega kao županijsko (regionalno) središte koje svojim građevinskim područjima naselja, u odnosu na ukupna građevinska područja naselja Požeško-slavonske županije, čini 16,01 %.

Građevinska područja naselja služe prvenstveno za stanovanje i ostale namjene vezane uz poboljšavanje kvalitete i standarda života, te gospodarskih djelatnosti i zauzimaju 9.194,40 ha, što je 5,06% Županije, odnosno 0,16% kopnene površine RH. Izgrađena građevinska područja izvan građevinskih područja naselja (gospodarska, sportsko-rekreacijska, ugostiteljsko-turistička namjena, groplja) zauzimaju 1.423,73 ha, što gledajući u odnosu na Požeško-slavonsku županiju iznosi 0,76 %, odnosno 0,03% kopnene površine RH. Pretpostavka je da će ovaj postotak rasti zbog interesa i iskazanih potreba za razvoj gospodarskih djelatnosti, ali i turizma i sporta.

Poljoprivredne površine, zauzimaju na području Požeško-slavonske županije 76.333,15 ha, što u odnosu na ukupnu površinu Županije iznosi 41,99 %, a u odnosu na kopnenu površinu RH 1,34%. Reljefno viši dio Županije prekriven je većim dijelom šumama i šumskim zemljištem u površini od 84.828,5 ha, odnosno šumsko područje zauzima 46,66 % ukupne površine Požeško-slavonske županije, tj. 1,50% kopnene površine RH. Vodene površine, odnosno vodotoci, jezera i akumulacije zauzimaju 2.463,5 ha, što je 1,35% površine Županije, odnosno 0,04% kopnene površine RH.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina Požeško-slavonske županije

Sukladno važećem Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04 i 163/04) utvrđen je obvezni iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina pri izradi dokumenta prostornog uređenja kako za prostor županije tako i za prostor svake jedinice lokalne samouprave. Ujednačenim i detaljnijim prikazom na razini pojedine jedinice lokalne samouprave omogućen je i zbirni prikaz na županijskoj razini.

Osnovna struktura korištenja i namjena površina Požeško-slavonske županije sastoji se od:

- građevinskih područja naselja
- izdvojenih dijelova građevinskih područja naselja
- izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za:
 - gospodarsku namjenu
 - ugostiteljsko - turističke zone ili kompleksi,
 - sportske i rekreacijske zone ili kompleksi,
 - proizvodne, poslovne i/ili poljoprivredne zone ili kompleksi,
 - sajmišta i deponije otpada i slične komunalne građevine i komplekse
 - javnu i društvenu namjenu
 - groblja
- površine za iskorištavanje mineralnih sirovina
- poljoprivredne površine
 - osobito vrijedna obradiva tla s oznakom P1
 - vrijedno obradivo tlo s oznakom P2
 - ostala obradiva tla s oznakom P3
- ostalo poljoprivredno tlo s oznakom PŠ
- šumske površine
 - gospodarske šume s oznakom Š1
 - zaštitne šume s oznakom Š2
 - šume posebne namjene s oznakom Š3
- vodne površine, vodotoci, jezera i akumulacije
- ostale površine
 - posebna namjena
 - površine infrastrukturnih sustava

U nastavku je dan tabelarni iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (građevinska područja naselja, izdvojena građevinska područja izvan naselja, poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine), **temeljen na računalnom očitaju** svih površina te iskorijen u skladu sa zadnjim Izmjenama i dopunama PPUG/O-a.

Zbirnim prikazom površina svih navedenih prostornih planova utvrđena je detaljna planirana struktura korištenja površina Požeško-slavonske županije, koja je dana u Tablici 2.

Tablica 2.

prostorni obuhvat		PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA POVRŠINA PREMA EVIDENCIJI PROSTORNIH PLANOVA UREĐENJA GRADOVA I OPĆINA												
		građevinska područja naselja (GPN) (ha)			izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN) (ha)				izgrađene strukture izvan građevinskih područja (GP) (ha)			neizgrađene površine (ha)		
jedinica lokalne samouprave	površina (ha) računalo očitavanje površina (GIS) metoda	ukupno GP	izgrađeni dio GP	neizgrađeni dio GP	gospodarske I	turističke T	rekreacijske R	grobља +	Posebna namjena N	Ostale (inf., I, T, R, +, E, otpad)	Poljoprivredne P	Ostale poljoprivredne i šumske PŠ	šumske S	vodne V
BRESTOVAC	27904,00	715,12	377,18	337,94	39,52	47,92	0,00	10,62	0,00	47,58	8296,05	66,35	18678,94	1,90
ČAGLIN	17821,17	572,46	449,59	122,87	15,76	23,58	1,71	6,67	0,00	27,20 ¹	8344,75	383,79	7880,86	591,59
JAKŠIĆ	4344,71	421,16	302,65	118,51	43,50	9,39	5,59	6,38	0,00	68,60 ¹	3214,51	202,24	339,16	102,78
KAPTOL	8569,67	367,06	250,18	116,88	15,91	0,00	1,27	1,35	0,00	66,54 ¹	3875,78	237,95	3974,46	95,89
KUTJEVO	17319,03	943,50	702,82	240,68	64,51	68,4	13,36	8,09	3,14	368,67	8648,6	199,61	6869,86	131,29
LIPIK	20854,23	1089,06	1047,82	41,24	174,48	202,22	4,99	12,01	0,00	166,53 ¹	10669,88	1950,31	5631,12	1120,16
PAKRAC	35853,01	1262,11	852,89	409,22	82,14	17,65	0,00	10,78	0,00	249,75 ¹	13056,00	1074,08	20350,25	17,31 ¹
PLETERNICA	20364,00	1380,25	958,79	421,46	164,94	10,28	18,7	5,93	0,00	129,20	10907,48	120,30	7507,92	119,00
POŽEGA	13360,40	1472,09	1334,02	138,07	123,70	-	54,07	-	170,4 ³	1729,30 ²	3327,88	692,60	5568,22	222,17
VELIKA	15420,45	971,59	953,03	18,56	20,21	101,35	-	-	3,70	217,90 ²	5992,22	7,05	8027,71	78,72
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	ha	9194,4	7228,97	1965,43	744,67	480,79	1386,98	99,69	177,24	2492,65	76333,15	4934,28	84828,5	2463,5
	%	5,06%	3,98%	1,08%	0,76% (0,78%)	0,76% (0,78%)	1,47% (1,45%)	41,99%	2,23%	1,47% (1,45%)	41,99%	2,71%	46,66%	1,35%
REPUBLIKA HRVATSKA	ha	381606,0	264582,00	117024,00	100363,00	126749,00	100363,00	1,77%	126749,00	2,380896,00	42,08%	2,380896,00	2.576948,00	93001,00
	%	6,74%	4,68%	2,06%	1,77%	2,23%	1,77%	42,08%	2,23%	1,77%	42,08%	2,71%	45,54%	1,64%

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina i izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske, 2008.-2012.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ

¹površine koje nisu ušle u konačni izračun ukupne površine općine/grada prema važećim PPUO/G²područja groblja u PPUG Požege i PPUG Velike su izgrađene površine izvan GP i ulaze u konačni izračun ukupne površine općine/grada³N-područja posebne namjene u PPUG Požege su dijelom (36,75 ha) (GPIN), a dijelom (133,65) izvan GP i ulaze u konačni izračun ukupne površine Grada

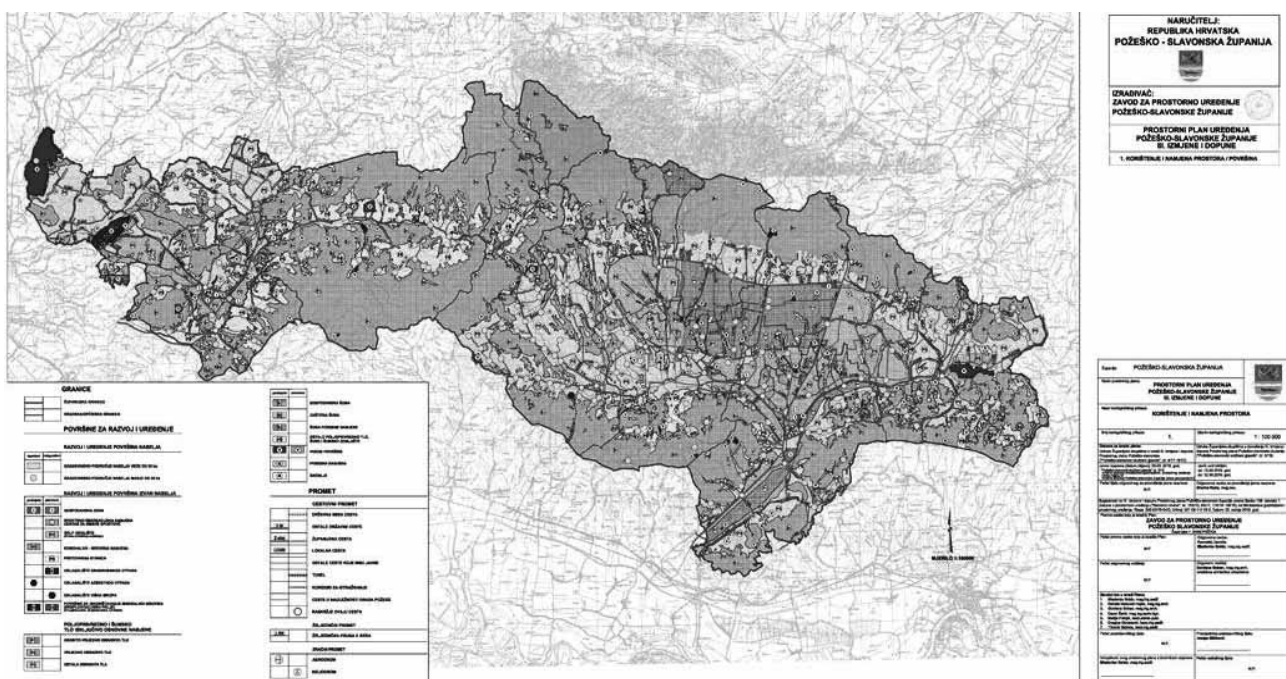
površine koje se nisu mieniale od prethodnog izvješća o stanju u prostoru P-SŽ. 2008.—2012.

Od ukupno 181810,7 ha površine Županije, građevinska područja naselja zauzimaju 9194,40 ha (5,06%), a izdvojena građevinska područja izvan naselja (sve namjene osim stambene) zauzimaju 1423,73 ha (0,78%), što znači da površine građevinskih područja u prostornim planovima na području Požeško-slavonske županije zauzimaju 5,84% površine, dok na ostale površine preostaje 94,16% - poljoprivredno zemljište (76.333,15 ha ili 41,99%), šumsko zemljište (84.828,5 ha ili 46,66%) i vodne površine (2.463,5 ha ili 1,35%).

U odnosu na ukupnu površinu Županije udio poljoprivrednih (41,99%) i šumskih (46,66%) površina je relativno podjednak, kao i u općinama Čaglin i Kaptol. No, taj odnos nije istovjetan kod ostalih općina i gradova. Tako u općini Brestovac, šumske površine čine čak $\frac{2}{3}$ ukupnog zemljišta, a sa preko 50% udjela šumskih površina je u Gradu Pakracu (56,76%) i općini Velika (52,05%). Za razliku od Općine Brestovac u Općini Jakšić prevladava poljoprivredno zemljište koje zauzima čak 73,99% od ukupne površine Općine, zatim slijede gradovi Pleternica sa 53,56%, Lipik sa 51,16% i Kutjevo sa 49,97% od ukupnog poljoprivrednog zemljišta pripadajućeg grada. U Gradu Požegi prevladavaju šumske površine sa 41,68% dok je odnos građevinskih površina (26,57%) i poljoprivrednih površina (24,91%) gotovo izjednačen.

Usporedbom stanja planiranog korištenja površina u prostornim planovima uređenja općina i gradova od posljednjeg Izvješća (za referentnu 2012. godinu) uočava se prenamjena poljoprivrednog i šumskog zemljišta u zemljište namijenjeno izgradnji. Sukladno smjernicama Prostornog plana Požeško-slavonske županije kojim se štiti vrijedno poljoprivredno zemljište i šume, planirana prenamjena odnosi se isključivo na manje vrijedno poljoprivredno zemljište i na površine u zarastanju (sukcesije šuma). Tako su se, od prethodnog Izvješća, građevinska područja naselja na području Požeško-slavonske županije povećala za cca 30-tak ha.

Trend povećanja površina naselja, kao i površina izgrađenih struktura izvan naselja, prije svega gospodarskih poslovnih namjena, prisutan je kako na državnoj, tako i na županijskoj razini, ali u neznatnim razmjerima. Povećanje površina izgrađenih struktura se u manjoj mjeri odnosi na stvarno izgrađene površine, a u većoj mjeri na planirane takve površine u prostornim planovima uređenja gradova i općina. Ova povećanja ostvaruju se najvećim dijelom na račun poljoprivrednih površina koje se zbog toga smanjuju. No unatoč ovom trendu, možemo zaključiti da je na području Požeško-slavonske županije, zahvaljujući mjerama utvrđenim Prostornim planom Županije, osobito vrijedno i vrijedno poljoprivredno zemljište još uvijek u velikom postotku zaštićeno od prenamjene.

Slika 5.: Kartografski prikaz - 1. Korištenje i namjena prostora
Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske županije - III. Izmjene i dopune
Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

II. 2. Sustav naselja

II. 2. 1. Sustav središnjih naselja

Administrativno - teritorijalni ustroj, Požeško-slavonske županije, se temelji na Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", broj 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka USHR, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15) ulazi 5 gradova - Kutjevo, Lipik, Pakrac, Pleternica i Požega, i 5 općina - Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika.

Sustav središnjih naselja bitna je odrednica kvalitetnog prostornog uređenja županije, jer oblikuje sve naseljske prostore i prirodne međuprostore, infrastrukturne i komunikacijske sustave povezivanja naselja. Policentričkim razvojem se usmjerava i/ili kontrolira prostorna raspodjela stanovništva, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija i infrastrukturnih sustava.

Sustav središnjih naselja i razvojnih središta za prostor Požeško-slavonske županije utvrđen je Prostornim planom Županije.

U planiranju mreže i funkcija središnjih naselja polazi se od važnosti tih naselja za razvoj njihovih gravitacijskih područja, kao i njihovog utjecaja na procese urbanizacije i migracija, a koji su temeljni dio politike optimalnoga prostornog razmještaja stanovništva i sveukupnoga ravnomjernijeg i usklađenijeg društveno-gospodarskog razvoja Županije.

Sukladno opredjeljenju za policentričan razvoj, prema Strategiji za prostorno uređenje RH iz 1997. godine, koje se zasnivalo na tada postojećoj strukturi i sustavu naselja, u PPP-SŽ je izvršena kategorizacija najznačajnijih žarišta razvoja Županije, kao što je prikazano u sljedećoj tablici:

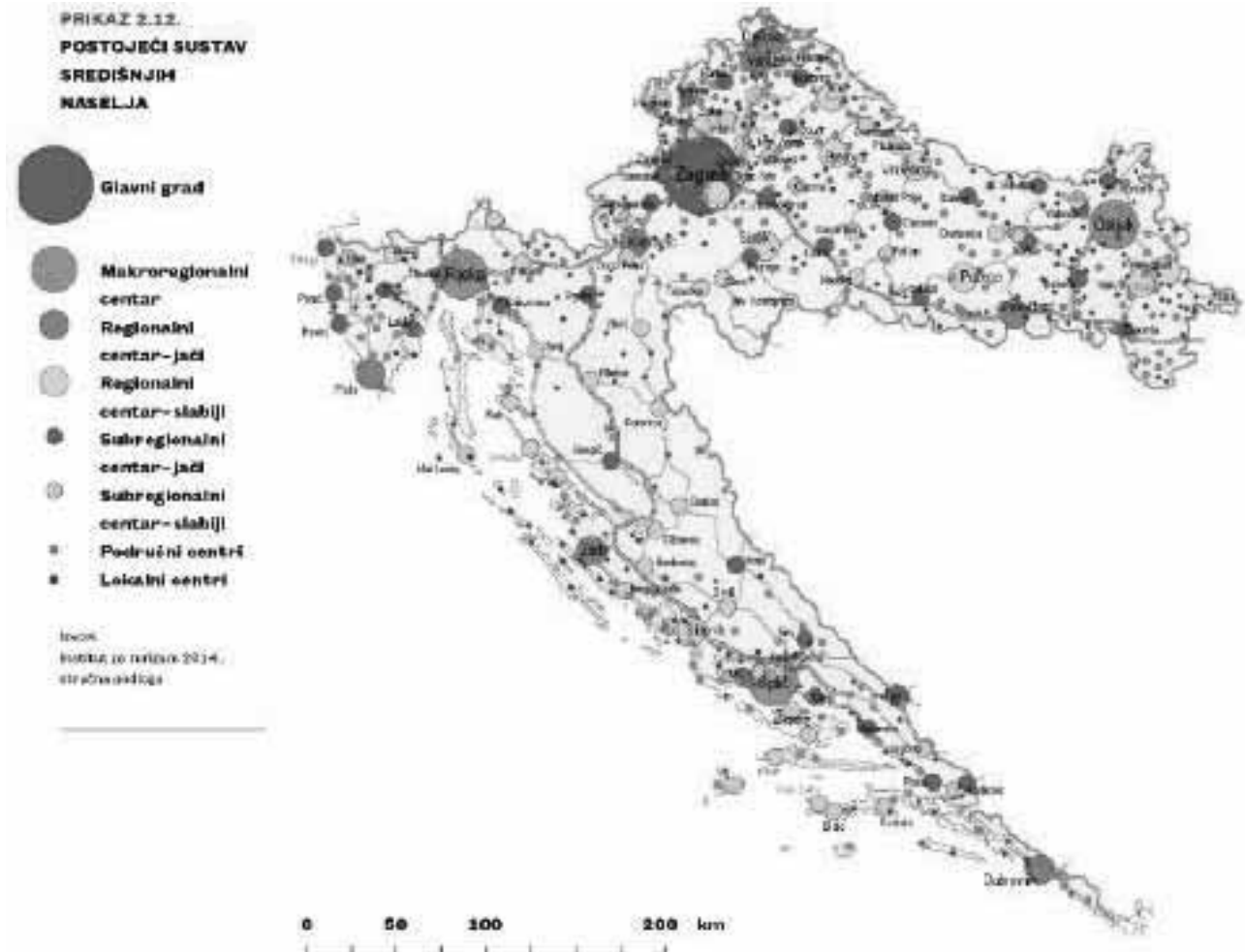
Tablica 3.

Središnja naselja Požeško-slavonske županije				
Županijsko središte (regionalno središte)	Manje razvojno središte (manje regionalno središte)	Malo razvojno središte (područno središte jače razvijenosti)	Malo razvojno središte (područno središte slabije razvijenosti)	Inicijalno razvojno središte (lokalno/općinsko središte)
IV kategorija	V kategorija	VI kategorija	VI kategorija	VII kategorija
POŽEGA	PAKRAC	PLETERNICA LIPIK KUTJEVO	VELIKA	JAKŠIĆ KAPTOL BRESTOVAC ČAGLIN

Izvor: PPP-SŽ

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019

Prema Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske iz 2017. godine, postojeći sustav središnjih naselja na području Požeško-slavonske županije, nije se značajnije promijenio u odnosu na prethodno Izvješće. Požega je i dalje u IV kategoriji - regionalni centar (slabiji), dok je Pakrac u VI. kategoriji – subregionalni centar (slabiji).

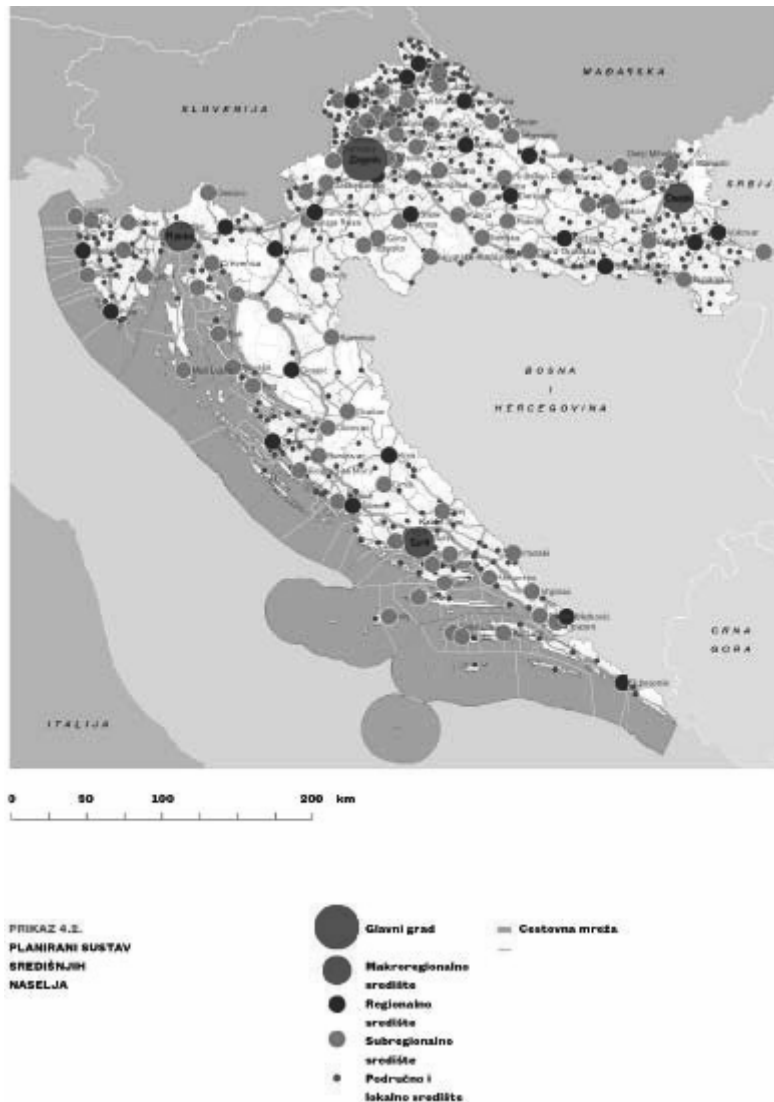

Slika 6.: Postojeći sustav središnjih naselja

Izvor: Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske iz 2017.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

Sukladno Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske, razvoj planirane policentrične strukture naselja ovisi o potencijalima stanovništva, dostupnim javnim uslugama, prometnoj dostupnosti i konkurentnosti gospodarstva koje treba poticati nizom skupnih ili pojedinačnih mjera. U tu svrhu nužno je povezivanje dokumenata prostornog uređenja s drugim politikama i instrumentima teritorijalnog razvoja (regionalni razvoj, sektorske strategije i planiranje i dr.). Prostornim planovima treba stvoriti okvir za ujednačen razvoj područja države, i to planiranjem društvene i tehničke infrastrukture i usmjeravanjem investicija. U planiranoj policentričnoj strukturi naselja potrebno je sačuvati vrijednosti prirodnih okruženja gradova i identitet manjih naselja, odnosno regija, neovisno o razini sagledavanja.

Slika 7.: Planirani sustav središnjih naselja

Izvor: Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske iz 2017.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

II.2.2. Gustoća naselja

Na području Požeško-slavonske županije, prema podacima Državne geodetske uprave, središnjeg registra prostornih podataka iz 2011. godine, kao i prema recentnim podacima Državnog zavoda za statistiku, nalazi se 277 naselja. U obuhvatu 5 gradova se nalazi 154 naselja koja obuhvaćaju površinu od 1.072,27 km² (59,07% od površine Županije), dok se preostalih 123 naselja nalaze unutar 5 općina, zauzimajući površinu od 742,96 km² (40,93% površine Županije).

Najviše naselja u sastavu je općine Brestovac - 48, a najmanje u Općinama Jakšić i Kaptol – 10. Površinom najveća jedinica lokalne samouprave je Grad Pakrac s površinom od 358,08 km², a najmanja Općina Jakšić s površinom od 43,75 km².

Podaci o ukupnom broju naselja unutar jedinica lokalne samouprave, njihovoj veličini i gustoći u nastavku se daju tabelarno:

Tablica 4.

Broj, ukupna površina i gustoća naselja u Požeško-slavonskoj županiji			
JLS	Broj naselja	Površina (km ²)	Gustoća naselja (n/1000km ²)
BRESTOVAC	48	279,24	171,90
ČAGLIN	31	179,60	172,61
JAKŠIĆ	10	43,75	228,57
KAPTOL	10	85,49	116,97
KUTJEVO	17	173,61	97,92
LIPIK	26	208,54	124,68
PAKRAC	42	358,08	17,29
PLETERNICA	38	198,13	191,79
POŽEGA	31	133,91	231,50
VELIKA	24	154,88	154,96
ŽUPANIJA UKUPNO	277	1.815,23	152,60

Izvor: DGU, Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

II.2.3. Prostori za razvoj naselja

Prostori za razvoj naselja se u prostornim planovima utvrđuju građevinskim područjima. Građevinsko područje je područje određeno prostornim planom na kojemu je izgrađeno naselje i područje planirano za uređenje, razvoj i proširenje naselja, a sastoji se od građevinskog područja naselja, izdvojenog dijela građevinskog područja naselja i izdvojenog građevinskog područja izvan naselja.

Prostori za razvoj naselja su jedan od najvažnijih planskih instrumenata te s prostornim planom utvrđenim granicama, razgraničavaju površine korištenih - uređenih dijelova naselja (izgrađene gradive i uređene negradive dijelove) i površine predviđene za razvoj naselja (nova gradnja i uređenje) od površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva i drugih djelatnosti koje se zbog svoje namjene mogu odvijati izvan građevinskih područja naselja.

Prostornim planom Požeško-slavonske županije donesenom u srpnju 2002. godine, utvrđeni su osnovni uvjeti za formiranje građevinskih područja naselja u prostornim planovima uređenja gradova i općina. Poštujući načelo iz dokumenata prostornog uređenja Republike Hrvatske o racionalnom korištenju prostora, navedeni su uvjeti utvrđeni racionalno i temeljeni su na detaljnoj analizi svih do tada donesenih prostornih planova (bivših) općina.

Analizom nekadašnjih prostornih planova (bivših) općina, utvrđeno je da su građevinska područja, a osobito građevinska područja naselja, predimenzionirana i da je pri izradi prostornih planova općina i gradova potrebno preispitati status pojedinih granica, a što je nastavno i učinjeno.

Ukupna površina građevinskih područja naselja u tada važećim prostornim planovima (Požega i Pakrac) iznosila je 12085,98 ha, a nakon analize izgrađenosti ustanovljeno je da je samo prosječno 46,25 % građevinskih područja naselja izgrađeno (5614,32 ha), a da ukupna gustoća naseljenosti na građevinskom području naselja iznosi svega 8,22 stanovnika po hektaru.

Stoga su se Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrdile odredbe kojima su se ograničilo daljnje širenje građevinskih područja u ukupnom iznosu na razini jedinice lokalne samouprave, u odnosu na njihovu površinu u tada važećim prostornim planovima. Nakon desetak godina provođenja Prostornog plana Požeško-slavonske županije, kao i prostornih planova uređenja općina i gradova, građevinska područja naselja dimenzionirana su racionalno i u velikom postotku su smanjena u odnosu na ranije važeće prostorne planove (bivših) općina.

Izmjenama i dopunama PPUG/O površine građevinskih područja naselja su se mijenjale (povećavala, ali i smanjivala) u dopuštenim racionalnim granicama.

Kao što je naprijed navedeno, ukupna površina građevinskih područja naselja (GP) na području Požeško-slavonske županije iznosi 9194,4 ha, od čega izgrađeni dio iznosi 7228,97 ha (78,62%), a neizgrađeni dio 1965,43 ha (21,38%).

Osim građevinskih područja naselja prostornim planom su određena izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN) planirana za sve namjene, osim stambene (gospodarsku, ugostiteljsko –turističku, sportsko-rekreacijsku namjenu, namjenu groblja i posebnu namjenu – Grad Požega i Općina Velika). Iz tablice je vidljivo da ukupna površina IGPIN-a, na prostoru Županije, iznosi 1423,73 ha. Nadalje treba s velikom pažnjom i oprezom pristupiti planiranju novih i širenju postojećih građevinskih područja, kako bi se u najvećoj mjeri ostvarili ciljevi racionalnog upravljanja prostorom iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Tablica 5:

Građevinska područja (GP) naselja i izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN) u Požeško-slavonskoj županiji						
JLS	GP NASELJA					IGPIN*
	ukupno	izgrađeni dio	udio izgrađenog dijela	neizgrađeni dio	udio neizgrađenog dijela	ukupno
	ha	ha	%	ha	%	ha
BRESTOVAC	715,12	377,18	52,74	337,94	47,26	98,06
ČAGLIN	572,46	449,59	78,54	122,87	21,46	47,72
JAKŠIĆ	421,16	302,65	71,86	118,51	28,14	64,86
KAPTOL	367,06	250,18	68,16	116,88	31,84	18,53
KUTJEVO	943,5	702,82	74,49	240,68	25,51	154,36
LIPIK	1089,06	1047,82	96,21	41,24	3,79	393,7
PAKRAC	1262,11	852,89	67,58	409,22	32,42	110,57
PLETERNICA	1380,25	958,79	69,47	421,46	30,53	199,85
POŽEGA	1472,09	1334,02	90,78	138,07	9,22	214,52
VELIKA	971,59	953,03	98,09	18,56	1,91	121,56
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	9194,4	7228,97	78,62	1965,43	21,38	1423,73
REPUBLIKA ** HRVATSKA	381.606,00	264.582,00	69,30	117.024,00	30,70	100.363,00

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

*Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja gospodarske, ugostiteljsko-turističke, sportsko-rekreacijske namjene, namjene groblja i posebne namjene

površine se nisu mijenjale od prethodnog Izvješća o stanju u prostoru P-SŽ, 2008.– 2012.

II.2.4. Stanovništvo

Demografska obilježja stanovništva Požeško-slavonske županije detaljno su obrađena u Izvešću o stanju u prostoru 2008-2012, na temelju Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine. S obzirom da se u međupopisnom razdoblju, na godišnjoj razini, prate samo neki demografski pokazatelji, u ovom će se prikazu, osim rekapitulacije osnovnih obilježja strukture stanovništva, obraditi podaci koji se prate na godišnjoj razini: procjena broja stanovnika, migracije i prirodno kretanje stanovnika.

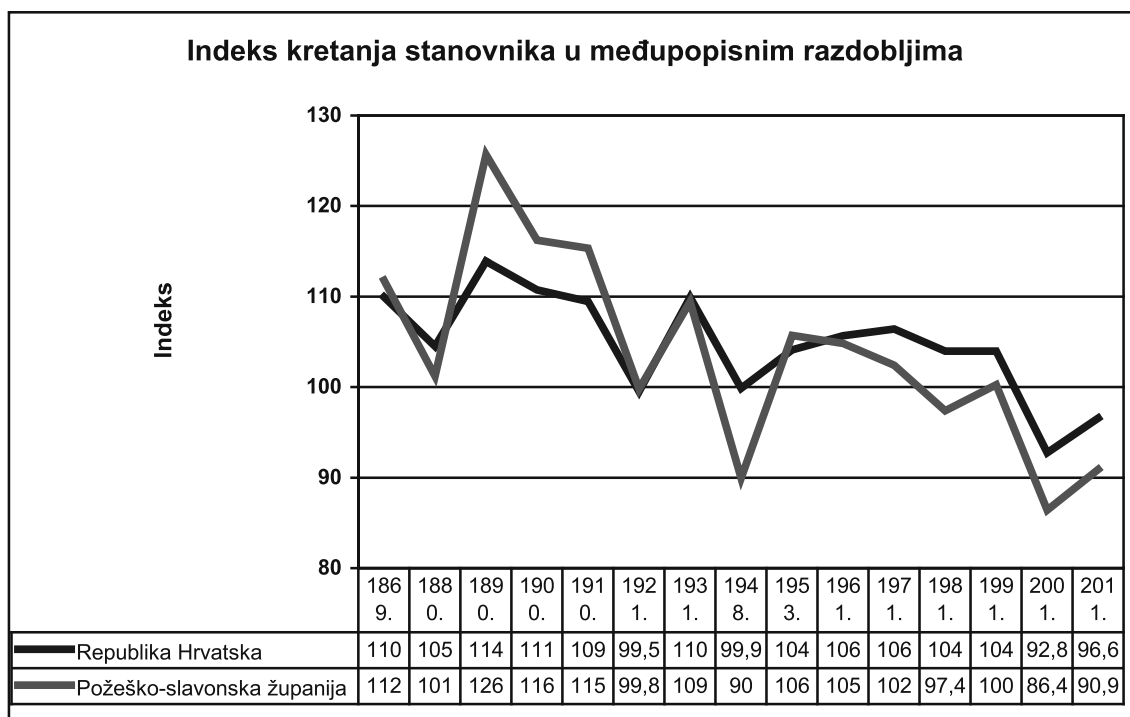
Demografski razvoj je jedno od ključnih strateških čimbenika razvoja Županije, jer stabilan, prirodan i pozitivan razvoj stanovništva jedna je od temeljnih društvenih, gospodarskih, političkih vrijednosti, a kao takav i pokazatelji stanja u prostoru. Vrijednosti koje u svojoj punini i sveobuhvatnosti ima naglašeni egzistencijalni karakter za Županiju te i Državu, a bez stanovništva niti jedna druga vrijednost nema smisla, jer skup osoba, svaka sa svojim individualnim karakteristikama, čini stanovništvo ili populaciju na određenom prostoru.

Požeško-slavonska Županija je nažalost prema posljednjem međupopisnom razdoblju (2001.-2011.) u Republici Hrvatskoj zabilježila pad broja stanovnika i ubraja se u ostalih 17 županija s negativnim porastom stanovništva. Demografski procesi u Požeško-slavonskoj županiji su nepovoljni i kao takvi su jedan od dominantnih čimbenika njezine društvene i gospodarske krize te se može kazati kako samo uravnotežen demografski razvoj može biti pretpostavka stabilnog razvoja Županije, a onda i Države, te svakog pojedinca u njoj.

Broj stanovnika

Prema popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. god, na prostoru Požeško-slavonska županije živjelo je 78.034 stanovnika. Uspoređujući podatke s prethodnim Popisom iz 2001.g. proizlazi ponovni pad broja stanovnika u Požeško-slavonskoj županiji za 7.797 osoba s indeksom od 90,92 te se i dalje nastavlja negativni trend – pad broja stanovnika na ovom prostoru, negativan prirodni priraštaj kao i negativan migracijski saldo.

Požeško-slavonska županija je ubrojena u tri županije s najmanjim brojem stanovnika te se nalazimo na predzadnjem mjestu po broju stanovnika od 21. županije u Republici Hrvatskoj.

Slika 8: Kretanje indeksa međupopisne promjene broja stanovnika

Izvor: DZS, Naselja i stanovništva Republike Hrvatske 1857.-2001., Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2019. god.

Indeksi kretanja stanovništva kroz međupopisna razdoblja nam kazuje najveći pad zabilježen u vrijeme ratnih godina 1948/31. -89,95 i 2001./91. -86,40. Ostala razdoblja su se izmjenjivala pad/porast, iako zadnje međupopisno razdoblje nam pokazuje blagi porast stanovništva u odnosu na međupopisno razdoblje 2001./91. i dalje je zabilježeno negativno kretanje stanovništva u Požeško-slavonskoj županiji.

U svim gradovima i općinama zabilježen je pad broja stanovnika, najviše u gradu Požegi i to - 1.953 stanovnika, a slijedi ga grad Pleternica s -1.560 stanovnika. Od općina na području Požeško-slavonske županije najviše se dogodio pad u općini Čaglin -663 stanovnika, a najmanje u općini Velika - 281 stanovnik.

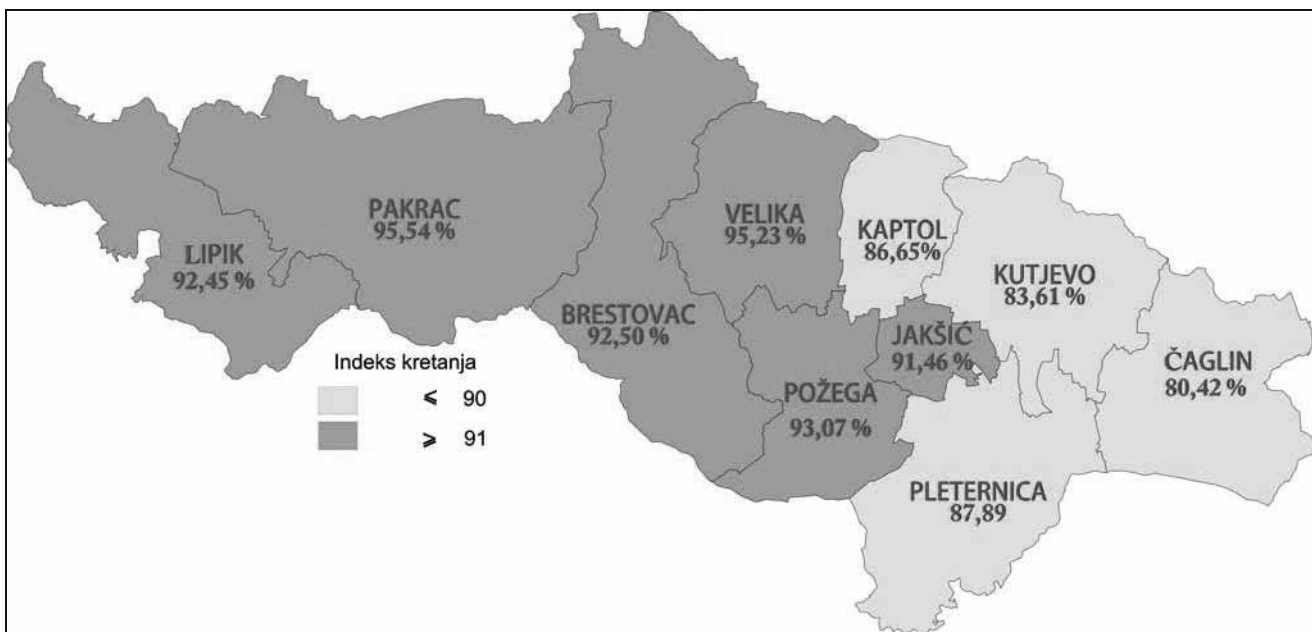
Prema zadnjem popisu stanovništva i dalje najveći broj stanovnika broji grad Požega s 26.248 stanovnika, slijede grad Pleternica s 11.323 stanovnika i grad Pakrac s 8.460 stanovnika. Od općina na području Požeško-slavonske županije to je općina Velika u kojoj je po popisu iz 2011. godine živjelo 5.607 stanovnika. Najmanji broj stanovnika ima općina Čaglin svega 2.723 stanovnika.

Tablica 6.

BROJ STANOVNIKA I INDEKS KRETANJA BROJA STANOVNIKA 2001./2011. U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI						
JLS	JLS 2001.god.	Stanovnici 2001. god.	JLS 2011. god	Stanovnici 2011. god.	Indeks 2011./2001.	Porast/pad br. stanovnika
Gradovi	4	56.613	5	58.448	103,24	1.835
	Lipik	6.674	Kutjevo	6.247	83,61	-1.225
	Pakrac	8.855	Lipik	6.170	92,45	-504
	Pleternica	12.883	Pakrac	8.460	95,54	-395
	Požega	28.201	Pleternica	11.323	87,89	-1.560
			Požega	26.248	93,07	-1.953
Općine	6	29.218	5	19.586	67,03	-9.632
	Brestovac	4.028	Brestovac	3.726	92,50	-302
	Čaglin	3.386	Čaglin	2.723	80,42	-663
	Jakšić	4.437	Jakšić	4.058	91,46	-379
	Kaptol	4.007	Kaptol	3.472	86,65	-535
	Kutjevo	7.472	Velika	5.607	95,23	-281
	Velika	5.888				
PSŽ	10	85.831	10	78.034	90,92	-7.797

Izvor:DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Slika 9.: Indeks kretanja broja stanovnika 2001./2011. po JLS P-SŽ

Izvor: DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 201. god.

Gustoća naseljenosti

Područje Požeško-slavonske županije obuhvaća površinu od 1.815,23 km² s prosječnom gustoćom naseljenosti od 42,99 stanovnika/km² te se ubraja u skupinu rijetko naseljenih županija Republike Hrvatske. Cijeli prostor nejednako je naseljen od vrlo gusto naseljenog područja do vrlo rijetko naseljenog područja Županije.

Prosječna gustoće naseljenosti se smanjila u odnosu na 2001.g. kada je iznosila 47,28 st/km².

Tablica 7.

BROJ STANOVNIKA, POVRŠINA I GUSTOĆA NASELJENOSTI 2011. GODINE				
JLS	Stanovnici 2011. god.	Broj naselja	Površina km ²	Gustoća st/km ²
Kutjevo	6.247	17	173,61	35,98
Lipik	6.170	26	208,54	29,57
Pakrac	8.460	42	358,08	23,63
Pleternica	11.323	38	198,13	57,15
Požega	26.248	31	133,91	196,01
Brestovac	3.726	48	279,24	13,34
Čaglin	2.723	31	179,60	15,16
Jakšić	4.058	10	43,75	92,75
Kaptol	3.472	10	85,49	40,61
Velika	5.607	24	154,88	36,20
PSŽ	78.034	277	1.815,23	42,99

Izvor: DZS Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ 2013. god.

Grad Požega ima najveću gustoću naseljenosti koja iznosi 196,01 st/km² slijedi ga općina Jakšić s 92,75 st/km², grad Pleternica s 57,15 st/km², te općina Kaptol s 40,61 st/km². Svi ostali gradovi i općine imaju gustoću naseljenosti manju od 40 stanovnika na km². Najmanju gustoću stanovnika na području Županije ima općina Brestovac s 13,34 st/km².

Prirodno kretanje

Prirodno kretanje stanovništva je skup pokazatelja uzroka promjene ukupnog broja stanovništva na području Požeško-slavonske županije. Te pokazatelje prikazujemo kao razliku rođe njih i umrlih na određenom prostoru u jedinici vremena i kao migraciju (iseljenje/useljenje) stanovništva.

Godine 2016./2018. Prirodni prirast u Požeško-slavonskoj županiji je -370/-416 osoba. Živorodenih je bilo 617/600 i umrlih 987/1016 osoba. Analiza prirodnog prirasta stanovništva u razdoblju od 2011. do 2016/2018. godine u Požeško-slavonskoj županiji ima negativan trend što znači da je više ljudi umrlo nego što se rodilo, odnosno 2.042/xxx osobe je više umrlo nego je rođeno.

Tablica 8.

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI OD 2013. DO 2018.				
Godine	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast/pad	Vitalni indeks (živorodeni na 100 umrlih)
2013.	703	1008	-305	69,7
2014.	692	986	-294	70,2
2015.	636	1076	-440	59,1
2016.	617	987	-370	62,5
2017.	611	1005	-394	60,8
2018.	600	1016	-416	59,1

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske, Priopćenje 7.1.1., 2016.i 2018

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ 2019. god.

U Požeško-slavonskoj županiji u 2018. godini nije niti u jedno, od 10 JLS, zabilježen prirodni prirast. Najmanji prirodni pad je zabilježen u općinama Jakšić (-3) i Kaptol (-12), a najveći u Gradovima Požegi (-86), Pakracu (-71) i Lipiku (-68). Od općina najveći prirodni pad imala je općina Čaglin s -39. Bolji pokazatelj reprodukcije je vitalni indeks (relativni odnos broja rođenih i umrlih osoba).

Vitalni indeks veći od 100, koji označava proširenu reprodukciju stanovništva (broj stanovnika povećava se prirodnom promjenom) na području Županije u 2018. godini nije imala niti jedna jedinica lokalne samouprave. Najveći vitalni indeks imali su Općina Jakšić (93,0), Grad Požega (71,7) i Općina Kaptol (66,7) dok je većina ostalih JLS imala indeks između 30-60 (Tablica 6.).

Na razini Požeško-slavonske županije vitalni indeks iznosio je 59,4 i po vrijednosti nalazio se na 13 mjestu u Republici Hrvatskoj te se ubraja u županije s nižom vrijednosti vitalnog indeksa. Najveći je imala Međimurska županija 97,6, Grad Zagreb 91,1 i Dubrovačko neretvanska županija 90,2, a najnižu vrijednost imala je Ličko-senjska 42,7.

Tablica 9.

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA U 2018. GODINI					
JLS		Živorodeni	Umrli	Prirast/pad	Vitalni indeks (živorodeni na 100 umrlih)
GRAD	Kutjevo	76	76	-38	50,0
	Lipik	101	101	-51	49,5
	Pakrac	140	140	-71	49,3
	Pleternica	77	145	-68	53,1
	Požega	218	304	-86	71,7
OPĆINA	Brestovac	24	47	-23	51,1
	Čaglin	17	56	-39	30,4
	Jakšić	40	43	-3	93,0
	Kaptol	24	36	-12	66,7
	Velika	43	68	-25	63,2
PSŽ		760	1016	-416	59,1

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva u 2018., Priopćenje 7.1.1., 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ 2019. god.

Migracije stanovništva

Migracija stanovništva Požeško-slavonske županije, u proteklom četverogodišnjem razdoblju, od prihvaćanja Izvješća iz 2012. i dalje nastavlja s negativnim migracijskim trendom. Naime, vanjska migracija, po podacima iz 2018. godine nam pokazuje za Požeško-slavonsku županiju negativan migracijski saldo od -873 osoba, što znači da se više osoba iselilo iz Požeško-slavonske županije nego onih koji su se doselili iz inozemstva. Požeško-slavonska županija se i dalje ubraja u županije s negativnim migracijskim saldonom na nivou Države.

Slična je situacija i s unutarnjom migracijom Požeško-slavonske županije na međužupanijskoj razini u 2016. godini, čiji je saldo migracije također negativan i iznosi -391 osoba. Odnosno, u tijeku 2016. godine u Požeško-slavonsku županiju je doseljen 430 stanovnik iz drugih Županija, a 750 stanovnika je odseljeno iz Županije u druge županije.

Iz navedenog slijedi da je ukupni migracijski saldo za Požeško-slavonsku županiju negativan i iznosi -1264 stanovnika što znači da se više osoba iselilo s područja Požeško-slavonske županije nego se doselilo na isto područje.

Procjena ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije

Na temelju podataka Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011., prirodnoga kretanja i migracijskog salda, Državni zavod za statistiku daje procjenu ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske na razini županija. Posljednja procjena stanovništva odnosi se na 2017. godinu. U skladu s podacima o prirodnom kretanju, koje je u Požeško-slavonskoj županiji negativno, kao i podacima o migracijama, koji, od 2013. godine, ukazuju na negativan ukupni migracijski saldo, procjene Državnog zavoda za statistiku pokazuju da je sredinom 2017. godine na području Županije živjelo 69.583 stanovnika, odnosno 8.192 stanovnika manje nego u vrijeme Popisa stanovništva 2011. godine. Prema procjenama DZS, sve županije, osim Grada Zagreba, zabilježile su smanjenje ukupnog broja stanovnika.

Tablica 10.

Procjena ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije sredinom godine 2012. - 2017.							
Požeško-slavonska županija	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
	77.775	76.651	75.801	74.991	73.473	71.920	69.583

Izvor: Procjena stanovništva Republike Hrvatske., Priopćenja - 7.1.4., u 2015., 7.1.3. u 2016. i 7.1.3. u 2017.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

II.2.5. Društvena infrastruktura

USTANOVE JAVNIH SLUŽBI

Na području Požeško-slavonske županije osigurana je mreža javnih službi koja je u skladu s propisima za sadržaje državne uprave, područne (regionalne) i lokalne samouprave te ostale upravne službe i institucije, prostorne uvjete rada i razvoja. Na isti način osigurane su i potrebe za pravosudne funkcije (sudovi, odvjetništvo, pravobraniteljstvo, policijske uprave, kaznionice, javno bilježničke službe i dr.).

USTANOVE PREDŠKOLSKOG ODGOJA

Programi predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi djece predškolske dobi ostvaruju se u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. Predškolski odgoj Požeško-slavonske županije je organiziran u devet samostalnih predškolskih ustanova.

Na području grada Požege postoje četiri predškolske ustanove. Novi vrtići izgrađeni su u Pleternici, Velikoj i Jakšiću.

Najveći problemi predškolskog odgoja na području Požeško - slavonske županije očituju se u nedovoljnim smještajnim kapacitetima predškolskih ustanova, nedostatku adekvatnog prostora i nezadovoljavajućoj opremljenosti postojećih prostora. Za daljnji razvoj gospodarstva potrebno je osigurati ostanak mladih obitelji na području Županije, a to je moguće samo ukoliko se osiguraju veći kapaciteti u postojećim predškolskim ustanovama i osnuju nove ustanove u općinama Brestovac i Kaptol (u izgradnji) na čijem području još nema vrtića .

OSNOVNE ŠKOLE

Osnovnoškolsko obrazovanje, na području Požeško-slavonske županije provodi se u 15 samostalnih matičnih osnovnih škola i to 12 na području Požeštine i 3 u pakračko-lipičkom području, s ukupno 47 područnih škola.

Kako bi se odgovorilo na izazove razvoja gospodarstva, sustav obrazovanja zahtjeva velika ulaganja. Ista su potrebna ukoliko se Županiju želi pretvoriti u visoko vrijednu, izvozno orijentiranu ekonomiju.

U proteklom je razdoblju na području Požeško-slavonske županije izgrađen značajan broj sportskih dvorana uz osnovne škole i to u: gradovima - Lipiku, Pakracu i Pleternici, te svim općinama : Brestovcu, Čaglinu, Jakšiću, Kaptolu i Velikoj. Jedino u gradu Požega nedostaju kvalitetni dvoranski prostori za dvije škole (od kojih je jedna u dovršnoj fazi).

SREDNJE ŠKOLE

Srednjoškolsko obrazovanje, na području Požeško-slavonske županije, organizirano je u osam samostalnih srednjih škola, a to su: Gimnazija Požega, Ekonomska škola Požega, Tehnička škola Požega, Obrtnička škola Požega, Poljoprivredno-prehrambena škola Požega, Srednja škola Pakrac, Katolička gimnazija s pravom javnosti i Glazbena škola Požega.

Na području srednjoškolskog obrazovanja postoji nekoliko problema s kojima se odgojno-obrazovni sustav u Požeško-slavonskoj županiji dugoročno suočava, kao što je nedostatan i neodgovarajući školski prostor, koji je samo djelomično riješen preseljenjem Gimnazije u novoizgrađenu zgradu, ali kojoj nedostaje sportska dvorana za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture.

GLAZBENA ŠKOLA

Osim redovnih osnovnih i srednjih škola, na području Županije funkcioniraju i dvije glazbene škole, i to:

- Glazbena škola Požega, s predškolskim, osnovnim i srednjim glazbenim obrazovanjem i
- Osnovna glazbena škola Pakrac.

UČENIČKI DOMOVI

Na području Požeško-slavonske županije u funkciji su i dalje dva doma za smještaj i prehranu učenika srednjih škola, i to:

- Đački dom Požega kao samostalna ustanova i
- Učenički dom u Pakracu koji je u sastavu Srednje škole Pakrac.

USTANOVE VISOKOG ŠKOLSTVA, ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

Veleučilište u Požegi

Veleučilište u Požegi utemeljeno je Odlukom Vlade Republike Hrvatske 21. svibnja 1998. godine kao javna visokoškolska ustanova („Narodne novine“, br. 75/98) i jedno je od sedam hrvatskih veleučilišta.

Veleučilište je ustrojeno u dva odjela, sa stručnim studijima:

1. Društveni odjel, sa stručnim studijima:

- Računovodstvo,
- Trgovina,
- Upravni studij

is pecijalistički diplomski stručni studij

- Trgovinsko poslovanje.

2. Poljoprivredni odjel, sa stručnim studijima:

- Vinogradarstvo-vinarstvo-voćarstvo i
- Prehrambena tehnologija,

U okviru Poljoprivrednog odjela ustrojene su ustrojbene jedinice (nastavne baze i poligoni) poradi unaprijeđenja struke, izvođenja praktičnog dijela nastavnih aktivnosti, stručne i eventualno znanstvene djelatnosti u okviru stručnih studija Vinogradarstva – vinarstva - voćarstva i Prehrambene tehnologije:

- Nastavna baza Klijet i spremište vina i nastavni objekt Vinski podrum i laboratorij (koji uključuje i nastavni poligon – višegodišnji nasad vinograda).

Veleučilište prema potrebi može otvarati nove studije u okviru postojećih odjela, a po potrebi i nove odjele.

Zdravstveno veleučilište Zagreb - Dislocirani studij fizioterapije u Pakracu

Za dislocirani stručni studij fizioterapije u Pakracu – Zdravstveno veleučilište Zagreb, za obavljanje nastavnog programa studija fizioterapije, koristi se prostori obnovljene zgrade u Ulici Avenije kestenova u Pakracu, kliničke baze u Općoj bolnici u Pakracu, klinički prostori u Lipiku, klinički prostori u Daruvarskim Toplicama te u Kliničkog bolnici u Požegi.

Možemo zaključiti da na području Požeško-slavonske županije postoji relativno dobra obrazovna infrastruktura u usporedbi s ostalim županijama Panonske Hrvatske.

CJELOŽIVOTNO UČENJE

Cjeloživotno učenje, poznato još i pod nazivom LLL (Long Life Learning), je nadograđivanje različitih znanja i vještina tijekom života, bilo iz osobnih ili profesionalnih razloga, i odnosi se na „svaku aktivnost učenja tijekom cijelog života radi unapređenja znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnoga, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca“. Ono obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno).

Programe cjeloživotno učenja uglavnom provode pučka otvorena učilišta, a na području Požeško-slavonske županije imamo sljedeća učilišta:

1. Pučko otvoreno učilište *OBRIS*, Požega i Pakrac
2. Učilište *LINK*, Požega
3. Škola za strane jezike *Praktikum* (Pučko otvoreno učilište Požega), Požega
4. Učilište *Maestro*, Požega
5. Pučko otvoreno učilište *Artes*, Pleternica
6. Učilište *Znanje*, Požega

Budući da je cjeloživotno učenje nadograđivanje različitih znanja i vještina tijekom života, bilo iz osobnih ili profesionalnih razloga, ove institucije za sada ispunjavaju svoju misiju postojanja. U buduće se predviđa da ove funkcije u pojedinim segmentima preuzmu srednje škole i VUP u vidu Centara kompetencije ili nekog drugog oblika organiziranja. Zsigurno da tu treba voditi i računa o prostornim kapacitetima i kvalitetnom stručnom kadru što u postojećem sustavu sigurno nedostaje.

USTANOVE KULTURE I SPORTA

Na području Požeško-slavonske županije od ustanova kulture djeluju: muzej (1), kazalište (1), knjižnice (5), konzervatorski odjel (1), pučko učilište (1), povijesni arhiv (1), i to:

- Gradski muzej Požega,
- Muzej grada Pakraca,
- Gradsko kazalište Požega,
- Gradska knjižnica i čitaonica Požega,
- Hrvatska knjižnica i čitaonica Pleternica,
- Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo,
- Gradska knjižnica i čitaonica Pakrac,
- Gradska knjižnica i čitaonica Lipik,
- Konzervatorski odjel Požega,
- Državni arhiv, Slavonski Brod – Odjel u Požegi.

Županija, također, potiče razvoj javnih potreba u sportu te izgradnju i održavanje sportskih objekata i drugih sadržaja i nekretnina za potrebe sporta, rekreacije, zabave i odmora stanovnika i drugih korisnika.

Na području Požeško slavonske županije djeluje pet nacionalnih sportskih saveza (nogometni, kuglački, rukometni, košarkaški, stolnoteniski) te sedam županijskih saveza (Županijski školski sportski savez, Županijski nogometni savez, Županijski rukometni savez, Županijski košarkaški savez, Županijski stolnoteniski savez i Županijski kuglački savez).

U Županiji ima 36 registriranih igrališta za nogomet i stadion u Velikoj. Nove školske sportske dvorane u funkciji su u Čaglinu, Pleternici, Brestovcu, Lipiku, Pakracu, Velikoj, Jakšiću i Kaptolu, novo obnovljena sportska dvorana jeuz Katoličku osnovnu školu i Katoličku gimnaziju, dok starije dvorane imaju Tehnička škola i Osnovna škola u Kutjevu. U Požegi, uz OŠ Dobriše Cesarića, je u izgradnji nova sportska dvorana dok ostale dvije osnovne škole nemaju svoju dvoranu, Naime, OŠ Julije Kempfa koristi dvoranu Sokol, a OŠ Antuna Kanižlića gradsku dvoranu Grabrik.

Kad je riječ o srednjim školama, na indikativnu listu projekata Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta ušao je projekt izgradnje sportske dvorane uz Gimnaziju Požega, a koristili bi je osim učenika Gimnazije i učenici Katoličke gimnazije s pravom javnosti te Glazbene škole Požega

U Požegi i Lipiku se nalaze otvoreni bazeni (bazeni u Velikoj su zatvoreni i izvan funkcije, a također postoji i dvadesetak teniskih igrališta.

ZDRAVSTVENE USTANOVE

Od zdravstvenih ustanova u Požeško-slavonskoj županiji djeluje:

- Dom zdravlja Požeško-slavonske županije,
- Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije,
- Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije,
- Opća županijska bolnica Požega,
- Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana,
 - Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik,
 - Ljekarne na području Požeško-slavonske županije.

Dom zdravlja Požeško-slavonske županije provodi djelatnost primarne zdravstvene zaštite (ambulanta opće medicine, ginekologije, pedijatrije i zubne ambulante), te specijalističke konzilijarne zdravstvene zaštite (ambulanta ortodoncija). Mrežom javne zdravstvene službe („Narodne novine“, br. 101/12, 31/13, 113/15 i 20/18) Ministarstvo zdravlja odredilo je potreban broj timova primarne i specijalističko zdravstvene djelatnosti za područje Požeško-slavonske županije:

Tablica 11.

Mreža timova Doma zdravlja Požeško-slavonske županije	
Djelatnost	Broj timova
Opća/obiteljska medicina	44
Zdravstvena zaštita predškolske djece	7
Dentalna zdravstvena zaštita (polivalentna)	40
Zdravstvena zaštita žena	6
Patronažne zdravstvene djelatnosti	16*

Medicinsko-biokemijski laboratorij	3
Zdravstvena njega u kući bolesnika	24**
Higijensko-epidemiološka zdravstvena zaštita	2
Preventivno-odgojna mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata	4
Javno zdravstvo	1
Zdravstvena zaštita mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti	1
Zdravstvena ekologija	1
Fizikalne terapije u kući bolesnika	7***
Specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene djelatnosti u djelatnosti –	
- Interne medicine	4
- Infektologije	1
- Onkologije	1
- Pedijatrije	2
- Neurologije	1
- Psihijatrije	3
- Dermtologije i venerologije	1
- Fizikalne medicine i rehabilitacije	2
- Kirurgija	1
- Dječja kirurgija	-
- Neurokirurgija	-
- Maksilofacijalna kirurgija	-
- Urologija	1
- Ortopedija	1
- Ginekologija i opstetricija	1
- ORL	1
- Oftalmologija	2
- Anesteziologija, reanimatologija i intez.liječenja	1
- Radiologija	3
- Transfuzijska medicina	1
- Medicinska mikrobiologija s parazitologijom	1
- Nuklearna medicina	-
- Klinička citologija	1
- Medicinska biokemija	1
- Patohistološka dijagnostika	1
- Stomatološka protetika	1
- Ortodontije 3	2
- Dentalna Patologija i endodoncij	-
- Oralna patologija	-
- Parodontologija	-
- Oralna kirurgija	1

* Potreban broj patronažnih sestara

**Potreban broj medicinskih sestara

***Potreban broj fizioterapeuta

Izvor: Mreža javne zdravstvene službe („Narodne novine“, br. 101/12, 31/13, 113/15 i 20/18)), Ministarstvo zdravlja

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Zavod za javno zdravstvo na području Požeško-slavonske županije svoju djelatnost obavlja u dva grada, i to u Požegi i Pakracu. U oba grada djeluje epidemiološki odjel, dok su sve ostale službe Zavoda (služba školske medicine, služba mikrobiologije, služba prevencije ovisnost, služba socijalne medicine, mikrobiološki i ekološki laboratoriji, antirabična ambulanta, služba DDD /dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije/) smještene u gradu Požegi na dvije lokacije. Zavod za javno zdravstvo je ujedno nositelj i većine preventivnih programa.

Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije u okviru zdravstvene djelatnosti provodi mjere hitne medicine.

Rad službe organiziran je tako da u Požegi radi TIM 1 koji se sastoji od liječnika, medicinskog tehničara i vozača/medicinskog tehničara te TIM 2 u sastavu 2 medicinska tehničara. TIM 2 identičnog sastava nalazi se u Pakracu gdje još djeluje i Dežurstvo. Područja Čaglina, Kutjeva i Poljane pokrivaju se pripravnosću liječnika na tim područjima.

Opća županijska bolnica Požega obavlja bolničku djelatnost, specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu sa specijalističkom dijagnostikom te znanstveno-istraživačku djelatnost iz područja biomedicine i zdravstva i nastavnu djelatnost iz područja obrazovanja zdravstvenih radnika.

Do 2013. godine Opća županijska bolnica Požega poslovala je samostalno, a u razdoblju od 2014. -2016. pripojila joj se Opća županijska bolnica Pakrac. U promatranom razdoblju broj zaposlenih djelatnika na neodređeno vrijeme se smanjio, poboljšala se kvalifikacijska struktura zaposlenih kao i broj zdravstvenih djelatnika u odnosu na broj nezdravstvenih djelatnika.

Unutar postojećih prostora u potpunosti su adaptirani prostori nekih odjela, izgrađen je i opremljen Objedinjeni hitni bolnički prijem na lokaciji Požega (2013.) i Pakrac (2013.), izgrađeno bolničko parkiralište u Požegi (2014.), na lokaciji Pakrac 2015.

U tijeku je energetska obnova koja će doprinijeti daljnjem razvoju Bolnice, a time i ostvarenje glavnog cilja učinkovitog liječenja bolesnika oboljelih od akutnih bolesti i poboljšanja zdravstvenog standarda stanovništva u Županiji.

Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana od povijesne je važnosti za ovaj dio Hrvatske. Bolnica ne skrbi samo za pacijente s područja Pakraca i Lipika, već i onih iz obližnjih mjesta koja pripadaju Sisačko-moslavačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj i Brodsko-posavskoj županiji.

Djelatnost Bolnice je provođenje bolničke, polikliničko-konzilijarne zdravstvene zaštite, dijagnostike, zdravstvene njege, boravka i prehrane za vrijeme boravka u Bolnici te liječničke djelatnosti. U sastavu Opće bolnice su djelatnosti, službe, odjeli i odsjeci s pripadajućom polikliničko-konzilijarnom zdravstvenom zaštitom.

U proteklom razdoblju, od 2014. do 2018. godine Opća županijska bolnica Pakrac bila je pripojena Općoj županijskoj bolnici Požega, a zatim je Požeško-slavonska županija, kao osnivač ustanove donijela Odluku o podjeli Opće županijske bolnice Požega i osnivanju nove zdravstvene ustanove Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana, kojom se Podružnica Gradska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana izdvaja iz Opće županijske bolnice Požega i osniva Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana.

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik ima višestoljetnu tradiciju koju zahvaljuje prije svega ljekovitim pogodnostima mineralne vode. U Specijalnoj bolnici Lipik provode se rehabilitacija neuroloških stanja i bolesti, reumatskih bolesti, posttraumatskih stanja, postoperativna rehabilitacija, smetnje kontrole mokraćnog mjehura, te se provodi preventivno liječenje i prakticira zdravstveni turizam.

Ljekarne na području Požeško-slavonske županije, osim onih u bolnicama, pripadaju privatnom sektoru. One svoju djelatnost obavljaju u okviru primarne razine zdravstvene zaštite u sklopu mreže javne zdravstvene službe osiguravajući na taj način opskrbu građana lijekovima koji se izdaju na recept, OTC preparatima, uvoznim lijekovima, medicinskim proizvodima, ortopedskim pomagalicama, galenskim i magistralnim pripravcima, te kozmetičkim preparatima.

SOCIJALNA SKRB

Visoka razina osjetljivosti društva prema potrebama najslabijih (starih, nemoćnih, osoba s invaliditetom, osoba bez dostatnih sredstava za uzdržavanje...) najbolje je vidljiva kroz organizaciju i pružanje usluga unutar sustava socijalne skrbi. Požeško-slavonska županija ima razvijenu mrežu ustanova socijalne skrbi, no za zadovoljavanje potreba stanovništva koje stari mora se kontinuirano ulagati daljnji razvoj.

Centar za socijalnu skrb - Požega mjesno je nadležan za područje Požeštine: tri grada (Požega, Kutjevo i Pleternica) i pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Velika) u kojima živi oko 63404 stanovnika (prema popisu stanovnika 2011. godine).

Prema posebnim zakonima i propisima koji se odnose na uvjete glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih djelatnika centra za socijalnu skrb i podružnice, prostor Centra za socijalnu skrb-Požega je nedostatan za adekvatan i primjeren rad s korisnicima te bi ga u budućem planskom razdoblju trebalo prilagoditi potrebama.

Centar za socijalnu skrb - Pakrac mjesno je nadležan za područje gradova Pakraca i Lipika.

Kao i Centar za socijalnu skrb Požega tako i poslovni prostor Centra za socijalnu skrb Pakrac ne ispunjava uvjete propisane posebnim Zakonima i propisima koji se odnose na uvjete glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika centra za socijalnu skrb i podružnice te bi njega trebalo adekvatno prilagoditi potrebama korisnika.

Na području Požeško-slavonske županije nalazi se i nekoliko domova za smještaj nezbrinute djece, starijih i nemoćnih, psihički bolesnih, i to: Dom za starije i nemoćne osobe – Požega, Dom za starije i nemoćne osobe – Velika, Dom starih Marino selo, Dom za psihički bolesne odrasle osobe Ljeskovića, Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi – Lipik, Dom za starije i nemoćne osobe „Baketarić“ iz Resnika, Dom za starije i nemoćne osobe KATIĆ, Dom za starije i nemoćne osobe „Anđelak“ u Lipiku, Dom za starije i nemoćne osobe Kap veselja u Eminovcima i Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe Galić u Bektež.

II.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

II.3.1. Gospodarski pokazatelji

Indeks razvijenosti

Indeks razvijenosti je pokazatelj koji se računa radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te isti služi kako bi se odredio intenzitet poticanja razvoja putem državnih mjera i programa pomoći.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije¹ dostavilo je, za potrebe izrade ovog izvješća, podatke o vrijednostima indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti za sve županije tako i za Požeško-slavonsku županiju. Novo razvrstavanje indeksa razvijenosti je definiralo razvojne skupine prema kojima su općine i gradovi razvrstali u 8 skupina (4 izvan prosječne i 4 ispodprosječne) skupine, dok su županije razvrstane u 4 skupine (2 iznad prosječne i 2 ispodprosječne) skupine, dok status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti RH.

Prema indeksu razvijenosti Požeško-slavonska županija je na 15 mjestu i u 2. razvojnoj skupini.

Tablica 12.

Indeks razvijenosti Požeško-slavonske županije		
Županija	Razvojna skupina županije	Indeks razvijenosti županije
Požeško-slavonska	2	93,947

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije, 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

¹ prema podacima: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije, Miramarska 22, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-05/18-01/1, Urbroj: 538-06-1-1/218-18-62 od 05. rujna 2018.)

Tablica 13.

Ocjenjivanje i razvrstavanje Požeško-slavonske županije prema razvijenosti

Županija	Razvojna skupina županije	Indeks razvijenosti županije	Vrijednosti osnovnih pokazatelja za Požeško-slavonsku županiju							Vrijednosti standardiziranih pokazatelja za Požeško-slavonsku županiju						
			Prosječni dohodak po stanovniku	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva	Indeks starenja	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65)	Prosječni dohodak po stanovniku	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva	Indeks starenja	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65)		
Požeško-slavonska*	2	93.947	2014.-2016. 22.924,23	2014.-2016. 1.550,25	2014.-2016. 0,1814	2016./2006. 87,42	2011. 99,2	2011. 0,1429	2014.-2016. 90,33	2014.-2016. 88,82	2014.-2016. 96,63	2016./2006. 88,49	2011. 108,94	2011. 93,64		

* polipomognuta područja

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije (2018.), sukladno Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 132/17)
Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

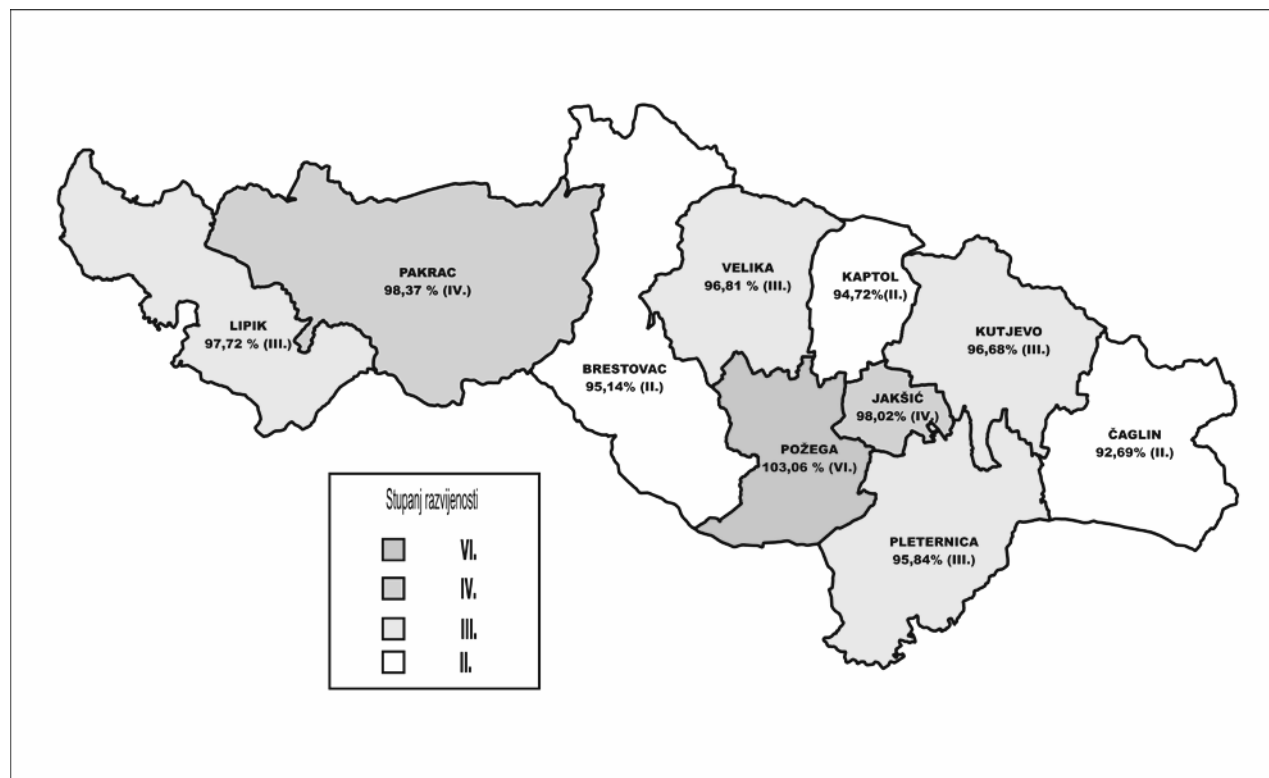
Gradovi i općine s područja Požeško-slavonske županije, sukladno Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti („Narodne novine“, br. 132/17), razvrstani su kako slijedi:

Tablica 14.

Razvojna skupina JLS Požeško-slavonske županije	
Grad / općina	Razvojna skupina grad / općina
Brestovac	II.
Čaglin	II.
Kaptol	II.
Pleternica	III.
Kutjevo	III.
Velika	III.
Lipik	III.
Jakšić	IV.
Pakrac	IV.
Požega	VI.

Izvor: Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, 2017.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Slika 10.: Stupanj i indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave na području Požeško-slavonske županije;

Izvor: Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti („Narodne novine“, broj 132/2017);

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Gospodarska kretanja

U poslovnoj 2018. godini podaci na području Požeško-slavonsku županiju radilo je 923 poduzetnika. Poduzetnici koji su obveznici poreza na dobit, ostvarili su ukupni prihodi gotovo 4.442 milijuna kuna odnosno 12,3 % više nego u 2017. godini, ukupni rashodi su iznosili 4.324 milijuna kuna ili 47,5% veći nego u istom razdoblju prethodne godine, a dobit razdoblja iznosila je 76 milijuna kuna. Broj zaposlenih na bazi sata rada iznosi 8.839 odnosno 1% više u odnosu na prethodnu godinu (8.748 zaposlena), Investicije u dugotrajnu imovinu iznosile su 84 milijuna kuna što je smanjenje u odnosu na 2017. Godinu za gotovo 20 milijuna kuna. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom iznosila je 4.511 kuna, što je za 8,4% više nego prethodne godine, ali i 27,7% niže od prosjeka Republike Hrvatske.

Najvažnije gospodarske grane u Požeško-slavonskoj županiji su prerađivačka industrija (33%), poljoprivreda (21%), trgovina (16%), prijevoz (10%), građevinarstvo (10%) te ostale 10% (javna uprava, obrana, socijalno osiguranje, zdravstvo i socijalna skrb).

Pet najznačajniji poduzetnika PSŽ prema ukupnom prihodu su: Agronom d.o.o. Požega, Kutjevo d.d. Kutjevo, Presoflex gradnja d.o.o. Požega, Plamen d.o.o. Požega, Zvečevo d.o.o. Požega, Lipik Glas d.o.o. Lipik, Alles d.o.o. Požega, Studenac d.o.o. Lipik, Color Emajl d.o.o. Požega i Spin Valis d.o.o. Požega, dok su veličini dobiti u 2018. godini najveći Lipik Glas d.o.o. Lipik, Plamen d.o.o. Požega, Agronom d.o.o. Požega, Zvečevo d.o.o. Požega, Kutjevo d.d. Kutjevo, Magma d.o.o. Požega, APP d.d. Požega, Velički kamen d.o.o. Velika, Color Emajl d.o.o. Požega, VD Grupa d.o.o. Vetovo.

Bruto domaći proizvod je u 2016. godini na razini Republike Hrvatske iznosio 351,35 milijardi kuna, što je 3,45% više u odnosu na 2015. godinu i predstavlja najbržu dinamiku nominalnog rasta još od 2008. godine.

BDP-a Požeško-slavonske županije u 2016.godini iznosio je 3.433 milijuna kuna, što je nešto manje od 1% ukupno 47.778 kn/stanovniku.

Tablica 15.

BDP po stanovniku u RH i PSŽ za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u EUR-ima)			
	2014.	2015.	2016.
Republika Hrvatska	10.259	10.606	11.184
Požeško-slavonska županija	5.830	6.024	6.346
Index	56,83	56,8	56,7

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2016.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore 2016 godinu, bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku Požeško-slavonske županije 6.346 eura što je 56,74 od prosjeka RH.

Sveukupna zaposlenost u Požeško-slavonskoj županiji je u porastu. Lagani oporavak započinje 2014. godine i nastavlja se. Prema strukturi zaposlenih 2018. godine (19.305 zaposlenih) 82% zaposlenih je kod pravnih osoba (15.800 zaposlenih), 10% kod fizičkih osoba (1.877 osoba), 4% u obrtništvu (802 osobe), 3% zaposlenih 3,8% zaposlenih poljoprivrednika je vrlo malen ako se uzme u obzir da je Požeško-slavonska županija poljoprivredna županija. Broj zaposlenih poljoprivrednika iz godine u godinu smanjuje (2008. godine bio je 871 zaposlen).

Na području Požeško-slavonske županije ukupan broj korisnika mirovina je 19.008 (starosna, invalidska, obiteljska), a prosječan iznos mirovine iznosi 1.989,29 kuna.

Broj nezaposlenih osoba u Požeško-slavonskoj županiji na dan 31.12. 2018. godine bio je 2.663 osobe, stopa nezaposlenosti je 12,2% dok je stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj 9,6%.

Na području Požeško-slavonske županije, 31.12.2017. godine registrirano je ukupno 2.259 poslovnih subjekata, a njihov udio u broju poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj iznosi svega 0,98%. Broj poslovnih subjekata prema pravnom statusu:

Tablica 16.

Broj poslovnih subjekata prema pravnom statusu, stanje na dan 31.12. 2017.				
R.b.	Pravni status	Republika Hrvatska	Požeško-slavonska županija	Udio PSŽ u RH (%)
1	2	3	4	5
1.	REGISTRIRANE PRAVNE OSOBE	254.776	2.259	0,89
	Aktivne	150.401	1.359	0,90
1.1.	Trgovačka društva			
	Registrirane	184.258	1.157	0,63
	Aktivne	118.591	811	0,68
1.2.	Zadruga			
	Registrirane	3.594	53	1,47
	Aktivne	961	13	1,35
1.3.	Ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije			
	Registrirane	66.924	1.049	1,57
	Aktivne	30.849	535	1,73
2.	Obrti i djelatnosti slobodnih profesija	77.371	991	1,28

Izvor: Statistički ljetopis 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2016.

U ukupnoj vanjskotrgovinskoj razmjeni Republike Hrvatske, Požeško-slavonska županija ostvaruje niski udio izvoza (oko 0,57%) i uvoza (oko 0,3%). Ukupan izvoz u 2018. godini, ostvaren je u iznosu 864.660.067 kuna i veći je za 14% u odnosu na 2017. godinu. Od ukupnog izvoza na izvoz roba se odnosi 815.971.602 kuna, a na izvoz usluga 48.688.465 kuna. U promatranom razdoblju vrijednost uvoza porastao je za 16% u odnosu na prethodnu godinu i iznosio je 351.083.809 kuna. Trgovinski saldo ostvaren je u iznosu od 513.576.258 kuna.

Prerađivačka industrija glavni je izvoznik, a ujedno i uvoznik. Najveći izvoznici s područja Županije su Plamen d.o.o. Požega, Color Emajl d.o.o. Požega, Lipik-Glas d.o.o. Lipik, Spin Valis d.o.o. Požega, Zvečevo d.d. Požega, Kutjevo d.d. Kutjevo, Valis Fagus d.o.o. Požega, D.E.M. d.o.o. Pakrac, Agronom d.o.o. Požega, Orlijava d.o.o. Požega.

Postojanje snažno izvozno orijentirane prerađivačke industrije osigurava značajnu prisutnost na međunarodnim tržištima (tradicionalno zbog prisutnosti sirovina - drvna, staklarska, metalurška, prehrambena i tekstilna). Najveći predstavnici na području metaloprerađivačke industrije su istovremeno i najveći proizvođači štednjaka i peći na kruto gorivo, te radijatora i drugih odljevaka od sivog lijeva u Hrvatskoj. Izvoznici su Plamen d.o.o. i Color-emajl d.o.o, proizvođač kamina i metalne galanterije. U staklarskoj djelatnosti najznačajniji izvoznik je Lipik-Glas d.o.o. Lipik. U drvoprerađivačkoj djelatnosti na području županije djeluje dvadesetak trgovačkih društava od kojih je najznačajniji Spin Vallis d.d. Drvoprerađivačka industrija značajni je izvoznik na zapadno-

europsko tržište (Italija, Austrija, Slovenija i Njemačka). Najveći izvoz ostvaren je sa zemljama Europske unije (Njemačkom, Italijom, Slovenijom) te Bosnom i Hercegovinom, a najviše se uvezilo iz Italije, Njemačke, Slovenije, Gane te Bosne i Hercegovine.

Na području PSŽ u prosincu 2018. godini bilo je ukupno 948 obrta. U odnosu na broj obrtnika RH u PSŽ je svega 1,16% obrtnika. Od ukupnog broja obrta najviše 41,4% je obrta je registrirano kao uslužno zanatstvo, a 14% kao proizvodno zanatstvo. Iznad 10% su ugostiteljstvo i turizam te trgovina. Ukupno zaposlenih radnika kod obrtnika 1.782, a ukupno zaposleni u obrtu vlasnici/ortaci i radnici zaposleni kod vlasnika/ortaka (obrnika) iznosi 2.751 osoba.

Poduzetničke zone

Potrebe gospodarskog razvitka i poboljšanje opće poslovne klime potaknuli su osnivanje poduzetničkih zona kao uređenog i urbanog prostora koji može prihvatiti nove gospodarske sadržaje i osigurati prostor za razvitak novih gospodarskih subjekata. Nedostatak odgovarajućeg prostora i potrebne infrastrukture osnovni su motiv za osnivanje poduzetničke zone za budući razvoj malog i srednjeg gospodarstva. Poduzetničke zone na području gradova i općina Požeško-slavonske županije su u različitim fazama izgradnje i popunjenosti.

- **Poduzetnička zona u Industrijskoj ulici u Požegi** smještena je na je na 18 ha zemljišta. U zoni posluje 6 poduzetnika s 261 zaposlenikom. Zona je u potpunosti komunalno opremljena, ima plin, struju, vodu, kanalizaciju i telefon.
- **Poduzetnička zona Pleternica** je na površini od 61,97 ha. U zoni je osigurana sva potrebna infrastruktura (cesta, vodovod, kanalizacija, javna rasvjeta, plin, parkirališta). U zoni posluje 8 poduzetnika sa oko 200 zaposlenih. Zona ima inkubator površine 1.005 m².
- **Poduzetnička zona – Zona male privrede Pakrac** nalazi se na sjevernom dijelu Grada i površine je 5,4 ha. Izgrađena je cjelokupna komunalna infrastruktura rekonstruirana te modernizirana pristupna cesta kao i interne prometnice u zoni. Zona ima dva inkubatora.
- **Poduzetnička zona Lipik II** površine je 16,9 ha te ima mogućnost priključenja na sustav opskrbe vodom, kanalizacije, električne energije te plina. U zoni posluju 4 poduzetnika.
- **Poduzetnička zona Kamenjača - Kutjevo** smještena je na samom ulazu u Kutjevo na površini od 24,19 ha. U zoni je osigurana sva potrebna infrastruktura (cesta, vodovod, kanalizacija, javna rasvjeta, plin, parkirališta. Zona je mješovite namjene tako da je moguće razvijati bilo koju djelatnost. U zoni uradi 10 poduzetnika odnosno oko 120 zaposlenih.
- **Poduzetnička zona Čaglin** smještena je u naselju Čaglin na površini od 1,98 ha. U zoni je osigurana vodovod i kanalizacija, prometna infrastruktura te je osigurana električna energija.
- **Gospodarska zona Jakšić** nalazi se južno od naselja Jakšić površine 16,96 ha. U 2015. godini se planira izgradnja djelomične prometne infrastrukture, električne, vodovodne, kanalizacijske, plinske i telekomunikacijske mreže.
- **Poduzetnička zona Velika** potencijalne investitore za novo zapošljavanje oslobađaju djelomično ili u potpunosti obveze plaćanja komunalnog doprinosa odnosno komunalne naknade kroz više godina te savjetovanje u cijelom postupku realizacije od namjere pokretanja ulaganja, realizacije i ostaloga.
- **Poduzetnička zona Kaptol** nalazi se na području naselja Novi Bešinci i površine je 11,47 ha. U zoni je osigurana vodovodna, visokonaponska te telekomunikacijska mreža. Za sada je u zoni 1 poduzetnik sa 5 zaposlenih.
- Na području **Općine Brestovac** u prostorno planskoj dokumentaciji postoji nekoliko osiguranih prostora za izgradnju poduzetničkih zona, ali vjerojatno zbog blizine Grada Požege ne postoje zainteresirani poduzetnici koji bi svoj posao razvijali na području Općine Brestovac.

Danas se u zonama nalaze dvije vrste poduzetnika/obrtnika: oni koji su prerasli svoje dvorište i bila im je potrebna veća površina za daljnji razvoj. U zonama su sigurno našli površine koje su imale izgrađenu infrastrukturu (cesta, električna energija, voda i kanalizacija, telekomunikacija, plin).

U svim zonama i inkubatorima postoje slobodni prostori za nove poduzetnike.

Na području PSŽ djeluju poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori i razvojne agencije kao potporne poduzetničke institucije.

Poduzetnički centri i inkubatori

U Poduzetničkoj zoni Pleternica nalazi se Poduzetnički centar Pleternica kao potporna institucija u poduzetništvu. Princip rada u Poduzetničkom centru Pleternica temelji se na aktivnostima koje će poduzetnicima omogućiti da uz što manje troškove i na jednom mjestu pronađu sve informacije koje su im potrebne za početak i razvoj poslovanja, a u cilju poticanja gospodarskog razvoja malog i srednjeg poduzetništva Grada Pleternice kroz oblikovanje razvojnih inicijativa, mjera, projekata i usluga.

U sklopu Centra radi i Poduzetnički inkubator Pleternica, koja poduzetnicima početnicima pruža inkubaciju prvih pet godina poslovanja pod povoljnijim uvjetima. Tehnologijsko-inovacijski centar s inkubatorom za razvoj ruralnog gospodarstva i poduzetništva osmišljen je kako bi se promovirale nove tehnologije, inovacije i općenito poduzetništvo u ruralnim područjima. Aktivnosti su usmjerene na povezivanje znanosti i gospodarstva te osiguranje infrastrukture, financijske i savjetodavne potpore inovativnim i tehnološki utemeljenim projektima.

U zoni male privrede Pakrac nalazi se Poduzetnički centar Pakrac sa dva poduzetnička inkubatora. Model djelovanja inkubatora odvija se pružanjem usluge poduzetniku kroz korištenje poslovnog prostora (proizvodni i uredski prostor) kroz (subvencionirani) zakup i pružanje poslovnih usluga od strane Poduzetničkog centra Pakrac. Godine 2013. Otvoren je Poduzetnički inkubator Pakrac – druga generacija kako bi pridonio jačanju i regionalnoj konkurentnosti Grada Pakraca

Na području Grada Lipika otvoren je Poduzetnički inkubator u Donjem Čagliću u zgradi bivše Osnovne škole koja je prenamijenjena u poslovne prostore ukupne površine 330 m²

Razvojne agencije

Regionalni koordinator razvoja je certificiran kao nositelj koordinacije i poticanja regionalnog razvoja u Požeško-slavonskoj županiji. S tim u vezi, Regionalni koordinator razvoja ovlašten je da u Središnju elektroničku bazu razvojnih projekata Ministarstva regionalnog razvoja unosi podatke o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji javnopravna tijela, te koji se financiraju iz Proračuna Republike Hrvatske i/ili Europske Unije. Razvojni projekti su projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, zdravstvenih, društvenih i drugih kapaciteta.

Lipička razvojna agencija LIRA d.o.o. osnovana je od strane Grada Lipika, krajem 2013. godine u sklopu lokalnog programa poticanja poduzetništva. LIRA kroz cijelu godinu kreira i provodi projekte i aktivnosti na stvaranju uvjeta za otvaranje radnih mjesta, osmišljavanju, pripremi i provedbi razvojnih projekata za područje Grada Lipika i jačanju svojih kapaciteta.

II.3.2. Poljoprivreda

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 39/13) poljoprivredno zemljište je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu. Poljoprivrednim zemljištem se smatraju površine: oranica, livada, pašnjaka, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se uz gospodarski opravdane troškove može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivredne površine se koriste kao resurs za proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda (zdrave hrane), radi poboljšanja opskrbe lokalnog stanovništva, te su važne za održavanje ekološke ravnoteže, krajobrazne, biološke raznolikosti i održivog razvitka prostora. Poljoprivredne površine se u prostornim planovima određuju temeljem pedoloških studija, kao osobito vrijedno obradivo tlo, vrijedno obradivo tlo, te ostala obradiva tla. Površina Požeško-slavonske županije iznosi (prema podacima Državne geodetske uprave) 1.815,23 km² (181.523 ha), a od ukupne površine na poljoprivredno tlo odnosi se 76.237,69 ha (osobito vrijedno tlo 19.938,13 ha, vrijedno obradivo tlo 32.761,47 i ostala obradiva tla 23.538,09 ha), šume 89.696,65 ha, vodne površine (akumulacije, jezera, vodotoci) 1.429,35 ha, područja uzgajališta 1.172,83 ha.

Prema Popisu poljoprivrede iz 2003. godine, na području Županije se nalazi 13.521 poljoprivrednih kućanstava i 37 poslovnih subjekata koji se bave poljoprivredom. Međutim, od tolikog broja poljoprivrednih kućanstava u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u 2018. Godini registrirano je 5.054. obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, 86 obrta, 52 trgovačka društva, 5 zadruga i 4 ostalo, odnosno ukupno 5.201 gospodarstava. Sadašnja veličina i rascjepkanost posjeda je ograničavajući čimbenik razvitka poljoprivrede. Da bi se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG), kao okosnica agrarnog razvoja osposobilo za racionalnu i profitabilnu proizvodnju nužno je potrebno osigurati optimalne proizvodne kapacitete. Potrebno je omogućiti okrupnjavanje zemljišnih čestica putem komasacija i arondacija kojima se utječe na smanjenje proizvodnih troškova u poljoprivredi. Za provedbu ovih mjera potrebno je uređenje vlasničkih odnosa i sređivanje katastra.

Prosječna veličina gospodarstva Republike Hrvatske iznosi 5,9 ha, a za Požeško-slavonsku županiju broj gospodarstava prema veličini je slijedeći:

Tablica 17.

Grad/općina	<3			>=3 i <20			>=20 i <100			>=100 i <1.500			>=1.500			UKUPNO		
	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Brestovac	197	1.118	309	188	3.003	1.175	21	872	730	4	207	532	0	0	0	410	5.200	2.746
Čaglin	110	450	164	137	1.603	995	29	713	1.198	4	188	586	0	0	0	280	2.954	2.944
Jakšić	153	373	184	140	1.157	963	25	762	1.075	3	294	478	0	0	0	321	2.586	2.700
Kapto	203	712	255	143	1.356	973	31	971	1.204	1	171	229	0	0	0	378	3.210	2.661
Kutjevo	352	954	429	237	2.047	1.733	60	1.663	2.199	3	223	606	1	413	5.908	653	5.300	10.874
Lipik	184	585	259	203	1.816	1.340	44	1.118	1.753	6	267	2.099	0	0	0	437	3.786	5.452
Pakrac	193	604	254	183	1.630	1.205	17	465	812	5	272	822	0	0	0	398	2.971	3.092
Pleternica	460	1.826	687	358	3.619	2.157	39	1.332	1.456	3	136	359	0	0	0	860	6.913	4.659
Požega	539	1.632	633	317	3.153	2.126	28	1.006	1.192	7	541	1.457	0	0	0	891	6.332	5.408
Velika	201	650	296	187	1.655	1.260	26	801	1.101	2	130	250	0	0	0	416	3.236	2.908
Ukupno	2.592	8.904	3.473	2.093	21.039	13.927	320	9.703	12.720	38	2.429	7.418	1	413	5.908	5.044	42.488	43.445

Izvor : Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije, 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Sukladno zakonu o poljoprivrednom zemljištu, vraćeno je u nadležnost gradova i općina davanje u zakup i prodaja državnog poljoprivrednog zemljišta te se nadamo da će se olakšati navedeni postupci što će dovesti do povećanja površine pod korištenjem poljoprivrednog zemljišta i to kod registriranih poljoprivrednih gospodarstava što je preduvjet za povećanje specijalizirane proizvodnje. Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja

omogućavaju kvalitetnu ratarsku i stočarsku proizvodnju. Obradive površine i dobro organizirana/educirana poljoprivredna gospodarstva predstavljaju osnovu kvalitete primarne proizvodnje žitarica, stočne hrane i industrijskih kultura, eko proizvodnji, povrtlarstvu, zatim stočarstvu, vinogradarstvu i voćarstvu te razvoju poljoprivrede u funkciji obavljanja turizma.

Vinogradarstvo i voćarstvo na području Požeško-slavonske županije imaju velik razvojni potencijal obzirom na prirodne pogodnosti. Pod vinovom lozom nalazi se oko 1.300 ha površina smještenih na kutjevačkom, požeško-pleterničkom i pakračkom vinogorju s kvalitetnim nasadima vinove loze i dugogodišnjom podrumarskom i vinogradarskom tradicijom.

U cilju daljnjeg očuvanja svoje poljoprivredne proizvodnje Požeško-slavonska županija je već 2004. godine donijela Odluku o zabrani upotrebe genetski modificiranog sjemena i proizvodnji genetski modificirane hrane na svom području, a 2007. godine ušla u Mreže europskih GMO – Free regija u cilju promoviranja svojih gospodarskih interesa u pogledu razvoja i unapređenja proizvodnje nemodificirane i tradicionalne hrane, radi zaštite njezinih proizvođača te općenito radi razvoja i unapređenja kvalitete i održive poljoprivredne proizvodnje kao i radi razmjene iskustava i promicanja vlastite poljoprivredne proizvodnje.

II.3.3. Šumarstvo i lovstvo

Sukladno Zakonu o šumama, šume i šumsko zemljište dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu. Šume i šumska zemljišta specifične su prirodno bogatstvo te s opće korisnim funkcijama šuma uvjetuju poseban način upravljanja i gospodarenja. Na području Požeško-slavonske županije (prema podacima Državne geodetske uprave), 89.696,65 ha je pod šumama odnosno gospodarske šume 81.546,10 ha, zaštitne šume 1.885,99 ha, šume s posebnom namjenom 1.219,49 ha, ostala poljoprivredna tla, šume, šumsko zemljište 5.045,07 ha. U državnom vlasništvu je oko 95% šuma, a ostalo su vlasništvu privatnih šumoposjednika. Temeljna načela hrvatskog šumarstva su održivo gospodarenje s očuvanjem prirodne strukture i raznolikost šuma, te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šume. Poboljšano gospodarenje šumama može biti jedan od temelja razvoja koji još nije do kraja iskorišten na što ukazuje velik neiskorišten potencijal šumske biomase.

Lovstvo na području Požeško-slavonske županije ima dugu tradiciju, a lovišta zauzimaju značajne površine obzirom na raznolikost i bogatstvo prirodnih šumskih predjela kao i kvalitetna područja u okruženju šumskih površina (proplanci, livade i zaravni). U brdsko-planinskim lovištima obitava krupna divljač (jelen, srna i divlja svinja), dok je u nizinskim lovištima zastupljenija sitna divljač (zec, fazan, jazavac, lisica, kuna, šljuka, vrana, čavka, svraka). Lovišta u Županiji podijeljena su na 24 zajednička (županijska) lovišta ukupne površine 100.256 ha i 19 državnih lovišta ukupne površine 50.616 ha.

II.3.4. Turizam

Osnovne prepreke razvoja turizma u Požeško-slavonskoj županiji očituju se u organizacijski smanjenoj turističkoj ponudi koja ovisi o inicijativama pojedinaca, nedovoljno atraktivnim marketinškim i promotivnim aktivnostima, nerazvijenoj turističkoj infrastrukturi, nedovoljnim smještajnim kapaciteta koji u zadnje vrijeme mjenjaju trenodove i neadekvatnom obrazovanom stanovništvu u ugostiteljskom i turističkom sektoru. Nastojanja Turističke zajednice PSŽ i gradova

(Požega, Pakraca, Pleternice, Lipika, Kutjeva, Velike, Kaptola i Brestovca) pomalo pokreću aktivnosti, trude se da osmisle razna događanja na svom području što ipak nije dovoljno za povećanje prihoda od turizma ali njezin utjecaj je vidljiv i poželjan, polako mjenja dosadašnju praksu neučinkovitosti. Jedna od dosadašnjih prepreka bili su a i dalje su nedovoljni smještajni kapaciteti na konkretnim mjestima (hotelima) u Županiji.

Dosadašnji resursi kakvi su bili do prethodnog izvješća su evidentirali stanje koje se bitnije nije promjenilo a to je da su postojala samo tri hotela i to u Požegi, Pakracu i Kutjevu. Međutim u zadnje vrijeme se otvaraju smještaji u privatnoj inicijativi te se broj ležaja znatno poboljšao u odnosu na prethodne vremensko razdoblje. Danas županija može ponuditi cca 1100 ležaja što predstavlja značajan pomak u turističko-smještajnoj ponudi.

Prema podacima Turističke zajednice Požeško-slavonske županije od rujna 2019. smještajni objekti u Požeško-slavonskoj županiji sa stanjem u rujnu 2019. godine broje ukupno 1092 što je za cca 38 % više nego u prethodnom razdoblju od izrade izvješća. Navedeni smještajni objekti raspoređeni su u kategorije, i to:

Tablica 18.

Smještajni objekti prema kategorijama		
r.b.	kategorija	Broj ležaja
1.	Hoteli	110
2.	Kampovi	141
3.	Objekti na OPG-u	48
4.	Objekti u domaćinstvu	146
5.	Apartmani	29
6.	Hostel	100
7.	Nekomercijalni smještaj	2
8.	Objekti za robinzonski smještaj	6
9.	Kuća za odmor	4
10.	Planinarski dom	40
11.	Prenočište	409
12.	Sobe za iznajmljivanje	57
Ukupno:		1092

Izvor: Turističke zajednice Požeško-slavonske županije (dopis: e-mail od 27. rujna 2019.)

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

TZ Požeško-slavonske županije evidentirala je za razdoblje siječanj -prosinac 2018. godine 16.465 dolazaka (povećanje za 23% u odnosu na isto razdoblje 2017.), te 37.108 noćenja (povećanje za 20% u odnosu na isto razdoblje 2017. godine)

Broj noćenja u Požeško-slavonskoj županiji ima stalni trend rasta, kao što se može ustvrditi da radi i o povećanju smještajnih kapaciteta. Tako je u prvih 9 mjeseci 2019. godine na području Županije zabilježeno nešto više od 30 542 ostvarenih noćenja, što je vidljivi porast u odnosu na isti period prošle godine a u odnosu na predhodno Izvješće o stanju u prostoru povećanje od cca 65% .

Na području Požeško-slavonske županije, broj ugostiteljskih objekata, vezanih za potrebe turističke prezentacije, a kategoriziranih u skupine, je sljedeći:

- 16 restorana,
- 7 kušaonica proizvoda s kontroliranim porijeklom,
- 1 velika vinarija Kutjevo d.d. i 37 registriranih obiteljskih vinarija te

Cikloturizam u Požeško-slavonskoj županiji kao selektivni oblik turizma sa više od 1000 km biciklističkih staza na području Lipika i Pakraca i to na području Psunja i u sklopu novog kompleksa staza između Lipika i Pakraca, a koje povezuju i dva područja turističke rekreacije jezero Pjeskaru i jezero Raminac. Ostale staze raspoređene su:

- na području Parka prirode Papuk,
- na području Požeške gore, te
- u sklopu dva ugostiteljska sadržaja u okolici Požege.

Provođenje projekta razvoja cikloturizma vrši se dalje putem promocije, izrade aplikacija, karata s označenim mjestima, izgradnja potrebne infrastrukture za korisnike – bicikliste.

Što se tiče razvoja drugih selektivnih oblika turizma i načina smještaja na području Županije, zabilježen je interes i potražnja, a posebno nakon nove regulative, za izgradnjom standardnih kampovima te kamp odmorištima kao objektata za kraći odmor za goste koji putuju kamperima, odnosno mobilnim kućicama. Naime, interes poduzetnika koji su prepoznali taj potencijal postojao je i prije, ali zbog tumačenja nadležnih da se kamp odmorišta mogu graditi samo u turističkim zonama, odnosno izdvojenim građevinskim područjima van naselja, taj tip ponuda smještaja kod nas se nije razvio.

Iz navedenog slijedi da bi se budući turistički razvoj Županije morao oslanjati prvenstveno na mogućnosti valorizacije svojih prirodnih potencijala koji pružaju mogućnosti za budući turistički razvitak ovog područja, kao što su područja zaštićene prirode (Park prirode Papuk, zaštićeni krajobraz Sovskog jezera), bogata šumska područja, brojni bujni vodotoci, vrijedno poljoprivredno zemljište u okruženju ruralnih naselja, kao brojne i vrijedne potencijalne kulturno-povijesne, arheološke i građevine graditeljske baštine, koji pružaju mogućnosti za budući turistički razvitak ovog područja. U tom smislu se ističu i mogućnosti razvijanja različitih oblika kontinentalnog turizma u skladu s valorizacijom prirodnih i prostornih resursa Županije, prvenstveno: lovnog, kulturnog, arheološkog, istraživačkog, izletničkog, zdravstveno – rekreacijskog, rekreativnog, ruralnog, ribolovnog, vinskog, ekološkog turizma i u zadnje vrijeme robinzonskog turizma te mnogih drugih mogućnosti.

U svrhu razvoja turističke destinacije potrebno je razvijati niz dodatnih usluga: prvenstveno smještajne kapacitete, te potom informativne, servisne, športsko-rekreacijske, trgovačke, zdravstvene i druge usluge, kao i specifičnih turističkih sadržaja (npr. vinske ceste). Istovremeno, za realizaciju istoga neophodno je osigurati adekvatnu komunalnu infrastrukturu (vodoopskrba, odvodnja, plinoopskrba) te predviđene turističke, ugostiteljske i športske odnosno rekreacijske zone, prvenstveno na području Požege (Turistička zona Emovački lug i Mihaljevci), Pakraca (turističko-športsko-rekreacijske zone Matkovac i Ploštine), Lipika (turističko- rekreacijske zone Raminac u sklopu je i turističko-rekreacijsko-gospodarske zone nove Ergela, zdravstveno-lječilišni turizam), Kutjeva (ugostiteljsko-turističke zone i športsko-rekreacijske zone i centri), Brestovca (ugostiteljsko-turističke Novo Zvečevo, Oblakovac, Perenci, Striježevica, Kamenski Vučjak), Čaglina (ugostiteljsko-turističko zona Ribnjaci i Sovski Dol) i Velike (turističko-rekreacijska zona Dubočanka, hotela, akvaparkova i svih popratnih sadržaja vezanih za termalne vode bazena).

Na prostoru Županije turizam u smislu sporta i/ili rekreacije moguće je razvijati i na golf igralištima čija je izgradnja moguća na lokaciji općine Velika.

Vinarstvo je duga tradicija ovog područja koje je podijeljeno na tri vinogorja na kojima su uspostavljene i tri vinske ceste: Vinska cesta vinogorja Kutjevo, Vinska cesta vinogorja Požega-Pleternica i Vinska cesta vinogorja Pakrac.

II.3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina

Mineralne sirovine predstavljaju prirodni resurs od interesa za Republiku Hrvatsku, te imaju njezinu osobitu zaštitu i mogu se iskorištavati isključivo pod uvjetima i na način propisan posebnim zakonima i propisima koji se odnose na na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina. O geološkim istraživanjima na području Slavonije svjedoče mnogi obavljeni radovi i još veći broj elaborata u fondovima raznih institucija, zanemarujući pri tome radove tipa kompilacije i općenitih prikaza geologije slavonske regije. Stoga, Požeško-slavonska Županija ima dugu tradiciju iskorištavanja mineralnih sirovina, od jamskih radova na smeđem ugljenu preko pokusnog rudnika talk-kloritnog škrljca i eksploatiranja grafita do dnevnih kopova otvorenih ležišta kvarcnog pijeska i analcimskog tufita.

Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđene su postojeće lokacije eksploatacijskih polja, na kojima je u proteklom razdoblju bilo moguće provoditi eksploataciju mineralnih sirovina. Posebno mjesto zauzima otkopavanje i prerada tehničko-građevnog kamena (dolomita, amfibolita i stijena dijabaza). Najveći kamenolomi tehničko-građevnog kamena su na području: Grada Kutjeva EP „Vetovo“ površine cca 69 ha, Općine Velika eksploatacijsko polje (EP) „Pliš – Mališćak“ u površini od cca 35 ha te grada Pakraca EP „Šumetlica“ u površini cca 29 ha.

Istraživanja mineralnih sirovina na području Županije također imaju dugu tradiciju, od jamskih radova na smeđem ugljenu preko pokusnog rudnika talk-kloritnog škrljca i eksploatiranja grafita do dnevnih kopova otvorenih ležišta kvarcnog pijeska i analcimskog tufita.

U nastavku (Tablica 19.) su tabelarno prikazana postojeća i planirana eksploatacijska polja ažurirana III. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Požeško-slavonske županije iz 2019. godine („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02 i 5A/02, 4/11, 4/15 i 5/19).

Tablica 19.

Eksploatacijska polja Požeško-slavonske županije						
R.b.	JLS	Naziv eksploatacijskog polja	Vrsta mineralnih sirovina	Površina (cca u ha)	Oznaka	Napomena
1.	Brestovac	Vranić	kremeni pijesak	37	E3	Potrebna je provedba vodoistražnih radova na predmetnoj mikrolokaciji koji moraju dokazati da zahvat neće imati negativnih utjecaja na podzemne vode – ukoliko lokacija i nakon revizije odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta, sukladno novim propisima ostane u zoni zaštite ili preventivne zaštite izvorišta.
2.		Orljavac	tehničko - građevni kamen	5	E3	Potrebna je provedba vodoistražnih radova na predmetnoj mikrolokaciji koji moraju dokazati da zahvat neće imati negativnih utjecaja na podzemne vode – ukoliko lokacija i nakon revizije odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta, sukladno novim propisima ostane u zoni zaštite ili preventivne zaštite izvorišta.
3.	Čaglin	Mokreš	kremeni pijesak	5	E3	Na projektnoj razini razrade i planiranja potrebno je izbjegavati istraživanje/eksploataciju na području sjeveroistočnog dijela koji obuhvaća specifični stanišni tip travnjačkog prostora.

4.		Duboka	tehničko - građevni kamen	8,5	E3	Zbog osobito izraženih kumulativnih ucjena na prostor te njegove lokacije unutar vrijednog krajobraza potrebno je planirati u fazama, na vizualno najmanje moguće istaknutom području uz sadnju zelenih barijera, na način da ne degradira vrijedne vizure na što je posebno potrebno obratiti pozornost u daljnjoj razradi, dokumentima prostornog uređenja užeg područja te projektnoj dokumentaciji. Na projektnoj razini potrebno je riješiti zaštitu od erozije i zaštitu vodotoka te definirati uvjete kojima će se očuvati karakteristike zaštitnih šuma na način da se ne umanjuju zaštitne vrijednosti šuma, prvenstveno u smislu prevencije erozije, štetnog djelovanja voda i štetnog utjecaja na vode	
5.		Krndija - Gradac	tehničko - građevni kamen	14	E3		
6.	Kutjevo	Čukur	tehničko - građevni kamen	12,5	E3		
7.		Vetovo	tehničko - građevni kamen	69	E3		
8.	Lipik	Medinac, Jagma VI	kremeni pijesak	48	E3	Potrebna je provedba vodoistražnih radova na predmetnoj mikrolokaciji koji moraju dokazati da zahvat neće imati negativnih utjecaja na podzemne vode – ukoliko lokacija i nakon revizije odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta, sukladno novim propisima ostane u zoni zaštite ili preventivne zaštite izvorišta.	
9.		Šeovica	tehničko - građevni kamen	6	E3		
10.		Bolnica	mineralne i geotermalne vode	-	E2		
11.		Korita	mineralne i geotermalne vode	-	E2		
12.		Janja Lipa	ugljkovodici	432 (dio se nalazi na području PS županije)	E1	Na EPU Janja Lipa bušotine će se locirati izvan područja EM HR2001330 Pakra i Bijela, kao i područja visoke opasnosti od poplave uz rijeku Bijelu.	Bušotine locirati izvan šumskih, livadnih i močvarnih staništa.
13.		Kozarica	ugljkovodici	165 (dio se nalazi na području PS županije)	E1		
14.		Jamarica	ugljkovodici	25	E1		
15.	Pakrac	Rašaška II	tehničko - građevni kamen	5	E3		
16.		Fukinac	tehničko - građevni kamen	2 (dio se nalazi na području PS županije)	E3		
17.		Branešci	kremeni pijesak	83	E3		
18.		Šumetlica	tehničko - građevni kamen	29	E3		
19.		Novo Selo - Španovica	kremeni pijesak	33	E3	Prilikom provedbe daljnje zakonske procedure i pribavljanja potrebne dokumentacije za zahvat eksploatacijskog polja Novo Selo potrebno je utvrditi koriste li ciljne vrste predmetni prostor, te nalaze li se u blizini špijski lokaliteti.	
20.		Bolnica	mineralne i geotermalne vode	-	E2		
21.	Pleternica	Klašnice	tehničko - građevni kamen	5	E3		
22.		Barica-Dolac	tehničko - građevni kamen	18	E3	Na projektnoj razini razrade i planiranja potrebno je izbjegavati istraživanje/ eksploataciju na području rasprostranjenosti specifičnog stanišnog tipa travnjačkih staništa.	

23.	Pleternica / Požega	Jegerova livada	tehničko - građevni kamen	8	E3	
24.	Velika	Poljanska	tuf	15	E3	Potrebna je provedba vodoistražnih radova na predmetnoj mikrolokaciji koji moraju dokazati da zahvat neće imati negativnih utjecaja na podzemne vode – ukoliko lokacija i nakon revizije odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta, sukladno novim propisima ostane u zoni zaštite ili preventivne zaštite izvorišta.
25.		Pliš - Mališćak	tehničko - građevni kamen	35	E3	
26.		Dubočanka	mineralne i geotermalne vode	-	E2	

Izvor: III. Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije, 2019., Zavod za PUP-SŽ

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Od navedenih potencijalnih eksploatacijskih polja na području Požeško-slavonske županije, moguće je izdvojiti zbog velike zainteresiranosti:

- na području grada Lipika - ponovno aktiviranje istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen – amfibolit i granit) "Šeovica" (napušteni kamenolom – planiran za sanaciju),
- na području općine Čaglin – ponovno aktiviranje nekadašnjeg istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen) "Duboka" kao i aktiviranje napuštenog eksploatacijskog polja istražnog prostora (tehnički građevni kamen) „Krndija - Gradac“.

Unutar administrativnih granica Požeško-slavonske županije dijelom se nalaze eksploatacijska polja ugljikovodika (EPU) „Jamarica“, „Janja Lipa“ i „Kozarica“, s bušotinama i rudarskim objektima i instalacijama za potrebe eksploatacije ugljikovodika, na kojima je INA, d.d. nositelj odobrenja za EPU. INA, d.d., kao nositelj odobrenja za EPU, sukladno posebnom propisu kojim se regulira istraživanje i eksploatacija ugljikovodika, provela je postupak usklađenja postojećih odobrenja s odredbama spomenutog posebnog propisa. U sklopu istog proveden je postupak usklađenja granica eksploatacijskih polja ugljikovodika te su od strane Ministarstva gospodarstva RH dobivena Rješenja o utvrđivanju eksploatacijskih polja ugljikovodika, kojim su određene nove granice eksploatacijskih polja u HTRS96 sustavu.

Obzirom da za realizaciju pojedinih planiranih aktivnosti na EPU, obavezna usklađenost planiranih zahvata s važećom prostorno - planskom dokumentacijom, III. izmjenama i dopunama Plana provedeno je redefiniranje granica EPU „Jamarica“, „Janja Lipa“ i „Kozarica“, kako u grafičkom tako i u tekstualnom dijelu istog i omogućena je njihova neposredna provedba.

Važno je istaknuti i postojenje mineralne i geotermalne vode koje na području Požeško-slavonske županije imaju dugu tradiciju kako u ljekovite i balneološke svrhe (Lječilište Lipik) tako i u rekreativne (Dubočanka Velika) i kao vodu za ljudsku potrošnju i druge namjene (Studenac Lipik).

U budućem planskom razvoju moguće je vršiti istražne radove te, ukoliko se pokaže opravdanim, i planirati nove zdence i crpilišta za eksploataciju mineralne i termalne vode (npr. u krugu Opće županijske bolnice Pakrac i dr.).

Postojeća eksploatacijska polja moguće je koristiti uz uvjete propisane zakonom i prostorno planskom dokumentacijom, a dijelove i cjeline koji se napuštaju i zatvaraju potrebno je sanirati, revitalizirati ili prenamijeniti u skladu s izrađenom dokumentacijom na načelima zaštite okoliša.

Za područje Požeško-slavonske županije donešena je rudarsko – geološka studija pod nazivom „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“, Zaključkom Skupštine Požeško-slavonske županije (Klasa: 021-02/10-03/1

Urbroj: 2177/1-05-05/1-6) u 09. ožujka 2010. godine. Elaborat stručne Studije izradio je Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, u kolovozu 2009. godine. Navedena Studija je u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske. Izradom Studije je provedena inventarizacija ležišta i eksploatacijskih polja mineralnih sirovina te su utvrđene površine na kojima postoji potencijalnost za istraživanje ili eksploataciju pojedinih prirodnih mineralnih resursa, uvažavajući ograničenja, kao što su Park prirode Papuk, zaštita arheoloških prostora, vodozaštitna područja, vrijedna agrarna tla, zaštićene šume i dr.

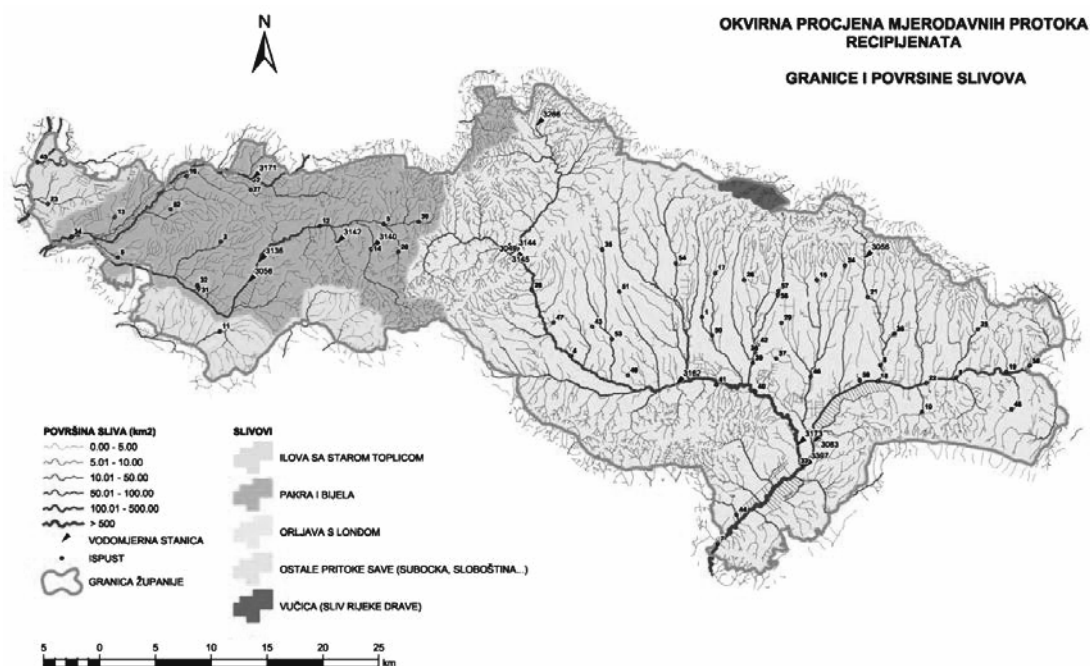
U resursnoj osnovi mineralnih sirovina obrađena je geološka građa terena Požeško-slavonske županije s opisom kronostratigrafskih odnosno litostratigrafskih jedinica, s posebnim osvrtom na mineralne sirovine. Mineralne sirovine detaljno su opisane u smislu geološke građe, kakvoće, količine i upotrebljivosti, te kartografski prikazane s pripadajućim zonama „nulte“ geološke potencijalnosti u mjerilu 1:100.000, u obliku GIS projekta.

II.3.6. Vodnogospodarski sustavi

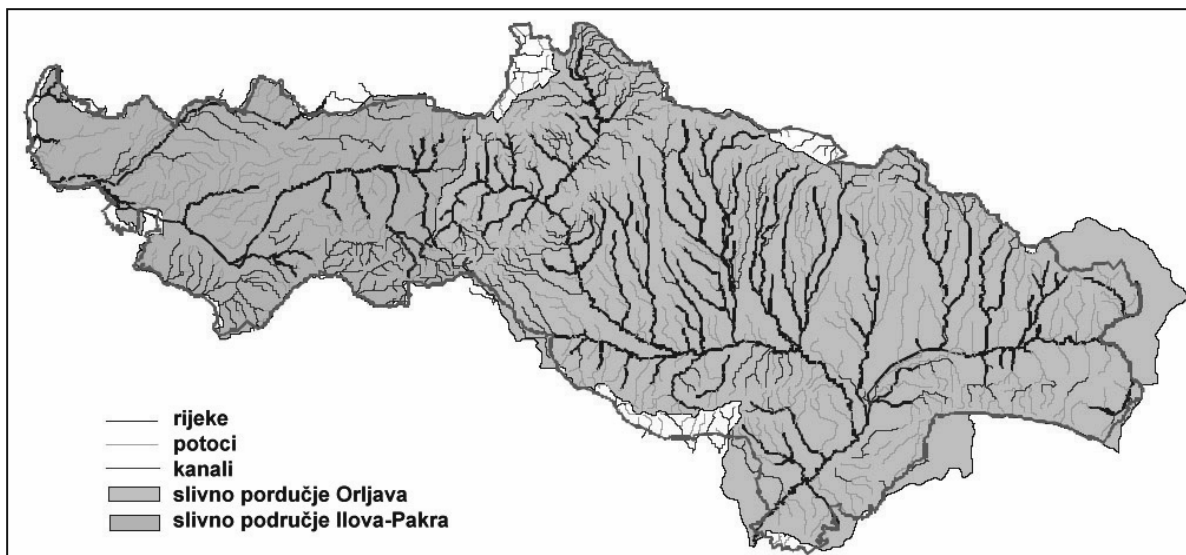
Odredbama Zakona o vodama, vode su podijeljene na državne i lokalne. Na području Požeško-slavonske županije imamo 105,40 km državnih voda (Orljava, Londža, Veličanka, Ilova i Pakra) i 689,90 km lokalnih voda (Orljava, Lonža, Pakra, Bijela, Brzaja, Stražemanka, Dubočanka, Kaptolka, Vetovka, Orpljavica, Vrbova i Kutjevačka Rika).

Vodno blago

Požeško-slavonska županija dosta je bogata površinskim a manje podzemnim vodama. Za potrebe vodoopskrbe koriste se podzemne vode (vodonosnici aluvijalnih naslaga uz rijeku Orpljavu i Pakru), izvori na padinama okolnog gorja i zahvati na rijekama u gornjem toku gdje još nije prisutno zagađenje, te u budućnosti višenamjenske akumulacije (Kamensko i Šumetlica). Sukladno teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama pripada vodnom području sliva rijeke Save. Na području Županije su dva slivna područja:

Slika 11.: Okvirna procjena mjerodavnih protoka recipijenata, Granice i površine slivova
Izvor: Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije, 2005.

Slika

12.: Granica područja podslivova, malih slivova i sektora na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Odluka o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora
Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

Površinske vode

Požeško-slavonska županija prema teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama - ustrojstvu vodnog gospodarstva, pripada vodnom području sliva rijeke Save. Slivna područja su: sliv rijeke Orljave i sliv "Ilova - Pakra".

Sliv rijeke Orljave

Površina sliva rijeke Orljave iznosi 1.580 km² na ušću u rijeku Savu, (U Strategiji upravljanja vodama iz 2009 godine, tablica 2.2. Hidrološke značajke većih vodotoka 1961-1990. navode površinu sliva rijeke Orljave 1616 km²) dok je na prostoru Požeško-slavonske županije to prostor od 1278,9 km² (jedan od podataka navodi površinu od 1249km²) odnosno 745 km² na ušću rijeke Londže. Dužina rijeke Orljave iznosi 86 km, a dužina hidrografske mreže (vodotoci duži od 3 km) je 570 km. Značajniji pritoci rijeke Orljave su: Londža, Veličanka, Vetovka, Kaptolka, Emovački potok, Sestarci, Trnovac, Brzaja, Oljasi, Orljavica i Vučjak, a rijeke Londže: Vrbova, Kutjevačka rika, Lončarski potok, Krajna, Pačica, Rosinac i Skocijanovac.

Slivovi	Vodotok	Površina sliva		Duljina			Vodomjerna stanica	Površina sliva	Karakteristični protoci				
		Ukupna	U RH	Ukupna	U RH	Granica			Q _{min}	Q _{min,gr}	Q _{gr}	Q _{max,gr}	Q _{max}
		km ²		km				km ²	m ³ /s				
	Sava	95.419	25.770	946	510	313	Županja	62.891	226	311	1.134	3.038	4.130
	Sutla	590	133	92	89	73	Zelenjak	455	0,342	0,859	7,31	129	250
	Krapina	1.244	1.244	65	65	-	Kupljenovo	1.150	0,200	1,12	12,0	153	368
	Česma	2.890	2.890	96	96	-	Čazma	2.877	0,066	0,679	14,1	91,9	153
	Ilova s Pakrom	1.816	1.816	96	96	-	Veliko Vukovje	995	0,130	0,390	6,99	68,0	151
	Orljava	1.616	1.616	97	97	-	Pleternica	745	0,111	0,560	5,12	60,0	117
Save	Bosut	2.913	2.375	132	81	-	Nijemci	1.670	12,2
	Kupa	10.236	8.412	294	294	100	Farkašić	8.902	16,9	30,5	201	1.207	1.776
Crmomorski	Dobra	1.354	1.354	104	104	-	Dorje Stative	1.313	1,65	2,45	34,8	241	372
	Korana	2.297	2.049	134	134	23	Velemerić	1.258	0,611	3,31	28,8	320	492
	Mrežnica	980	980	63	63	-	Mrzlo Polje	975	0,223	1,85	26,6	256	373
	Glina	1.418	967	100	100	18	Glina	1.145	0,939	2,91	18,2	174	350

Slika 13.: Hidrološke značajke većih vodotoka (1961. – 1990.)

Sliv "Ilova - Pakra"

Površina sliva iznosi 1662,6 km², (U Strategiji upravljanja vodama iz 2009 godine, tablica 2.2. Hidrološke značajke većih vodotoka 1961-1990. navode površinu sliva rijeke Ilova s Pakrome

1816 km²) a na područje Požeško-slavonske županije otpada 488,2 km². Slivna površina rijeke Pakra iznosi 640,9 km², a dužina rijeke je 70,5 km. Rijeka Bijela ima slivnu površinu 331,6 km² i dužinu 59,5 km. Najistočniji dio sliva "Ilova - Pakra" pripada Požeško-slavonskoj županiji to jest rijeka Pakra i Bijela sa svojim pritocima sa sjeverozapadnih obronaka Psunja i zapadnih obronaka Pakračke gore. Značajniji pritoci rijeke Pakre u Požeško-slavonskoj županiji su: Sivornica, Rakovac i Iškovac.

Slika . Slivna područja u Požeško-slavonskoj županiji

Podzemne vode

Prema Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. (Hrvatske vode, srpanj 2016.), područje županije nalazi se na području vrlo niske, niske i umjerene, a manjim dijelom na području povišene prirodne ranjivosti vodonosnika.

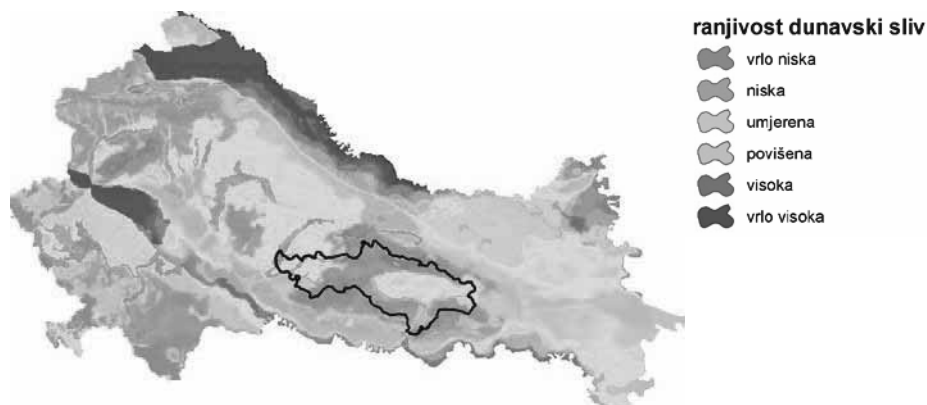
- niska i vrlo niska ranjivost većinom je postignuta u planinskim predjelima izgrađenim od stijena slabih do vrlo slabih hidrauličkih svojstava kao i za aluvijalne vodonosnike s povoljnom zaštitnom funkcijom tla i debljinom krovine većom od 30 m;
- umjerena ranjivost vodonosnika karakteristična je za aluvijalne vodonosnike razmjerno dobrih hidrauličkih svojstava, ali sa značajnom zaštitnom funkcijom krovinskih naslaga vodonosnika i tla, te za
- vodonosnike uglavnom slabih hidrauličkih svojstava, ali s razmjerno malom dubinom do vode i slabim zaštitnim svojstvima nesaturirane zone i tla;
- povišena ranjivost postignuta je za aluvijalne vodonosnike na mjestima gdje je izraženija zaštitna uloga tla ili debljina krovine prelazi 5 m,

Najveće zalihe podzemnih voda nalaze se u aluvijalnim naslagama rijeke Orljave. Širina vodonosnika je 1.000 do 1.500 m. Osnovne značajke ovog vodonosnika su:

- plitko zalijeganje (dubina podine vodonosnika od 6 - 10 m),
- mala debljina vodonosnika,
- nagibna ploha prati tok Orljave,
- podinu vodonosnika čine lapori i laporovite do pjeskovite gline,
- prekrivenost slabim slojem prekrivača od praha i gline debljine 1 do 7 m,
- velika propustljivost šljunka i pijeska.

Zbog male debljine slabopropusnog pokrivača i urbaniziranost kraja (tok rijeke Orljave prati cesta i željeznička pruga te grupirana naselja) vodonosnik je ugrožen mogućim zagađenjem. Zbog toga su upitna postojeća i potencijalna crpilišta.

Na slici je vidljiva prirodna ranjivost podzemnih voda na području županije, prema Planu upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. (Hrvatske vode, srpanj 2016).²

Slika 14.: Prirodna ranjivost podzemnih voda na području PSŽ

Izvor: Strateška studija o utjecaju na okoliš Prostornog plana Požeško- slavonske županije, DVOKUT ECRO, Zagreb, srpanj 2014.

² Izvor: Strateška studija o utjecaju na okoliš Prostornog plana Požeško- slavonske županije, DVOKUT ECRO, Zagreb, srpanj 2014.

Termalne i mineralne vode

U posebne vodne resurse spadaju mineralno-termalne vode na području grada Lipika i općine Velika. Najznačajnija termalna i mineralna izvorišta su u Lipiku. Termalna izvorišta se koriste u rehabilitacijske i turističke svrhe (lječilište Lipik). Mineralne vode se pune u boce i distribuiraju na tržište pod imenom "Lipički studenac". Također sjeverno od naselja Velike nalazi se termalno izvorište koje sekoristi u turističko rekrea cione svrhe - izgrađen je turističko rekreacijski kompleks s bazenima.

U gradu Lipiku nalazi se crpilište mineralne i termalne vode "Kukunjevac", locirano u nizinskim dijelovima naselja Kukunjevac, Jagma i Dobrovac. Crpilište obuhvaća 4 izvedena zdenca i 5 zdenaca u fazi izgradnje. Zdenci su cjevovodima spojeni na tvornicu "Studenac" u Lipiku koja je koristi za proizvodnju proizvoda na bazi vode.

Postojeće crpilište mineralne i termalne vode nalazi se u sklopu turističko – lječilišne zone u centru grada Lipika, a voda se koristi za potrebe zdravstveno lječilišnog kompleksa "Bolnice za medicinsku rehabilitaciju Lipik" te za potrebe tvornice "Studenac".

Akumulacije

Akumulacija / retencija Londža

Uređenjem rijeke Londže je uspostavljen sustav odvodnje i zaštite od brdskih voda u dolinskom dijelu oko 20,2 km, utvrđene su smjernice razvitka istočnog dijela županije kroz prioritetnu izgradnju objekata akumulacije Londže, (višenamjensko gospodarsko značenje).

Rješenje za zaštitu od većih voda je kroz izgradnju akumulacije Londža, koja se planira dovršiti kroz dvije etape.

- I. etapom – Londža je predviđena kao retencija, a u
- II. etapi stvara se akumulacija zapremine 8,9 milijuna m³ vode.

Akumulacija Kuštrevac

Objekt za višenamjensko korištenje (obrana od poplava, navodnjavanje i dr.), a smještena je u središtu poljoprivrednih površina (Ovčare – Kutjevo) koje se koriste za sjemensku proizvodnju. U izgradnji je sustav navodnjavanja na površini od 365 ha poljoprivrednih površina za potrebe Kutjeva d.d. Za daljnje proširenje izgradnje sustava navodnjavanja potrebna je izgradnja akumulacija.

Akumulacija / retencija Bistra

Smještena u brdskom dijelu Papuka na koti 284 m.n.m., a prvotna namjena je bila za vodoopskrbu ali zbog neodgovarajuće kvalitete vode nije korištena, te je izgrađen sustav navodnjavanja Kaptol na preko 100 ha. Zbog daljnjih potreba navodnjavanja, potrebna je izgradnja još jedne mikroakumulacije Bistra II. Površina planiranog zahvata mikroakumulacije je na cca 3,5 ha i udaljena oko 450 m od postojeće mikroakumulacije.

Akumulacija/retencija Vrbova

Ovo je objekt sustava obrane od poplava, a lociran je u središnjem dijelu Požeštine na vodotoku Vrbova, koji redovito poplavljuje dio grada Pleternice i naselje Gradac, i izgrađena je 2012. godine. Osim zaštite od poplave, retenciju-akumulaciju je moguće koristiti i za navodnjavanje poljoprivrednih površina.

Akumulacija Šumetlica

Trenutno rješenje za nedostatak dnevnih potreba za vodom, za područja gradova Pakraca i Lipika, te naselja koja gravitiraju ovim gradovima. Sadašnje potrebe za vodom na području gradova Pakraca i Lipika su oko 70 l/s a izgradnjom akumulacije Šumetlica osigurat će se oko 136 l/sec.

Akumulacija Šumetlica je višenamjenska, te je predviđen retencijski prostor za prihvat i evakuaciju velikih voda. Površina akumulacije na maksimalnoj koti punjenja iznosi preko 17,67 ha. Akumulacija Šumetlica bi dugoročno osigurala dovoljne količine potrebne vode, ali omogućila i navodnjavanje 200-tinjak ha oranica u pakračkom i lipičkom polju.

Namjena akumulacije je rezanje vodnog vala kod poplava, vodo snabdijevanje te navodnjavanje. Nakon propalih aktivnosti na izgradnji akumulacije - građenje nasute brane s pratećim građevinama i bujičnih pregrada uzvodno od pregradnog mjesta te pristupne ceste kruni brane akumulacije Šumetlica na vodotoku Sivornica u Šumetlici je bio prvi korak u konačnoj izgradnji dugoočekivane akumulacije u Šumetlici koju treba korstiti javni vodovod Pakraca i Lipika. Nažalost, danas je cijeli postupak je u stanju mirovanja jer je provreden stečaj na firmi koja je dobila natječaj, te se trenutno razmatraju daljnje mogućnosti, daljnji postupci.

Akumulacija Kamenska

Vodnogospodarska osnova Požeško-slavonske županije predstavlja kompleksno rješavanje i razvoj vodnih resursa. Akumulacijske sposobnosti sliva rijeke Orljave su jedna od naj optimalnijih vodnogospodarskih rješenja u slivu rijeke Orljave, bazirano na osnovu kriterija (cijena, smanjenje štete od poplave, potapanje područja, realnost i trajanje izgradnje, sigurnost velikih naselja, pouzdanost sustava, poljoprivredna proizvodnja i povećanje površina, te proizvodnja električne energije).

Akumulacija je planirana kao višenamjenska građevina i prvenstveno se koristiti za: obranu od poplava nizvodno od pregradnog mjesta uključujući gradove Požegu i Pleternicu, navodnjavanje poljoprivrednih površina i energetske korištenje reguliranih pritoka nizvodno od akumulacije.

Akumulacija Kamenska bi trebala imati zapreminu (volumen retencijskog prostora) od 5,755 milijuna m³ vode, dok bi visina brane iznosila 28 m na vodotoku Orljave, na poziciji tzv. Čeličnog mosta na državnoj cesti D- 38, dok bi zaplavni prostor akumulacije dosezao do dijelova naselja Mijači i Striježevica.

Korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije - MAHE

Grad Pleternica izgradio je prvu u nizu malu hidroelektranu na rijeci Orljavi u samom središtu grada koja se bavi proizvodnjom struje u komercijalne svrhe. Mala hidroelektrana snage 220 kW, godišnje proizvodi oko 1,25 kWh struje dovoljno da se prodajom struje pokriju troškovi javne rasvjete za 35 naselja na području Grada Pleternice.

Na rijeci Orljavi ima još desetak mjesta pogodnih za izgradnju malih hidroelektrana koje nemaju gotovo nikakva utjecaja na okoliš i koristi se prirodni pad vode.

Korištenje voda za navodnjavanje

Uvjet za učinkovitiji i brži razvoj poljoprivredne proizvodnje je izgradnja sustava navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta. Navodnjavanje kao melioracijska mjera ima za cilj nadoknaditi nedostatke vode pri uzgoju poljoprivrednih kultura, a koje su ograničavajući faktor za postizanje njegovog punog biološkog potencijala.

Do sada je izrađena i usvojena studija „*Osnova navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije*“, od strane „Hidroprojekt - ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb i „Hidroing“ za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek u listopadu 2005. godine.

Za unapređenje poljoprivredne proizvodnje potrebno je pristupiti izgradnji mikroakumulacija, ali i izgradnji sustava za navodnjavanje.

Potrebe i mogućnosti za navodnjavanje poljoprivrednih površina u slivu rijeke Orljave ukazuju na potrebu za navodnjavanjem ukupne površine kao potrebe za 40.772 ha bruto, tj. 29.237 ha neto.

Za daljnji razvoj sustava trenutno je i u izradi projektna dokumentacija za 1.930 ha poljoprivrednih površina namijenjena za korisnika Kutjevo d.d. i manja obiteljska gospodarstva. Područje se prostire na području gradova Pleternice i Kutjeva te općine Čaglin uz uvjet izgradnje akumulacije Londža koji je u izgradnji. Mogućnost zahvata vode postoji i iz postojeće mikro akumulacija Panonka i iz lateralnog kanala.

U završnoj fazi je izgradnja sustava navodnjavanja dijela planiranog sustava:

- Ramanovci – Bektež (835 ha) na području naselja
- Ovčare površine od 365 ha za potrebe Kutjeva d.d. iz zahvata postojeće mikroakumulacije Kuštrevac.
- Daljnje aktivnosti na izgradnji slijedećih faza ovisit će o interesu i mogućnostima izgradnje novih mikroakumulacija (Mitrovac).
- Planiran i djelomično izgrađen je sustav navodnjavanja Kaptol (170 ha), a izgrađeno sustava za navodnjavanje 100-tinjak ha površinskih kultura iz zahvata postojeće mikro akumulacije Bistra, ali i nove mikro akumulacije Bistra II.
- Izrađen je idejni projekt za sustav navodnjavanja Venje –Hrnjevac veličine 100 ha.
- Planirani zahvati koji su prepoznati u dokumentu Osnova navodnjavanja su i na područjima naselja Treštanovci i Slobošćina.
- Za područje gradova Pakraca i Lipik planirana su dva sustava navodnjavanja Badljevačko polje, površine oko 650 ha, potencijalnih izvora potoka Kravine i rijeke Bijele uz uvjet izgradnje neke od akumulacija u slivu.
- U slivu rijeka Ilova i Pakra, to bi mogla biti akumulacija Orašje volumena ili akumulacija Manastir na rijeci Bijela, ali obje na području Bjelovarsko-bilogorske županije.
- Za planirani zahvat voda za navodnjavanje Donje polje, površine oko 220 ha, postojeći vodotoci ne zadovoljavaju kapacitetom za potrebe navodnjavanja tako bi se izgradnjom akumulacije Šumetlica kao višenamjenske taj bi se problem djelomično riješio. Izgradnja akumulacije Šumetlice je u tijeku i u izradi je pred investicijska studija za sustav navodnjavanja Pakrac-Lipik.

Korištenje voda za uzgoj slatkovodne ribe

Korištenje voda za uzgoj slatkovodne ribe, odnosno ribničarstvo, kao gospodarska grana na području Županije odvija se na postojećim ribnjacima, a posebno Ribnjačarstvu Poljana d.d., koja se bavi uzgojem slatkovodne ribe na način da obuhvaća cjelovit tehnološki proces proizvodnje a prostiru se na oko 1.200 ha.

Pokrenuta je studiju istraživanja mogućnosti uzgoja pastreve, a nakon detaljnog istraživanja u naselju Turnić kod Požege izgrađeno je ribogojilište za uzgoj potočne i kalifornijske pastreve. Intenzivna izgradnja novih ribnjaka može se očekivati tek u sklopu većih meliorativnih zahvata, čija bi paralelna izgradnja znatno pojeftinila izgradnju.

Zaštita voda

Studijom zaštite voda Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/l., lipanj 2008.) kao dugoročnim razvojnim planskim dokumentom za odvodnju otpadnih voda, ali i za zaštitu resursa površinskih i podzemnih voda stvorio se okvir zaštite voda radi rješavanja problematike odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Sustavi odvodnje i pročišćavanja, čija je izgradnja i pogon jedan od bitnih mjera u zaštiti voda, jesu skup inženjerskih građevina i mjera koje služe za sakupljanje otpadnih voda u urbanim i industrijskim sredinama, transporta do mjesta pročišćavanja i dispozicije, čišćenja do stupnja uvjetovanog lokalnim prilikama i zakonskim uredbama, te dispozicije pročišćene vode u odgovarajući prijamnik.

Postojeći problemi vezani na stanje površinskih voda vezani su uglavnom na kemijsko i fizikalno-kemijsko opterećenje površinskih voda. Problemi su vezani za odvodnju sanitarnih otpadnih voda, ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda u recipijente, nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda iz kućanstava bez priključaka na sustav javne odvodnje, poljoprivredu kroz neuređene stočne farme i korištenje mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja (ispiranjem poljodjelskih površina onečišćenih sredstvima za zaštitu bilja i umjetnim gnojivima, gnojivima).

Onečišćenje površinskih voda na području županije možemo podijeliti na dva tipa:

- onečišćenje iz točkastih izvora
- onečišćenje iz raspršenih izvora

Pokazatelji o onečišćenju voda iz točkastih izvora temelje se na procjeni onečišćenja od stanovništva priključenog na sustave javne odvodnje i onečišćenja od gospodarskih subjekata koji, na temelju vodopravne dozvole za ispuštanje otpadnih voda, svoje otpadne vode ispuštaju u sustave javne odvodnje ili direktno u okoliš. Onečišćenje od stanovništva se prati preko pokazatelja onečišćenja organskim tvarima (BPK5, KPK) i hranjivim tvarima (ukupni dušik, ukupni fosfor). Onečišćenje iz raspršenih izvora procijenjeno je vrlo grubo iz bilance onečišćujućih tvari u površinskim vodama, na temelju rezultata monitoringa kakvoće voda. Analiza je provedena samo za onečišćenje hranjivim tvarima (ukupni N, ukupni P) i sljedeće grupe raspršenih izvora onečišćenja:

- stanovništvo bez priključka na sustav javne odvodnje,
- stočne farme
- poljoprivredne površine (primjena gnojiva, sredstava za zaštitu bilja)

Analiza postojeće kakvoće voda koja se provodi na 7 mjesta u županiji pokazuju da je voda lošije kvalitete od do sada kategoriziranih, što se pogotovo očituje nizvodno od gradova (kakvoća voda seže i do IV. i V. vrste).

Stoga će se u najskorijoj budućnosti morati krenuti u realizaciju drugog stupnja pročišćavanja otpadnih voda, a možda i uklanjanju fosfora i/ili dušika ukoliko se dosljedno bude prihvatila europska direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Potrebno je pojačati aktivnosti na

izgradnji sustava odvodnje i pročišćavanja na području određenim zonama sanitarne zaštite, kao i posebno štićenog područja, a što je kriterij koji se do sada nije uvažavao. U županiji postoji tendencija izgradnje niza samostalnih - lokalnih sustava odvodnje s tipskim uređajem za pročišćavanje tipa BIO-disk, BIO-rotor,.... Za sada se otpadne vode, a izgradnjom uređaja pročišćene vode, ispuštaju u najbliže recipijente - vodotoke.

Komunalna poduzeća koja djeluju na prostoru Požeško-slavonske županije prisutan je nedostatak suvremenog katastra postojećih instalacija odnosno dokumentacije pojedinih postrojenja, uslijed čega je vrlo teške kvalitetne inventarizirati postojeće stanje, te kvalitetno procijeniti potrebu eventualnih rekonstrukcija. Ovo se posebno odnosi na stanje objekata (u smislu njihove eventualne oštećenosti), starosti, upotrijebljenih materijala, položaja u odnosu na prometnice i drugih pokazatelja te ne postoji niti sustavni i terminski definirani plan održavanja objekata kanalizacijske mreže, već se intervenira samo u slučaju dojava određenog kvara, tj. kada su određene štete već nastale.

Općenito, svi postojeći sustavi odvodnje uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova, te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke. Kod većine manjih naselja odvodnja otpadnih voda je riješena putem sabirnih jama ili individualnih septičkih jama uz ispuštavanje otpadnih voda u obližnje vodotoke. Na području Požeško-slavonske županije izgradnja kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje daleko zaostaje za izgradnjom vodoopskrbnih sustava. Odvodnja otpadnih i oborinskih voda riješena je djelomično u gradovima Požega, Pleternica, Pakrac i Lipik, Kutjevo te općinskim središtima Velika, Kaptol i Jakšić. Pored toga izgrađen je manji broj zasebnih sustava u u Hrnjevcu, Vetovu, Ovčari, Češljakovci, Alilovci, Ramanovci-Tekić Gaju, te djelomično izgrađen sustav odvodnje u naselju Poljana. Priključenost stanovništva na sustave odvodnje je nezadovoljavajuća, 55% što je slično prosjeku u RH, čime je sustavima odvodnje na području županije obuhvaćeno oko 43.000 stanovnika.

Kod većine perifernih naselja odvodnja otpadnih voda riješena je putem sabirnih i septičkih jama iz kojih se otpadne vode prelijevaju u vodotoke i dreniraju u podzemlje. U Pakracu, Lipiku i Požegi izgrađeni su centralni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda i to 1. stupanj - mehanički stupanj. Analiza kakvoće voda koja se provodi u županiji pokazuje da je voda lošije kakvoće, što se pogotovo očituje nizvodno od gradova.

Zaštita od poplava

Provedbom mjera obrane od poplava, rizici od poplava mogu smanjiti na prihvatljivu razinu a sukladno Zakonu o vodama obranom od poplava upravljaju Hrvatske vode. Državni plan obrane od poplava uređene su teritorijalne jedinice, stadije obrane, mjere obrane uključivo i preventivne mjere, nositelje obrane, način upravljanja, sadržaj provedbenih planova obrane, sustav obavješćivanje i upozoravanje, sustav veza, mjere za obranu od leda na vodotocima. Branjeno područje na području naše Županije je područje malog sliva Orljava – Londža, sektor D.3.

Požeško-slavonska županija ima površinu od 1815 km² i 78.034 stanovnika, a nalazi se u središnjem području Slavonije u međurječju Save i Drave. Sve vode putem glavnih vodotoka Orljave, Londže i Pakre utječu u rijeku Savu.

U području Županije postoje dva slivna područja i to "Orljava-Londža" površine 131.894 ha (70%) - SEKTOR D.3. i dio sliva "Ilova-Pakra" površine 56.662 ha (30%) - SEKTOR D.6.

Izgradnjom planiranih akumulacija (npr. Kamenska, Kaptolka) kao višenamjenskih akumulacija bitnije bi utjecale na zaštitu od poplava gradova i naselja, te gospodarskih objekata, u slivu rijeka Orljave.

Vezano uz slivna područja Državnim planom obrane od poplava ("Narodne novine", broj 84/2010) za područje malog sliva "Orljava-Londža" utvrđen je

SEKTOR D.3. - područje malog sliva "ORLJAVA-LONDŽA. Slivno područje rijeka Orljave i Londže identično je s područjem Požeštine u kojem su tri gradska (Požega , Pleternica i Kutjevo) i pet općinskih središta (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). U 262 naselja (u kojima ima ljudi po popisu stanovništva od 2011.) i 27.029 domaćinstava živi 78.034 stanovnika (podaci iz 2011. godine).Ovo slivno područje (Požeština) okruženo je gorskim vijencem Psunja, Papuka, Krndije, Dilj Gore i Požeške Gore. Najniža kota sliva je u rijeci Orljavi kod Br. Drenovca (102 mnJm) a najviši vrh je na Psunju(989 m.n.J.m.)

Rijeka Orljava je glavni odvodni recipijent svih voda Požeštine, od kojih je najvažnija rijeka Londža, te brojni potoci kao Brzaja, Orljivica, Veličanka, Kaptolka, Vetovka, Vrbova, Kutjevačka Rika i Krajna, a prima i mnoštvo bujica od kojih 37 većih, koje se uključuju u III. i V. kategoriju razornosti. Odlukom o popisu voda I. reda (NN 79/2010.) rijeke Orljava i Londža, retencija Londža i bujica Veličanka uključene su u vode I. reda. Svi ostali vodotoci su uključeni u vode II. reda.

Ukupno slivno područje rijeke Orljave iznosi 1616 km² na ušću u rijeku Savu, a 745 km² na ušću rijeke Londže(kod Pleternice), dok sama rijeka Londža ima slivnu površinu 486 km². Dužina osnovne hidrografske mreže - vodotoci I. reda iznosi oko 136 km, vodotoci II. reda 984 km, a detaljni kanali melioracijske odvodnje III. i IV. reda iznosi oko 241 km, što ukupno iznosi 1361 km. Na branjenom području broj 3 ukupno je izgrađeno 73,018 km zaštitnih nasipa na kojima se provode mjere zaštite obrane od poplava. Srednja godišnja količina oborina u slivu je oko 830 mm a srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10,5 °C.

Obrana od poplava se provodi na vodotocima, koji su djelomično uređeni. Ovisno o području koje se brani, njegovom značaju te ugroženosti ljudi i imovine, određen je stupanj zaštite od štetnog djelovanja voda.

- područje uz poljoprivredne površine branjeno na 25 godišnju veliku vodu,
- područje u manjim naseljima i uz manje vodotoke brani se na 50 godišnju veliku vodu, a
- veća naselja i infrastrukture (prometnice, električni i plinski vodovi i sl.) uz veće vodotoke brane se na 100 godišnju veliku vodu.

Za organiziranu obranu od poplave do sada izgrađeni sustavi su nedovoljni, a i to što je izgrađeno nije do sada adekvatno održavano, pa je i učinkovitost obrane i zaštite od velikih voda upitna.

Najveća ugroženost od poplave je u gradu Požegi i Pleternici (dolinski dio), a to je gotovo cjelokupna industrijska zona i polovina stambenih područja.

Za stanje ugroženost od poplava ovog područja se zna već dugo. Prije tridesetak godine izrađena je Vodoprivredna osnova sliva rijeke Orljave, čija rješenja se koriste pri utvrđivanju gospodarskih mjera i sastavljanju programa radova. Osnovna koncepcija zaštite od velikih voda vezana je za izgradnju akumulacija-retencija, a to su Kamenska, Kaptolka, Vrbova i Londža. Osim tih akumulacija potrebno je izvršiti i određene regulacijske zahvate i redukciju voda u brdskim dijelovima sliva. Izgradnja retencije "Londža" (I. faza akumulacije „Londža“) i retencije "Vrbova" su okončane.

Prije izgradnje ovih ključnih objekata obrambenog sustava obrane od velikih voda, mora se provoditi učinkovita obrana od poplava, pa je u tom cilju organizirano redovno održavanje vodnogospodarskih objekata i nadzor, a kritična se mjesta obnavljaju i dograđuju. Stupanj angažiranosti u obrani od poplava ovisan je o visini i intenzitetu padalina. Najveća ugroženost je svakako u gradovima Požegi i Pletenici. Osnovna zadaća pri obrani od poplave u sadašnjim uvjetima je zadržati što više vodnog vala uzvodno od Požege i to vode Orljave zapadno od gradske obilaznice izgradnjom "zečjih" nasipa, a isto tako dio vodnog vala Veličanke zadržati sjeverno od "vojne ceste" prije ulaska u gradsko područje Požege.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske (NN br. 97/07) u sastavu voda I. reda u Sektoru D. uključene su rijeka Orljava od ušća u rijeku Savu stacionaža u km 0+000 pa do stacionaže u km 75+000 u sjeverozapadnom dijelu sliva, zatim rijeka Londža od ušća u rijeku Orjavu u stacionaži 0+000 do stacionaže u km 43+000 u krajnjem istočnom dijelu sliva Orljave. U ovoj dionici rijeke Londže uključena je i akumulacija (retencija) "Londža" kod Čaglina, a od bujica obuhvaćena je Veličanka od ušća u Orjavu u gradu Požega u stacionaži u km 0+000, do stacionaže u km 20+000 u sjevernom dijelu sliva (iznad kamenoloma "Veličanka"). Svi ostali vodotoci uključeni su u vode II. reda.

U pojedinim dijelovima ovih vodotoka izvedeni su određeni regulacijski radovi (izrada osnovnog korita s inundacijskim pojasom i zaštitnim nasipima), a nažalost veći dio još uvijek je neuređen.

Zaštita od štetnog djelovanja voda obuhvaća aktivnosti i mjere za obranu od poplava, obranu od leda na vodotocima i zaštitu od erozija i bujica.

Slaba mjesta u zaštitnom sustavu:

Rijeka Orljava, dionica D.3.5., između Orjavca i Brestovca nema izgrađenih nasipa niti kapaciteta korita za prihvat protoke 5 (10) godišnjeg povratnog razdoblja (ovu problematiku rješavamo izgradnjom koncepcijske brane Kamensko).

Na dionici D.3.3. i D.3.4., u gradu Požega (od rkm 48+076 do 48+211), desnoobalni nasip treba nadvisiti 0,50 m u dužini 135 m, kako bi se izjednačio sa lijevoobalnim nasipom.

Na istoj dionici (D.3.3. i D.3.4.), nizvodno od Požege (od rkm 39+770 do 44+540), od naselja Kuzmica do Vidovaca, rijeka Orljava je neuređena, sa brojnim meandrima i koritom malog kapaciteta. Naselja nisu ugrožena velikom vodom (s izuzetkom nekoliko kuća u zoni Orljavske ulice u Dervišagi), ali poljoprivredne površine često plave.

Na dionici D.3.2. - lijeva obala rijeke Orljave uzvodno od Pleternice (od rkm 30+323 do 39+770) do mosta u Kuzmici (prema Jakšiću), korito r. Orljave također nije uređeno. Međutim, naselja se nalaze desnoobalno, uz državnu cestu i visoko iznad zone poplavlivanja. Lijeva obala je niža, a poljoprivredne površine ugroženije. Međutim, ovaj potez r. Orljave se ne smije uređivati (kanalizirati) kako bi se zadržao barem dio prirodnih retencionih površina, te grad Pleternica zaštitila od velikih voda Orljave (dok se ne izgradi koncepcijska akumulacija Kamensko). Do izgradnje ove koncepcijske akumulacije, godine 2018. je izgrađen lijevo obalni nasip r. Orljave (ne uz korito vodotoka, nego uz željezničku prugu), od ceste za Novoselce do Pleternice (zaštitni nasip Gradac – Pleternica) u ukupnoj duljini od 3,396 km.

Dionica D.3.3 - desna obala rijeke Orljave od Pleternice do mosta u Kuzmici (preko r. Orljave), nije ugrožena vodama Orljave, ali zna biti poplavljena brdskim (površinskim) vodama sa Požeške gore (Smiljanke). Izgrađenost stambenih objekata uz državnu cestu D 38 onemogućava (otežava) izgradnju obodnih kanala!

Na dionici D.3.2. - lijeva obala u zoni Brodskog Drenovca nema izgrađenih nasipa. Nasipi planirane kazete 3 u dolini Orljave nisu izvedeni jer je desna obala nešto viša od lijeve, na kojoj je su nasipima zaštićene kazete 8 i 9. Ugrožene su samo poljoprivredne površine, dok je naselje daleko van dohvata poplavnih voda rijeke Orljave.

Na dionicama D.3.16. i D.3.17. - rijeka Londža uzvodno od Pleternice do Zaričca, velike vode rijeke Londža (reducirane akumulacijom Londža kod Čaglina) s dodatkom pritoka nizvodno akumulacije (Krajina, Lončarski potok, Kutjevačka Rika) ugrožavaju područje grada Pleternica (Ivanin dvorsko naselje u Pleternici i Industrijska zona Pleternice). Na desnoj obali Londže, uzvodno Pleternice postoje poljoprivredne površine zaštićene lijevoobalnim nasipom i lateralnim kanalom (oko 2000 ha). Probijanjem nasipa oko km 11+000 (između Zaričca i Velikog Bilača) i potapanjem poljoprivrednih površina radi zaštite naselja, ljudskih života i imovine), stvara se dodatna retencija zapremine oko 4.500.000 m³.

Melioracijska odvodnja

Na području naše županije izgrađena kanalska mreža III. i IV. reda u dužini od 516,47 km. Zbog neodgovarajućeg održavanja kanalske mreže dolazi do poplavlivanja poljoprivrednih površina i prioritetno sustav treba dovesti u stanje funkcionalnosti, a zatim održavati i dograđivati.

II.3.7. Gospodarenje otpadom

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19) se utvrđuju mjere za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš na način smanjenja količina otpada u nastanku i/ili proizvodnji te se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravlje i okoliš, uz korištenje vrijednih svojstava otpada.

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19) Županije su dužne na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom, a više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu sporazumno osigurati zajedničku provedbu mjera gospodarenja otpadom. Županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave dužna je u dokumentima prostornog uređenja odrediti odlagališta na kojima će se izgraditi kazete za zbrinjavanje azbesta.

Jedinica lokalne samouprave dužna je na svom području osigurati:

1. javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
2. odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
3. sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan ovom Zakonu te uklanjanje tako odbačenog otpada,
4. provedbu Plana gospodarenja otpadom,
5. donošenje i provedbu plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave,
6. provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području,
7. mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada

Jedinica lokalne samouprave dužna je osigurati provedbu tih obveza na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša i gospodarenja otpadom osiguravajući pri tom javnost rada, a dužna je i sudjelovati u sustavima sakupljanja posebnih kategorija otpada sukladno propisu kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada.

Izrada Planova gospodarenja otpadom za jedinice lokalne samouprave (općine/gradove) zakonski je propisana. Planovi gospodarenja otpadom za jedinice lokalne samouprave (JLS) izrađuju se za razdoblje od šest godina. JLS dužna je na izrađeni Plan ishoditi prethodnu suglasnost nadležnog županijskog tijela i objaviti Plan u službenom glasilu općine/grada.

Gospodarenje komunalnim otpadom

Na području Požeško-slavonske županije komunalne usluge pružaju tri poduzeća:

- Komunalac Požega d.o.o., iz Požege (za područje gradova Požege, Pleternice i Kutjeva te općina Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika),
 - Komunalac d.o.o. iz Pakraca (za područje gradova Pakraca i Lipika),
 - Lipkom d.o.o. iz Lipika, osnovano i počelo sa radom u 2016. godini za područje grada Lipika.
-
- **KOMUNALAC POŽEGA d.o.o.** iz Požege, Vukovarska 8, je komunalna tvrtka koja obavlja djelatnost sakupljanja, odvoza i odlaganja miješanog komunalnog i proizvodnog otpada na odlagalištu „Vinogradine“, koji se organizirano prikuplja i odvozi sa područja „Požeštine“ tj. 3 grada (Požega, Pleternica i Kutjevo) i 5 općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika).

U sustav organiziranog odvoza otpada na području Požeštine uključeno je 18222 korisnika na području Požeštine od čega 15556 korisnika pripada individualnom stanovanju, 1425 kolektivnom te 1241 gospodarskim subjektima (škole, ustanove, tvrtke i sl.). Obuhvaćenost domaćinstava organiziranim odvozom je cca 80%. Izračun obuhvaćenosti domaćinstva organiziranim odvozom izrađen je na temelju popisa stanovništva iz 2011.god. te evidentiranih korisnika iz kategorije domaćinstva koji koriste uslugu sakupljanja, odvoza i zbrinjavanja otpada na dan 31.12.2018. godine. S obzirom da je evidentno iseljavanje stanovništva s područja Požeštine, a službeni podatak o stvarnom broju domaćinstava na koncu 2018.god. Komunalac Požega d.o.o. ne posjeduje, pretpostavlja se da je obuhvaćenost stanovništva organiziranim odvozom veća nego što izračun pokazuje. Postoje naselja koja još uvijek nisu uključena u organizirani odvoz te naselja do kojih je otežan ili onemogućen pristup komunalnim vozilima.

- **KOMUNALAC d.o.o. iz Pakraca**, Ulica križnog puta 18, je komunalna tvrtka koja obavlja djelatnost sakupljanja, prijevoza, obrade, zbrinjavanja i druge djelatnosti u sektoru gospodarenja otpadom na području Gradova Pakraca i Lipika.

U Gradu Pakracu od 8460 stanovnika njih 8310 obuhvaćeno je javnom uslugom gospodarenja otpada što znači da samo 150 stanovnika nije obuhvaćeno javnom uslugom.

Obuhvaćena naselja: Grad Pakrac, Badljevina, Batinjani, Donja Obrijež, Donji Grahovljani, Dragović, Gornja Obrijež, Gornja Šumetlica, Gornji Grahovljani, Kapetanovo polje, Kraguj, Kusonje, Mali Banovac, Novi Majur, Omanovac, Ploštine, Prekopakra, Stari Majur, Španovica, Toranj, Veliki Banovac.

Naselja koja nisu obuhvaćena javnom uslugom: Branešci, Brusnik, Bučje, Cikote, Glavica, Koturić, Kričke, Mali i Veliki Budići, Ožegovci, Popovci, Rogulje i Tisovac.

Što znači da samo 1,77 % stanovništva Grada Pakraca nije obuhvaćeno javnom uslugom.

U Gradu Lipiku od 6170 stanovnika njih 6060 obuhvaćeno je javnom uslugom gospodarenja otpadom dok njih 110 nije obuhvaćeno javnom uslugom.

Obuhvaćena su naselja: Grad Lipik, Antunovac, Brekinska, Brezine, Bukovčani, Dobrovac, Donji Čaglič, Filipovac, Gaj, Japaga, Skenderovci, Stričičevac, Klisa, Kukunjevac, Marino Selo, Poljana, Ribnjaci i Ševica.

Naselja koja nisu obuhvaćena javnom uslugom su: Bjelanovac, Bujavica, Gornji Čaglič, Jagma, Korita, Kovačevac, Livađani i Subocka.

Iz navedenog slijedi da samo 1,78 % stanovništva nije obuhvaćeno javnom uslugom.

Komunalac d.o.o. Pakrac u sustavu javne usluge gospodarenja otpadom ima 6792 korisnika.

Komunalac d.o.o. Pakrac sakuplja i deponira na gradsku deponiju Crkvište 6 vrsta otpad:

- Miješani komunalni otpad
- Biorazgradivi otpad
- Glomazni otpad
- Ostatke na sitima i grabljama (pročistač Dobrovac)
- Otpad s pjeskolova (pročistač Dobrovac)
- Ostali otpad koji nije biorazgradiv

Osim otpada koji deponira sakuplja još 4 vrste otpada koje predaje ovlaštenim sakupljačima i to:

- Papir i karton
- Plastična ambalaža
- Tekstil
- Staklena ambalaža

LIPKOM d.o.o. iz Lipika, osnovano i počelo sa radom u 2016. godini za područje Grada Lipika i bavi se komunalnom djelatnosti i zbrinjavanjem otpada.

Pravnoj osobi je povjereno skupljanje neopasnog otpada, upravljanje reciklažnim dvorištem tj. Obveza im je prikupljanje na području grada Lipika i Požeško-slavonske županije. Osim djelatnosti obavljanja komunalne djelatnosti registrirani su za održavanje i građenje komunalne infrastrukture, te održavanje (nerazvrstanih cesta, javnih i zelenih površina, građevina javne odvodnje, uređaja i predmeta javne namjene, groblja, čistoće javnih površina, usluge tržnice i usluge ukopa pokojnika.

Lokacije za gospodarenje otpadom na području Požeško-slavonske županije, utvrđene PPŽ-om su lokacije "Vinogradine" kod naselja Alilovci i "Crkvište" kod grada Pakraca te lokacije za gospodarenje građevnim otpadom kod naselja Vidovci (područje Grada Požege) i kod naselja Filipovac (područje grada Lipika i Pakraca).

- **Odlagalište „VINOGRADINE“** je odlagalište neopasnog otpada za područje Požeštine. Lokacija postojećeg odlagališta nalazi se na području Grada Požege u k.o. Mihaljevci na k.č.br. 700. Lokacija je okružena šumom akacije. S istočne strane lokacije nalazi se cesta Požega - Alilovci. S glavnom prometnicom povezana je pristupnom asfaltiranom cestom do ulaza u odlagalište. S okolnim naseljima Požeške kotline dobro je prometno povezana. Prostor

odlagališta sastoji se iz dvije cjeline: ulazno-izlazna zona i prostor oko odlagališta te radna zona - prostor za odlaganje otpadaka. Ukupna površina objekta unutar ograde je 10 ha od čega je 5,7 ha predviđeno za prostor za odlaganje otpada. Za odlagalište „Vinogradine“ lokacijskim dozvolama definirana je etapna izgradnja sljedećih sadržaja: proširenje reciklažnog dvorišta, zatvaranje odlagališta, sortirnica, kompostana, reciklažno dvorište građevnog otpada, kasete za azbestni otpad, odlagalište inertnog otpada te rezevirani prostor za ostale sadržaje iz područja gospodarenja otpadom. Za proširenje reciklažnog dvorišta i izgradnju kasete za azbest izdana je građevinska dozvola. Kasete za azbestni otpad izgrađena je u drugoj polovici 2019.godine, a početak korištenja očekuje se u 2020. godini po dobivanju dozvole za gospodarenje građevnim otpadom koji sadrži azbest. Izrađena je i projektna dokumentacija za kompostanu, reciklažno dvorište građevnog otpada i odlagalište inertnog otpada te se provode aktivnosti za ishođenje građevinskih dozvola.

- **Odlagalište „CRKVIŠTE“** se nalazi na lokaciji koja je udaljena 4 km sjeverno od grada Pakraca, na k.č.br. 546/1, z.k.ul. br. 1025 k.o. Kusunje, sa površinom od 3,5 ha.

Početak 2016. godine započeli su radovi na sanaciji odlagališta Crkvište koje obuhvaća osim sanacije stare i izgradnje nove kazete za odlaganje otpada još i izgradnju reciklažnog dvorišta, vage, perilišta kotača i ostalog. Radovi su završili početkom 2019.g.

Na području Grada Pakraca, za područje gradova Pakrac i Lipik, odlaganje komunalnog otpada vrši se na lokaciji „Crkvište“, koja je udaljena 4 km sjeverno od grada Pakraca, na oko 260 metara nadmorske visine. Ukupna površina odlagališta je 3,45 ha, a cca 1,4 ha površine odlagališta je prekriveno komunalnim i neopasnim proizvodnim otpadom. Odlagalište neopasnog otpada „Crkvište“, iako posjeduje uporabnu dozvolu, ne udovoljava novijim propisanim normama Republike Hrvatske te je potrebno ponoviti postupak ishođenja potrebne dokumentacije i dozvole za njegovo saniranje u skladu s važećim propisima i standardima. Studijom utjecaja na okoliš odlagališta „Crkvište“, izrađenom po Ecoina d.o.o.Zagreb, na koju je ishođena potrebna suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, planirana je sanacija istog i njegovo zatvaranje. Postupak sanacije predviđen je rješenjem Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Klasa: UP/I 351-03/06-02/023, Urbroj: 531-08-03-01-LP/DR-07-10 od 02.travnja 2007.).

Nakon zatvaranja i saniranja odlagališta neopasnog otpada „Crkvište“ u skladu s propisima uz uvažavanje Plana gospodarenja otpadom RH i Strategije gospodarenja otpadom RH te Plana gospodarenja otpada Požeško-slavonske županije, deponiranje komunalnog otpada će se vršiti u mjesto Šagulje u Brodsko-posavskoj županiji.

Za Općinu Čaglin planira se zbrinjavanje otpada na lokaciji „Orlovnjak“ na području Osječko-baranjske županije ili „Šagulje“ na području Brodsko-posavske županije.

Gospodarenje odvojeno sakupljenim korisnim otpadom

U srpnju 2014. započela je implementacija sustava odvojenog sakupljanja korisnog otpada (papir, staklo, plastika) sukladno odredbama zakona. Do sada su obuhvaćena sva domaćinstva na području Grada Požege, Općine Jakšić i Općine Kaptol (100%) i veći dio gospodarskih subjekata (škole, domovi umirovljenika, ustanove, tvrtke itd.). U 2016. god. na području ostalih gradova i općina implementacija je provedena samo u gradskim i općinskim središtima te je u 2017. god. proširen sustav odvojenog sakupljanja korisnog otpada na naselja koja se nalaze na glavnim

prometnim pravcima između grada Požege i ostalih gradskih i općinskih središta. Postojeći sustav odvojenog sakupljanja korisnog otpada obuhvaća 86% korisnika. U domaćinstvima individualnog stanovanja u gradu Požegi za odvojeno sakupljanje primjenjuju se posude za papir 120 l te vreće za otpadnu plastiku i staklo, dok se u ostalim naseljima primjenjuju samo vreće. Za domaćinstva kolektivnog stanovanja uređuju se ograđeni prostori sa spremnicima 120, 240 i 1100 l, a u gospodarskim subjektima primjenjuju se spremnici raznih dimenzija (120l, 240 l, 1100 l). Planira se daljnje proširenje i implementacija sustava u domaćinstva i gospodarske subjekte te nabava spremnika za odvojeno sakupljanje papira i plastike putem javnog poziva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost na koji su se prijavile sve jedinice lokalne samouprave.

Na području Požeštine trenutno postoji 14 zelenih otoka (2 – Grad Pleternica, 2 – Grad Kutjevo, 2 – Općina Brestovac, 2 – Općina Čaglin, 3 – Općina Jakšić, 2 – Općina Kaptol, 1 – Općina Velika) na kojima se odvojeno sakuplja otpadni papir, staklo i plastika. Na području Grada Požege ne postoje zeleni otoci jer svi korisnici imaju mogućnost odvajanja otpada na kućnom pragu (papir, staklo, plastika). S obzirom da je odvojeno odlaganje otpada u spremnike na javnim površinama teško kontrolirati, teži se ukidanju zelenih otoka.

Skupljeni korisni otpad iz domaćinstava, gospodarskih subjekata i sa zelenih otoka odvozi se prema planovima odvoza – iz gospodarskih subjekata i zelenih otoka jedanput tjedno, a iz domaćinstava jedanput mjesečno ili jedanput u 2 mjeseca. Korisni otpad odvozi se na odlagalište „Vinogradine“ gdje prolazi postupke sortiranja, izdvajanja nečistoća iz otpada i nečistog korisnog otpada, a određene vrste se i baliraju (PE folija, big bag vreće, PET amalaža, HDPE i PP ambalaža). Nečistoće iz otpada te sav nečisti otpad, koji ovlaštene sakupljači ne preuzimaju, odlaze se u kasete odlagališta, a iskoristivi otpad, koji je vrijedna sirovina, predaje ovlaštenim sakupljačima.

U odnosu na prethodne godine, u 2018.god. zabilježen je značajan porast sakupljenog korisnog otpada na području gradova i općina Požeštine jer se provodi implementacija odvojenog sakupljanja otpada u domaćinstvima i gospodarskim subjektima.

Odvojeno sakupljanje otpada i to: staklene ambalaže, papira i kartona, plastične ambalaže i tekstila, funkcionira na cijelom području Gradova Pakraca i Lipika uz pomoć postavljenih 30 setova “Zelenih otoka” , a papir i karton od 2017. i u svakom domaćinstvu iz posebnog spremnika.

- Papir i karton Komunalac d.o.o. Pakrac od 2017. sakuplja u svim domaćinstvima i tvrtkama iz posebnih dodijeljenih spremnika za tu vrstu otpada. Osim spremnika dodijeljenih svakom domaćinstvu i tvrtkama, papir i karton se sakuplja i na “Zelenim otocima“ u spremnicima 1100 litara plave boje .
- Staklenu ambalažu sakuplja ovlaštene sakupljač Unija Nova Zagreb u svojim zelenim spremnicima u obliku zvona. Pražnjenje spremnika se obavlja po potrebi tj. narudžbi pražnjenja.
- Plastičnu ambalažu sakuplja Komunalac d.o.o. Pakrac u svojim spremnicima 1100 litara žute boje koji se nalaze na “Zelenim otocima“. U planu je i dodjela spremnika (žute boje) za sva domaćinstva i tvrtke, kako bi se sakupljanje plastične ambalaže moglo provesti i na “kućnom pragu“. Sakupljanje bi započelo čim se provede dodjela spremnik. Dodjela spremnik ovisi o natječaju i isporuci iz Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.
- Tekstil, odjeća, obuća sakuplja Komunalac d.o.o. Pakrac u tri (3) spremnika narančaste boje za tu vrstu otpada koji se nalaze na “Zelenim otocima“.

Na sadašnjoj deponiji „Crkvište“ uredit će se pretovarna stanica (transfer stanica) s reciklažnim dvorištem, gdje će se sabirati i sortirati glomazni otpad, građevinski otpad, papir, staklo, metal,

PVC i drugi otpad, te vagati i otpremati krajnjem korisniku na preradu uz mogućnost istog i u koncesiju ovlaštenom obrađivaču otpada. Pretovarna stanica (transfer stanica) je građevina za privremeno skladištenje, pripremu i pretovar otpada namijenjenog transportu prema centru za gospodarenje otpadom.

Na istoj lokaciji se planira urediti građevine za obradu biorazgradivog otpada – kompostane za obradu biorazgradivog otpada sakupljenog s javnih i privatnih površina uz organizaciju prikupljanja u posudama postavljenim u sklopu „zelenih otoka.

Reciklažna dvorišta

Prema čl. 35. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, jedinica lokalne samouprave koja ima više od 3.000 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25.000 stanovnika na svojem području.

Krajem 2018. godine izgrađeno je reciklažno dvorište u Gospodarskoj zoni u Pleternici, a za korisnike otvoreno u travnju 2019. Početkom 2019. završena je izgradnja reciklažnog dvorišta u Industrijskoj ulici u Požegi koje je s radom započelo početkom svibnja 2019.

Ostali gradovi i općine (Kutjevo, Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Velika) mogu sklopiti ugovor o korištenju reciklažnog dvorišta sa Gradom Požega / Gradom Pleternica te na taj način korisnicima usluge sa svog područja omogućiti predaju otpada u reciklažnom dvorištu. Planirano je da ugovori budu na snazi dok JLS ne uspostave reciklažnadvorišta na svom području.

Reciklažno dvorište u Poduzetničkoj zoni II u Lipiku je započelo s radom 01. svibnja 2016. godine kojim upravlja novoosnovano poduzeće Lipikom d.o.o. u vlasništvu Grada Lipika. Prikuplja 49 vrsta otpada za građane sa područja grada Lipika, a od početka 2018. godine šest vrsta otpada (papir i kartonska ambalaža, folija/najlon, otpadne gume, elektro otpad, plastika i metal) besplatno mogu donijeti svi građani sa područja Požeško-slavonske županije.

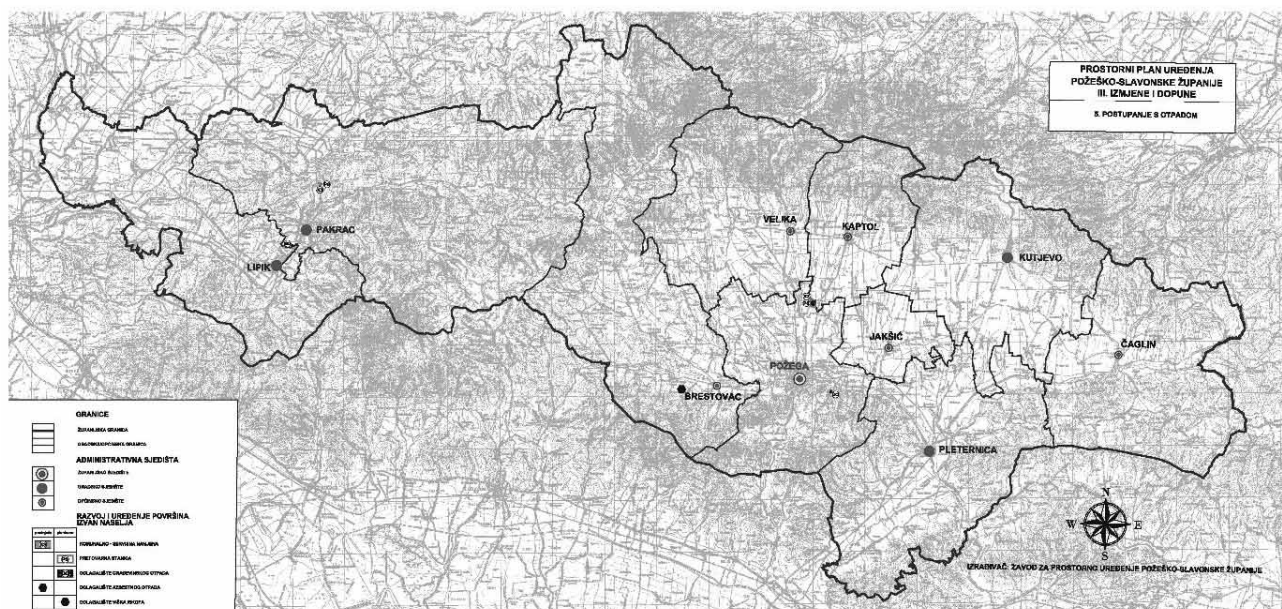
Reciklažno dvorišta na području grada Pakraca izgrađeno je na lokaciji odlagališta otpada „Crkvište“, a otvaranje reciklažnog dvorišta planirano je za 1mj. 2020 g. Jedno reciklažno dvorište je planirano i u poduzetničkoj zoni „PAKRAC V“ u Gradu Pakracu.

Glomazni otpad

Komunalac Požega d.o.o. sakupljanje i odvoz krupnog (glomaznog) otpada vrši obavlja na način da korisnike obavještava putem medija i pisanih obavijesti o datumu odvoza istog s određenog područja uz napomenu da se korisnici komunalnih usluga, koji su podmirili svoje financijske obveze, a žele koristiti uslugu odvoza i zbrinjavanja glomaznog otpada, moraju telefonskim putem javiti, te da ne smiju odlagati glomazni otpad na javnu površinu, nego unutar svoje okućnice neposredno uz javnu površinu. Odvoz se na ovaj način obavlja jedanput godišnje. Glomazni otpad korisnici mogu dovesti i u izgrađena reciklažna dvorišta, a postoji i mogućnost odvoza na pisani zahtjev korisnika usluge pri čemu je korisnik usluge dužan platiti cijenu prijevoza tog otpada do reciklažnog dvorišta. Glomazni otpad korisnici mogu dovesti i u izgrađena reciklažna dvorišta, a postoji i mogućnost odvoza na pisani zahtjev korisnika usluge pri čemu je korisnik usluge dužan platiti cijenu prijevoza tog otpada do reciklažnog dvorišta.

Na području grada Lipika i Pakraca glomazni otpad odvozi Komunalac d.o.o. iz Pakraca po pozivu korisnika usluge.

Može se zaključiti, da je stanje gospodarenja otpadom na području Požeško-slavonske županije zadovoljavajuće, ali je potrebno još intenzivnije raditi na edukaciji i pravnih i fizičkih osoba, kako bi se do kraja proveo program cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

Slika 15.: Kartogram - 5. Postupanje s otpadom

Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske županije - III. Izmjene i dopune, 2019.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

II.4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za Požeško-slavonsku županiju

II.4.1. Prometna infrastruktura

Postojeća prometna infrastruktura na području Požeško-slavonske županije nalazi se van trasa europskih prometnih koridora koji povezuju prostor centralne Europe s Mediteranom i Jugoistočnom Europom. Dosada jedini „planirani koridor brze ceste europskog karaktera pod oznakom E-661“- prema prijašnjoj Strategiji je planiran da prolazi zapadnim dijelom Županije u smjeru sjever-jug tj. povezujući Republiku Mađarsku i Republiku Bosnu i Hercegovinu preko područja gradova Virovitica-Daruvar-Pakrac-Lipik i Okučani. Novom Strategijom prometnog razvoja RH taj koridor je izostavljen i ne planira se kroz postojeću Strategiju. Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske (2014.-2030.) jedini međunarodni paneuropski prometni koridori koji prolaze kroz Republiku Hrvatsku su Vb, Vc, V i Va.

Planiranje razvoja prometnog sustava na prostoru Požeško-slavonske županije provodio se u skladu sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske (2017.) i Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (2013.) te novom Strategijom prometnog razvoja RH (2014.-2030.)

Ti su koridori sastavni dio TEN-T mreže:

- Vb (TEN-T Mediteranski koridori),
- Vc (TEN-T sveobuhvatna mreža),
- X (TEN-T osnovna mreža) i
- Xa (TEN-T sveobuhvatna mreža).

Prostorom Republike Hrvatske prolazi i TEN-T koridor Rajna-Dunav (Paneuropski koridor VII) koji omogućuje ulaz tereta u luku Vukovar.

Planiranje razvoja cestovne mreže na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju, a u skladu sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 106/2017) i Izmjenama i dopunama Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 84/2013).

Proteklih desetljeća u izgradnju prometnica i drugih prometnih objekata na području Županije nije se značajnije ulagalo, a ni sama dinamika izgradnje nije bila uvijek u skladu s našim interesima i nije u dovoljnoj mjeri pratila europske trendove razvitka prometne mreže. U skladu s tim, prometna infrastruktura Županije je u posljednje vrijeme generalno i sustavno zanemarivana, odnosno s takvom dinamikom da se o njoj skoro ne može govoriti.

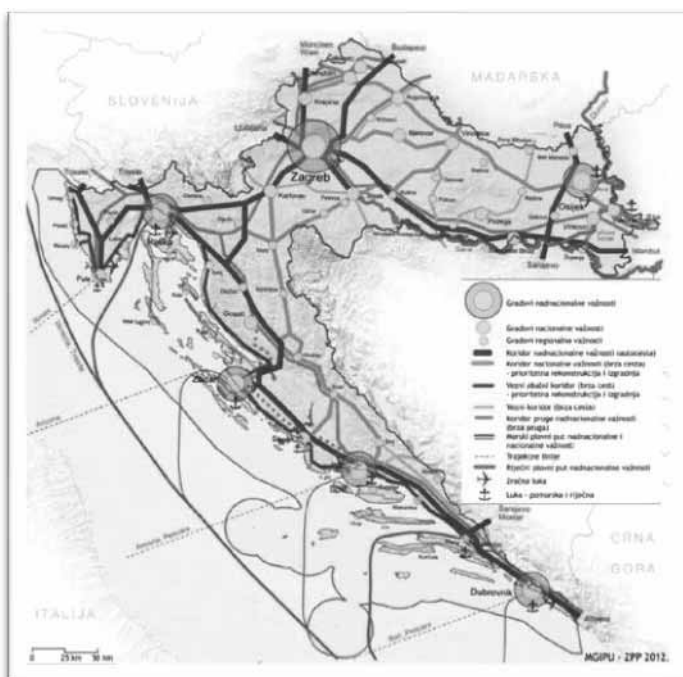
Dosadašnji intenzivniji razvoj prometa, koji se uglavnom nije odnosio na prostor Požeško-slavonske županije, nije odgovarao suvremenim zahtjevima i sve većim potrebama stanovništva kao niti razvojnim funkcijama Županije.

U više navrata je jasno naglašeno da je prometni sustav, jedan od važnijih čimbenika koji treba osigurati ravnotežu razvoja pojedinih dijelova Županije, kao i njenu vanjsku povezanost s okruženjem, njegov razvoj podrazumijeva prioritetni skup aktivnosti koje se poduzimaju radi održavanja i podizanja prometno-tehničke razine već izgrađenih prometnica te za izgradnju novih

prometnica, a sve u funkciji gospodarske i demografske obnove ovog prostora, pri tome ne zanemarujući sve aspekte zaštite čovjekovog okoliša. Osnovni cilj nam je uspostaviti mreže infrastrukturnih sustava na cijelom području Županije te osigurati potrebne kapacitete komunalne infrastrukture primjereno europskim mjerilima.

Detaljan opis postojećeg i planiranog prometnog sustava na području Požeško-slavonske županije prikazan je u Prostornom planu županije, prostornim planovima gradova i općina te, dijelom u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru.

Stoga će naglasak u ovom Izvješću biti o studijama i projektima planiranim, započetim ili izrađenim u promatranom razdoblju.

Slika 16.: Cestovna mreža RH

Cestovni promet

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 103/2018) javne ceste se razvrstavaju u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste.

Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Požeško-slavonske županije daju se u sljedećoj tablici (Tablica 20.):

Tablica 20.

Duljina cesta prema skupinama (km)					
Sveukupno (km)	Autoceste (km)	Državne ceste (km)	Županijske ceste (km)	Lokalne ceste (km)	Ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
759,88	0	218,36	201,64	273,23	66,65

Izvor: HC, Županijska uprava za ceste*, u skladu s Odlukom o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 103/18), Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12 i 86/12).

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Prema podacima Hrvatskih cesta d.o.o., a temeljem važeće Odluke o razvrstavanju javnih cesta, duljina državnih cesta na području Požeško-slavonske županije iznosi:

- državne ceste 218,36 km.

Planiranje razvoja cestovne mreže na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju, a u skladu sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Požeško-slavonska županija upravlja sa ukupno 104 ceste duljine 474,87 kilometara.

Tablica 21.

Popis javnih cesta na području Požeško-slavonske županije				
Br.	Vrsta	Broj ceste	Relacija	Ukupna dužina
1.	ŽC	3168	Uljanik (DC26) – Poljana-Međurić-Banova Jaruga(ŽC3124)	7,5
2.	ŽC	3169	DC26- Trojeglava-Badljevina (DC5)	1,6
3.	ŽC	3272	ŽC 3172 – Badljevina – DC5	2,0
4.	ŽC	3291	ŽC 3170 – Pakrani – Sirač – Dereza – DC5	8,0
5.	ŽC	4030	DC34- Moslavački Krčenik -Zdenci –Orahovica – Kutjevo – Pleternica (DC38)	26,3
5.	ŽC	4094	Marino Selo (L37140)-Ž3168	2,6
6.	ŽC	4095	Brezine (L33073) – Ž 4236	2,6
7.	ŽC	4096	Poljana (Ž4236) – Janja Lipa (L33073)	2,5
8.	ŽC	4097	Donja Obrijež (L41001) – Gornja Obrijež – D5	6,2
9.	ŽC	4098	Prekopakra – (L41012) – Pakrac (D5)	0,6
10.	ŽC	4099	Pakrac (D38) – Šeovica	5,9
11.	ŽC	4100	D69-G.Vrhovci-A.G.Grada Požega-D.Lipovac-Nova Kapela (Ž4158)	16,5
12.	ŽC	4101	Biškupci (Ž4100) -Kaptol – Vetovo - D49	22,1
13.	ŽC	4102	T.I. Nevoljaš – Velika (Ž4253)	3,8
14.	ŽC	4112	D47- Jagma- Subocka (L41008)	3,5
15.	ŽC	4113	Pasikovci (D38) – Milivojevci – Ž4100	10,2
16.	ŽC	4114	Trnovac – Ž4253	2,5
17.	ŽC	4115	Kaptol (Ž4101) – Alilovci – A.G.Grada Požega	6,19
18.	ŽC	4116	Kamenolom Vetovo – Vetovo – Jakšić – D38	14,5
19.	ŽC	4117	D49 – Bektež (D51)	4,6
20.	ŽC	4124	Nova Ljeskovica – D53	4,9
21.	ŽC	4127	D49 – Grabarje (L41060)	0,7
22.	ŽC	4162	Bilice (DC 525) – Ravan – Brodski Zdenci – DC 53	2,5
23.	ŽC	4185	Dragovci (D49) – Drenovac – Bilice (D525)	12,3
24.	ŽC	4236	Poljana (Ž3168) – Gaj – Kukunjevac – Dobrovac – (D47)	15,0
25.	ŽC	4253	Čeralije (D69) -Drenovac – A.G.Grada Požega	16,9
UKUPNO ŽC:				201,64
26.	LC	33073	Jamarica (ŽC 3216)-Janja lipa – Brezine (ŽC4095)	2,1

27.	LC	37104	Kaniška Iva (ŽC 3167) – Ribnjaci – Marino selo (ŽC 4094)	4,6
28.	LC	37149	LC 37150 – Golubinjak – Drlež – Trojeglava – Goveđe Polje – Brekinska (LC 41004)	1,2
29.	LC	37151	Gornji Sređani (ŽC 3169) – DC 5	2,2
30.	LC	37157	Miljanovac (ŽC 3173) – Badljevina (DC 5)	2,2
31.	LC	41001	L 41004 – Kapetanovo polje – Donja Obrijež (Ž4097)	5,3
32.	LC	41002	Badljevina (D5) – Dereza – (L37155)	3,2
33.	LC	41003	Antunovac (Ž3168) – Gaj (Ž4236)	3,4
34.	LC	41004	Gaj (Ž4236) – Toranj – L41005	10,8
35.	LC	41005	Gornja Obrijež (Ž4097) – Badljevina – Kukunjevac (Ž4236)	7,4
36.	LC	41006	L33073 – Bujavica	5,0
37.	LC	41007	Kukunjevac (Ž4236) – željeznički kolodvor	1,7
38.	LC	41008	Subocka (Ž4112) – D5	5,2
39.	LC	41009	Lipik (D5) – L41008	4,74
40.	LC	41010	Omanovac – D5	0,7
41.	LC	41011	Kapetanovo polje (L41008) – Ploštine – Donja Obrijež (Ž4097)	2,9
42.	LC	41012	D5-Stari Majur – Novi Majur – Prekopakra (Ž4098)	6,4
43.	LC	41013	Batinjani (L41005) – Prekopakra – (Ž4098)	5,1
44.	LC	41014	Klisa – D5	3,1
45.	LC	41015	Ž4099 – Japaga	1,7
46.	LC	41016	Ž4099 – Kraguj	2,9
47.	LC	41017	Španovica (D38) – Gornja Šumetlica	4,6
48.	LC	41018	Jeminovac (L41019)-Čečavac-Koprivna-Rasna-D38	5,9
49.	LC	41019	Šnjegović-Jeminovac-Čečavački Vučijak – D51	6,4
50.	LC	41020	Ž4100 – Doljanici	0,7
51.	LC	41021	Stražeman – Biškupci (Ž4101)	1,0
52.	LC	41022	Lučinci (Ž4113) – Skenderovci – D38	8,2
53.	LC	41023	Ž4113 – Milanovac – A.G. Grad Požega	4,1
54.	LC	41024	Potočani – Ž4101	0,8
55.	LC	41025	Radovanci – Ž4101	0,6
56.	LC	41026	Antunovac – L41027	3,15
57.	LC	41027	Trenkovo (D49) – A.G.Grada Požega	3,3
58.	LC	41030	Češljakovci – Ž4101	0,7
59.	LC	41031	Golo Brdo – Ž4101	0,6
60.	LC	41032	Kaptol (Ž4101) – Doljanovci – Podgorje - Ž4101	7,6
61.	LC	41033	Ž4101 – Ramanovci – Treštanovci – D51	8,2
62.	LC	41035	Tekić – Bertelovci – D51	3,4
63.	LC	41036	Bektež (D51) – D51	2,1
64.	LC	41037	Lukač - Ž4101	1,6
65.	LC	41038	Hrnjevac - Ž4101	1,2
66.	LC	41039	Venje - Ž4101	1,7

67.	LC	41040	Ž4101 – Mitrovac (zapad) – Novi Mitrovac – Ž4101	4,8
68.	LC	41041	Tominovac – D51	1,1
69.	LC	41042	Bjeliševac – D51	0,8
70.	LC	41043	Ž4030 – Ferovac – Bjeliševac – L41042	1,9
71.	LC	41044	Kula (D51) – Ciglenik – Veliki Bilač	8,0
72.	LC	41045	Kula (D51) – Poreč - Latinovac – (L41064)	5,9
73.	LC	41046	Duboka – D53	2,1
74.	LC	41047	Jurkovac - Ž4124	1,0
75.	LC	41048	Jezero – Stari Zdenkovac – Kneževac – Čaglin (D53)	15,7
76.	LC	41049	Skenderovci (L41022) – A.G.Grada Požege	2,8
77.	LC	41050	Treštanovci (L41033) – A.G.Grada Požege	1,4
78.	LC	41054	A.G.Grada Požege – Starac – Vinogradska – Pleternica – (D38)	6,2
79.	LC	41055	Koprivnica – Poloje – Ž4185	4,0
80.	LC	41056	Radnovac (D51) – Trapari – Gradac (Ž4030)	6,2
81.	LC	41057	Rajsavac (D51) – Lakušija – L41056	5,4
82.	LC	41058	Trapari (L41056) – D38	2,8
83.	LC	41059	Frkljevci (D525) – Zagrađe (Ž4185)	2,3
84.	LC	41060	Grabarje (Ž-4127) – željeznički kolodvor Zrilac	4,5
85.	LC	41061	Zrilac – L41062	0,9
86.	LC	41062	Ž4030 – Ašikovci – Knežci – L41044	7,8
87.	LC	41063	Tulnik – D38	2,6
88.	LC	41064	Čaglin (D53) – Latinovac – Ivanovac Požeški	6,0
89.	LC	41065	Sapna – L41048	1,9
90.	LC	41066	Sibokovac – L41048	1,7
91.	LC	41067	ŽC 4185 – Drenovac - Bečić – Ciglenik – Lužani - ŽC 4244	1,3
92.	LC	41068	Bučje (Ž4185) – Lovčić (Ž4186)	2,0
93.	LC	41069	Brđani – Ravan (Ž4162)	0,5
94.	LC	41070	Streljana – Bzenica – D49	1,1
95.	LC	41071	Komorica – D49	1,6
96.	LC	41072	L41054 – Vinska cesta – vikend naselje – Pleternica – Ul.Lj.Gaja- (D49)	2,5
97.	LC	41073	D38 – Dolač – Vjersko središte Gospe od suza	1,1
98.	LC	41074	L41057 – Lakušija -Sesvete – Ž4030	1,9
99.	LC	41075	Ž4030 – Čosinac – Ž4030	1,8
100.	LC	41076	Sulkovci D(49) – Staro sajmište Pleternica – D525	4,3
101.	LC	41077	Ž4253 – Gospodarska zona Velika – Ž4101	4,5
102.	LC	41078	Pleternica D49 – Gospodarska zona – D38	2,2
103.	LC	41079	Sapna (L41065) – Darkovac -L41048	2,9
UKUPNO LC:				273,23

Izvor: HC, Županijska uprava za ceste*, u skladu s Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine“, broj 96/16), Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12 i 86/12).

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Na sljedećoj slici daje se prikaz postojećeg i planiranog stanja autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Požeško-slavonske županije:

Slika 17.: Postojeće i planirano stanje državnih cesta i županijskih cesta na području Požeško-slavonske županije

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine“, 96/16), dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje PPŽ;

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

U skladu sa Zakonom o cestama („Narodne novine“ broj 84/11, 22/13) sve prometnice koje su ranijim Odlukama o razvrstavanju cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, bile razvrstane kao županijske i lokalne ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika, te prometnice u gradovima koji su sjedišta županija jesu kao nerazvrstane ceste.

Slijedom navedenog i u skladu s Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12), sve prometnice koje su ranijim Odlukama bile razvrstane kao županijske i lokalne ceste na području Grada Požege sada su nerazvrstane ceste.

Napominjemo da navedene prometnice u tehničkom smislu i dalje zadržavaju kategoriju županijskih i lokalnih cesta, budući da se nalaze na njihovim trasama.

Upravljanje, građenje i održavanje županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije u nadležnosti je Županijske uprave za ceste, osim za područja Grada Požege je u nadležnosti grada Požege, odnosno Upravnog odjela za komunalne djelatnosti i gospodarenje.

Prikaz postojećih županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije, a prema podacima Županijske uprave za ceste, te Upravnog odjela za komunalne djelatnosti i gospodarenje grada Požege, te u skladu s Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste:

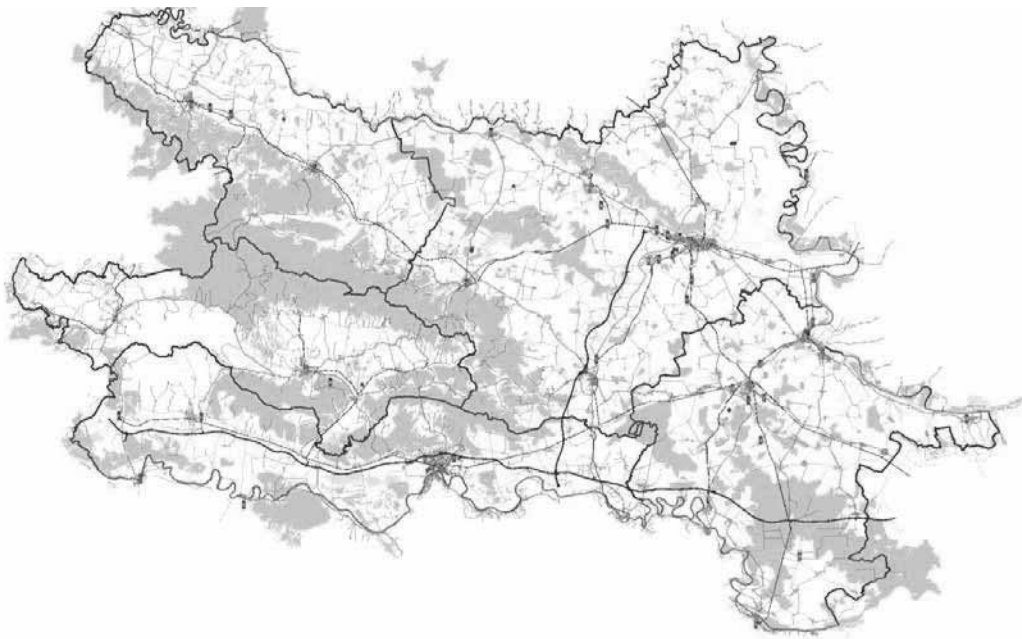
Tablica 22.

Duljina postojećih županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije			
Općina ili grad	Duljina županijskih cesta (km)	Duljina lokalnih cesta (km)	Duljina cesta na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
Brestovac	5,45	21,30	
Čaglin	4,74	35,13	
Jakšić	6,87	11,69	
Kaptol	13,70	14,45	
Kutjevo	38,58	26,81	
Lipik	39,64	34,37	
Pakrac	26,01	40,03	
Pleternica	23,44	58,78	
Požega	0	0	96,69
Velika	54,94	19,47	
Ukupno:	213,37	262,03	96,69

Izvor: Županijska uprava za ceste, u skladu s Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12; 86/12).

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Opća značajka urbanog prometa u posljednje vrijeme je dominacija individualnog i usporenost i neorganiziranost javnog prometa, sa naglaskom na željeznički promet te velika neorganiziranost u zbrinjavanju mirujuće prometa, kao i u otklanjanju uskih grala prometovanja.

Slika 18.: Cestovna mreža istočne Slavonije

Izvor: Master plan prometa funkcionalne regije istočna Hrvatska, 2019. – u izradi

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Nedvosmisleno se ukazuje na prijeku potrebu organiziranja učinkovitijeg javnog transporta na uštrb individualnog automobilskeg prometa. U cilju rješavanja cijelokupne problematike razvoja plana i potreba prometne infrastrukture pokrenuta je inicijativa za izradu Masterplana prometa funkcionalne regije Istočne Hrvatske pa tako i Požeško-slavonske županije.

Tako će se metodološkim pristupom detaljno analizirati interakcija unutar prometnog sustava te staviti u interakciju s gospodarskim sustavom čija kretanja imaju izravan utjecaj.

S ciljem smanjivanja štetnih učinaka motornog prometa trebamo uvoditi suvremena rješenja i optimizaciju prometnog sustava. Za slučajeve manjih i srednjih gradova kakvi se nalaze na području Požeško-slavonske županije najučinkovitije mjere mogu biti: organizacija prometa u mirovanju, učinkovit javni prijevoz, organizacija Park & Ride sustava, te istiskivanje motornog individualnog prometa iz središta gradova te stimuliranje pješačkog i biciklističkog prometa itd.

Osnovna prostorno – razvojna obilježja cestovne infrastrukture na području Požeško-slavonske županije su:

- sustav javnog prijevoza - zbog nekvalitete i neatraktivnosti nije prepoznat kao alternativa korištenju osobnih vozila,
- loše stanje cestovne mreže kako na široj tako i na lokalnoj razini,
- nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila,
- nepostojanje infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini.

Programom građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. godine („Narodne novine“, broj 47/17) planirane su aktivnosti na državnoj razini vezano na izradu studija i istraživanja, dovršenje nužne projektne dokumentacije te realizaciju planiranog programa izgradnje i održavanja javnih cesta (pod time se misli auto cesta, državnih cesta, županijskih i lokalnih cesta).

Na kon proteklog razdoblja ubrzane i intenzivne izgradnje u Republici Hrvatskoj, u periodu od 2017. do 2020. godine je period s ograničenim okvirima financiranja, Programom građenja i održavanja javnih cesta (županijskih (Ž) i lokalnih (L) cesta), do kraja 2020. godine, na području Požeško-slavonske županije značajnija planirana ulaganja su u prometne pravce:

Prema podacima Hrvatskih cesta d.o.o. nadležnih za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, na području Požeško-slavonske županije provode studijske i projektne dokumentacije, te izgradnju sljedećih dionica cesta:

- BC Požega - Staro Petrovo selo

Planirani prometni pravac brze ceste Požega (Brestovac Požeški) – Staro Petrovo Selo (Godnjak)

Rješenje kojim je definirana dionica brze ceste Našice-Požega-Nova Gradiška od Požege (Požeški Brestovac) do Starog Petrovog sela (autocesta A3). Dionica brze ceste počinje u čvorištu Brestovac Požeški, a završava na budućem čvorištu Staro Petrovo Selo na autocesti A3 (Bregana-Lipovac). Dionica je ukupne duljine cca 16,160 km (5,63 km na području PSŽ, 10,499 km na području BPŽ). Koridor je u skladu s Prostornim planovima Požeško-slavonske i Brodsko-posavske županije. Dionica je projektirana s dva odvojena kolnika s dvije vozne trake i razdjelnim pojasom za projektiranu brzinu sa mogućim ograničenjima na pojedinim dijelovima (čvorište, naplata cestarine i sl.) ili zbog teške konfiguracije terena. Planiran je tunel (sa po dvije tunelske cijevi) Babja gora u dužini 1925 metara. Nadvožnjaci (4) su planirani u mjestima križanja sa željezničkom prugom, prijelazu preko autoceste i na mjestima križanja s postojećom cestovnom infrastrukturom i na spoju sa autocestom A3 u čvorištu Staro Petrovo Selo, vijadukti (2) na prijelazu trase preko buduće akumulacije i iznad prolaza za životinje, čvorišta (2) Brestovac Požeški i Godnjak.

Za potrebe spoja planirane ceste na trasu postojeće autoceste A3 planirana je izgradnja novog čvorišta na autocesti (Staro Petrovo Selo), za što su suglasnost dale i Hrvatske autoceste. Izrađena je Studija utjecaja na okoliš, a u tjeku je i procedura izrade idejnog projekta i ishođenje lokacijske dozvole, te je ugovorena izrada glavnog projekta i ishođenje građevinske dozvole 2019. godine.

- Obnova DC5 dionica 005 od km 4+000 do km 14+175 (Omanovac-Lipik) i dionica 006 od km 0+000 do km 1+495 (Lipik-Donji Čaglič) ukupna duljina 11,67 km
- Obnova državne ceste DC38 na dionici kroz Grad Požega duljine 3,02 km
- Planirani prometni pravac brze ceste pod nazivom „Nova Gradiška“ tj. Brestovac Požeški – Požega – Pleternica s priključnim pravcem Požega - Velika.

Izrađene je Studija o utjecaju na okoliš - Brze ceste dionica: "Pleternica - Požega - Brestovac i Državne ceste dionica: Požega - Velika", 2005. g.

Planirana brza cesta od Brestovca (D-51) do Pleternice (D-38),

Uključuje i sjevernu obilaznicu grada Požega za koju je napravljeno više Studija utjecaja na okoliš (2) (Studija o utjecaju na okoliš BC usvojena 2005. godine) te Studija utjecaja na okoliš BC Pleternica-Požega-Brestovac iz rujna 2017.), sastoji se od dvije trase:

Planirana trasa brze ceste počinje u zoni grada Pleternice, gdje planirana trasa obilazi grad Pleternicu, prolazi ispod naselja Gradac Požeški te se usmjerava u tzv. „složeni „ koridor s postojećom trasom željezničke pruge II reda (Pleternica-Požega-Velika). Trasa prati željezničku prugu i započinje obilazak grada Požege, u potpunosti sa sjeverne strane obilazi vojni poligon „Glavica“ kao i sve naseljene zone grada Požege, izvan je vodo zaštitnih zona crpilišta „Zapadno polje“ i „Luke“. Planirana trasa se nakon obilaska naselja Stara Lipa sa sjeverne strane spušta prema Orljavi gdje se nakon prijelaza rijeke veže s trasom državne ceste D-38. Trasa zaobilazi i naselje Brestovac, prolazi sjeverno od crkve sv. Martin i spušta do postojeće trase državne ceste D-53 (Nova Gradiška-Požega-Našice) gdje i završava promatrana prva dionica u okviru zahvata.

Za dionicu ceste od Pleternice do Alaginaca kod Požege u dužini od 13,8 km izdana je lokacijska dozvola ali i njena Izmjena i dopuna u dužini iste prometnice od cca 2 km. Prema očitovanju Hrvatskih cesta d.d. i Projektnog ureda „Palmotičeva 45“ za ovu dionicu od 13 km planira se ishoditi građevinska dozvola. Ukupna dionica iznosi 24,5 km.

Drugi dio prometnog zahvata predstavlja trasu planiranje ceste Požega – Velika (uključujući i obilaznicu naselja Velika).

Dionica trase planirane ceste Požega do Velike kreće od deniveliranog čvorišta (polu-djetelina) na zaobilaznici Požega, te nastavlja prema sjeveru trasom postojeće županijske ceste Ž-4115.

Ispred naselja Alilovci trasa skreće prema zapadu i sredinom udoline između Alilovaca i Trenkova nastavlja prema Velikoj. Trasa je usmjerena prema naselju Češljakovci ali ne ide do njega, nego skreće na zapad, obilazi planiranu industrijsku zonu naselja Velika, prelazi postojeću trasu županijske ceste i željezničku prugu Požega-Velika (denivelirano) te skreće

prema križanju postojeće zaobilaznice Velika i trase županijske ceste Ž 4101. Trasom postojeće zaobilaznice Velika planirana trasa dolazi do lokacije kamenoloma, gdje i u ovoj fazi završava.

Ukupna dužina dionice ceste je 15,8 km od toga 4,3 km duljina koja obuhvaća rekonstrukciju postojeće dionice obilaznice Velika.

- Cestovnog smjera Našice – Pleternica - Lužani

Studija o utjecaju zahvata na okoliš izgradnje cestovnog smjera Našice-Pleternica-Lužani, 2011.g. Trasa planirane ceste Našice – Pleternica - Lužani prolazi kroz Osječko-baranjsku, Požeško - slavonsku i Brodsko -posavsku županiju, odnosno 5 općina i 3 grada, od kojih su 2 općine i 1 grad u Osječko - baranjskoj županiji, 1 općina i 2 grada u Požeško - slavonskoj županiji i 2 općine u Brodsko - posavskoj županiji. Napravljena je Studija o utjecaju na okoliš za brzu cestu Našice – Pleternica - Lužani u dužini cca 62 km. Trasa je kompleksna: planirano je 13 čvorišta, 29 nadvožnjaka, 4 mosta, 10 vijadukata, 2 podvožnjaka i 1 tunel s dužinom različitih objekata od 5.770 m. Ukupna dužina dionice 62,12 km.

- Postojećeg cestovnog smjera državne ceste D-38 - Nova Gradiška –Našice (dionica rijeka Orlajva-čvorište kod tvornice Zvečevo)

Rekonstrukcija dijela prometnice u dužini cca 3,0 km, idejni projekt obnove D-38 iz, 2014.g. Trasa planirane rekonstrukcije ceste D-38 u dužini od 3,02 km cijelim zahvatom se nalazi unutar obuhvata grada Požega. Trasom je planirano izgraditi 6 kružnih tokova.

Programom ulaganja u županijske i lokalne ceste od 2017. do 2020. godine Županijska uprava za ceste imala je za cilj implementaciju standarda održavanja na području svog djelovanja. Svi planirani radovi se odvijaju temeljem okvirnoga sporazuma na četiri godine i ugovora za radove redovitoga održavanja i zaštite županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije (za svaku godinu).

Redovito održavanje obuhvaća područja dviju Nadcestarija:

1. Nadcestariju Pakrac (administrativno područje Pakraca i Lipika)
2. Nadcestariju Požega (administrativno područje gradova Pleternice i Kutjeva i općina Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Velika)

- Izvedeno održavanje:

- Ž - 4124 dionica Nova Ljeskovica - D53
- Ž - 4030 dionica D34- Moslavački Krčenik - Zdenci- Orahovica- Kutjevo - Pleternica (D38)
- Ž - 4101 dionica Bišupci (Ž-4100) – Kaptol – Vetovo (D49)
- Ž - 4236 dopnica Poljana (Ž 3168) - Gaj - Kukunjevac - Dobrovac (D47)
- Ž - 4117 dionica ŽC 4030-Kutjevo-Bektež (D51)
- Ž - 4185 dionica Dragovci (DC49)-Bilice-DC 525-dionica Zgrade lovačka kuća
- Ž - 3168 dionica Uljanik(DC26)-Poljana-Međurić-Banova Jaruga(ŽC3124)/dionica Poljana - Antunovac
- Ž - 4115 dionica Kaptol (ŽC4101)- Alilovci - A.G.Grada Požege
- Ž - 4253 dionica Čeralije (DC69) - Drenovac - A.G.grada Požege/dionica Trenkovo - Velika
- Ž - 4097 dionica Donja Obrijež (LC 41001) – Gornja Obrijež – DC 5/ G.Obrijež- V.Banovac

- Ž – 4236 dionica Poljana (ŽC 3168) – Gaj – Kukunjevac – Dobrovac (DC 47)/ Kukunjevac
 - Ž – 4101 dionica Biškupci (ŽC 4100) – Kaptol – Vetovo – Kutjevo (ŽC 4030)/ Velika- Kutjevo
 - Ž – 4100 dionica DC 69 – G. Vrhovci –A.G.Grada Požege/A.G.Grada Požege-Biškupci
 - Ž – 4030 dionica DC 34-Mosl. Krčenik-Zdenci-Orahovica-Kutjevo-Pleternica(DC38)/Kutjevo - Petrov vrh
 - Ž - 4100 dionica DC 69 – G. Vrhovci –A.G.Grada Požege/ispred naselja G. Vrhovci
 - Ž - 4113 dionica Pasikovci (DC 38) – Milivojevci – ŽC4100 / Pasikovci - Toranj
 - Ž - 4101 dionica Biškupci (ŽC 4100) – Kaptol – Vetovo – Kutjevo (ŽC 4030)/ Velička ulica u Kaptolu
 - Ž - 4030 dion. DC34-Moslavački Krčenik-Zdenci–Orahovica–Kutjevo–Pleternica(DC38)/Gradac-Ferovac
 - Ž - 4102 dionica T.L.Nevoljaš-Velika(ŽC 4253)
 - Ž - 4116 dionica Kamenolom Vetovo- Vetovo-Jakšić-DC 38/dionica Ovčare - Vetovo
 - Ž - 4116 dionica Kamenolom Vetovo- Vetovo-Jakšić-DC 38/dionica Ovčare - Vetovo
 - Ž - 4097 dionica Donja Obrijež (LC41001)-Gornja Obrijež-DC5
 - L - 41004 dionica Gaj (Ž 4236) - Toranj - L 41005
 - L - 41077 dionica Ž 4253 - Gospodarska zona Velika - Ž 4101
 - L - 41055 dionica Koprivnica - Poloje - Ž 4185
 - L - 41006 dionica LC 33073-Bujavica
 - L - 41059 dionica Frkljevci (DC525) Zagrađe- ŽC 4185
 - L - 41004 dionica Gaj (ŽC4236) - Toranj - LC41005
 - L – 41069 dionica Bučje (ŽC 4185) Lovčić (ŽC 4186)
 - L – 41074 dionica LC 41057 – Lakušija – Sesvete - ŽC4030 / Sesvete - Lakušija
 - L – 41069 dionica Brđani-Ravan (ŽC4162)
 - L – 41059 dionica Frkljevci (DC525)-Zagrađe-(ŽC4185)
 - L – 37149 dionica LC 37150 – Golubinjak – Drlež – Trojeglava – Govede Polje – Brekinska (LC 41004)
- Izgradnja i rekonstrukcija:
 - Ž - 4124 N.Ljeskovica - (D53)
 - Ž - 4116 Kamenolom Vetovo - Vetovo - Jakšić - DC38
 - Ž – 4030 DC34- Moslavački Krčenik - Zdenci - Orahovica - Kutjevo - Pleternica (DC38)/Gradac
 - Ž – 4098 Izgradnja nogostupa u ulici kneza Domagoja u Pakracu i djela S. Širca u Prekopakri
 - Ž - 4253 Čeralije (DC69) - Drenovac - A.G.Grada Požege
 - Ž - 4101 Biškupci (ŽC4100) - Kaptol - Vetovo - Kutjevo (ŽC4030)
 - Planirani radovi građenja i rekonstrukcije:
 - L - 41072 dionica L41054 - Vinska cesta - Vikend naselje - Pleternica - ul. Ljudevita Gaja (D49)
 - L - 41064 dionica Čaglin (D53) - Latinovac - Ivanovac Požeški
 - L - 41078 dionica L 41078- Pleternica D525 - Gospodarska zona - D38
 - L - 41068 dionica Bučje (ŽC 4185) - Lovčić (ŽC 4186)
 - L - 41040 dionica Ž- 4101 - Mitrovac (zapad) - Novi Mitrovac - ŽC 4101

- L - 41054 dionica A.G.Grada Požege-Starac-Vinogradska-Pleternica DC38/nastavak Vinogradske 1.faza
- L - 41064 dionica Čaglin DC53 - Latinovac - Ivanovac Požeški/ Ul. B. Radića
- L - 41011 dionica Kap. Polje (LC 41001)-Ploštine-Donja Obrijež (ŽC4097/ dionica Ploštine- Kap. Polje)
- L - 41054 dionica A.G.Grada Požege Starac-Vinogradska-Pleternica (D-38) / Vinogradska ulica u Pleternici
- Ž - 41048 dionica Ž- 41048 (Jezera St.Zdenkovac-Kneževac-Čaglin/dionica Mokreš Dobra Voda)

Izrada projektne dokumentacije prometnica lokalnog karaktera:

- L-41072 Ulica Lj. Gaja u Pleternici - projektna dokumentacija
- L-41037 Dolač-Smrik - projektna dokumentacija
- L-41072 Ulica Lj. Gaja u Pleternici - projektna dokumentacija
- L-41064 Ulica Braće Radić u Čaglinu - projektna dokumentacija

Željeznički promet

Na području Županije, postojeće željezničke pruge zadržavaju se u postojećim trasama koje se štite u skladu s posebnim propisima te ih potrebo obnoviti kroz rekonstrukciju i sanaciju tehničkih elemenata, kao i popratnih građevina u funkciji željezničkog prometa (stajališta), a u skladu s planiranim programima razvoja Hrvatskih željeznica. Postojeće željezničke pruge su II reda:

- željeznička pruga II reda, Banova Jaruga –Darugar- Pčelić (L 204).
- željeznička pruga II reda Nova Kapela - Batrina –Pleternica – Našice (L 205),
- željeznička pruga II reda Pleternica - Požega– Velika (L 206),

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07) željezničke pruge razvrstavaju se na pruge od značaja za međunarodni promet, pruge od značaja za regionalni promet i pruge od značaja za lokalni promet. Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije daju se u sljedećoj tablici.

Tablica 23.

Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije			
Duljina željezničkih pruga prema Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (km)			
sveukupno (km)	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)
93,308	0	0	93,308
Duljina željezničkih pruga prema vrsti (km)			
sveukupno (km)	dvokolosječne (km)	jednokolosječne (km)	elektrificirane (km)
93,308	0	93,308	0
Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga (%)			
sveukupno (%)	Dvokolosječne (%)	jednokolosječne (%)	elektrificirane (%)
100%	0%	100%	0%

Izvor: HŽ Infrastruktura, Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 3/14).

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

U nastavku se daje tabelarni prikaz postojećih željezničkih pruga od značaja za regionalni promet i pruga od značaja za lokalni promet na području Požeško-slavonske županije prema dostavljenim podacima HŽ Infrastrukture:

Tablica 24.

Duljine postojećih željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije					
Oznaka pruge	Naziv pruge	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)	Napomena
Željeznička pruga od značaja za međunarodni promet					
		0	0	-	-
Željeznička pruga od značaja za regionalni promet					
		0	0	-	-
Željeznička pruga od značaja za lokalni promet					
L-205	Banova Jaruga-Pčelić			33,249 km	jednokolosječna
L-206	Nova Kapela-Našice	0	0	35,104 km	
L-207	Pleternica-Velika			24,955 km	
Ukupno:				93,308 km	

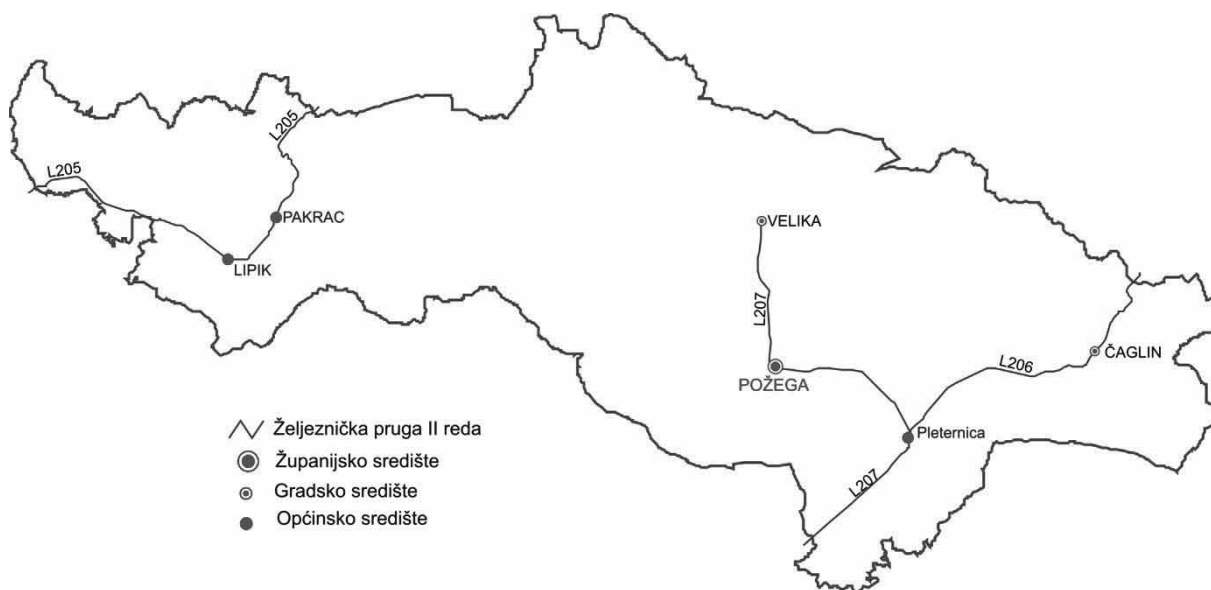
Izvor: HŽ Infrastruktura, Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 3/14).

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Na području županije ne postoji pruga od značaja za međunarodni promet, kao što ne postoji niti pruga sa dva kolosijeka. Trendovima u željezničkom prometu, u zadnje vrijeme usmjerilo je potrebu za izgradnju novih i obnova starih željezničkih pravaca kao i obnovu postojeće kapitalne remonte na mnogim dionicama pruga, a osobito na prugama od lokalnog značaja.

Planiranje razvoja mreže željezničkih pruga na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju a u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Na slici se daje prikaz postojeće stanje mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije.

Slika 19.: Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije;

Izvor: Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 3/14), dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

Prioritetne investicijske aktivnosti u narednom razdoblju odnose se na remonte, održavanje, osuvremenjivanje i novogradnju regionalnim prugama i lokalnim prugama, za područje Požeško-slavonske županije u sklopu obnove i osuvremenjivanja pruga od značaja za lokalni promet željezničkih pruga planira se sljedeća:

- *Banova Jaruga – Pčelić koja iznosi 34,72% ukupne duljine pruge.*

Za željezničke pruge od značaja za lokalni promet smještene na području Požeško-slavonske županije navodimo aktivnosti koje su se odvijale proteklom razdoblju:

- *rekonstrukcije postojećih željezničkih pruga i pružnih dionica : Velika - Požega i Pleternica - Našice te Pleternica – Čaglin čija je rekonstrukcija završena.*

Međutim rekonstrukcija pruge između naselja Čaglina s gradom Našicama je i dalje u zastoju, a potrebna je i rekonstrukcija cijele trase.

Zračni promet

Na području *Požeško-slavonske županije* postoji jedna zračna luka odnosno letjelište koja je u funkciji, dok je planskom dokumentacijom predviđena letjelišta u sljedećim naseljima:

Tablica 25.

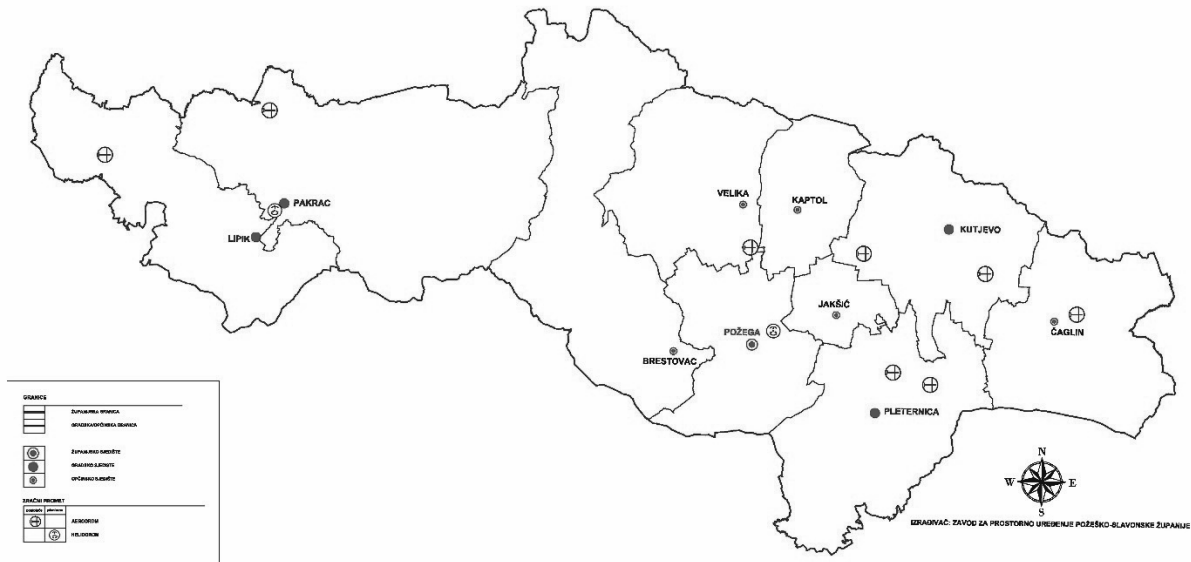
Pokazatelji zračnog prometa na području Požeško – slavonske županije			
Zračni promet JLS	Broj letjelišta i naselje	Prosječna površina (km ²)	Prosječna duljina PSS (km)
Letjelišta			
Pleternica	2 <ul style="list-style-type: none"> • Pleternica • Buk 	0,0346 0,002	0,75 0,13
Lipik	2 <ul style="list-style-type: none"> • Lipik • Gaj 	0,0095 0,0095	0,65 0,65
Pakrac	1 <ul style="list-style-type: none"> • Badljevina 	0,0295	0,65
Velika	1 <ul style="list-style-type: none"> • Trenkovo 	0	0
Kutjevo	3 <ul style="list-style-type: none"> • Kula • Darkovac-Sapna • Ovčara 	0,099 0,026 0,0051	0,43 0,50 0,176

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Na području Požeško-slavonske županije smještene su ukupno tri letjelišta (Pleternica, Lipik, Badljevina) namijenjenih za potrebe poljoprivredne, sportsko-rekreacijske i turističke djelatnosti. Također se na području Županije planiraju lokacije za smještaj još šest letjelišta (Trenkovo, Gaj, Treštanovci, Ovčara, Bektež i Sapna) .

Zračni promet na području PSŽ nije razvijen. Postojeće destinacije ili planirane koriste se uglavnom u rekreativne svrhe ili turističke (letenje zmajem). Danas se veoma malo koriste u privredne svrhe, kao što je to nekad bilo u vidu poljoprivrednog zrakoplovstva. Najbliži civilni aerodromi koje koriste privreda i stanovnici PSŽ su zagrebački i osječki aerodrom.

Slika 20.: Planirano stanje zračnog prometa na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2019.

Elektroničke komunikacije

Poštanski i telekomunikacijski promet osiguran je na području Požeško-slavonske županije kroz četiri osnovna segmenta javne komunikacije:

- u nepokretnoj mreži,
- u pokretnoj mreži,
- radio komunikacija i
- poštanski promet.

Prema podacima HAKOM-a iz rujna 2018. godine, na području Požeško-slavonske županije nalazi se 63 bazna postaja. Broj lokacija na kojima se nalaze je 52, budući da bazne postaje različitih operatera mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu.

Ove lokacije mogu se podijeliti na sljedeći način:

- a) antenski stupovi u vlasništvu operatera javnih komunikacijskih mreža pokretnih telekomunikacija (VIPnet, Tele2, HT): 24,
- b) antenski stupovi ostalih infrastrukturnih operatera: 7,
- c) antenski prihvatni na postojećim objektima: 15,
- d) unutarnji sustavi: 6.

Udio broja postojećih baznih stanica na 100 stanovnika je 0,08.

S ciljem osiguranja nužnih preduvjeta za izgradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, odnosno samostojećih antenskih stupova, u srpnju 2019. godine usvojene su III. Izmjene i dopune prostornog plana Požeško-slavonske županije kojima su osigurani prostorno planski preduvjeti za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije, odnosno daljnji razvoj ove djelatnosti, na području Požeško-slavonske županije.

U postupku donošenja navedenih III. Izmjena i dopuna Plana, Požeško-slavonska je županija detaljnije razradila uvjete za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije i prilagodila ih svojim regionalnim i lokalnim specifičnostima prostora. Naime, sukladno Uredbi o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN br. 131/12 i 92/15) Planom je obuhvaćeno 45 elektroničkih komunikacijskih zona namjenjenih izgradnji samostojećih antenskih stupova.

Širokopojasna infrastruktura

Dostupnost širokopojasnog pristupa omogućava mogućnost odabira izbora krajnjeg korisnika između više poslužitelja, iako se ona u načelu uglavnom koristi od pružanja usluga lokalnih operatera koji već imaju izgrađenu vlastitu infrastrukturu ili koriste veleprodajne usluge ostalih operatera kako bi osigurali pristup do krajnjeg korisnika

Širokopojasni priključci predstavljaju priključne točke mreže putem kojih su korisnici spojeni na širokopojasnu mrežu. Nadalje, pod pojmom širokopojasnih usluga smatraju se sve elektroničke komunikacijske usluge za čije je pružanje potrebno osigurati širokopojasnu infrastrukturu, odnosno mrežu.

U 2019. završilo se s evaluacijom Planova razvoja širokopojasne infrastrukture za područje RH, kojima je obuhvaćeno 443 gradova i općina, ispostavile su se Potvrde o sukladnosti sa rukurturnim pravilima, HAKOM u ulozi Nositelja okvirnog programa (NOP) u 2020. nastaviti će s koordinacijom provedbe Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja.

Fokus će biti stavljen na razvoj pete generacije mreža pokretnih komunikacija (tzv. 5G mreža) kao i daljnje jačanje dostupnosti i korištenja širokopojasnog pristupa velikih i ultra velikih brzina kroz nove strukturne programe te Instrument za povezivanje Europe.

Kako bi se ostvario ovaj cilj, ali i započela izgradnja 5G mreže na području cijele RH potrebno je provesti postupak dodjele RF spektra. Očekuje se da će dodjela RF spektra omogućiti različite 5G primjene u svim dijelovima RH, primjerice turizmu, poljoprivredi, zdravstvu i industriji.

Prema podacima od mjeseca prosinca 2018. koje HAKOM osvježava svaka tri mjeseca broj širokopojasnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži u Požeško-slavonskoj županiji iznosi 14.088 što je svrstava na 19. mjesto u ukupnom poretku RH.

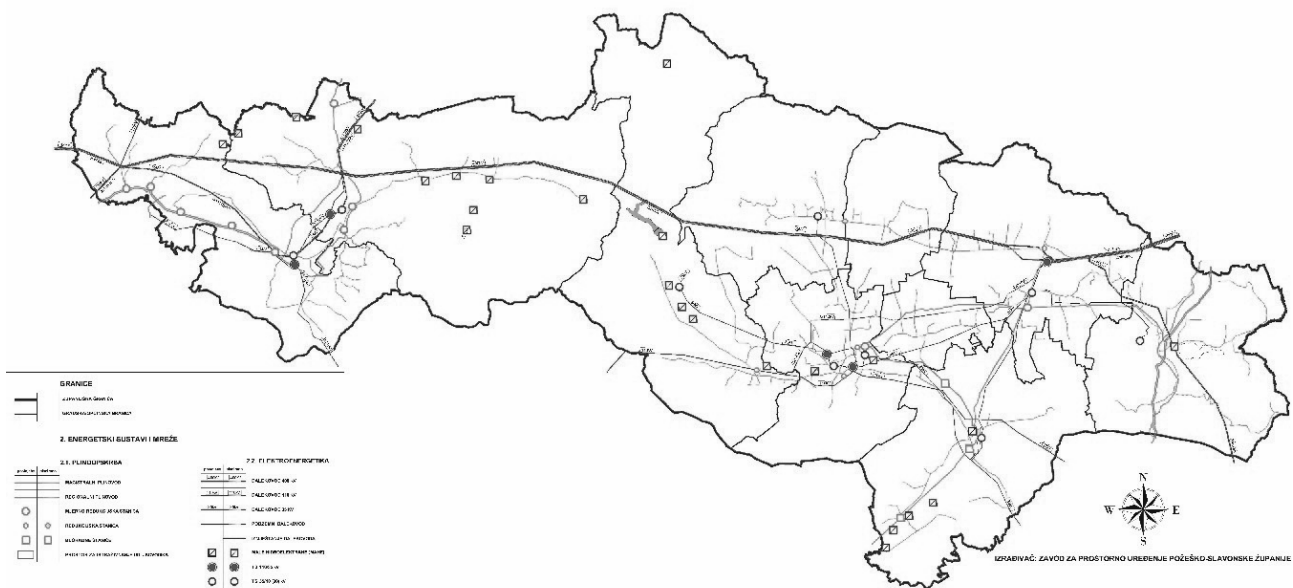
II.4.2. Energetska infrastruktura

U okviru restrukturiranja hrvatskog elektroenergetskog sektora osnovano je trgovačko društvo HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o (HEP-OPS) koji je ustrojen poradi vođenja elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske, prijenos električne energije te održavanje, razvoj i izgradnja prijenosne mreže te pouzdane opskrbe korisnika uz minimalne troškove i brigu o očuvanju okoliša.

Elektroenergetski sustav

Područjem Požeško-slavonske županije prolaze trase dalekovoda i unutar područja županije smještene su postojeće trafostanice naponske razine 400 i 110 kV, stoga se opskrbljuje sa električnom energijom iz četiri pravca:

- DV 400kV TS Žerjavinec-TS Ernestinovo;
- DV 110 kV Nova Gradiška-TS Požega;
- DV 110 kV TS Požega – TS Slavonski Brod 1;
- DV 110 kV TS Međurić-TS Daruvar.
- TS 110/35 kV Požega

Slika 21: Postojeće i planirano stanje visokonaponske elektroenergetske mreže u Požeško-slavonskoj županiji;
Izvor: HEP – ODS d.o.o. i dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019..

Distribucija električne energije na području Požeško-slavonske županije putem distributivne mreže nižih naponskih nivoa (35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV) u nadležnosti je HEP – Operator distribucijskog sustava (ODS) d.o.o. sa pogonima –Elektra Požega i HEP ODS d.o.o. Elektra Križ.

HEP ODS „Elektra“ Požega pokriva 69% područja Požeško-slavonske županije. Preostale rubne dijelove županije pokrivaju dijelovi distribucijskih područja HEP ODS d.o.o. Elektra Križ.

Za potrebe izrade ovoga Izvješća dobiveni su podaci oduljini srednje naponske i niskonaponske elektroopskrbne mreže od strane distribucijskih područja na način da se odnose na cjelokupna područja pogona koji zahvaćaju određena područja Požeško-slavonske županije. Obzirom da se granice navedenih pogona ne poklapaju s granicom Županije, podaci nisu relevantni za prikaz točne duljine srednje naponske i niskonaponske elektroopskrbne mreže na području Županije, već mogu poslužiti samo kao približni pokazatelji.

Podaci u Tablici 26. prikazuju duljine elektroopskrbne mreže navedenih pogona distribucijskih područja koje svojim dijelovima obuhvaćaju i prostor Požeško-slavonske županije:

Tablica 26.

Duljina visokonaponske prijenosne mreže te distributivne srednje naponske i niskonaponske mreže		
	Duljina (km)	Udio prema vrsti (%)
Visokonaponska prijenosna mreža VN (400 kV, 110 kV)		
400 kV	86,8	3,76
110 kV	43,0	1,86
Distributivna srednje naponska mreža SN (35kV, 20 kV, 10 kV)		
ELEKTRA KRIŽ	269,84	11,68
ELEKTRA POŽEGA	670,8	29,02
Distributivna niskonaponska mreža NN (0,4 kV) (nadzemna mreža + podzemna mreža).		
ELEKTRA KRIŽ	225,68	9,76
ELEKTRA POŽEGA	1015	43,92
Sveukupno	2311,12	100%

Tablica 25: Duljina visokonaponske prijenosne mreže te distributivne srednje naponske i niskonaponske mreže.

Izvor: HEP – distribucijska područja, 2018. te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Prema podacima može se reći da je za Požeško-slavonsku županiju stanje elektroenergetskih objekata na području Elektre Požega i Križ zadovoljavajuće, jer se kontinuirano ulaže u izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih objekata. Razlozi ulaganja u poboljšanje opskrbe i kvalitete električne energije proizlaze iz nove zakonske regulative koja postavlja strože kriterije te zahtjeva važnih kupaca (posebice kupaca iz područja gospodarstva) za sve boljom kvalitetom isporučene električne energije.

Cjevovodni sustav

- **Plinski sustav**

Požeško-slavonska županija ima osiguranu opskrbu plinom na području gradova Pakrac i Lipik, Požega, Pleternica, Kutjevo te općina Jakšić, Brestovac, Kaptol i Velika, dok na području općine Čaglin nije iskazan interes od strane stanovništva tako da nema potencijalnih koncesionara za izgradnju plinske mreže.

Transportni plinski sustav u nadležnosti Plinacro d.o.o. sastoji se od mreže visokotlačnih magistralnih plinovoda i plinovoda za međunarodni transport ukupne duljine 176.543 km na području Požeško-slavonske županije. Distribuciju i izgradnju distribucijskog sustava te priključenje korisnika na plin na području Požeško-slavonske županije obavljaju sljedeća distribucijska poduzeća.

- HEP Plin d.o.o., Pogon distribucije plina Požega, 34000 Požega
- HEP Plin d.o.o., Cara Hadrijana 7, 31000 Osijek
- MONTCOGIM - PLINARA d.o.o. za izgradnju distribucijskih mreža, distribuciju plina i održavanje, Trg Ante Starčevića 2, 10431 Sveta Nedjelja
- PAKRAC-PLIN d.o.o. za distribuciju i opskrbu plina
- PLINACRO d.o.o. Zagreb – Savska 88A, 10000 Zagreb.

Podaci od nadležnih distribucijskih poduzeća na području Požeško-slavonske županije dostavljeni za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru:

Tablica 27.

Duljina plinovoda na području Požeško-slavonske županije				
Nadležnost	Plinovod	Područje	Duljina (km)	Udio prema vrsti (%)
PLINACRO d.o.o. Zagreb	Magistralni plinovod	Požeško-slavonska županija	176,543	22,36%
Montcogim - Plinara d.o.o.	Lokalni plinovod	Pleternica	44,022	5,58%
HEP - Pogon distribucije plina Požega	Lokalni plinovod	Brestovac, Kaptol, Kutjevo, dio Pleternice (Kuzmica), Požega, Velika, Jakšić	350,00	44,32%
Pakrac –Plin d.o.o. Pakrac	Lokalni plinovod	Badlješina, Kusonje, Pakrac, Prekopakra, Brezine, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Klisa, Kukunjevac, Lipik, Marino Selo, Poljana, Japaga i Šeovica	219,00	27,74%
Sveukupno:			789,565	100%

Izvor: Plinacro d.o.o. - Zagreb, Montcogim - plinara d.o.o.- Sveta Nedjelja, HEP - Pogon distribucije plina Požega, Pakrac –Plin d.o.o. Pakrac, 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Obilježje plinskog distributivnog sustava na području Požeško-slavonske županije je nepovezanost dijela općinskih središta odnosno distribucijske mreže u tzv. prsten oko dijela većih naselja. Stupanj prosječne opskrbljenosti plinom malo se povećao u odnosu na proteklo razdoblje, s obzirom da su uložena znatna sredstva u plinifikaciju naselja. Dijelovi općina Brestovac, Velika, Kaptol u većem dijelu nisu plinificirane.

Trenutno područjem Županije prolazi dio magistralni plinovod Omanovac-Daruvar DN 200/50 koji je trenutno u izgradnji, a završetak radova do kraja 2018. godine. Također je planirana izgradnja magistralnog plinovoda Pakrac-Daruvar DN 200/50 koji do danas nije planiran prostorno planskom dokumentacijom niti Županijske razine niti prostornim planom grada Pakraca, a isti bi bio u koridoru postojećeg plinovoda Pakrac-Daruvar DN 150/50. Taj koridor će biti potrebno planirati budućom izmjenom i dopunom Prostornog plana Požeško-slavonske županije i Prostornog plana grada Pakraca. Na području Požeško-slavonske županije plinovodi su promjera 150, 300 i 800 mm i tlakom od 50 i 75 bara.

Detaljan prikaz stanja izgrađenosti lokalne plinovodne mreže daju općine i gradovi u svojim dokumentima prostornog uređenja i izvješćima o stanju u prostoru.

Svakako, u planu je povećati potrošnju i poboljšati opskrbu plina kao ekonomski i ekološki prihvatljivog energenta u odnosu na druge energente te nastojati ga pretvoriti u glavni energent široke potrošnje, uz praćenje pouzdanosti i sigurnosti postojećih instalacija. Stoga, u skladu s tim, osim izgradnje magistralnih plinovoda, planirana je i daljnja izgradnja gradskih i mjesnih plinovoda koji spajaju dva ili više gradova/općina kao i lokalnih plinovoda tako da se omogući korištenje prirodnog plina u što većem broju naselja i što većeg broja korisnika.

- **Naftni sustav**

Transportni sustav za naftu obuhvaća naftovode (priklučne, sabirne, magistralne naftovode i naftovode za međunarodni transport).

Na području Požeško-slavonske županije nalazi se veći dio eksploatacijskog polja ugljikovodika "Janja Lipa" i vršni sjeveroistočni dio eksploatacijskog polja "Kozarice" i „Jamarica“. Koncesionar za istraživanje i proizvodnju nafte i plina na proizvodnim poljima je INA d.d., Segment djelatnosti "Istraživanje i proizvodnja nafte i plina". Plin dobivena iz eksploatacijskih polja vodi se sabirnim plinovodom do otpremne stanice OS Lipovljani, odakle se dalje magistralnim plinovodom do rafinerije Sisak na daljnju preradu.

U vlasništvu INA d.d., SD "Istraživanje i proizvodnja nafte i plina" nalazi se postojeći priključni naftovod DN 90/50 Janja Lipa 7 i 5 - KS Lipovljani, dužine na području Grada Lipika od 1.672 m. Prema podacima vlasnika INA d.d. predmetni cjevovod nije aktivan. Prema podacima INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. na području Požeško-slavonske županije nema trase Jadranskog naftovoda.

Obnovljivi izvori energije

Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđene su odredbe kojima se gradovi i općine potiču na razmatranje mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije (OIE).

Posljednjim (III.) Izmjenama i dopunama ovog Plana, donesenim 2019. godine, navedene odredbe koje se odnose na obnovljive izvore energije detaljnije su razrađene i terminološki usklađene sa novijim zakonima i propisima. Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđeni su opći uvjeti za planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju, a lokacije postrojenja trebaju se odrediti prostornim planovima uređenja velikih gradova, gradova i općina.

U skladu s razvojnim potrebama Županije, osnovni prioriteti se odnose na zamjenu i rekonstrukciju postojećih dotrajalih objekata i vodova, a po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim uvjetima, sukladno propisanim kriterijima zaštite okoliša. Uz rekonstrukciju i modernizaciju postojećih energetske postrojenja, u razmatranju novih proizvodnih objekata, prioritet treba dati postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije (voda, vjetar, sunce, biomase, otpad...) i koja je lako spojiti na postojeću prijenosnu mrežu. Stoga je potrebno poseban naglasak dati na izgradnju malih hidroelektrana do 5MW (MAHE) na vodotocima Orljave, s mogućnošću instaliranja na drugim lokacijama, tj. na umjetno stvorenim branama i razlikama potencijala kod mreže vode za opskrbu stanovništva na Veličanki, Bistri i Stražemanki, a koje treba još valorizirati i istražiti.

Najviše lokacija planirano je van granica građevinskog područja za koje nije formirana granica građevinskog područja kao za projekte MAHE i lokacije za elektrane biomase. Unutar formiranog građevinskog područja izdvojene gospodarske namjene na područjima jedinica lokalne samouprave uglavnom su formirane za organiziranje zona fotonaponskih elektrana, (4 lokacija u 1 jedinice lokalne samouprave, ali na unutar postojećih gospodarskih zona (Kutjevo, Pleternica, Kaptol, Jakšić, Požega) moguće je realizirati projekte iz djelokruga solarnih izvora energije, ali uglavnom kod svih potencijalnih prostora nedostaju dijelovi planske dokumentacije koje bi detaljnije razradilo njeno korištenje i uporabu.

„MAHE“ - malih hidroelektrana je predviđeno ukupno na 22 lokacija i to: (13 lokacija na Orljavi, 1 potencijalne lokacije na potoku Londža 4 potencijalne lokacije na potoku Bijela, 2 potencijalne lokacije na potoku Sivornica i 2 potencijalne lokacije na rijeci Pakra). Na vodotoku Brzaja prijašnjim Planom su planirane 4 lokacije, međutim izradom prostorno planske dokumentacije za potrebe Parka prirode Papuk (i procedurom SPUO) iste su izostavljene te je ostala samo postojeća lokacija na brani akumulacijskog jezera Novo Zvečevo.

Također je u proteklom razdoblju realiziran veći dio projekata o energetskej učinkovitosti u Požeško-slavonske županije, koji se provode u suradnji s Regionalnom energetskej agencijom Hrvatske.

II.4.3. Vodoopskrba i odvodnja

Sustav javne vodoopskrbe

Na području Požeško-slavonske županije postoje dva veća vodoopskrbna sustava (Pakrac-Lipik i Požega), te niz manjih lokalnih vodovoda. Zbog topografskih prilika (vododijelnica između rijeke Orljave i Pakre s prijetojem na 350 m nm.) ne predviđa se u skoroj budućnosti povezivanje Pakračkog i Požeškog vodoopskrbnog sustava u smislu povezivanja vodoopskrbnih mreža.

Postojeći vodoopskrbni sustav Požege pokriva naselja područje s tri Grada (Kutjevo, Požega i Pleternica), te pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). To je distributivno područje komunalnog poduzeća "Tekija" d.o.o. Požega, a vodoopskrbni sustav pokriva veliki dio naselja svih gradova i općina.

Okosnicu vodoopskrbnog sustava čini vodovod grada Požege sa svojim crpilištima "Luka" i "Zapadno Polje", izvorištima / kaptazama i zahvatima Sražemanke, Veličanke, Kutjevačke rike i Bistre na južnim obroncima Papuka i Krndije, vodospremniceima "Sv. Vid" (postojeći 3.000 m³), te "Glavica" i "Pleternica" (planirani u izgradnji) i magistralnim cjevovodima koji povezuju glavne objekte i veća naselja. Ukupna dužina cjevovoda je veća od 850 km.

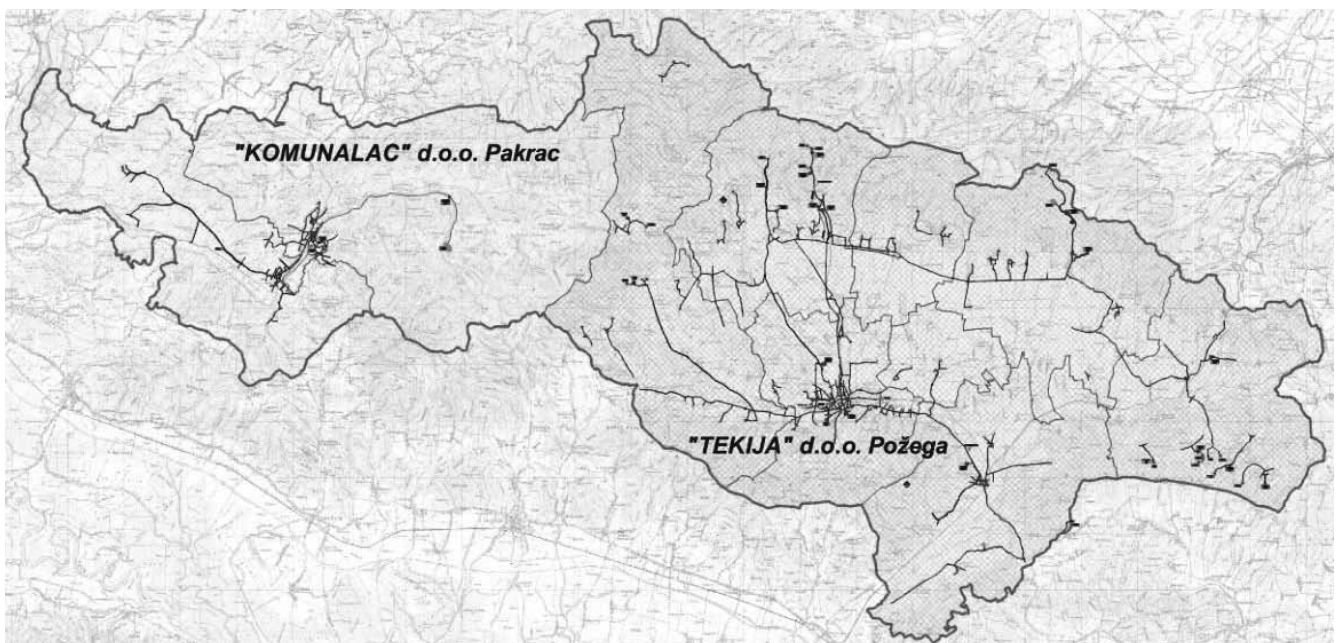
U dokumentaciji je konstatirano zadovoljavajuće stanje u vodoopskrbom stanovništva u odnosu na prosjek Republike, opskrbljuje se oko 76% / 96% mogućnost priključenja stanovnika iz javnih vodoopskrbnih sustava. Istaknuta je potreba zaštite vodonosnika iz kojeg se prihranjuju sadašnja i buduća crpilišta rezervirana za javnu vodoopskrbu, te izvorišta i površinskih zahvata. Preostalih postotak stanovništva još uvijek opskrbljuje vodom uz korištenje individualnih zahvata ili manjih lokalnih vodovoda. Zbog navedenog, pitanje cjelovitog rješavanja vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije postavlja se kao prioritet u planovima općeg razvitka cjelokupnog područja Požeško-slavonske županije.

U projektu "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine - idejni projekt" definirani su glavni pravci povezivanja sadašnjih i budućih crpilišta i izvorišta s gotovo svim naseljima Požeštine. Razvoj vodoopskrbe planiran je kroz dvije faze. Prva faza obuhvaća razvoj crpilišta "Luke" (realizirano), te magistralnih pravaca sjever - jug i izgradnju vodospremnika "Glavica". Druga faza obuhvaća izgradnju magistralnih i spojnih cjevovoda te rješavanje vodoopskrbe skoro svih naselja u distribucijskom području Požeškog vodoopskrbnog sustava.

U projektu "Vodoopskrba gradova Pakrac i Lipik - idejno rješenje" analizirane su potrebe svih naselja gradova Pakraca i Lipika, naglašena potreba izgradnje akumulacije "Šumtlica", te idejno rješena vodoopskrba svih naselja distribucijskog područja Pakračkog vodovoda kroz četiri visinske zone - podsustava.

Slika 22: Postojeće i planirano stanje magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda u Požeško-slavonskoj županiji;
 Izvor: Studija "Vodoopskrbe Požeško-slavonske županije" (- Hidroprojekt ING d.o.o., 2008);
 dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;
 GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske, 2019.

Slika 23.: Distribucijska područja
 Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ;
 GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Na području Požeško-slavonske županije postoje dva komunalna poduzeća čija je djelatnost obavljanje javne vodoopskrbe. U nastavku su podaci nadležnih komunalnih poduzeća na području Požeško-slavonske županije dostavljeni za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru Požeško slavonske županije:

Tablica 28.

Duljina javne vodoopskrbne mreže i potrošnja pitke vode na području Požeško-slavonske županije				
Komunalno poduzeće	Područje nadležnosti Općina/grad	Duljina javne vodoopskrbne mreže (km)	Potrošnja pitke vode	Napomena /br. Priključaka-vodomjera
Vode Lipik d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju	Pakrac	84,5	242.885 /za2018. g./	2.798
	Lipik	108,99	168.783 /za2018. g./	1.749

Izvor: Pravne osobe nadležna za sustav vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije, 2019.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Vodoopskrbni podsustav Požege

Postojeći vodoopskrbni sustav Požege pokriva područje s tri Grada (Požega, Kutjevo i Pletrnica), te pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). To je distributivno područje komunalnog poduzeća "Tekija" d.o.o. Požega, a vodoopskrbni sustav pokriva veliki dio naselja svih gradova i općina.

Okosnicu vodoopskrbnog sustava čini vodovod grada Požege sa svojim crpilištima "Luka" i "Zapadno Polje", izvorištima / kaptazama i zahvatima Sražemanke, Veličanke, Kutjevačke rike na južnim obroncima Papuka i Krndije, vodospremnica "Sv.Vid" (postojeći 3.000 m³), te "Glavica" i "Pletrnica" (planirani u izgradnji) i magistralnim cjevovodima koji povezuju glavne objekte i veća naselja.

Nadogradnja postojeće cijevovodne mreže se radi u kontinuitetu, te je u proteklom razdoblju uspostavljena vodoopskrba naselja Tekić na području općine Jakšić u dužini cca 2,9 km kao nastavak vodoopskrbnog sustava naselja Bartelovac, a broj stanovnika cca 230 bi imao pristup na javnu gradsku vodovodopskrbnu mrežu.

Ukupna dužina cjevovoda je cca 850 km.

Kapaciteti postojećih crpilišta i izvorišta su sljedeći:

- crpilište "Zapadno polje" - 50 do 90 l/s
- crpilište "Luka" - 60 l/s
- (crpilište "Istočno polje" - 20 l/s; tehnološka voda, nije u sustavu vodovoda)
- izvorište Veličanke - 20 do 110 l/s
- izvorište Sražemanke - 35 do 40 l/s
- površinski zahvat Kutjevačka rika - 10 l/s (zamućenje kod obilnijih kiša)
- zahvat Striježevica – je u procesu izgradnje i planirana je realizacija tijekom 2020. godine s izgradnjom Crpilišta, vodospreme Sažije i cijevovoda Striježevica-Toranj te
- niz manjih lokalnih izvorišta/kaptaža izdašnosti od 0,5 do 5 l/s koji će se izgradnjom i proširenjem Požeškog vodoopskrbnog sustava napustiti zbog neadekvatne izgradnje građevina za zahvate i češćeg zamućivanja kod obilnijih padalina). Ukupno: od 175 l/s do 300 l/s

Ukupna prosječna norma potrošnje u vodoopskrbnom sustavu Požege kreće od 170 do 150 l/stan/dan s tendencijom pada. Prosječna norma potrošnje samo stanovništva je približno konstantna i iznosi 120 do 110 l/stan/dan. Pad ukupne norme potrošnje je posljedica stagnacije gospodarstva. Ukupna prosječna norma potrošnje po jedinicama lokalne samouprave kreće se od 200 (Požega) do 100 l/stan/dan (Kaptol, Jakšić). Veća je kod većih naselja s jačim gospodarstvom. Naravno sve ove norme u sebi ne sadrže gubitke te ih prilikom procjene potrošnje treba uvećati za tolerantne gubitke (cca 20%).

Dugoročno gledano vodoopskrbni sustav Požege suočit će se s dva osnovna problema:

- nedovoljno kvalitetne vode za zadovoljenje rastućih potreba stanovništva
- nedostatak odgovarajuće vodoopskrbne mreže (magistralni i spojni cjevovodi) koja bi povezala glavna crpilišta/izvorišta s najvećim centrima potrošnje.

Vodoopskrbni podsustav Pakraca i Lipika

Postojeći vodoopskrbni sustav Pakrac - Lipik distributivno je područje KP "Vode Lipik" d.o.o. iz Pakraca i obuhvaća naselja Gornja Šumetlica, Donja Šumetlica, Kusonje, Prekopakra, Pakrac, Filipovac, Lipik, Klisa, D. Čaglić, Dobrovac, Kukunjevac, Brezine, Gaj, Antunovac, Poljana, Marino selo, Ševica, Japaga i Brekinska.

Okosnicu sustava čini vodo zahvat na potoku Sivornica uzvodno od naselja Gornja Šumetlica s filter-stanicom kapaciteta 30 l/s (minimalni sušni dotok), gravitacijski transportni cjevovod AC Ø350 mm dužine 10,6 km s prekidnom komorom "D.Šumetlica", vodospremnik "Pakrac" transportni cjevovod "Pakrac - Lipik" AC Ø250 mm dužine 3 km, te distribucijske precrpne stanice i distribucijska vodoopskrbna mreža pojedinih naselja.

Vodoopskrbni sustav podijeljen je u dvije visinske zone. Visokom zonom obuhvaćena je Prekopakra i viši dijelovi naselja Pakrac, a vodoopskrba je vezana na transportni cjevovod AC Ø350 mm prije vodospremnika "Pakrac" transportnim odvojkom PVC Ø200 mm. Ostala naselja su u niskoj zoni vezana na vodospremnik "Pakrac" i precrpne stanice "Pakrac", "Kraguj".

Prema anketama dobivenih od komunalnog poduzeća "Vode Lipik" ukupna potrošnja (fakturirane količine u 2018.) kreće se od 411.668 m³/god odnosno 13,10 l/s.

Ukupne količine zahvaćene vode su na granici izdašnosti crpilišta/zahvata Pakračkog vodoopskrbnog sustava i kreće se 727.738 m³, dok su gubici u vodoopskrbnom sustavu su nedozvoljeno veliki i kreću se od 43%.

Ukupna prosječna norma potrošnje u vodoopskrbnom sustavu Pakrac - Lipik je 123,30 l/stan/dan (odnosise na isporučen u količinu vode domaćinstvima i gospodarstvima).

Gledano iz stvarne perspektive vodoopskrbni sustav Pakrac-Lipik suočava se s problemima:

- nedovoljno kvalitetne vode u sušnim (ljetnim) mjesecima,
- gubici u vodoopskrbnom sustavu,
- vrsta cjevovoda: A.C. magistralni cjevovod,
- promjer cjevovoda,

Udio potrošnje vode prema djelatnostima:

- domaćinstva 75%
- industrija i javne institucije 25%

Sustav javne odvodnje

Na temelju izrađene „Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije“, koja je izrađena u prethodnom razdoblju, kroz dugoročno razdoblje, planirano je cjelovito rješenje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije.

U Studiji su za analizu postojećeg stanja korištene postojeće Odluke o odvodnji otpadnih voda za sustave odvodnje na području Požeško-slavonske županije, tehnička dokumentacija izvedenog stanja objekata sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, katastar onečišćivača kao i sva do sada izrađena projektna dokumentacija za planirane vodne građevine uz usklađenje s važećom prostorno planskom dokumentacijom.

Na području Požeško-slavonske županije postoje dva veća komunalna poduzeća u dva grada.

To su:

1. "Tekija" d.o.o. Požega, Vodovodna 1
2. "Vode Lipik" d.o.o. Pakrac, Aleja kestenova 35

Poduzeće "Tekija" d.o.o. vodi poslove održavanja vodovodnih i kanalizacijskih sustava "Požeštine" (Gradovi Požega, Pleternica i Kutjevo, te općine Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). Poduzeće "Vode Lipik" d.o.o. vodi poslove održavanja vodovodnih i kanalizacijskih sustava Gradova Pakraca i Lipika.

Na području Požeško-slavonske županije svi gradovi (5) imaju izgrađen sustav javne odvodnje određenog opsega. Općenito, svi postojeći sustavi odvodnje uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova, te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke.

Kod većine perifernih naselja odvodnja otpadnih voda riješena je putem sabirnih i septičkih jama iz kojih se otpadne vode prelijevaju u vodotoke i dreniraju u podzemlje. U Pakracu, Lipiku i Požegi izgrađeni su centralni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda i to 1. Stupanj pročišćavanja - mehanički stupanj.

Na području Požeško-slavonske županije izgradnja kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje daleko zaostaje za izgradnjom vodoopskrbnih sustava što jasno uočava ozbiljnost problema zaštite voda od onečišćenja, a tako života i zdravlja ljudi te zaštita okoline.

Odvodnja otpadnih i oborinskih voda riješena je djelomično, prvenstveno u gradovima Požega, Pleternica, Pakrac, Lipik i Kutjevo te općinskim središtima Velika, Kaptol i Jakšić, gdje su izrađeni i mali zasebni sustavi u naseljima Hrnjevac, Vetovo, Ovčare, Češljakovci-Golo Brdo, Alilovci, a u fazi dovršetka su sustavi u (Ramanovac-Tekić) za područje Požeštine, dok je za područje Pakrac – Lipik izgrađen sustav u naselju Gaj.

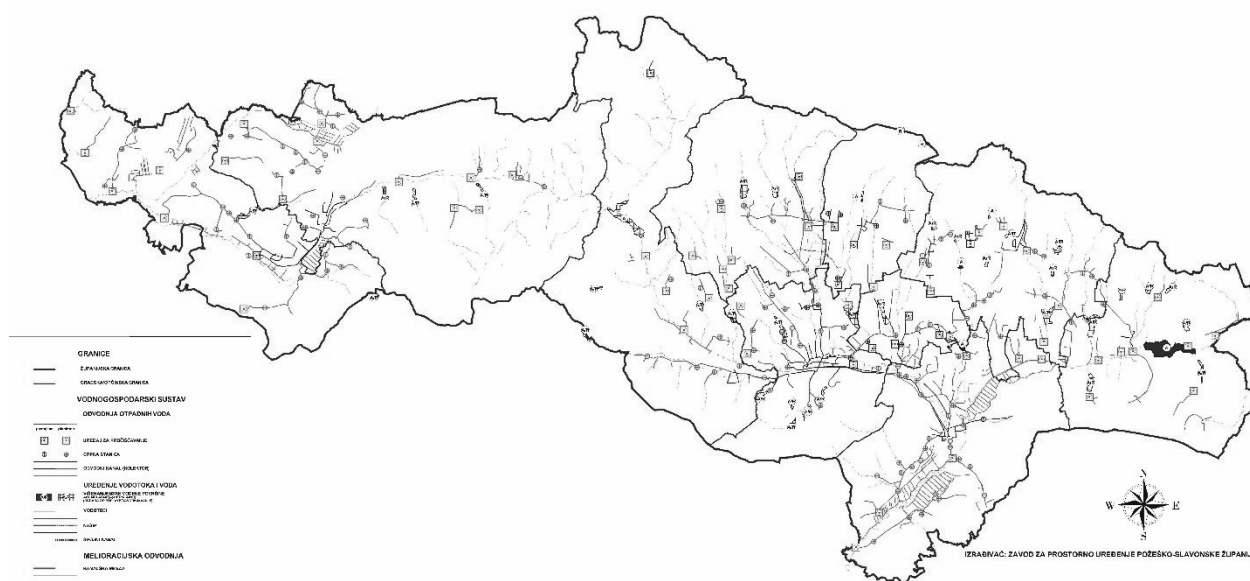
Priključenost stanovništva na sustave odvodnje je relativno zadovoljavajuća - cca 55% što je slično prosjeku u Republici Hrvatskoj, čime je sustavima odvodnje na području županije obuhvaćeno cca 43.000 stanovnika.

U Pakracu i Lipiku, te Požegi izgrađeni su i centralni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda i to 1. stupanj - mehanički stupanj.

Radi nedostatka financijskih sredstava izgrađeni su dijelovi kanalizacijskih kolektora (po fazama), dijelovi uređaja i kanalizacijske mreže, ali ne kao dovršeni i funkcionalni kanalizacijski sustavi, zbog čega se nepročišćene otpadne vode i dalje ispuštaju u recipijente. Najveći problem kanalizacijskog sustava je u zonama sanitarne zaštite crpilišta radi zaštite podzemnih voda koje se koriste za vodoopskrbu stanovništva.

Problem odvodnje se javlja i u naseljima gdje je kanalizacija riješena najvećim dijelom neodgovarajućim septičkim jamama koje se nekontrolirano prazne.

Razvojem vodoopskrbnih sustava povećat će se priključenost kućanstava na vodoopskrbne sustave, kao i količina otpadnih voda te se može očekivati dodatno pogoršanje situacija s odvodnjom i pročišćavanjem otpadnih voda. Izgrađeni kanalizacijski sustavi na području Županije većinom su lokalnog karaktera, odnosno pojedina naselja imaju izgrađenu svoju kanalizaciju koju je poželjno doraditi u jedinstveni kanalizacijski sustav.

Slika 24.: Postojeće i planirano stanje odvodnje i prečišćavanja u Požeško-slavonskoj županiji
Izvor: Studija " Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije" (Hydroprojekt ING d.o.o 2018.)
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Osnovni sustavi javne odvodnje na području Požeško-slavonske županije:

- Sustav javne odvodnje i pročišćavanja grada Požege

Do sada je sustav javne odvodnje grada Požege zajedno s gravitirajućim naseljima (Požege, Vidovci, Dervišaga, Novo Selo, Drškovci, Mihaljevci, Alaginci, Donji Emovci, Gornji Emovci, Golobrdci i Novi Štitnjak) predstavlja jedan od većih sustava na području Požeško-slavonske županije.

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom (područje na kojoj je izgrađena kanalizacijska mreža te time omogućena priključenost svih stanovnika na tom području) na području grada Požege je cca 97% što je zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se dovode do centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na lokaciji Vidovci. Pročišćavanje se vrši uređajem prvog stupnja, što očito ne zadovoljava obzirom na pokazatelje kakvoće vode nizvodno od Požege, stoga je potrebno pristupiti izgradnji drugog stupnja pročišćavanja. Mehanički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda je kapaciteta 30.000 ES, dok biološki uređaj za pročišćavanje nije započet iako je planiran.

Tijekom razdoblja 2014-2020. izvršena je aktivnost kandidiranja projektata (sustava aglomeracija) za područje Požeštine odnosno područje Pakraca i Lipika iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijske fondove za predmetno proračunsko razdoblje. Za dio aglomeracija su potpisani ugovori i dodijeljena su bespovratna sredstva s ciljem postizanja učinkovite primjene nacionalnih zakona usklađenih s pravnom stečevinom EU, odnosno ispunjenja europskih standarda i direktiva. Kako je cilj programa očuvanje kvalitete pitke vode, pročišćavanje otpadnih voda i postupanje s otpadom pristupilo se projektima koji će pridonijeti mjerama za uspostavom modernih vodoopskrbnih sustava i mreža te izgradnju uređaja za prečišćavanje otpadnih voda kako iz domaćinstva tako i iz industrije. Projekt je zamišljen kao obuhvat tzv. Aglomeracija koja povezuje više JLS-a u jednu zajedničku cijelinu. Za područje Požeštine su planirane tako tri Aglomeracije.

Aglomeracija Požega, obuhvaća Grad Požegu i dio Općine Velika. Radovi na aglomeraciji podrazumjevaju rekonstrukcije kanalizacijske i vodovodne mreže, dogradnja i proširenje sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda. Tako aglomeracija Požega obuhvaća više projekata (12 građevinskih i jednu lokacijsku dozvolu).

Nakon izgradnje očekuje se povećanje priključenosti obuhvata na kanalizacijski sustav Požega s današnjih 83% na 95%. Planirani rok za završetak projekta je 2021. godina. Projekti Aglomeracija Požega obuhvaća više projekata iz djelokruga vodoopskrbe odnosno odvodnje, tako je u djelokrugu odvodnje planirana:

- Izgradnja odnosno zamjena postojećih građevina (rekonstrukcija) sustava odvodnje u naselju Požega (11.241 m, prespajanje 1020 postojećih korisnika) čime će se smanjiti znatna količina infiltriranog dotoka stranih voda u postojeći sustav odvodnje,
- Izgradnja novih sustava na području općine Velika za naselje Trnovac sa spojem na CUPOV Požega u dužini 4.874 m i priključkom cca 350 korisnika,
- Izgradnja sustava naselja Trenkovo u dužini od 7.933 m te priključenje cca 700 korisnika,
- Izgradnja sustava naselja Marindvor u dužini cca 2.648 m za cca 80 korisnika
- Izgradnja sustava naselja Štitnjak u dužini cca 1.356 m za cca 45 korisnika
- Izgradnja sustava naselja Kunovci u dužini od cca 1818 m za cca 75 korisnika
- Izgradnja sustava naselja Bankovci u dužini cca 1093 m za cca 80 korisnika i za sve njih spoj na CUPOV Požega.
- Nadogradnja postojećeg CUPOV Požega na drugi i treći stupanj prečišćavanja na osnovi tehnologije aktivnog mulja sa naknadnim taloženjem ispuštanjem pročišćenih otpadnih voda u vodotok Orjava te dehidratizacijom i mineralizacijom suvišnog mulja na poljima za ozelenjavanje.

Aglomeracija Pleternica, obuhvaća Grad Pleternicu i dio općine Jakšić te dio Grada Požege. Projekt obuhvaća više segmenata dogradnja i rekonstrukcije sustava odvodnje za naselja Pleternica, Jakšić, Dervišaga i Vidovci. Također, izradnju sustava prikupljanja i dovodnje za naselja Frkljevci, Kadanovci, Gradac, Vesela, Blacko, Viškovci, Srednje Selo, Kuzmica, Bresnica, Sulkovci, Bzenica, Trapari i Novoselci. Za naselja Požešku Koprivnicu i Poloje projekt Aglomeracije Pleternica nije predmet obuhvata te će se naknadno rješavati. Po izvršenoj izgradnji sustava aglomeracije očekuje se povećanje broja priključaka na kanalizacijski sustav Pleternica sa dosadašnjih 53 % na 90 %.

Planirani rok završetka radova je kraj 2021. godine.

Aglomeracija Kutjevo i Velika, obuhvaća dva odvojena sustava.

Sustav aglomeracije Velika obuhvaća sustav odvodnje za naselja Velika, Potočani, Radovanci, Draga, Stražeman, Bišкупci i Doljanovci, izgradnjom mreže u dužini od cca 20 km a čime će se povećati priključenost na sustav odvodnje za cca 820 priključka kao i izgradnja prečišćača za otpad za 4800 ES. Rok izgradnje za cca 5 godina.

Sustav aglomeracije Kutjevo je nešto manji sustav koji bi obuhvaćao cca 4 km izgradnje sustava odvodnje te rekonstrukciju 1 km sustava odvodnje unutar samoga Grada Kutjevo. Također je planirana izgradnja prečišćača otpadnih voda za 3200 ES.

Za područje općine Jakšić i naselja Tekić i Ramanovci je izgrađen (ili se dovršava tijekom 2018.) sustav javne odvodnje. Projektirana kanalizacijska mreža je profila PVC DN 315 mm i spaja se na izgrađenu kanalizacijsku mrežu naselja Bertelovci s pripadajućim UPOV-om. Za dobro funkcioniranje pripadajućeg sustava potrebno je izgraditi dvije crpne stanice CS1 i CS2 s pripadajućim tlačnim cjevovodima. Planiran su gravitacijski kanali dužine 2797 m i tlačni cjevovodi dužine 323 m. Ukupna dužina planirane izgradnje cca 3120 m kanalizacijske mreže te izgradnja odvodnog sustava naselja Ramanovci u dužini od cca 2550 m s biološkim pročišćačem kapaciteta 350 ES čime bi se osiguralo da dodatnih 250 stanovnika naselja ostvari mogućnost priključka na javnu kanalizacijsku mrežu.

- Sustav javne odvodnje gradova Pakrac-Lipik

Priključenost stanovništva na sustave odvodnje - 88% što je slično prosjeku u Republici Hrvatskoj, čime je sustavima odvodnje na području Gradova Lipika i Pakraca obuhvaćeno cca 8.500 stanovnika.

Kod većine perifernih naselja odvodnja otpadnih voda riješena je putem sabirnih i septičkih jama iz kojih se otpadne vode prelijevaju u vodotoke i dreniraju u podzemlje.

Aglomeracija Pakrac-Lipik, na području Grada Pakraca i Lipika sustav odvodnje izgrađen je u naseljima: Dobrovac, Lipik, Filipovac, Donji Čaglić, Pakrac, Prekopakra, Kusonje, te u naselju Gaj, dok u ostalim naseljima odvodnja otpadnih voda nije riješena.

- Sustav odvodnje naselja Gaj je izgrađen kao nepotpuni mješoviti sustav odvodnje, izgrađen je uređaj za pročišćavanje otpadnih voda koncipiran kao kombinacija mehaničkog i biološkog pročišćavanja iz kojeg se pročišćena voda ispušta u recipijent Gajski potok.
- Sustav javne odvodnje gradova Pakrac-Lipik izgrađen je za cca 90% kanalizacije mješovitog tipa što znači da je namijenjen odvodnji fekalnih i oborinskih voda koje odvodi na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u Dobrovcu. Otpadne vode transportiraju se kolektorom Pakrac-Lipik do zajedničkog (centralnog) uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Izgrađen je prvi stupanj - mehaničkog uređaja kapaciteta 120 l/s koji je u funkciji od 2003. godine (izveden je mehanički dio, a planira se izvesti biološki dio uređaja). Uređaj je u konačnom rješenju planiran za 13.500 ES, kao postrojenje za pročišćavanje zajedničkog sustava odvodnje gradova Pakraca i Lipika. Recipijent je rijeka Pakra posredno preko potoka Iliđa.

Sustav odvodnje i pročišćavanja znatno je opterećen tzv. "stranim vodama" što otežava rad uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, a problem će posebno biti izražen kada će se trebati pristupiti povećanju stupnja pročišćavanja, stoga će izradi uređaja višeg stupnja morati

prethoditi aktivnosti na sustavu kako bi se "strane vode" svele u prihvatljive veličine. Aglomeracija Lipik-Pakrac nalazi se na Dunavskom slivu, gdje se za UPOV-e veće od 10.000 ES traži tercijarni stupanj pročišćavanja.

- Sustav odvodnje "Pleternica"

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području grada Pleternice je cca 53% što nije u potpunosti zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju na više mjesta direktno u rijeku Orlavu. Izgrađeni su: (Izrađen je I stupanj uređaja za prečišćavanje otpadne vode. Dva pužna transportera od 60 l/s, gruba i fina rešetka. Onečišćenja se pohranjuju u kontejner koji se prazni na odlagalište komunalnog otpada. Zadnja operacija pročišćavanja je odvajanje masti i ulja u bazen). Znači, izrađen je industrijski kolektor, I etapa glavnog kolektora i veći dio sekundarne mreže. U tijeku je izgradnja glavnog kolektora (II. etapa glavnog kolodvora) koji neće riješiti problem tereta, već će ga odvesti do lokacije budućeg uređaja i uređaj za pročišćavanje koje treba početi realizirati.

Sustavom Aglomeracije Pleternica će se riješiti najveći dio prostora Grada Pleternica tako će sa sadašnjih 53% izgrađenog kanalizacijskog sustava postići 90% pokrivenost područja.

Projekt Aglomeracije Pleternice se sastoji od slijedećih segmenata:

- Izgradnja kanalizacijskog kolektora ukupne duljine 44.650 m, rekonstrukcija dva tlačna cjevovoda ukupne duljine 920 m, izgradnja objekata na sustavu odvodnje (19 crpnih stanica, 6 retencijskih bazena i 10 kišnih rasterećenja), rekonstrukcije objekata na sustavu odvodnje (4 kišnih rasterećenja, 2 crpne stanice) prema slijedećim fazama i projektima;
 1. Faza: Pleternica – izgradnja kanalizacijskih kolektora ukupne dužine L=7.177,94 m, 1 crpna stanica, 3 retencijska bazena i 2 sigurnosna preljeva,
 2. Faza: Blacko, Viškovci, Srednje Selo, Kuzmica, Dervišaga, Vidovci izgradnja kanalizacijskih kolektora i 1 tlačnog voda sve ukupne dužine L=11.021,75 m, 1 crpna stanica, 2 retencijska bazena i 1 kišni preljev,
 3. Faza: Jakšić – izgradnja kanalizacijskih kolektora ukupne dužine L= 1.869,16 m, 1 retencijskog bazena te 2 kišna preljeva,
 4. Faza: Bzenica, Sulkovci, Bresnica, i dijelom Pleternica – izgradnja kanalizacijskih kolektora i 6 tlačnih vodova sve ukupne dužine L=11.103,83 m i 6 crpnih stanica,
 5. Faza: Obuhvaća Požešku Koprivnicu i Poloj- uključuje izgradnju kanalizacijskih kolektora i 2 tlačna voda sve ukupne dužine L=5.288,91 m te 2 crpne stanice (nije predmet Aglomeracije Pleternica)
 6. Trapari, Novoselci – izgradnja kanalizacijskih kolektora i 1 tlačnih voda sve ukupne dužine L=4.150,11 m i 1 crpna stanica,
 7. Faza: Kuzmica – rekonstrukcija 2 tlačna voda ukupne duljine L=911,15 m i dvije crpne stanice,
 8. Odvodnja naselja Frkljevci i Kadanovci – izgradnja kanalizacijske mreže ukupne duljine L=2.210,53 m, 3 crpne stanice i tlačnih vodova ukupne dužine L=996,44 m,
 9. Odvodnja naselja Gradac-izgradnja kanalizacijskih mreža ukupne dužine L=5.933,53 m, 2 crpne stanice i tlačnih vodova ukupne dužine L=284,25 m.
 10. Izgradnja UPOV-a III stupanj prečišćavanja kapaciteta 15.300 ES tehnologijom konvencionalnog biološkog prečišćavanja s istovremenom aerobnom stabilizacijom i dehidracijom mulja.
 11. Nabava opreme za održavanje sustava odvodnje: nabava kamion-cisterne za prijevoz mulja s UPOV-a Pleternica na polja za ozemljavanje na UPOV-u Požega.

- **Sustav odvodnje "Velika"**

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Velike je cca 70% što nije zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Veliku. Potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ili spojiti ovaj sustav na sustav grada Požege, što će se dogoditi uspostavom Aglomeracije Velika koja podrazumijeva:

- Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda oko 20,3 km i 5 crpnih stanica s pripadajućim tlačnim vodovima dužine 1,5 km (naselja Velika, Potočani, Radovanci, Draga, Stražeman, Biškupci i Doljanci),
- Rekonstrukcija sustava odvodnje otpadnih voda 1 km,
- Povećanje priključenosti na sustav odvodnje za približno dodatnih 820 priključaka,
- Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Velikoj za 4.800 ES na II. Stupanju pročišćavanja,
- Dogradnja vodospreme pitke vode.

- **Sustav odvodnje "Jakšić"**

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Jakšić je cca 95% što je zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju preko taložnika na 5 mjesta u pritoke vodotoka Vetovka i Vrbova, u Vetovku na dva mjesta i u rijeku Orljavu. U međuvremenu se provodi izgradnja sustava odvodnje za naselje Tekić za područje općine Jakšić u dužini 3.120 m sa izgradnjom dvije crpne stanice i dva tlačna voda sa spojem na kanalizacijski sustav naselja Bertelovci s UPOV-om Bertelovci. Time će se osigurati mogućnost priključka za cca 230 stanovnika. Sustav se spaja na Aglomeraciju Pleternica.

- **Sustav odvodnje "Kaptol"**

Kanalizacijski sustav na području općine Kaptol je izgrađen za općinsko središte i za dio naselja Komarevci, koji se nadograđuje na naselje Kaptol. Za isti sustav je izgrađen uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, a otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Kaptolku. Preostalo je za izvesti kanale u dvjema ulicama (Komarovačka i Vetovačka) s pripadajućim crpnim stanicama (ukupno 5), čime bi sustav bio izveden.

Za naselja Češljakovci i Golo Brdo izgrađena je kanalizacijska mreža PVC DN 250 i 300 mm ukupne dužine cca 6700 m s izgrađene 2 crpne stanice i 2 tlačna voda te UPOV-om tzv. Kompaktni mehaničko biološki uređaj II. Stupnja s 500+500 ES i ispuštanjem otpadnih voda u vodotok Kiseli potok.

Za naselje Alilovci je u fazi realizacija kanalizacijskog sustava izrađena od korugiranih PP cijevi promjera 300 mm i PP revizijskih okana promjera 80 cm. Kanalizacija se polaže obostrano uz glavnu mjesnu prometnicu na relaciji Kaptol-Požega. Ukupna dužina izgrađene mreže iznosit će 4800 m. U sklopu projekta izrađen je UPOV bio disk sa 650 ES i ispuštanjem otpadnih voda u vodotok potoka Bukovi. Do završetka projekta potrebno je još izgraditi dvije crpne stanice.

Za naselje Ramanovci: Trenutno su u završetku radovi na nepotpunom razdjelnom sustavu odvodnje naselja s biološkim pročišćavačem kapaciteta 350 ES i ispustom pročišćene vode u potok Slatka voda. Time je osigurana odvodnja otpadnih voda za cca 250 stanovnika naselja.

U planu je međusobno povezivanje sustava naselja Ramanovci na sustav odvodnje naselja Treštanovci u općini Jakšić, koji bi se u nastavku povezao s postojećim sustavom odvodnje naselja Eminovci.

Dugoročno se planira povezivanje naselja Doljanovci, Bešinci i Podgorje i izgradnjom kanalizacijskog sustava koji bi se nadogradio na postojeći kanalizacijski sustav odvodnje naselja Kaptol, sa spojem na naselje Komarovci. Trenutno je izgrađen glavni projekt koji je definirao trase vodovodne i kanalizacijske mreže. Kroz sustav odvodnje predviđena je izgradnja ukupno 5 crpnih stanica.

Za naselje Novi Bešinci i Gospodarsku zonu Novi Bešinci problematika vodoopskrbe i odvodnje biti će riješena kroz trenutno izrađen i glavni projekt „Izgradnja prometne i komunalne infrastrukture gospodarske zone Novi Bešinci“, dok će kanalizacija samog naselja biti predmet zasebnog projekta sa spojem na isti uređaj. Uređaj je također u fazi projektiranja te se radi parcelacija čestica u svrhu smještaja uređaja uz potok Suvodol. Za naselje Novi Bešinci i Gospodarsku zonu Novi Bešinci planiran je jedan uređaj tipa biorotor ekvivalent stanovnika ES 300. Ispust budućeg uređaja je planiran u potok Suvodol. Dužina isprojektirane kanalizacije unutar same gospodarske zone je 1176,00 m. Dužina kanalizacije samog naselja prema Studiji zaštite voda iz 2008. iznosi cca 500 m, a stvarna dužina će biti definirana novim projektom.

- **Sustav odvodnje "Kutjevo"**

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Kutjevo je cca 70% što nije zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se trenutno ispuštaju direktno u vodotok Kutjevačka rika a obuhvaća:

- Izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda oko 3,8 km i 1 crpna stanica u Gradu Kutjevo,
- Rekonstrukcija sustava odvodnje otpadnih voda 1 km u Gradu Kutjevo,
- Povećanje priključenosti na sustav odvodnje za oko dodatnih 200 priključaka,
- Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Kutjevu za 3.200 ES na II. Stupanju pročišćavanja
- Dogradnja vodospreme pitke vode.

- **Sustav odvodnje "Vetovo-Ovčare"**

Kanalizacijski sustav na području naselja Vetovo je jednim dijelom izgrađen. Otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Vetovku. Potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Kanalizacijski sustav na području naselja Ovčare je izgrađen. Otpadne vode se pročišćavaju na biodisku i ispuštaju u u Glavaški jarak. Potrebno je provoditi odgovarajući monitoring.

- **Sustav odvodnje "Hrnjevac"**

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Hrnjevac je 100%. Otpadne vode se pročišćavaju na bio-disku i ispuštaju u prtok potoka Saračevac. Potrebno je provoditi odgovarajući monitoring.

Na području Požeško-slavonske županije postoji danas veći broj komunalnih poduzeća čija je djelatnost obavljanje javne odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda. U nastavku su podaci od nadležnih komunalnih poduzeća te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije:

Tablica 29.

Duljina javne odvodnje te broj i kapacitet uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije				
Komunalno poduzeće	Područje nadležnosti JLS	Naselja	Duljina javne odvodnje (km)	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda broj (kom) Kapacitet uređaja za pročišćavanje (ES)
Tekija d.o.o.	POŽEGA	Požega, Vidovci, Dervišaga, Novo Selo, Drškovci, Mihaljevci i Alaginci, Donji Emovci, Gornji Emovci, Golobrdci, Novi Štitnjak	149	Izgrađenikapacitet 33 000 Projektirani kapacitet 67 000
	PLETERNICA	Pleternica, Svilna, Resnik, Buk,	19,7 5,6	Projektirani kapacitet 15 300
	KAPTOL	Kaptol, Komarovci,	13,5	Izgrađeni kapacitet 1000
	VELIKA	Velika	16,0	Projektirani kapacitet 5 000
	KUTJEVO	Kutjevo, Vetovo, Ovčare, Hrnjevac	15,6 15,0 3,5	Izgrađeni kapacitet 500 (Hrnjevac) Projektirani kapacitet 3 200 (Kutjevo)
	JAKŠIĆ	Jakšić Eminovci Bertelovci Rajsavac, Radnovac	14,0 6,0 1,5, 1,3	Izgrađeni kapacitet 650 (Eminovci) Izgrađeni kapacitet200 (Hrnjevac) Projektirani kapacitet 3 200 (Kutjevo)
	BRESTOVAC	Brestovac, Završje, Nurkovac, Dolac	12,5	(na CUPOV Požega)
	ČAGLIN	Čaglin	9,0	Projektirani kapacitet 1000+650+650
VODE LIPIK d.o.o.	PAKRAC-LIPIK	Pakrac, Prekopakra, Filipovac, Lipik, Dobrovac, D.Čaglić, Kusunje	81,779	Izgrađeni i projektirani kapacitet 13. 500 ES S mogućom nadogradnjom na 20 250 ES

Izvor: Komunalna poduzeća nadležna za javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije, 2019., te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (oznaka *).

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

II .5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

II.5.1. Zaštita prirode

ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE

Na području Požeško-slavonske županije zaštićeni dijelovi prirode, temeljem Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), Zakona o zaštiti prirode, su: Park prirode Papuk, značajni krajobraz Sovsko jezero, spomenici parkovne arhitekture - parkovi u Lipiku, Trenkovu i Kutjevu te spomenik prirode – stanište Tise.

Zaštićene dijelovi prirode Požeško – slavonske županije prikazani su u sljedećoj tablici:

Tablica 30.

Zaštićeni dijelovi prirode						
r.b.	JLS	Kategorija zaštite	Naziv područja	Godina proglašenja	Naziv glasnika	Površina (ha) (Akt o proglašenju)
1.	Kutjevo, Kaptol, Velika, Brestovac UKUPNO s Virovitičko-podravskom županijom	park prirode	Papuk	1999.	„Narodne novine, br. 45/99“	18108 33600
2.	Čaglin	značajni krajobraz	Sovsko jezero	7/89“ - 1989.	„Službeni vjesnik općine Slav. Požega, br.	68,5
3.	Brestovac	spomenik prirode	Stanište tise na Papuku	2005.	„Požeško-slavonski službeni glasnik, br.6/05“	0,0814 - utjecajno područje (zaštitna zona) 0,72
4.	Lipik	spomenika parkovne arhitekture - park	Lipik – lječilišni park	1965.		10,17
5.	Kutjevo	spomenika parkovne arhitekture – park	Kutjevu – park oko dvorca	1967.		1,71
6.	Velika	spomenika parkovne arhitekture - park	Trenkovo – park oko dvorca	1962.		5,2
	Ukupno:					
	6 područja; 19029,47 ha *					

*površina je dobivena izuzimanjem zona preklapanja pojedinih zaštićenih područja

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, stanje na dan 04.rujna 2018.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Parkom prirode Papuk upravlja javna ustanova koju je osnovala Vlada Republike Hrvatske Uredbom o osnivanju Javne ustanove Park prirode Papuk („Narodne novine“, br. 96/99), a u izravnoj je nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša i energetike. Djelatnost Ustanove uključuje zaštitu, održavanje i promicanje parka prirode u cilju zaštite i očuvanja bitnih značajki i uloge Parka prirode, osiguravanje neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode na zaštićenom području.

Preostalim zaštićenim područjima na području Županije upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, osnovana Odlukom o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“ br. 3/08), a u nadležnosti Požeško-slavonske županije. Ustanova obavlja i djelatnosti očuvanja područja ekološke mreže na području Požeško-slavonske županije.

DIJELOVI PRIRODE PREDLOŽENI ZA ZAŠTITU

Na području Požeško-slavonske županije nalaze se i dijelovi prirode koje je zbog posebnog vrijednosti, a obzirom na njihove bitne značajke potrebno zaštititi po različitim osnovama.

Tako su, Prostornim planom Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02, 5A/02, 4/11, 4/15 i 5/19), brojna osobito vrijedna područja predviđena za zaštitu sustavom prostorno planskih mjera, a neka od njih se tim Planom karakteriziraju i kao potencijalna područja predviđena za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode – špilja "Trbušnjak" i "Rastik" te Park u Biškupcima (Tablica 31.).

Tablica 31.

Evidentirani dijelovi prirode koje se PPŽ-om predlažu štiti temeljem Zakona o zaštiti prirode		
R.B	Kategorija zaštite	Naziv područja
1.	Spomenik prirode - geomorfološki	špilja Trbušnjak i Rastik (Pakrac)
2.	Spomenik parkovne arhitekture - park	park u Biškupcima (Velika)

Izvor: Podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije
 Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Područje Turjak-Mališćak-Pliš-Lapjak, koje se pretežitim dijelom nalazi u Parku prirode „Papuk“, bilo je preventivno zaštićeno, temeljem Zakona o zaštiti prirode, u kategoriji posebni (floristički) rezervat, Rješenjem Ministarstva kulture od 16. ožujka 2006. godine, na prijedlog Javne ustanove „Park prirode Papuk“, a temeljem stručnog obrazloženja Državnog zavoda za zaštitu prirode. Tijekom 2010. proveden je i postupak zaštite tog područja, i to iz razloga što:

- obuhvaća ugrožene i rijetke stanišne tipove i stanište je vrsta ugroženih, rijetkih i zaštićene na državnoj i/ili europskoj i/ili svjetskoj razini,
- biološki je iznimno raznoliko i dobro očuvano, jer se šumom u navedenom području ne gospodari, a travnjačke površine nisu zahvaćene nepovratnim procesom prirodne sukcesije, i
- bitno doprinosi očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti u Republici Hrvatskoj.

Nakon provedene zakonske procedure područje Turjak-Mališćak-Pliš-Lapjak ipak nije do sada zaštićen temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu prirode, ali i dalje bi trebao stajati u prijedlogu za buduću zaštitu u kategoriji posebni rezervat-botanički, jer odgovarajuću nije moguće osigurati u okviru postojeće zaštite u Parku prirode „Papuk“, obzirom da su u parku prirode dopuštene gospodarske i druge djelatnosti i radnje koje mogu narušiti navedene vrijednosti i svojstva predmetnog područja.

EKOLOŠKA MREŽA RH / NATURA 2000

Ekološka mreža Republike Hrvatske predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, važnih za ugrožene vrste i staništa, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. U Hrvatskoj je Ekološka mreža propisana Zakonom o zaštiti prirode, a proglašena *Uredbom o proglašenju ekološke mreže* („Narodne novine“, broj 109/07) te predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000 u Republici Hrvatskoj u skladu s direktivama Europske unije.

U sljedećoj tablici prikazana su područja Ekološke mreže Republike Hrvatske (EU ekološke mreže NATURA 2000) koja se nalaze unutar granica Požeško-slavonske županije, a sukladno Uredbi o ekološkoj mreži („Narodne novine“, broj 124/13 i 105/15):

Tablica 32.

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE RH (EU EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000)			
R.b.	Područja	Naziv područja	Oznaka
1.	Područja očuvanja značajna za ptice – POP (Područja posebne zaštite – SPA)	Poilovlje s ribnjacima	HR1000010
2.		Papuk	HR1000040
Ukupno: 2 područja; 23522,47 ha			
3.	Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS (Područja od značaja za Zajednicu - SCI)	Trbušnjak - Rastik	HR2000174
4.		Ribnjaci Poljana	HR2000438
5.		Papuk	HR2000580
6.		Šume na Dilj gori	HR2000623
7.		Ilova	HR2001216
8.		Orljavac	HR2001286
9.		Livade kod Čaglina	HR2001292
10.		Zvečevo	HR2001305
11.		Lonđa, Glogovica i Breznica	HR2001328
12.		Potoci oko Papuka	HR2001329
13.		Pakra i Bijela	HR2001330
14.		Područje oko jezera Borovik	HR2001354
15.		Psunj	HR2001355
16.		Orljava	HR2001385
17.		Nurkovac	HR2001393
18.		Orljavica	HR2001407
Ukupno: 16 područja; 40764,32 ha			
SVEUKUPNO:			
18 područja; 42082,72 ha*			

*površina je dobivena izuzimanjem zona preklapanja Područja očuvanja značajna za ptice (POP/SPA) i Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS/SCI)

Izvor: Baza podataka Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (stanje na dan 04. kolovoza 2018.), te Središnji registar prostornih jedinica Državne geodetske uprave

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

Područja ekološke mreže sukladno EU ekološkoj mreži NATURA 2000 podijeljena su na područja važna za divlje svojte i stanišne tipove (potencijalna "SAC" područja - *Special Areas of Conservatori*) te međunarodno važna područja za ptice (potencijalna "SPA" područja - *Special Protection Areas*).

Unutar ekološke mreže njezini dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim koridorima. Ekološki koridor je ekološka sastavnica ili niz takvih sastavnica koje omogućuju kretanje populacijama živih organizama od jednog lokaliteta do drugog. Područja važna za divlje svojte i stanišne tipove koja su uz šifru područja označena kao i sva međunarodno važna područja za ptice, predstavljaju potencijalna područja NATURA 2000.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije je izradila prijedlog dopune Nature 2000 područjima koje smatra izuzetno vrijednim i koja zaslužuju da to i postanu, a što je trenutno u postupku.

STANJE OČUVANOSTI PRIRODE

Na području Požeško-slavonske županije stanje očuvanosti prirode je na vrlo visokoj razini zbog gotovo polovičnog udjela površine pod šumama koje imaju svoju izvornost, čistog zraka, tla i vode jer nema većih zagađivača niti je bilo značajnijih intervencija od prethodnog Izvješća.

U pogledu bioraznolikosti stanja raznovrsnosti flore i faune te staništa na području Županije vrlo je visok indeks bioraznolikosti i očuvanosti. Kod vrsta je potrebno istaknuti opasnosti i prijetnje koje se odnose na invazivne vrste, posebno one koje su opasne po zdravlje (ambrozija), a zatim i one koje su opasne po staništa (bagrem, ruj, čivitnjača, pajasen, itd.). U pogledu staništa najveći je problem zaraštanja i sukcesije na suhim i valažnim travnjacima koji su najbogatiji vrstama, a proces djeluje brzo.

II.5.2. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara

Mjere zaštite i očuvanja kulturne baštine u prostorno planskoj dokumentaciji

Dokumenti prostornog uređenja, temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu i očuvanje kulturnih dobara obavezno sadrže podatke iz konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata plana. Konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite izrađuje nadležno tijelo – Konzervatorski odjel u Požegi na čijem se području kulturna dobra nalaze, i na taj način sudjeluje u postupku izrade, a izdavanjem mišljenja i suglasnosti i donošenja prostorno planske dokumentacije.

Mjere zaštite i očuvanja kulturne baštine kontinuirano se ažuriraju te kroz izmjene i dopune planova ugrađuju u prostorno-plansku u dokumentaciju. Slijedom navedenog Konzervatorski odjel u Požegi je dostavio je Zavodu nove podatke za potrebe izrade III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, odnosno dostavio je ažuriranu preglednu tablicu kulturnih dobara te Sustav mjera zaštite arheoloških nalazišta i zona na području Požeško-slavonske županije. Kulturna dobra su sistematizirana po vrstama i statusu zaštite te klasificirana prema Registru.

Zaštićena, obnovljena i ugrožena kulturalna dobra na području Županije

Prema podacima nadležnog Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Požegi, dostavljenim za potrebe izrade ovog Izvješća, u rujnu 2018.³, slijedi tabelarni prikaz recentnih podataka o broju preventivno zaštićenih, zaštićenih, obnovljenih i ugroženih nepokretnih kulturnih dobara na području Požeško-slavonske županije za predmetno razdoblje:

Tablica 33.

Zaštićena, obnovljena i ugrožena kulturna dobra na području Županije															
GRAD/OPĆINA	BROJ PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH KULTURNIH DOBARA			BROJ ZAŠTIĆENIH KULTURNIH DOBARA			BROJ OBNOVLJENIH KULTURNIH DOBARA			BROJ UGROŽENIH KULTURNIH DOBARA			BROJ KULTURNIH DOBARA KOD KOJIH JE OBNOVA U TIJEKU		
	nep	arh	m	nep	arh	m	nep	arh	m	nep	arh	m	nep	arh	m
Brestovac	0	0	0	1	5	2	0	0	0	1	0	1	0	2	0
Čaglin	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jakšić	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Kaptol	0	1	0	3	3	0	0	0	0	0	4	0	1	0	0
Kutjevo	0	1	0	1	4	0	1	0	0	0	3	0	0	0	0
Lipik	0	1	0	13	8	2	0	0	1	7	1	0	3	0	0
Pakrac	0	0	0	17	0	2	0	0	2	5	0	0	3	0	0
Pleternica	0	2	0	7	2	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0
Požega	0	0	0	49	1	1	7	0	1	1	1	0	6	0	0
Velika	0	0	0	4	2	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0
UKUPNO	0	6	0	95	31	8	9	0	4	15	14	1	14	2	0

nep – nepokretna kulturna dobra

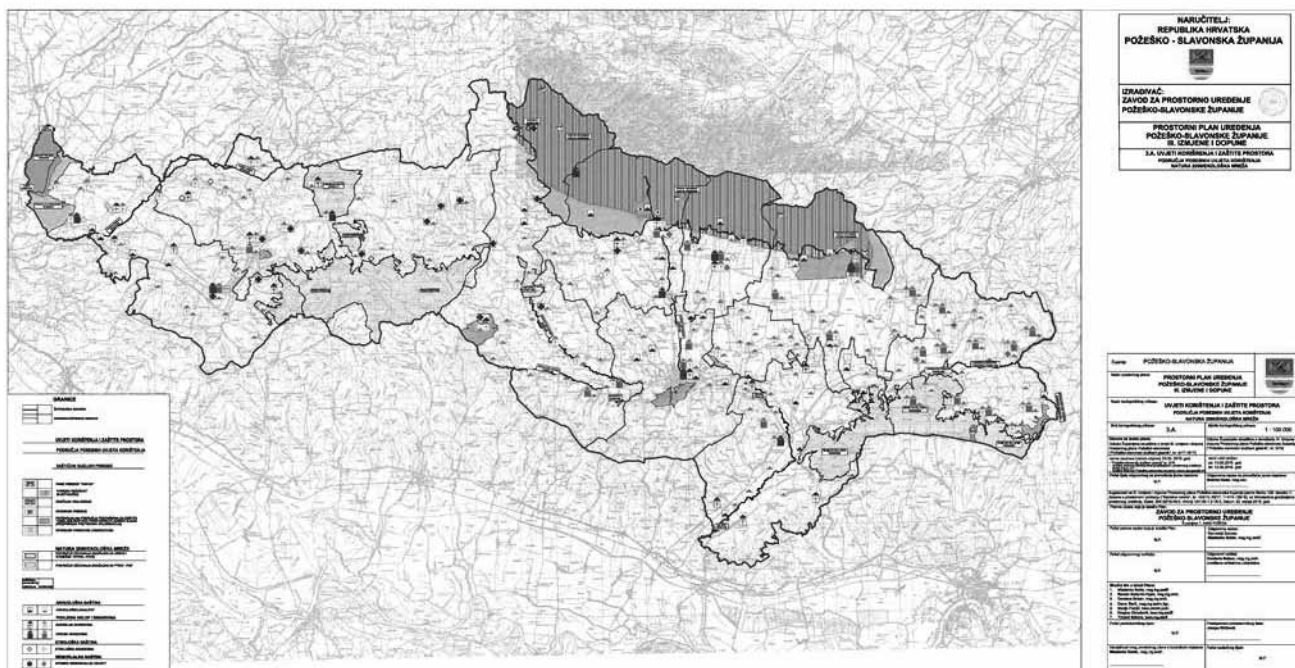
arh – arheološka nalazišta i zone

m – memorijalna kulturna dobra

Izvor: Ministarstvo kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi, 2018

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

³ Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Požegi (dopis - Klasa: 612-08/18-10/0463, Urbroj: 532-04-02-07/3-18-2 od 10. rujna 2018. godine)

Slika 25.: 3.A. UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA, Područja posebnih uvjeta korištenja, Natura 2000/Ekološka mreža
Izvor: PPP-SŽ – III ID;
GIS Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

II.5.3. Zaštita i očuvanje okoliša

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine donesen je novi Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“ broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) usklađen s direktivama Europske unije.

Okoliš, sukladno navedenom Zakonu je definiran kao „*prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja*“.

Najznačajniji novitet koji uvodi taj Zakon jest obveza provedbe strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš. Zakonom se razlučuju strategije, planovi i programi za koje se strateška procjena obvezno provodi od onih za koje se provodi postupak ocjene o potrebi strateške procjene.

Tako je izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša iz 2015., odnosno 2018. godine, u konačnici utvrđeno, da se obveza provedbe strateške procjene, između ostalih, odnosi na prostorne planove svih razina uključujući njihove izmjene i dopune i one čija se provedba financira iz sredstava Europske unije kada daju okvir za zahvate koji podliježu ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš, odnosno procjeni utjecaja na okoliš i kada se utvrdi da mogu imati značajan negativan utjecaj na ekološku mrežu prema posebnom propisu iz područja zaštite prirode. Za prostorne planove kojima se određuje uporaba malih površina na lokalnoj razini te za njihove manje izmjene i dopune obvezno se provodi postupak ocjene o potrebi strateške procjene. Postupak ocjene provodi se za sve prostorne planove koji daju okvir za zahvate koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš odnosno ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš.

Na temelju Zakona o zaštiti okoliša, donesena je Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14 i 3/17) kojom se, između ostalog, određuju:

- zahvati za koje je obvezna procjena utjecaja zahvata na okoliš,
- zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za koje je nadležno Ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša i
- zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za koje je nadležno upravno tijelo u županiji nadležno za zaštitu okoliša.

U svrhu provedbe navedenih propisa nadležno Ministarstvo je dostavilo svim nadležnim upravnim tijelima županija uputu o postupanju. Od stupanja na snagu novog Zakona o zaštiti okoliša pa do kraja promatranog razdoblja na području Požeško-slavonske županije u postupku izrade i donošenja prostornih planova regionalnog i lokalnog značaja odnosno za njihove izmjene i dopune provodili su se postupci ocjene o potrebi strateške procjene.

Temeljem ocjene o potrebi strateške procjene utvrđene su potrebe provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Ciljane izmjena i dopuna PPP-SŽ iz 2015. godine i III. Izmjena i dopuna PPP-SŽ iz 2019.

Kako je, prema definiciji, okoliš kompleksna kategorija sastavljena od niza različitih tematskih područja, tako je i zaštita okoliša jedna od najzahtjevnijih i najsloženijih aktivnosti. Širinom svojih tematskih područja zaštita okoliša zadire u sve dijelove organizacije ljudskog društva i provodi se putem određenih ovlaštenih sektora.

Na području Požeško-slavonske županije zaštitom okoliša se u svom djelokrugu rada bave tijela državne uprave, regionalne (područne) i lokalne samouprave, specijalizirane ustanove te nevladine udruge.

Na županijskoj razini poslove zaštite okoliša obavlja Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije. U Odjelu poslove zaštite okoliša obavlja jedna djelatnica, čiji poslovi između ostalog obuhvaćaju vođenje Registra onečišćivača, izdavanje dozvola ili rješenja prema propisima zaštite okoliša, sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja na okoliš, provođenje ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, provođenje prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, izdavanje uvjeta zaštite prirode, izradu izvješća sukladno zakonskim obvezama i dr.

Na gradskoj i općinskoj razini u pravilu nema djelatnika zaposlenih isključivo na poslovima zaštite okoliša, jer ti poslovi obavljaju se u različitim upravnim tijelima.

U okviru Ministarstva zaštite okoliša i prirode - Uprava za inspekcijske poslove, Područna jedinica - Odjel inspekcijskog nadzora u Požegi, sukladno zakonskim odredbama obavlja inspekcijski nadzor u zaštiti okoliša I stupnja.

Uz inspekciju zaštite okoliša usko su vezane i inspekcijske službe koje nemaju direktne veze sa zaštitom okoliša, ali indirektno doprinose rješavanju problema u prostoru – županijska vodopravna inspekcija, građevinska, veterinarska, sanitarna i poljoprivredna inspekcija.

II.5.4. Područja posebnih karakteristika

PODRUČJA POTENCIJALNIH PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Za područje Požeško-slavonske županije izrađen je elaborat „Procjena rizika od velikih nesreća“ („Požeško-slavonski Službeni glasnik“, broj 4/19, izrađivač Zaštitni inspektorat d.o.o., Osijek) čiji su podaci korišteni za izradu ovog Poglavlja.

Mjere zaštite od potencijalnih prirodnih i drugih nesreća se temelje na Prostornom planu Požeško-slavonske županije te prostornim planovima uređenja općina i gradova.

Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara za područje Požeško-slavonske županije radi se sa svrhom identifikacije mogućih uzročnika velikih nesreća ili katastrofa regionalne razine, kako bi se za njih mogli na vrijeme pripremiti u smislu kontrole rizika, da do ugroženosti niti ne dođe, odnosno radi odgovarajućeg djelovanja u sanaciji posljedica.

Na području Požeško-slavonske županije ocjenjene visokim ili većim rizikom, kao prioritetne smetnje smatraju se:

- poplave,
- potres,
- ostale prirodne pojave (suša i ekstremne temperature, orkanski vjetrovi i pijavice, tuča, mraz, snježne oborine i poledice, klizišta),
- tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće (izazvane nesrećama u gospodarskim objektima izazvane nesrećama u prometu),
- epidemiološke i sanitarne opasnosti,
- požar i eksplozija,
- minski sumnjivi prostori.

• Poplave

Požeško-slavonska županija nalazi se u središnjem području Slavonije u međurječju Save i Drave. Sve vode putem glavnih vodotoka Orljave, Londže i Pakre utječu u rijeku Savu. Na području Županije dva su slivna područja i to „Orljava-Londža“ površine 131 894 ha (70%) i dio sliva „Ilova-Pakra“ površine 56 662 ha (30%).

Najveći problemi sa plavljenjem nastaju uslijed velikih količina oborinskih voda. Visoki vodostaji u vodotocima na području Županije mogu izazvati ugrozu stanovništva i imovine u smislu naglog prelijevanja.

Najugroženije područje od poplava je grad Pleternica, gdje u prostoru od 1 km protječu sve vode koje padnu u području od 1.200 km² sliva vrlo nepovoljnog oblika. Tu se sastaju rijeke Orljava i Londža i potok Vrbova. Osim Pleternice, slična situacija je i u gradu Požegi, gdje se sastaju rijeka Orljava i bujica Veličanka isto tako u veoma suženom i nepovoljnom profilu i to u najgušće naseljenom dijelu grada i zoni industrije. Grad Požega stalno ugrožavaju i vrlo neugodne bujice Vučjak, Komušanac i Suhi potok.

Općinsko središte Velika pod stalnim je opasnošću od bujica Veličanke i Dubočanke, koje nakon spajanja prolaze uzdužno kroz cijelo naselje gusto naseljeno upravo uz vodotok.

Kutjevo s poznatom vinarijom i gotovo svim značajnim objektima smješteno je na bujičnom vodotoku Kutjevačka Rika. Tako možemo izdvojiti područje Vinkomira u Kutjevu u kojemu se zbog neregulirane kanalske mreže iz vinograda slijeva velika količina vode koja uz okućnice plavi i županijsku cestu Ž4117.

Također na području Kutjeva postoje mjesta gdje je ugroženost od poplave izrazito velika, a to je:

- područje kamenoloma Vetovo u Vetovu
- područje kamenoloma Čukur u Gradištu Bekteškom
- područje zasvođenja Kutjevačke Rike u Kutjevu.

U području Općine Čaglin vodama intenziteta već 25 godišnjeg povratnog perioda plave se područja naselja Stari Zdenkovac, Vlatkovac, Kneževac, Migalovci i dio Čaglina. Uglavnom se plave desetine hektara livada i pašnjaka, dijelom i okućnica. Površinska voda i visoka razina podzemnih voda plavi tada do 10 kuća u Zdenkovcu i 2 na rubnom dijelu Čaglina.

Vodotoci Kaptolke i Vrbove teku uz istočni odnosno zapadni rub Općine Jakšić, te ugrožavaju manji dio naselja Granje, Bertelovci, Tekić, Eminovci i Svetinja (do 10 kuća).

Od ostalih naselja značajno je ugroženo Vetovo od bujice Vetovka, zatim Brestovac od bujice Orljavica i Čaglin od potoka Krajina. Od ostalih naselja značajno je ugroženo Vetovo od bujice Vetovka, zatim Brestovac od bujice Orljavica (lokalno kod željeznog mosta kod Vranića, u Deževcima, Pavlovcima, Boričevcima i Vilić Selu) i Čaglin od potoka Krajina.

Dolazi do izlivanja korita na rijeci Pakri u južnom dijelu grada Pakraca što dovodi do plavljenja ulica Ivan Gundulić i ulica Bjelovarskih vitezova u naselju Pakrac.

Na području Grada Lipika postoji opasnost prelijevanja rijeke Pakre iz korita nizvodno od ceste na zaobilaznici Pakrac-Lipik.

Osim navedenih naselja od čestih poplava ugroženo je oko 30.000 ha najkvalitetnijih površina i gotovo sve prometnice u brdskom dijelu od bujica, a u dolinskom od mnogobrojnih potoka.

Za poplavna područja prate se promjene s ciljem zaštite prostora u slučaju potencijalnog ugrožavanja ljudi i okoliša.

Zaštita od poplava provodi se u skladu sa Zakonom o vodama, te Državnim i Županijskim planovima obrane od poplava. U potencijalno poplavnim područjima ne može se planirati izgradnja kako ne bi došlo do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara.

U svrhu preventivnog djelovanja kojim se pospješuje obrana od poplava, sukladno prostornim planovima, treba provoditi slijedeće aktivnosti:

- regulirane vodotoke i retencije, obrambene nasipe, zemljane brane i ispusne uređaje na njima održavati u primjerenom stanju kako ne bi nastajale neprilike za vrijeme velikih voda,
- preostale vodotoke ili njihove dijelove, koji još nisu regulirani (pretvoreni u kanale) zadržati u prirodnom obliku, osiguravajući samo nužnu protočnost za velike vode,
- u slivovima bujičnih potoka provoditi zaštitu reljefa i šumarskim metodama sanirati degradirana tla.

Područja koja su izložena eventualnom plavljenju treba predvidjeti za namjene koje nisu osjetljive na isto, pa neće trpjeti velike posljedice zbog velikih voda. U područjima gdje nisu regulirani vodotoci, a izgradnja nije suprotna prostornim planovima objekti se moraju graditi od čvrstog materijala na način da dio objekta ostane nepoplavljen i za najveće vode.

Potrebno je zaštititi postojeće lokalne izvore vode i bunare koji se moraju održavati i ne smiju zatrpavati ili uništavati na drugi način.

- **Potres**

Požeško-slavonska županija nalazi se na sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske. Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji Županija pripada panonskoj megaregiji i to slavonskom gromadnom gorju, te svojim zapadnim dijelom zavali sjeverozapadne Hrvatske u kojoj je moguće javljanje potresa intenziteta VI° -VIII° MCS ljestvice s povratnim periodom od 500 godina.

U svrhu efikasne zaštite od potresa, potrebno je konstrukcije svih građevina planiranih za izgradnju na području Županije uskladiti sa zakonskim i podzakonskim propisima za predmetnu seizmičku zonu.

Za područja u kojima se planira izgradnja većih stambenih i poslovnih građevina, potrebno je izvršiti geomehaničko i drugo ispitivanje terena kako bi se postigla maksimalna sigurnost konstrukcija na predviđene potrese.

Potrebno je osigurati dovoljno široke i sigurne evakuacijske putove, omogućiti nesmetan pristup svih vrsta pomoći u skladu s važećim propisima.

U građevinama društvene infrastrukture, sportsko-rekreacijske, zdravstvene i slične namjene koje koristi veći broj različitih korisnika, osigurati prijem priopćenja nadležnog županijskog centra 112 o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti.

- **Ostale prirodne pojave**

SUŠA

Suša i toplinski val može uzrokovati ozbiljne štete u poljoprivredi, vodoprivredi i drugim gospodarskim djelatnostima, te može doći do poteškoća u opskrbi pitkom vodom.

Potrebno je planirati sustav za melioracijsko navodnjavanje poljoprivrednih površina, voćnjaka, povrtnjaka i svih ostalih površina jer vrlo lako u sušnim periodima dolazi do nepovratne štete dugogodišnjm nasadima.

ORKANSKI VJETROVI I PIJAVICE

Orkanski vjetrovi i pijavice od 8 i više bofora (Bf), prema Beanfortovoj ljestvici, čija brzina iznosi preko 74 km/h, pretpostavljaju primjenu propisanih uvjeta pri projektiranju i izvođenju građevina kako tijekom takvih vjetrova ne bi nastala oštećenja na građevinama i njihovim konstruktivnim dijelovima.

Takvi vjetrovi mogu nanijeti velike štete na ratarski kulturama, voću, povrću i vinogradima pa je potrebno planirati blagovremeno obavještanje i zaštitu. U rjeđim slučajevima uslijed olujnog nevremena može doći do oštećenja građevinskih objekata, objekata kritične infrastrukture (npr. električni ili telekomunikacijski vodovi) ili kratkotrajnog onemogućavanja odvijanja prometa, zbog pada drveća na prometnice. Uz olujne i orkanske vjetrove vezana je pojava pijavica.

TUČA

Tuča se sve češće javlja tijekom cijele godine i predstavlja prije svega veliku opasnost za poljoprivredne površine, voćnjake, povrtnjake, ali i za građevine (krovovi, prozori) te pokretnu imovinu. Potrebna je organizacija sustava za obranu od tuče.

Protugradna obrana vrši se generatorima i ostalim tehničkim sredstvima, a njome rukovodi DHMZ. Sezona obrane od tuče traje od 1.svibnja do 30.rujna, odnosno u periodu kada ova elementarna nepogoda može prouzročiti najveće štete.

MRAZ

Ugroženost usjeva od mrazeva česta je pojava u rano proljeće, naročito vinograda i voćnjaka. U svrhu zaštite potrebno je planirati zaštitu nasada pokrivanjem i odgovarajućim sličnim aktivnostima.

SNJEŽNE OBORINE I POLEDICE

Područje Požeško-slavonske županije nije ugroženo visokim nanosima snijega koji izazivaju velike materijalne štete i uzrokuju ozbiljne poremećaje u prometu i opskrbi stanovništva. Padanje snijega neprekidno od 30 ili više cm u roku 12 sati ima obilježje elementarne nepogode.

Visoki nanosi snijega mogu nanijeti štetu zgradama i građevinama koje služe za stanovanje ili proizvodnju, a naročito starijim zgradama kojima može uzrokovati razne poremećaje na relativno kraći period. Mjerama zaštite od snježnih nanosa potrebno je organizirati učinkovitu zimsku službu za čišćenje prometnica i održavanje prohodnim tijekom zimskih mjeseci.

Poledice su učestala pojava u zimskim mjesecima, pri čemu su ugrožene sve prometnice na području Općine. Posljedice su otežano odvijanje prometa i povećana vjerojatnost pojedinačnih prometnih nesreća.

KLIZIŠTA

Na području Požeško-slavonske županije nalazi se nekoliko manjih klizišta. Najčešće su posljedica djelatnosti, obično uslijed zasijecanja trase cesta. Za očekivati je da u slučaju potresa ili jakih kiša dođe do aktiviranja postojećih, pa i novih klizišta koja će prouzročiti prekid prometovanja.

Od mjera zaštite u prostornim planovima je zabrana gradnje stambenih, poslovnih i drugih građevina na područjima bilo potencijalnih ili postojećih klizišta.

- **Tehničko – tehnološke katastrofe i velike nesreće**

Tehničko-tehnološke katastrofe izazvane nesrećama u gospodarskim objektima

U blizini lokacija gdje se proizvode, skladište, prerađuju, prevoze, sakupljaju ili obavljaju druge radnje s opasnim tvarima u apsolutnom doseg, ne preporuča se gradnja objekata u kojem boravi veći broj osoba (dječji vrtići, škole, sportske dvorane, stambene građevine i sl.).

Nove objekte koji se planiraju graditi u kojima se pojavljuju opasne tvari potrebno je locirati na način da u slučaju nesreće ne ugrožavaju stanovništvo (rubni dijelovi poslovnih zona) te obavezivati na uspostavu sustava za uzbunjivanje i uvezivanje na 112.

Tehničko-tehnološke katastrofe izazvane nesrećama u prometu

U cestovnom prometu postoji mogućnost tehničko-tehnološke nesreće uz pojavu požara, odnosno eksplozije na kamionima koji prevoze opasne i štetne tvari, te iznenadnih zagađenja okoliša uz prometnice uslijed prometnih nezgoda.

Najveći dio prometa te prijevoz svih vrsta roba odvija se dionicom državne ceste D51 (Gradište (D53) – Požega – čvor N. Gradiška (A3)) i D38 (Pakrac (D5) – Požega – Pleternica – Đakovo (D7)) koje prolaze prostorom. To znači da se tim prometnicama vrši prijevoz opasnih i lako zapaljivih tvari i to kamionima-cisternama do 30.000 litara, pa u slučaju nesreće može doći do izlivanja, eksplozije i zapaljenja opasnih tvari te stradavanja ljudi i imovine.

U blizini prometnica po kojima se prevozi opasna tvar namijenjena tvrtki za proces proizvodnje ne preporuča se gradnja objekata u kojem boravi veći broj osoba (dječji vrtići, škole, sportski objekti, stambene građevine i sl.). Iste po mogućnosti locirati u unutrašnjost naselja.

- **Epidemiološke i sanitarne opasnosti**

Na području Županije moguća je pojava epidemija (ljudi), stočnih zaraznih bolesti te bolesti biljnih poljoprivrednih proizvoda.

Sve navedene bolesti ljudi i životinja mogu se pojaviti u nešto većem obimu u slučaju velikih nesreća ili katastrofa, no obzirom na educiranost liječničkog i veterinarskog kadra te dobre prometne povezanosti, iste neće bitno utjecati na funkcioniranje Županije.

U cilju zaštite od navedenih opasnosti gospodarske građevine za uzgoj životinja ne smiju se graditi u radijusu od 500 m oko potencijalne lokacije vodocrpilišta.

Obzirom na pojavu bolesti kao što su ptičja gripa, a posebno svinjska kuga, bolest kvrgave kože (Lumpy skin disease) tamo gdje je to još moguće potrebno je u vangradskim naseljima spriječiti širenje istih i njihovo spajanje, odnosno ostaviti razmake koji omogućavaju stvaranje dezinfekcijskih barijera – koridora.

- **Požar i eksplozija**

Položaj, projektiranje i gradnja svih građevina moraju se uskladiti s posebnim propisima o zaštiti od požara i eksplozije.

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi moraju se graditi na sigurnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja prema posebnim propisima.

Eventualnim planiranjem gospodarske zone u kojoj će se skladištiti zapaljive tekućine i plinovi, kod izgradnje takve vrste građevina, potrebno je predvidjeti sigurnosne udaljenosti od drugih objekata, a u skladu s odredbama posebnog zakona i podzakonskim aktima koji reguliraju ovu problematiku.

U slučaju kada se kod građevina gospodarske namjene bučnih i/ili potencijalno opasnih djelatnosti utvrđuju prostorni elementi za novu izgradnju ili dogradnju, odnosno izmjenu postojećeg tehnološkog procesa u postojećim građevinama (ukoliko im sadržaj odgovara uvjetima gradnje osnovnih ili pratećih djelatnosti funkcionalne zone naselja), a gdje se tijekom tehnološkog procesa upotrebljavaju ili razvijaju agresivni i štetni plinovi ili tekućine ili postoji opasnost od eksplozije, za navedene zahvate će biti potrebno dokazati primijenjene mjere zaštite.

- **Minski sumnjivi prostori**

Područje Požeško-slavonske županije je još uvijek zagađeno minama što zanči da razminiranje nije dovršeno. Prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje, ukupna zagađenost područja Požeško-slavonske županije s minskoeksplozivnim sredstvima (MES) i neeksplozivnim ubojitim sredstvima (NUS) je 24 km².

Mjere zaštite od područja zagađenih minsko eksplozivnim ubojitim sredstvima temelje se na procjeni ugroženosti pojedinog područja i planiranih temeljem Županijskog plana za razminiranja.

II.6. Obvezni prostorni pokazatelji

U skladu s Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 48/14 i 19/15), tablični prikazi pod nazivom Obvezni prostorni pokazatelji obvezan su sadržaj ovog Izvješća. Pravilnikom je određeno koje podatke trebaju sadržavati tablični prikazi, razina obrade i izvor podataka. U nastavku se daje pregled osnovnih prostornih podataka za područje Požeško-slavonske županije. Detaljniji pokazatelji za gradove i općine nalaze se u prethodnim poglavljima.

Tablica 34.

OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI ZA PODRUČJE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE							
	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj		Vrijednost	Način prikaza	Izvor podataka
1.	OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA						
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	78.034	broj	DZS
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika 2011./2001.	90,92	broj	
			3.	Prirodni prirast stanovništva	-355	broj	
		B. Razmještaj i struktura kućanstava	1.	Broj kućanstava	27.029	broj	DZS
			2.	Indeks rasta broja kućanstava	98,48	broj	
			3.	Prosječna veličina kućanstava	2,89	broj	
1.2.	SOCIJALNO GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti	93,947%	broj	MRRFEU
			2.	Stupanj razvijenosti	2	broj	
2.	STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA						
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	277	broj	DZS
			2.	Gustoća naselja	152,60	broj naselja /1000km ²	
			3.	Gustoća naseljenosti	42,81	broj stan. /km ²	
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja (GPN + IGPIN)	10.723,09	ha	PPŽ, PPUO/G
		B. Građevinska Područja naselja (GPN)	1.	Površina GPN naselja – ukupno planirana	9.194,4	ha	PPŽ, PPUG/O
			2.	Udio GPN u odnosu na ukupnu površinu Županije	5,9	%	
			3.	Udio izgrađenog GPN u odnosu na ukupnu površinu Županije	3,98	%	
			4.	Udio neizgrađenog GPN u odnosu na ukupno GPN	1,08	%	
			5.	Udio neuređenog GPN u odnosu na ukupno GPN	-		
			6.	Broj stanovnika / ukupna površina GPN	8,49	st/ha	
			7.	Broj stanovnika / izgrađena površina GPN	10,8	st/ha	
8.	Broj stanovnika / uređena površina GPN		st/ha				

2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN)	1.	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana	1.528,69 0,02	ha ha/st	PPŽ PPUO/G
			2.	Površina i udio površine IGPIN pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGPIN:			
			2.a.	Ugostiteljsko - turistička namjena	494,31 32,34 0,006	ha % ha/st	
			2.b.	Gospodarska namjena - ukupna (proizvodna, poslovna, i dr.)	711,57 46,55 0,01	ha % ha/st	
			2.c.	Sport i rekreacija	127,22 8,32 0,002	ha % ha/st	
			2.d.	Područja posebne namjene	133,76 8,75	ha %	
			2.e.	Površine groblja	61,83 4,04	ha %	
			3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	-	broj postelja	
			4.	Broj turističkih postelja po km obalne crte	-	broj/km	
3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST						
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama:	Uk. 790,45	km	HAC, HC, ŽUC, UO za promet
				- državne ceste	218,36		
				- županijske ceste	213,37		
				- lokalne ceste	262,03		
			- ceste u velikim gradovima	96,69			
			2.	Udio pojedinih vrsta:		%	
				- državne ceste	27,63		
				- županijske ceste	26,99		
				- lokalne ceste	33,15		
		- ceste u velikim gradovima		12,23			
		3.	Cestovna gustoća (duljina cesta/površina područja)	Uk 0,43	km/km ²		
			- državne ceste	0,12			
			- županijske ceste	0,12			
			- Lokalne ceste	0,14			
			- Ceste u velikim gradovima	0,05			
		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti:		Km	HŽ
				- dvokolosječne	-		
				- jednokolosječne	93,308		
			2.	Udio pojedinih vrsta:		%	
- dvokolosječne	-						
- jednokolosječne	100						
3.	Gustoća željezničkih pruga		km/km ²				
	- dvokolosječne	-					
	- jednokolosječne	0,05					
C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka prema vrstama	9	broj	MPPI		
	2.	Površina zračnih luka	0,2152	km ²	PPŽ		
D. Pomorski promet	1.	Broj luka prema vrsti	-	broj	MPPI		
		Površina kopnenog dijela luke	-	ha			
		Luke nautičkog turizma prema broju vezova	-	broj			
E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	-	broj	MPPI		
		Klasa i duljina plovnih putova	-	klasa, km			

		F. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,08	broj/100st	HAKOM
3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopskrbnih vodova prema vrstama: ukupno - visokonaponski - srednjenaponski - niskonaponski	Uk. 2.311,12 129,8 940,64 1240,68	km	HEP
			2.	Udio elektroopskrbnih vodova prema vrsti: - visokonaponski - srednjenaponski - niskonaponski	5,62 40,70 53,68	%	
		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda po vrstama: - magistralni plinovod - lokalni plinovod	Uk. 789,565 176,543 613,022	km	- HEP Plin - Plinacro - Montcogi - m - plinara - Pakrac-plin
			2.	Udio prema vrsti plinovoda: - magistralni plinovod - lokalni plinovod	22,36 77,64	%	
		C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda	-	km	JANAF, INA
		3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže	1.043,49
2.	Potrošnja pitke vode*				Prikaz u tablicama prema distributerima	l/st	
B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.			Duljina kanalizacijske mreže	**	km	HRV. VODE, lokalni distributer
	2.			Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	10 **	Broj, ES	
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.	Broj i površina odlagališta prema vrstama - Aktivna odlagališta	2 23,80	broj, ha	AZO PPUO/G
			2.	Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina) - sanirano - sanacija u tijeku - sanacija u pripremi	-	broj	
4.	KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA						
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	76.333,15	ha	PPŽ, PPUO/G
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	41,99	%	
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,98	ha/ stanovniku	
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	84.828,5	ha	
			2.	Udio šumskog zemljišta	46,66	%	
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	1,09	ha/ stanovniku	
		C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more...)	2463,5	ha	
			2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu županije	1,35	%	
			3.	Duljina vodotoka	cca . 1.370	km	
		D. Morska obala	1.	Morska obala - dužina obalne crte	-	-	
		E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	26 cca 1000	broj, ha	

			1.a.	kremeni pijesak	5 206	broj, ha	
			1.b.	tehničko-građevni kamen	13 217	broj, ha	
			1.c.	ugljikovodici (nafta i plin)	3 622	broj, ha	
			1.d.	tuf	1 15	broj, ha	
			1.e.	geotermalne i mineralne vode	4 -	broj, ha	
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj i površina zaštićenih područja	6 19029,47	broj, ha	MZOIP, DZZP
			2.	Područja ekološke mreže ukupno	18 ***42082,72	broj, ha	
			2.a.	Područja očuvanja značajna za ptice - POP	2 23522,47	broj, ha	
			2.b.	Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS	16 40764,32	broj, ha	
4.3.	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih kulturnih dobara ukupno	134	broj	MK
			1.a.	nepokretna kulturna dobra	95	broj	
			1.b.	arheološka nalazišta i zone	31	broj	
			1.c.	memorijalna kulturna dobra	8	broj	
			2.	Broj obnovljenih kulturnih dobara ukupno	13	broj	
			2.a.	nepokretna kulturna dobra	9	broj	
			2.b.	arheološka nalazišta i zone	0	broj	
			2.c.	memorijalna kulturna dobra	4	broj	
			3.	Broj ugroženih kulturnih dobara ukupno	30	broj	
			3.a.	nepokretna kulturna dobra	15	broj	
			3.b.	arheološka nalazišta i zone	14	broj	
			3.c.	memorijalna kulturna dobra	1	broj	
	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA*	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		Opisno u tekstualnom dijelu Izvješća			
5.	DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA						
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1.	Broj donesenih PP na snazi - PPPPO - PPP-SŽ - PPUO/G - GUP - UPU - DPU - PUP	- 1 10 2 19 7 1	broj	ZPU, JLS
			2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP na snazi - PPPPO - PPP-SŽ - PPUO/G - GUP - UPU - DPU - PUP	- 3 27 4 4 7 1	broj	
			3.	Broj PP u izradi (uključivo ID): - PPPPO - PPP-SŽ - PPUO/G - GUP - UPU	1 - 2 - 4	broj	

5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama u razdoblju od 2013. do 2017. po vrstama ukupno - Lokacijska dozvola - Rješenje o uvjetima građenja - Potvrda glavnog projekta - Rješenje o izvedenom stanju - Građevinska dozvola - Uporabna dozvola	11.467 183 188 107 8.842 363 1.784	broj	UO za gospodars tvo i graditeljstv o
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1.	Broj PP ili pojedinačnih zahvata	-	broj	ZPU
			2.	Površina	-	ha	
5.4.	URBANA SANACIJA		1.	Broj izdanih rješenja o ozakonjenju		broj	UO za prostorno uređenje AZONIZ ZPU
			2.	Planovi sanacije, izmjene i dopune PP		broj	

*Opisano u tekstualnom dijelu ovog Izvješća prema distributerima

** Opisano u tekstualnom dijelu ovog Izvješća prema aglomeracijama

***površina je dobivena izuzimanjem zona preklapanja Područja očuvanja značajna za ptice (POP/SPA) i Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS/SCI)

- *nema pojave ili podaci nisu dostupni*

Izvori: navedeni u tablici

Obrada podataka: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, 2019.

III. ANALIZA IZRADA I PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III.1. Izrada prostornih planova

Učinkovitost prostornog planiranja na nivou županije osiguravaju predstavnička i izvršna tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave donošenjem dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata temeljem posebnih propisa koji utječu na gospodarenje prostorom.

U proteklom četverogodišnjem razdoblju, od prihvaćanja prethodnog Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije 2008. – 2012. godine do početka izrade ovog Izvješća, došlo je do promjene u zakonskoj regulativi u području prostornog uređenja. Novim Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 65/17, 39/19 i 98/19) uvedene su značajnije novine u smislu razina donošenja prostornih planova, sadržaja, standarda, te postupka izrade i donošenja, a prestao je važiti Zakon o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12). Od svih navedenih novina najznačajnija je da će se izrada prostornih planova na svim razinama vršiti sukladno novim pravilnicima kojima će se odrediti standard izrade elaborata i elektronički standard prostornih planova, čime je novi Zakon u odnosu na prethodno važeći propisao izradu prostornih planova najnovije generacije.

Novim Zakonom određena je izrada Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske koja je temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru i ima svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, kojom se određuju dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru. Za izradu Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske odgovorno je Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, stručni izrađivač je Hrvatski zavod za prostorni razvoj, a Hrvatski sabor ju je donio na sjednici 13. listopada 2017. Objavljena je u službenom glasilu 31. listopada 2017. godine („Narodne novine“, broj 106/17).

Prostorni planovi, sektorske strategije, planovi i drugi razvojni dokumenti pojedinih gospodarskih i upravnih područja i djelatnosti trebaju biti usklađeni s navedenom Strategijom.

Sukladno novom Zakonu određena je izrada prostornih planova državne, područne (regionalne) i lokalne razine, i to:

- državne razine - Državni plan prostornog razvoja, prostorni plan ZERP-a, Prostorni plan epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske, prostorni plan nacionalnog parka, prostorni plan parka prirode i drugi prostorni planovi područja posebnih obilježja čija je obveza donošenja propisana Državnim planom prostornog razvoja i urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu državnog značaja.
- područne (regionalne) – prostorni plan županije, Prostorni plan Grada Zagreba i urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja
- lokalne razine – prostorni planovi uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan, urbanistički plan uređenja koji nisu državne i područne (regionalne) razine.

Prostornim planovima se u svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, sukladno s načelima prostornog uređenja uređuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te uvjeti za uređenje, unaprjeđenje i zaštitu prostora Države, županija, gradova i općina.

Prostornim planovima propisuju se uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana smjernice za izradu prostornih planova užih područja kada je to propisano Zakonom i mjere za urbanu sanaciju ako su potrebne.

III.1.1. Prostorni planovi izrađeni za područje Požeško-slavonske županije

PPP-SŽ	Prostorni plan županije
PPUO/G	Prostorni plan uređenja općine/grada
GUP	Generalni urbanistički plan
UPU	Urbanistički plan uređenja
DPU	Detaljni plan uređenja
PUP	Provedbeni urbanistički plan

A) PROSTORNI PLANOWI NA SNAZI

- **Prostorni planovi područne (regionalne) razine**

Tablica 35.

Prostorni planovi područne (regionalne) razine			
Naziv plana	Datum donošenja plana	Naziv glasnika	Površina ha
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA			
PPP-SŽ	05.07.2002.	Požeško-slavonski sl. glasnik, br. 5/02 i 5A/02	181.524
PPP-SŽ - I. ID	01.07.2011.	Požeško-slavonski sl. glasnik, br. 4/11	
PPP-SŽ – Ciljane ID	26.05.2015.	Požeško-slavonski sl. glasnik, br. 4/15	
PPP-SŽ - III. ID	26.07.2019.	Požeško-slavonski sl. glasnik, br. 5/19	

- **Prostorni planovi lokalne razine**

Tablica 36.

Prostorni planovi lokalne razine			
Naziv plana	Datum donošenja plana	Naziv glasnika	Površina ha
GRAD KUTJEVO			
PPUG KUTJEVO	28.09.2007.	Sl.glasnik Grada Kutjeva br. 3/07	17.361
PPUG Kutjevo - I. ID	11.04.2011.	Sl.glasnik Grada Kutjeva br. 3/11	
PPUG Kutjevo - II. ID	19.12.2017.	Sl.glasnik Grada Kutjeva br. 10/17	
PPUG Kutjevo - III. ID	26.04.2018	Sl.glasnik Grada Kutjeva br. 4/18	
UPU Močenice III - Kutjevo	12.04.2013.	Sl.glasnik Grada Kutjeva br. 3/13	8,15
DPU Gospodarska zona u Kutjevu	15.07.1999.	Sl.glasnik Općine Kutjevo br. 5/99	24,19
GRAD LIPIK			
PPUG LIPIK	20.09.2007.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 06/07	20.854
PPUG Lipik - I. ID	09.03.2010.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 01/10	
PPUG Lipik - II. ID	19.09.2011.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 06/11	
PPUG Lipik - III. ID	12.06.2015.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 10/15	
UPU Grada Lipika (UPU 1)	10.03.2017	Sl.glasnik Grada Lipika br. 01/17	202,34
UPU Izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijsko-gospodarske zone Ergela (UPU5)	19.09.2017.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 04/17	56,54
UPU izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijske zone Raminac (UPU 6)	10.03.2017.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 01/17	147,7
UPU gospodarske zone Lipik III (UPU 4)	19.09.2011.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 06/11	34,2

DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik	10.07.1998	Sl.glasnik Grada Lipika br. 02/98	11,7
DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik - I. ID	29.10.1999	Sl.glasnik Grada Lipika br. 03/99	
DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik - II. ID	16.04.2003	Sl.glasnik Grada Lipika br. 04/03	
DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik - III. ID	25.07.2005	Sl.glasnik Grada Lipika br. 05/05	
DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik - IV. ID	29.02.2012	Sl.glasnik Grada Lipika br. 01/12	
DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik - V. ID	10.03.2015	Sl.glasnik Grada Lipika br. 05/15	
DPU Zona A Lipik	27.03.1998.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 01/98	10,3
DPU Zona A Lipik - I. ID	29.10.1999.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 03/99	
DPU Zona B Lipik	27.03.1998.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 01/98	10,58
DPU Zona B Lipik - I. ID	29.10.1999.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 03/99	
DPU Poduzetničke zone II - Lipik	23.06.2008.	Sl.glasnik Grada Lipika br. 03/08	16,28
GRAD PAKRAC			
PPUG Pakrac	26.09.2007	Sl. glasnik Grada Pakraca br. 8/07	35.853
PPUG Pakrac - I. ID	05.06.2012	Sl. glasnik Grada Pakraca br. 2/12	
PPUG Pakrac - USKLAĐENJE	09.09.2015	Sl. glasnik Grada Pakraca br. 3/15 (usklađenje).	
GUP Grada Pakraca	15.02.2001.	Sl. glasnik Grada Pakraca br. 1/01	947,55
GRAD PLETERNICA			
PPUG Pleternica	24.03.2006	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 1/06	20.358
PPUG Pleternica - I. ID	18.07.2008	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 6/10.	
PPUG Pleternica - II. ID	24.10.2011	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 10/12	
PPUG Pleternica - III. ID	22.12.2014	Donošenjem nove Odluke o izradi IV ID PPUG Pleternice prestala je važiti stara Odluka	
PPUG Pleternica - IV. ID	16.06.2015	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 05/15	
PPUG Pleternica - V. ID	03.10.2016	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 07/16	
PPUG Pleternica - VI. ID	19.12.2016	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 02/17	
UPU Grada Pleternica	30.05.2007	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 2/07	313,3
UPU Grada Pleternica - I. ID	08.04.2009	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 3/09.	313,3
UPU Grada Pleternica - II. ID (ciljane)	18.02.2013	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 2/13.	313,3
UPU Grada Pleternica - III. ID	06.09.2018	Sl. glasnik Grada Pleternica br. 5/18	349,3
PUP Centar u Pleternici	01.01.1992	Sl. vjesnik Općine Slavonska Požega br.2/92.	14,24
PUP Centar u Pleternici ID	01.01.1993	ID PUP Centar u Pleternici objavljen na oglasnoj ploči Grada Pleternice	
GRAD POŽEGA			
PPUG Požega	23.12.2005	Sl. novine Grada Požege br. 16/05.	13.391
PPUG Požega - I. ID	12.09.2008	Sl. novine Grada Požege br. 27/08	
PPUG Požega - II. ID	21.11.2013	Sl. novine Grada Požege br. 19/13.	
PPUG Požega - III. ID	29.06.2017	Sl. novine Grada Požege br. 11/17.	
GUP Požega	02.05.2006	Sl. novine Grada Požege br. 8/06.	1.121,5
GUP Požega - I. ID	04.07.2007	Sl. novine Grada Požege br. 08/07.	
GUP Požega - II. ID	21.11.2013	Sl. novine Grada Požege br. 9/13.	
GUP Požega - III. ID	27.06.2016	Sl. novine Grada Požege br. 9/16.	
GUP Požega – IV. ID	27.06.2019	Sl. novine Grada Požege br. 8 12/19.	
UPU gospodarska zona poljoprivredne namjene i rekreacijske zone Požega - sjever	10.12.2010	Sl. novine Grada Požege br. 23/10.	73,34
UPU zone gospodarske namjene Sjever, Industrijska ulica - Požega	21.12.2007	Sl. novine Grada Požege br. 22/07	36,73

UPU zone gospodarske namjene Sjever - I.ID, Industrijska ulica - Požega	13.04.2015	Sl. novine Grada Požege br. 22/07 i 05/15.	
UPU Varelovac III - Požega	19.12.2008	Sl. novine Grada Požege br.38/08.	9,18
UPU gospodarske zone Požega - istok		Donijeta samo Odluka o izradi	11
UPU TZ Mihaljevci		Donijeta samo Odluka o izradi	4,8
UPU zaštićene povijesne cjeline - šireg centra Požege		Donijeta samo Odluka o izradi	12,43
UPU Luka - Požega	10.09.2009	Sl. novine Grada Požege br. 18/09.	5,4
UPU Emovački Lug 1	10.09.2009	Sl. novine Grada Požege br. 18/09.	3,73
UPU Emovački Lug 2	10.09.2009	Sl. novine Grada Požege br. 18/09.	3,26
DPU zone izdvojene gospodarske namjene Alaginci - Požega	21.12.2007	Sl. novine Grada Požege br. 22/07.	15
OPĆINA BRESTOVAC			
PPUO Brestovac PPUO Brestovac - I. ID PPUO Brestovac - USKLAĐENJE	30.06.2008 18.07.2012 08.05.2015	Sl. glasnik Općine Brestovac br. 2/08 Sl. glasnik Općine Brestovac br. 3/12 i 7/13 (pročišćeni tekst). Sl. glasnik Općine Brestovac br. 3/15 (usklađenje).	27.904
OPĆINA ČAGLIN			
PPUO Čaglin PPUO Čaglin - I. ID	09.12.2008 11.04.2018	Sl. glasnik Općine Čaglin br.04/08 Sl. glasnik Općine Čaglin br. 04/18.	17.961
DPU Industrijska zona - Čaglin	24.09.2004	Službeni glasnik Općine Čaglin br.4/04	2,9
OPĆINA JAKŠIĆ			
PPUO Jakšić PPUO Jakšić - I. ID PPUO Jakšić - USKLAĐENJE	26.06.2008 22.07.2013 09.07.2015	Sl. glasnik Općine Jakšić br. 48/08 Sl. glasnik Općine Jakšić br. 79/13 Sl. glasnik Općine Jakšić br. 95/15 (usklađenje)	4.345
UPU gospodarske zone Jakšić	14.7.2010	Sl. glasnik Općine Jakšić br. 59/10.	16,92
OPĆINA KAPTOL			
PPUO Kaptol PPUO Kaptol - I. ID PPUO Kaptol - USKLAĐENJE	29.2.2008 21.9.2012 23.6.2015	Sl. glasnik Općine Kaptol br. 1/08 Sl. glasnik Općine Kaptol br. 04/12 Sl. glasnik Općine Kaptol br. 02/15 (usklađenje).	8.570
UPU gospodarske zone Novi Bešinci	09.09.2011	Sl. glasnik Općine Kaptol br. 4/11.	12,4
OPĆINA VELIKA			
PPUO Velika PPUO Velika - I. ID PPUO Velika - II. ID PPUO Velika - III. ID	15.07.2005 07.06.2010 24.01.2011 19.01.2015	Sl. glasilo Općine Velika br. 04/05 Sl. glasilo Općine Velika br. 02/10 Sl. glasilo Općine Velika br. 01/11 Sl. glasilo Općine Velika br. 01/15.	15.488
UPU naselja Velika	27.06.2011	Sl. glasilo Općine Velika br. 5/11.	289,35
UPU TG-1 Radovanci (UPU 5)	20.12.2012	Sl. glasilo Općine Velika br. 10/12.	6,2

Izvor: PPUO/G, ISPU, Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

B) PROSTORNI PLANOVİ STAVLJENI VAN SNAGE OD PRETHODNOG IZVJEŠĆA

Tablica 37.

Prostorni planovi stavljeni van snage			
Naziv plana	Naziv glasnika	Površina ha	Odluka o stavljanju izvan snage
GUP Kutjevo	Službeni vjesnik općine Slavonska Požega br. 4/91, Službeni glasnik općine Kutjevo, br. 1/99 i Službeni glasnik Grada Kutjevo, br. 6/06.)	202,66 / 207,66 / 207,66	19.03.2018 (Službeni glasnik Grada Kutjevo, br. 3/18)
PUP Močenice II, Kutjevo			19.03.2018. (Službeni glasnik Grada Kutjevo, br. 3/18)
PUP Ulica Ante Starčevića Kutjevo			19.03.2018. (Službeni glasnik Grada Kutjevo, br. 3/18)
GUP Grada Lipika	Službeni glasnik Grada Lipika, br. 4/98.)	649.6	14.12.2016. (Službeni glasnik Grada Lipika, br. 9/16)
GUP Velika*	Službeni vjesnik Općine Slavonska Požega, br. 8/90, Službeno glasilo Općine Velika br. 16/96, 24/98, 1/00 i 5/06.)	289,35	23.08.2012 – Službeno glasilo Općine Velika, br. 6/12
DPU Orjava - autobusni kolodvor	Službene novine Grada Požege, br. 15/07	4,2	12.12.2016. (Službene novine Grada Požege 16/16)

*GUP Velike je stavljen van snage u tijeku izrade prethodnog Izvješća o stanju u prostoru P-SŽ, 2008.-2012.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

III.1.2. Prostorni planovi u izradi za područje Požeško-slavonske županije

- Prostorni planovi državne razine

Tablica 38.

PROSTORNI PLAN PODRUČJA POSEBNIH OBILJEŽJA PARKA PRIRODE PAPUK	
Izrađivač:	Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije
Obuhvat:	336,00 km ² (na bazi površine poligona u GIS-u od 343 km ²), od toga 189,40 km ² na području PSŽ
Početak izrade:	2000. godine
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	16.11.2016. – Odluka o započinjanju postupka
Javna rasprava:	19.11.2018. - 18.12.2018. g..
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	u tijeku
Planirani rok za donošenje:	krajem 2020. godina

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

- Prostorni planovi lokalne razine

Tablica 39.

PROSTORNI PLAN OPĆINE KAPTOL (Službeni glasnik Općine Kaptol br. 1/08, 04/12 i 02/15 (usklađenje) II Izmjene i dopune	
Izrađivač:	Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije
Obuhvat:	8.570 ha
Početak izrade:	03.04.2018. - Datum objave Odluke o izradi - Službeni glasnik Općine Kaptol br. 2/18
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	Ne treba provesti SPUO - Mišljenje UOGG o potrebi SPUO od 28.05.2019.
Javna rasprava:	16.12.2019. – 27.12.2019.
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	u tijeku
Planirani rok za donošenje:	-

Izvor: Odluka o izradi aii. Izmjena i dopuna PPUO Kaptol i ostala dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 40.

PROSTORNI PLAN OPĆINE ČAGLIN (Službeni glasnik Općine Čaglin br. 04/08 i 04/18.) II. Izmjene i dopune	
Izrađivač:	3E PROJEKTI d.o.o. iz Zagreba
Obuhvat:	17.961 ha
Početak izrade:	30.04.2019 – Datum objave Odluke o izradi - Službeni glasnik Općine Čaglin br. 3/19
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	-
Javna rasprava:	-
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	-
Planirani rok za donošenje:	-

Izvor: Odluka o izradi II. Izmjena i dopuna PPUO Čaglin i ostala dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 41.

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA GRADA KUTJEVA	
Izrađivač:	Zavod za prostorno planiranje d.d. iz Osijeka
Obuhvat:	214,2809 ha
Početak izrade:	21.12.2017 – Datum objave Odluke o izradi - Službeni glasnik Grada Kutjeva br. 11/2017
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	Ne treba provesti SPUO – Odluka kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš za UPU grada Kutjeva od studenog 2019.
Javna rasprava:	15.01.2020. – 13.02.2020 (javno izlaganje 11.02.2020.)
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	U tijeku
Planirani rok za donošenje:	-

Izvor: Odluka o izradi UPU grada Kutjeva i ostala dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 42.

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA GOSPODARSKE ZONE „PAKRAC 1“	
Izrađivač:	ARHEO d.o.o. Zagreb, Tomislavova 11
Obuhvat:	Cca 25,22 ha
Početak izrade:	03.06.2019. – Datum objave Odluke o izradi - Službeni glasnik Grada Pakraca br. 5/19
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	Ne treba provesti SPUO – Odluka kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš za UPU gospodarske zone „Pakrac 1“ od studenog 2019.
Javna rasprava:	07.10. 2019. – 05. 11. 2019. (javno izlaganje 22.10.2019.)
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	u tijeku
Planirani rok za donošenje:	u ožujku 2020.

Izvor: Odluka o izradi UPU gospodarske zone „Pakrac 1“ i ostala dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 43.

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA GOSPODARSKE ZONE „NURKOVAC“	
Izrađivač:	Zavod za prostorno planiranje d.d. iz Osijeka
Obuhvat:	5,57 ha
Početak izrade:	16.12.2019. – Datum objave Odluke o izradi - Službeni glasnik općine Brestovac, br. 9/19
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	-
Javna rasprava:	-
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	-
Planirani rok za donošenje:	-

Izvor: Odluka o izradi UPU gospodarske zone „Nurkovac“ i ostala dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 44.

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA GOSPODARSKE ZONE „ZAVRŠJE“	
Izrađivač:	Zavod za prostorno planiranje d.d. iz Osijeka
Obuhvat:	5,09 ha
Početak izrade:	16.12.2019. – Datum objave Odluke o izradi - Službeni glasnik općine Brestovac, br. 9/19
Strateška procjena utjecaja na okoliš:	-
Javna rasprava:	-
Prikupljanje mišljenja i suglasnosti:	-
Planirani rok za donošenje:	-

Izvor: Odluka o izradi UPU gospodarske zone „Završje“ i ostala dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.
Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

III.1.3. Prostorni planovi obvezni za izradu za područje Požeško-slavonske županije

Temeljem prostornih planova šireg područja i Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19) za područje Požeško-slavonske županije, osim donesenih, obvezni za izradu su:

Tablica 45.

PROSTORNI PLANOVI OBVEZNI ZA IZRADU		
Naziv plana	Površina cca ha	Napomena
Prostorni planovi državne razine		
PPPPO PARKA PRIRODE PAPUK	18.940 na području PS-Ž	u izradi
Prostorni planovi lokalne razine		
GRAD KUTJEVO		
UPU grada Kutjeva	214,28	u izradi
UPU ugostiteljsko – turističke zone Venje 3	7,98	
UPU ugostiteljsko – turističke zone Venje – Hrnjevac	12,08	
UPU ugostiteljsko – turističke zone Mitrovac 1	13,80	
UPU rekreacijsko – poljoprivredne zone Venje	10,71	
GRAD LIPIK		
UPU gospodarske zone " Lipik I" (UPU 2)	28,31	
UPU gospodarske zone „Lipik II“ (UPU 3)	16,28	
UPU gospodarske zone „Lipik IV“	55,85	
UPU gospodarske zone „Ciglana – Poljana“ (UPU 7)	13,15	
GRAD PAKRAC		
UPU grada Pakraca	403,23	
UPU gospodarske zone "Pakrac 5"	17,59	
UPU gospodarske zone "Kusonje"	24,69	
UPU gospodarske zone "Badljevinu"	13,84	
UPU gospodarske zone "Donja Obrijež"	12,58	
UPU gospodarske zone "Gornja Obrijež"	5,29	
UPU gospodarske zone "Ploštine"	3,72	
UPU "Ploštine"	3,13	
UPU "Prekopakra"	23,72	
UPU izdvojenog građevinskog područja turističko–športsko–rekreacijske zone "Matkovac"	17,65	

GRAD PLETERNICA		
UPU gospodarske zone "Pleternica II" (UPU 2)	110,69	
UPU gospodarske zone "Resnik" (UPU 3)	21,10	
UPU groblja "Gradac" (UPU 4)	3,26	
UPU groblja "Kuzmica" (UPU 5)	1,34	
GRAD POŽEGA		
PPPPO vrijednog krajobraza Požeške gore	345,10	
UPU SRC "Luka	15,90	
UPU gospodarske zone Dervišaga	5,90	
UPU Dervišaga zapad	78,00	
UPU sportski centar Požega	37,50	
UPU rekreacijske zone Turnić	2,80	
UPU krajobrazne sanacije značajnog krajobraza uz rijeke Orjavu i Veličanku	249,10	
UPU istražni prostor i eksploataciono polje Jegerova livada – obavezan nakon eksploatacije	165,20	
OPĆINA BRESTOVAC		
UPU gospodarske zone "Brestovac"	19,54	
UPU gospodarske zone "Brestovac 3"	0,96	
UPU gospodarske zone "Nurkovac" – u izradi	5,57	u izradi
UPU gospodarske zone "Završje" –	5,09	u izradi
UPU gospodarskog kompleksa "Eko imanje Mavrović"	7,32	
UPU ugostiteljsko-turističke i rekreacijske zone "Oblakovac"	1,02	
UPU ugostiteljsko-turističke i rekreacijske zone "Perenci"	2,96	
UPU ugostiteljsko-turističke i rekreacijske zone "Striježevica"	3,55	
UPU ugostiteljsko-turističk zone "Eko-Oblakovac"	2,65	
UPU ugostiteljsko-turističke zone "Kamenski Vučjak"	5,90	
UPU ugostiteljsko-turističke zone "Striježevica"	1,81	
UPU ugostiteljsko-turistička zona "Brestovac"	5,06	
UPU dijela naselja Orljavac	4,83	
DPU ugostiteljsko – turističke i športsko – rekreacijske zone "Novo Zvečevo"	24,97	
OPĆINA ČAGLIN		
UPU gospodarske zone „Industrijska zona – 2“ Čaglin	12,86	
UPU ugostiteljsko – turističko – gospodarske zone Sovski Dol	2,40	
UPU ugostiteljsko–turističko–gospodarske zone Ribnjaci - Čaglin	21,18	

OPĆINA JAKŠIĆ		
UPU gospodarske zone "Cerovac I",	3,57	
UPU gospodarske zone "Cerovac II",	6,76	
UPU gospodarske zone "Kamenjača"	6,66	
UPU gospodarske zone "Mađarija"	9,55	
UPU dijela naselja "Jakšić I"	10,36	
UPU dijela naselja "Jakšić II"	3,76	
UPU dijela naselja Radnovac	4,94	
OPĆINA KAPTOL		
UPU poljoprivredno - gospodarske zone "Ramanovci"	3,77	
OPĆINA VELIKA		
UPU "Šaga" Velika (UPU 2)	19,8	
UPU "Seonice" Trenkovo (UPU 3)	12,48	
UPU "Zapad" Trenkovo (UPU 4)	3,61	

Izvor: PPUO/G, PPP-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

III.2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

III.2.1. Prostorni plan Požeško-slavonske županije

Prostorni plan Požeško-slavonske županije donesen je na 9. sjednici Županijske skupštine Požeško-slavonske županije, održanoj 05. srpnja 2002. godine. Odluka o donošenju Plana objavljena je u „Požeško-slavonskom službenom glasniku“, broj 05/02 i 05A/02, od 08. srpnja 2002. godine, a isti je stupio na snagu 16. srpnja 2002. godine.

Prve Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije donesene su na 9. sjednici Županijske skupštine Požeško-slavonske županije održanoj 01. srpnja 2011. godine. Odluka o donošenju Izmjene i dopune objavljena je u Požeško-slavonskom službenom glasniku br. 04/11. od 02. srpnja. 2011. godine. Cjelovitim Izmjenama i dopunama Plana, obuhvaćene su sve novonastale okolnosti i potrebe koje su se pojavile u devetogodišnjem vremenskom razdoblju od početka primjene Plana kao što su ponovna valorizacija koridora infrastrukturnih objekata (ceste, plin, električna energija, telekomunikacija, vodno gospodarstvo itd.) od interesa za Županiju, prijedloga zaštićene prirodne baštine, gospodarenje otpadom i dr.

Druge, Ciljane Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije donesene su na 12. sjednici Županijske skupštine Požeško-slavonske županije održanoj 26. svibnja 2015. godine i objavljene u Požeško-slavonskom službenom glasniku br. 04/15. od 27. svibnja 2015. Naime, od donošenja Izmjena i dopuna Plana iz 2011., pojavile su se nove okolnosti te zahtjevi koji su se ocijenili od strateškog interesa za područje Županije te potrebnim i opravdanima da se kao točkaste izmjene ugrade u elaborat PPP-SŽ. Prvenstveno je bila riječ o potrebi formiranja gospodarske zone za specifičnu djelatnost (proizvodnja lijevanog i float stakla), koja je zbog tehnološkog procesa zahtijevala veću površinu i poseban oblik zone u Gradu Lipiku, a ostale točkaste izmjene odnosile su se na:

- proširenje/korekciju područja eksploatacijskih polja "Šamanovica", "Duboka", "Krndija-Velika brazda", "Čukur", "Klašnice",
- korekciju područja namijenjenog istraživanju mineralnih sirovina i otvaranju novih istražnih prostora sukladno korekcijama (ukidanju) granica građevinskih područja naselja na području općine Brestovac,
- promjenu lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Kutjevo,
- korekciju u svrhu mogućnosti priključenja naselja na uređaje za pročišćavanje otpadnih voda većih kolektorskih sustava, kao rješenja koja mogu zamijeniti pojedine samostalne ili zajedničke sustave za odvodnju otpadnih voda,
- planiranje retencija za obranu od poplava "Basamac", "Drenik" ("Sklop"), "Čujevac" ("Šibovica"), "Odorovac" i "Selište",
- planiranje akumulacije MA Bistra 2 na području Općine Kaptol,
- preispitivanja namjene formirane gospodarske zone Grabarje (ugostiteljsko – turistička ili gospodarska namjena), te vrste i kapaciteta ugostiteljsko-turističke zone (kamp) sjeverno od Kutjeva,
- korekciju obuhvata retencije/akumulacije Kaptolka,
- formiranja zone turističko-rekreacijske namjene "Leštat", „Kuzma“ i „Klašnice“,
- korekcije površina/oblika ugostiteljsko-turističkih zona u Pleternici i Radovancima,
- korekcije površina/oblika gospodarske zone u Pakracu, Pleternici i gospodarske zone poljoprivredne namjene i rekreacijske zone u Požegi,

- korekcije Odredbi za provođenje u svrhu neometanog razvoja iskorištavanja obnovljivih izvora energije sunca,
- korekcije Odredbi za provođenje u svrhu redefiniranja minimalne zelene površine u radnim zonama za iznimne slučajeve,
- korekciju Odredbi za provođenje u svrhu redefiniranja obveze kabliranja, odnosno zračnog vođenja elektroenergetskih vodova,
- korekciju obuhvata poplavnih područja u Županiji,
- planiranje matičnog kolosijeka povezivanjem na postojeću željezničku prugu II 206 Banova Jaruga – Pčelić iz kolodvora Lipik za potrebe nove gospodarske zone.
- preispitivanja zahvata planiranih Prostornim planom Požeško-slavonske županije u odnosu na zaštitu okoliša i prirode radi stvaranja preduvjeta za financiranje projekata sredstvima iz fondova Europske unije za planirane zahvate u prostoru,
- usklađivanja i ažuriranja stanja ekološke mreže – NATURA 2000
- izgradnje magistralnog plinovoda Omanovac – Daruvar DN 200/50, u koridoru postojećeg plinovoda Pakrac – Daruvar DN 150/50
- korekcije i ažuriranje stanja zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine na području Županije,
- korekcije obveze izrade urbanističkih planova uređenja,
- definiranja lokacije za smještaj otpada koji sadrži azbest,
- preispitivanja i korekcije površina, oblika, vrste, namjene, kapaciteta te smjernica za gradnju u ranije planiranim turističko – rekreacijsko – gospodarskoj zoni “Ergela” te turističko-rekreacijskoj zoni i zoni golf igrališta “Raminac” u Lipiku,
- planiranja sportsko – rekreacijske namjene i vodne površine (jezera) na lokaciji kod naselja Emovački lug.
- promjenu planirane namjene vodne površine (ribnjaka) u poljoprivredno zemljište koja se nalazi na području grada Pleternice te manjim dijelom na području općine Čaglin, na lijevoj obali rijeke Londže

Treće Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije inicirane su zahtjevom INE te potrebom za utvrđivanjem/redefiniranjem prostorne lokacije akumulacije Kamenska na rijeci Orljavi te stvaraju zakonodavni i planski okviri za realizaciju projekata od važnosti za županiju i prostorno-planski preduvjeti za:

- osiguravanje i utvrđivanje prostorne lokacije akumulacije Kamenska na rijeci Orljavi kojom bi se zaštitio utjecaj štetnog djelovanja voda nizvodno od iste, kao i omogućio njeno korištenje u svrhu navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta, iskorištavanje energetskog potencijala vode iz akumulacije, razvoja turizma, športa i rekreacije te korekcije svih elemenata prostornog planiranja (prometa i infrastrukture, naselja i njihovih granica građevinskih područja, poljoprivrednih, šumskih i drugih površina) koji proizlaze iz definiranja navedene akumulacije te utvrđivanja mogućnosti neposredne provedbe za iste,
- usklađivanje i utvrđivanje/redefiniranje granica eksploatacijskih polja ugljikovodika „Jamarica“, „Janja Lipa“ i „Kozarica“ te istražnih prostora ugljikovodika, odnosno područja istražnog prostora mineralnih sirovina za istraživanje nafte i plina čija se granica određuje prema odluci Vlade RH te utvrđivanja mogućnosti neposredne provedbe za iste,
- redefiniranje elemenata i nivoa gospodarenja otpadom sukladno novonastalim okolnostima i zakonskim okvirima,
- preispitivanje, korekcije i redefiniranje granica i površina, ali i potrebe utvrđivanja i egzistiranja izdvojenih građevinskih područja gospodarske, sportske i ugostiteljsko-turističke namjene na nivou prostornog plana županije,
- preispitivanje i redefiniranje te korekcija odredbi za provođenje i kartografskih prikaza sukladno prethodnim točkama, ali i drugim novonastalim okolnostima i saznanjima, osobito

- onima koje se odnose na gospodarske djelatnosti (poljoprivredne, poslovne, proizvodne) i njihove propisane udaljenosti te druge prostorne pokazatelje, kao i na nove okolnosti i propise iz segmenta zaštite prirode i kulturne baštine, te utvrđivanja kriterija za određivanje i korištenje građevinskih područja te njihovih izgrađenih, neizgrađenih i neuređenih dijelova,
- usklađivanje s novim zakonskim okvirima (izmjenama zakona i posebnih propisa),
 - preispitivanje trase brze ceste, dionica Pleternica – Požega – Brestovac i uvođenje alternativnog koridora (koridora za istraživanje),
 - redefiniranje, preispitivanje i korekcija drugih prometnih i infrastrukturnih koridora, vodova i objekata sukladno potrebama, novim saznanjima te zahtjevima javnopravnih tijela,
 - uvrštavanje prostora za odlaganje viška iskopa nastalog kao posljedica izvođenja građevinskih radova u izgradnji brze ceste.

Treće Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije donesene su na 10. izvanrednoj sjednici Županijske skupštine Požeško-slavonske županije održanoj 26. srpnja 2019. godine i objavljene su u Požeško-slavonskom službenom glasniku br. 05/19. od 31. srpnja 2019.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije se kvalitetno provodi jer Gradovi i Općine, kao temeljne prostorno-planske jedinice za provođenje Plana, izmjenama i dopunama PPUG/O stvaraju uvjete za razvoj, korištenje i zaštitu svog prostora kroz sljedeće aktivnosti uvedene u izmjenama i dopunama Prostornog plana Županije, a koje se tijekom vremena primjenjuju u izradi izmjena i dopuna prostornih planova uređenja općina i gradova:

- omogućen je razvoj izdvojenih građevinskih područja gospodarske namjene sa naglaskom na obnovljive izvore energije u skladu sa prirodnim resursima
- omogućen je razvoj obnovljivih izvora energije kroz definiranje uvjeta za iste
- omogućen je razvoj eksploatacije mineralnih sirovina u skladu s korigiranjem i redefiniranjem granica eksploatacijskih polja
- omogućen je razvoj gospodarskih djelatnosti - proizvodnih, poslovnih, zanatskih, ugostiteljsko – turističkih i drugih u skladu s redefiniranjem gospodarskih i ugostiteljsko – turističkih zona kroz korekciju zona i veće fleksibilnosti za jedinice lokalne samouprave
- omogućeno je otvaranje manjih proizvodnih pogona u skladu sa optimalnim korištenjem prirodnih vrijednosti
- omogućen je adekvatan razvitak ugostiteljsko-turističkih i sportsko-rekreativnih sadržaja u skladu sa prirodnim osobitostima cijelog prostora županije
- omogućen je razvoj infrastrukturnih sustava unošenjem u prostorno plansku dokumentaciju, praćenjem stanja i novih potreba, što je preduvjet za izradu elaborata, studija i projektne dokumentacije, odnosno izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola.
- potican je razvitak središnjih funkcija naselja u skladu s potrebama stanovništva uz podizanje kvalitete usluga i sadržaja društvene infrastrukture
- omogućeno je rješenja za zbrinjavanje otpada sukladno svim novim zakonskim okvirima i planovima za gospodaranje otpada više razine – od određivanje nivoa odlagališta (centar za gospodarenje otpadom, lokacije odlagališta niže razine), rješenje pitanja reciklažnog odlaganja i zbrinjavanja, odlaganja i zbrinjavanja građevinskog otpada, azbesta, viška isklopa i drugo
- omogućeno je ažuriranje elemenata zaštite (kulturna baština i prirodne vrijednosti) sukladno novim saznanjima te obuhvatima i nivoima zaštite nadležnih tijela.

III.2.2. PPUO/G za područje Požeško-slavonske županije

Prostorni planovi uređenja Općina i/ili Gradova se pri izradi svake nove izmjene i dopune usklađuju s najnovijim izmjenama i dopunama Prostornog plana Požeško-slavonske županije. Osim toga kroz periodičke izmjene prostornih planova uređenja Gradova i Općina osigurava se aktualiziranje prostora kao živog organizma i njegova fluktuacija kroz prepoznavanje novih potreba korisnika prostora. Tako se provedba PPUO/G-a realizira na nekoliko razina:

- Provođa se obaveza izrade dokumenata prostornog uređenja užeg područja – UPU za sva područja za koje je to propisano zakonom, kao i za područja koja za koja se prepoznaje poseban značaj ili potreba za detaljnijim i točnijim uređenjem prostora. Realizacija izrade UPU-a ponekad je ograničena nedovoljnim financijskim sredstvima jedinica lokalne samouprave, međutim obavezno se realizira prije početka aktivacije i realizacije samog područja za kojeg je UPU propisan.
- Unutar i izvan građevinskih područja naselja pristupa se realizaciji predviđenih namjena
- Provođa se izdavanje rješenja o uvjetima građenja, izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola
- Omogućen je razvoj infrastrukturnih sustava unošenjem u prostorno plansku dokumentaciju, što je preduvjet za izradu elaborata, studija i projektne dokumentacije, odnosno izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola
- Kroz planiranje akumulacija i retencija, omogućena je zaštita od štetnog djelovanja voda, kao i korištenje voda u svrhu navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta, iskorištavanje energetskog potencijala vode iz akumulacije, razvoja turizma, športa i rekreacije
- Potican je razvitak središnjih funkcija naselja u skladu s potrebama stanovništva uz podizanje kvalitete života, usluga, opskrbe i mogućnosti priključka na kvalitetnu infrastrukturu, ali i sadržaja društvene infrastrukture
- Omogućeno je otvaranje proizvodnih pogona u skladu sa optimalnim korištenjem prirodnih vrijednosti
- Omogućen je adekvatan razvitak kulturnih, edukativnih i zdravstvenih sadržaja u skladu sa potrebama stanovništva
- Omogućen je adekvatan razvitak turističkih i ugostiteljskih sadržaja u skladu sa prirodnim osobitostima, koja u tom pravcu pružaju značajne mogućnosti
- Omogućen je adekvatan razvitak sportsko-rekreativnih sadržaja
- Omogućena je realizacija zbrinjavanja otpada prema odredbama za provođenje, zakonskoj regulativi te aktualnim planovima o gospodarenju otpadom državne razine te su sukladno tome određene lokacije odlagališta otpada na nivou centra za gospodarenje otpada, te lokacije na nivou Požeško-slavonske županijem, rješenje pitanja reciklažnog odlaganja i zbrinjavanja, kao i odlaganja i zbrinjavanja građevinskog otpada, azbesta, viška isklopa i drugo.

Provođenje dokumenata prostornog uređenja kontinuirano se odvija na način da se svaki zahvat u prostoru provodi u skladu s dokumentima prostornog uređenja, važećim propisima i odgovarajućim dozvolama.

III.2.3. Izdavanje akata za provedbu prostornih planova

Kako bi se prostor racionalno koristio i uskladu s važećom prostorn o-planskom dokumentacijom upravno tijelo županije i velikog grada nadležno za poslove prostornog uređenje izdaje akte za provedbu prostornih planova. Upravno-pravne, analitičko-planske, organizacijsko-tehničke, normativne i druge stručne poslove u upravnim područjima prostornog uređenja, graditeljstva, stanogradnje, komunalnih djelatnosti, postupanja s komunalnim otpadom te zaštite okoliša poslove obavlja Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije u

Požegi sa svojom ispostavom u Pakracu. Odjel u Požegi izdaje akte za područje tri grada: Požege, Pleternice i Kutjeva i pet općina: Brestovca, Čaglina, Jakšića, Kaptola i Velike, a Ispostava Pakrac za područje gradova Pakraca i Lipika.

Navedeni odjeli, sukladno svojoj nadležnosti, su rješavali upravne prvostupanjske i drugostupanjske predmete te nepravne predmete koji su u nadležnosti temeljem slijedećih zakona: Zakon o prostornom uređenju i Zakon o gradnji, Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama, Zakon o postupanju i uvjetima gradnje radi poticanja ulaganja, Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji, Zakon o komunalnom gospodarstvu, Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o održivom gospodarenju otpadom, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uključujući sve njihove izmjene i dopune.

Prema podacima Upravnog odjela za gospodarstvo i graditeljstvo⁴ dostavljenima za potrebe izrade ovog Izvješća u razdoblju od 2013. do 2017. godine na području Požeško-slavonske županije izdano ukupno 11.467 pojedinačna akta (Tablica 46).

Tablica 46.

Broj izdanih akata za provedbu prostornih planova u razdoblju od 2013. do 2017.						
Akt	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	ukupno
Lokacijska dozvola	74	54	11	19	25	183
Rješenje o uvjetima građenja	85	77	24	2	-	188
Potvrda glavnog projekta	67	40	-	-	-	107
Rješenje o izvedenom stanju	821	2.099	2.254	1.845	1.923	8.842
Građevinska dozvola	-	17	82	128	136	363
Uporabna dozvola	190	254	331	525	484	1.784
Ukupno	1.187	2.541	2.702.	2.519	2.568	11.467

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Svakako treba istaknuti činjenicu da se predmeti vezani za izdavanje navedenih dozvola rješavaju u rokovima sukladno Zakonu o prostornom uređenju i Zakona o gradnji, Zakonu o općem upravnom postupku, te u skladu s prostornim planovima i svim važećim posebnim zakonima i propisima. Složenost obavljanja predmetnih poslova proizlazi osobito i iz velikog broja zakona i propisa koji se odnose i primjenjuju u postupcima (svi zakoni iz područja prostornog uređenja i gradnje, zaštite okoliša i prirode, zaštite zraka, zakon o otpadu, i sl., te svi pripadajući pravilnici, tehnički propisi, uredbe, norme i dr.

III.2.4. Postupanje s nezakonitom gradnjom

Nezakonita gradnja definira se kao gradnja bez ishođenja propisane pravno-tehničke dokumentacije. Radi se o pojavi koja obilježava kako državni, tako i prostor Požeško-slavonske županije u proteklih pedesetak i više godina, a rezultat je pretežno gospodarskih i socijalnih te upravno-pravnih uzroka koji se kreću u širokom rasponu od onih na pojedinačnoj do onih na društvenoj razini. Između ostalog, to su preferiranje individualnog stanovanja i vlasništva

⁴ Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo (dopis: Klasa: 350-02/18-01/15, Urbroj: 2177/1-06-06/1-18-2 od 19. listopada 2018.)

uglavnom izgradnjom kuća osobnim radom, u više faza i uz nepoštivanje propisa bilo zbog nedostatnih financijskih sredstava ili nerazvijene svijesti o potrebi poštivanja propisa, izvođenje nezakonitih rekonstrukcija radi poboljšanja uvjeta stanovanja ponajprije u izgrađenim dijelovima građevinskih područja, utjecaj značajne migracije kao posljedica izbjeglištva usred ratnih djelovanja tijekom obrambenog domovinskog rata i dr.

Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama ("Narodne novine" 86/12., 143/13., 65/17.), te Uredba o naknadi za zadržavanje nezakonito izgrađene zgrade u prostoru, doneseni tijekom kolovoza 2012. godine sa izmjenama i dopunama 2013. i 2017. godine, obilježili su ovo razdoblje. Predmetni zakon je u značajno mjeri doprinio:

- povećanju broja ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada
- olakšavanju i ubrzanju provođenja postupka donošenja rješenja o izvedenom stanju
- omogućavanju ozakonjenja drugih građevina koje služe za uporabu nezakonito izgrađene zgrade, odnosno postojeće zgrade
- smanjenju i olakšanju plaćanja troškova ozakonjenja zgrade za podnositelje zahtjeva
- olakšavanje i ubrzanje postupka donošenja rješenja o naknadi za zadržavanje nezakonito izgrađene zgrade u prostoru i praćenja njihova izvršenja.

Požeško-slavonska županija, sukladno Zakonu o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama, do 30. lipnja 2013. godine zaprimila je oko 16.000 zahtjeva za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada, a ponovo danom mogućnošću prijava svih koji nisu to činili do 2013. u tijeku 2017. i 2018. godine zaprimljeno je 1.050 zahtjeva. Velik dio zaprimljenih zahtjeva je bio bez potrebne projektne dokumentacije tako da se tijekom sljedećih godina rješavaju zahtjevi prema dostavljenoj dokumentaciji, a istovremeno je i sve više donesenih rješenja o odustajanju od podnesenih zahtjeva ili o odbijanju jer tražena dokumentacija nije dostavljena u rokovima.

III.3. PROSTORNI PLANOVI U ODNOSU NA DRUGE DOKUMENTE KOJI UTJEČU NA PROSTOR

III.3.1. Dokumentacija relevantna za prostor Požeško-slavonske županije izrađena u promatranom razdoblju

U proteklom razdoblju izrađeni su strateški, razvojni i programski dokumenti od važnosti za Županiju od kojih navodimo one od važnosti za prostorni i održivi razvoj:

Naziv dokumenta:

- Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje do kraja 2020. („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 7/18)
- Master plan turizma Požeško-slavonske županije i Brodsko-posavske županije
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Požeško-slavonske županije 2016.-2020. godine (ožujak 2016.)
- Akcijski plan energetske učinkovitosti Požeško-slavonske županije za razdoblje 2016.-2018. godine („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 5/16)
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjena za područje Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 7/16)
- Strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Požeško-slavonske županije od 2012. do 2015. godine („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 04/12)
- Operativni plan razvoja cikloturizma Požeško-slavonske županije (listopad, 2017.)
- Prostorni plan Požeško-slavonske županije – Ciljane izmjene i dopune i III. Izmjene i dopune (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2015. i 2019. godine, objava: „Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 4/15 i 5/19),
- Prostorni planovi uređenja Gradova i Općina Požeško-slavonske županije, - izmjene i dopune planova te usklađenja sa Zakonom (13 izmjena i dopuna, razni autori, u razdoblju od 2013. do 2019. godine:

III.3.2. Dokumentacija relevantna za prostor Požeško-slavonske županije izrađena u prethodnom razdoblju

U prethodnom razdoblju izrađeni su dokumenti od važnosti za Županiju, koji su još uvijek na snazi i u upotrebi te izdajamo:

- Elaborati Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar Požega, 2005. godine,
- Karta staništa Požeško-slavonske županije (Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2010.),
- Konzervatorske smjernice za Izmjene i dopune Prostornog plana Županije - (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi – svibnja 2009. god.)
- Osnove navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 796/2005. i „Hidroing“ d.o.o. za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek – Trg J.Križanića 3, pod brojem projekta I-743/05. od listopada 2005. godine) te idejni projekti sustava navodnjavanja:

- SN Kaptol 170 ha, Hidroprojekt -ing d.o.o. Zagreb, rujan 2008. godine
 - I.proširenje, Hidroprojekt-ing d.o.o. Zagreb, siječanj 2011. godine
 - II.proširenje, Zajednički projektanski ured Tamara Rusović i Lidija Jug, Požega, travanj 2013.
- SN Ramanovci-Bektež 865 ha, Hidroing d.o.o. Osijek, prosinac 2009.
- SN Orjlava Londža 1930 ha, Institut IGH, Zavod za hidrotehničko projektiranje, Zagreb - studeni 2009.
- SN Venje - Hrnjevac 108 ha, Zajednički projektanski ured Tamara Rusović i Lidija Jug, Požega, prosinac 2008.
- Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine u studenom 2007. godine. (Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 18/07 i 7/11)
- Prostorni plan Požeško-slavonske županije, uključivo Izmjene i dopune (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2002., i 2011. godine, objava: „Požeško-slavonski službeni glasnik, br 5, 5A, 4/11),
- Prostorni planovi uređenja gradova i općina Požeško-slavonske županije, uključivo izmjene i dopune ovih planova (10 prostornih planova i preko 14 izmjena i dopuna, razni autori, u razdoblju od 2005. do 2013. godine:
- Rudarsko – geološka studija „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“ (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, kolovoz 2009. godine.)
- Studija razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije („ Hidroprojekt-ing“ d.o.o. Zagreb, Draškovićeve 35/I, lipanj 2008. godine)
- Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 2553/2005.)
- Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje 2011.-2013. (Zaključak Skupštine Požeško-slavonske od 17. ožujka 2011. godine.)

Pri izradi većine navedenih dokumenata korišteni su podaci iz važećih dokumenata prostornog uređenja, odnosno dokumenata u izradi. Zavod za prostorno uređenje sudjelovao je u izradi brojnih dokumenata koji su izrađeni za područje Požeško-slavonske županije, bilo da su ih izradili sami županijski odjeli ili su odjeli proveli i pratili njihovu izradu.

III.3.3. Strateške procjene i procjene utjecaja zahvata na okoliš na području Požeško-slavonske županije izrađene u proteklom razdoblju

U proteklom je razdoblju provedeno je nekoliko postupka strateških procjena utjecaja na okoliš te procjena utjecaja zahvata na okoliš pri čemu su izrađene potrebne strateške studije o utjecaju na okoliš te određen broj studija o utjecaju na okoliš za pojedine zahvate na području Požeško-slavonske županije.

Tablica 47.

Popis strateških procjena utjecaja na okoliš i strateških studija o utjecaju na okoliš za pojedine planove i programe na području Požeško-slavonske županije			
r.b	Postupak	Strateška studija o utjecaju na okoliš plana/programa/strategije	
1.	Strateška procjena utjecaja na okoliš Prostornog plana Požeško-slavonske županije	Srpanj 2014. godine	Plan usvojen
2.	Strateška procjena utjecaja na okoliš Prostornog plana Parka prirode Papuk	Listopad 2018. godine	Završena javna rasprava
3.	Strateška procjena utjecaja na okoliš III. Izmjena i dopuna Prostronog plana Požeško-slavonske županije	Lipanj 2019. godine	Plan usvojen
4.	Strateška procjena utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije za razdoblje 2016. – 2020. godine	U izradi	

Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ

Tablica 48.

Popis provedenih postupaka procjene utjecaja na okoliš u Požeško-slavonskoj županiji			
r.b	Zahvat	Rješenje MZOE	Datum rješenja
	Procjena utjecaja na okoliš / Studija o utjecaju na okoliš za zahvat eksploatacija tehničko-građevnog kamena vapnenca u ležištu „Mikolinac JL“ na području gradova Požega i Pleternica	KLASA: UP/I-351-03/13-08/46 URBROJ: 517-06-2-2-2-14-17	28.05.2014.
	Procjena utjecaja na okoliš / Studija o utjecaju na okoliš za zahvat magistralni plinovod Omanovac - Daruvar DN 150/50 bar	KLASA: UP/I-351-03/14-02/73 URBROJ: 517-06-2-1-2-14-16	15.12.2014.
	Procjena utjecaja na okoliš / Studija o utjecaju na okoliš za zahvat obilaznica Grada Pleternice	KLASA: UP/I-351-03/16-02/122 URBROJ: 517-06-2-1-1-17-9	04.10.2017.
	Procjena utjecaja na okoliš / Studija o utjecaju na okoliš za zahvat brza cesta Pleternica - Požega - Brestovac	KLASA: UP/I-351-03/17-02/77 URBROJ: 517-06-2-1-1-18-10	27.06.2018.

Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

Obrada: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ

III.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru požeško-slavonske županije

Četverogodišnje Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za prethodno razdoblje sadržavalo je analizu stanja i trendova prostornog razvoja na temelju obveznih prostornih pokazatelja o stanju u prostoru, analizu provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata te ocjenu stanja i prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s planom aktivnosti i prijedlogom prostornih pokazatelja za naredno razdoblje.

Cilj izrade Izvješća je utvrđivanje stvarnog stanja u prostoru i aktualnosti prostorno-planske dokumentacije u segmentima planskog razvitka na području Požeško-slavonske županije kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje stanja u prostoru u svrhu učinkovitog i racionalnog korištenja i gospodarenja prostorom.

III.4.1. Izvješće o stanju u prostoru

U proteklom četverogodišnjem razdoblju, od prihvaćanja „Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije 2008.- 2012. godine“ do početka izrade novog „Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije 2013.- 2018. godine“, gradovi i općine na području Požeško-slavonske županije donijeli su sljedeća izvješća o stanju u prostoru:

- Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2009. – 2012. godine (“Službeni glasnik Grada Lipika”, br. 04/13.
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Lipika za razdoblje 2013. – 2017. godine (“Službeni glasnik Grada Lipika”, br. 02/18.
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Pakraca za razdoblje 2008. – 2012. godine (“Službeni glasnik Grada Pakraca”, br. 01/14.
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Pakraca za razdoblje 2013. – 2017. godine (“Službeni glasnik Grada Pakraca”, br. 02/19.
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Požege za razdoblje 2014. – 2017. godine (“Službene novine Grada Požege”, br. 16/18.

III.4.2. Prostorni planovi

Temeljem potreba Požeško-slavonske županije i JLS, kao i obveza izrade planova u proteklom razdoblju (nakon 17. prosinca 2013. godine) doneseni su sljedeći planovi:

Prostorni planovi doneseni 2014. godine:

Tijekom 2014. godine nije donesen niti jedan prostorni plan.

Prostorni planovi doneseni 2015. godine:

- V. Izmjene i dopune DPU stambeno-poslovna zona Centar - Lipik
- III. Izmjene i dopune PPUG Lipik
- PPUG Pakrac – USKLAĐENJE
- IV. Izmjene i dopune PPUG Pleternica
- I. Izmjene i dopune UPU zone gospodarske namjene Sjever - I. ID, Industrijska ulica – Požega

- PPUO Brestovac – USKLAĐENJE
- PPUO Jakšić – USKLAĐENJE
- PPUO Kaptol – USKLAĐENJE
- III. Izmjene i dopune PPUO Velika

Prostorni planovi doneseni 2016. godine:

- V. Izmjene i dopune PPUG Pleternica
- III. Izmjene i dopune GUP Požega

Prostorni planovi doneseni 2017. godine:

- II. Izmjene i dopune PPUG Kutjevo
- UPU Grada Lipika (UPU 1)
- UPU Izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijsko-gospodarske zone Ergela (UPU5)
- UPU izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijske zone Raminac (UPU 6)
- VI. Izmjene i dopune PPUG Pleternica
- III. Izmjene i dopune PPUG Požega

Prostorni planovi doneseni 2018. godine:

- III. Izmjene i dopune PPUG Kutjevo
- III. Izmjene i dopune UPU Grada Pleternica
- I. Izmjene i dopune PPUO Čaglin

Prostorni planovi doneseni 2019. godine:

- IV. Izmjene i dopune GUP Požega
- III. Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije

III.4.3. Provođenje mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru**Mišljenja na konačne prijedloge planova**

Zakonom o prostornom uređenju utvrđena je obveza Zavoda za prostorno uređenje da, u postupku izdavanja suglasnosti na konačne prijedloge prostornih planova uređenja, daje mišljenje usklađenosti prostornih planova s Prostornim planom Županije, prostornim planovima susjednih županija te s drugim dokumentima prostornog uređenja od utjecaja na predmetni prostorni plan. U proteklom razdoblju Zavod je, nakon detaljne analize i usuglašavanja, izdao sljedeća (pozitivna) mišljenja o usklađenosti s Prostornim planom Požeško-slavonske županije, prostornim planovima susjednih županija te s drugim dokumentima od utjecaja na prostorni plan:

Tablica 49.

MIŠLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (PPUO/G – Izmjene i dopune) Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19)		
MIŠLJENJE	OZNAKA	DATUM PодноŠENJA ZAHTEVA
Mišljenje na Konačni prijedlog III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Velika	KLASA: 350-01/14-04/4 URBROJ: 2177/1-3-3-14-2	26. studenoga 2014.
Mišljenje na AMANDMAN - Konačni prijedlog III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Velika	KLASA: 350-01/14-04/5 URBROJ: 2177/1-3-3-14-2	31. prosinca 2014.
Mišljenje na Konačni prijedlog III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Lipika	KLASA: 350-01/15-04/3 URBROJ: 2177/1-3-3-15-2	09. lipnja 2015.
Mišljenje na Konačni prijedlog IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Pleternice	KLASA: 350-01/15-04/4 URBROJ: 2177/1-3-3-15-2	19. kolovoza 2015.
Mišljenje na Konačni prijedlog V. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Pleternice	KLASA: 350-01/16-04/5 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	29. studenoga 2016.
Mišljenje na Konačni prijedlog UPU izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijske zone Raminac (UPU 6) u Gradu Lipiku	KLASA: 350-01/16-04/7 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	15. prosinca 2016.
Mišljenje na Konačni prijedlog UPU izdvojenog građevinskog područja turističko-rekreacijske-gospodarske zone Ergela (UPU 5) u Gradu Lipiku	KLASA: 350-01/16-04/8 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	15. prosinca 2016.
Mišljenje na Konačni prijedlog III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Požege	KLASA: 350-01/17-04/1 URBROJ: 2177/1-3-3-17-2	11. travnja 2016.
Mišljenje na Konačni prijedlog IV. Izmjene i dopune GUP-a Grada Požege	KLASA: 350-01/19-04/1 URBROJ: 2177/1-3-3-19-2	17. lipnja 2019.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Ostala mišljenja

Tablica 50.

MIŠLJENJE NA PROSTORNE PLANOVE (Stavljene van snage) Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19)		
MIŠLJENJE	OZNAKA	DATUM PдноŠENJA ZAHTEVA
Mišljenje u postupku stavljanja van snage DPU Orljava-autobusni kolodvor u Požegi	KLASA: 350-01/16-04/4 URBROJ: 2177/1-3-7-16-2	19. kolovoza 2015.
Mišljenje u postupku stavljanja van snage GUP-a Grada Lipika	KLASA: 350-01/16-04/6 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	05. prosinca 2016.
Mišljenje o stavljanju van snage GUP-a Kutjeva	KLASA: 350-01/18-01/9 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	13. ožujka 2018.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 51.

MIŠLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (PPŽ – Izmjene i dopune - SUSJEDNIH ŽUPANIJA) Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19)		
MIŠLJENJE	OZNAKA	DATUM PодноŠENJA ZAHTEVA
Mišljenje na Konačni prijedlog I. Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije	KLASA: 350-01/15-04/2 URBROJ: 2177/1-3-3-15-2	13. ožujka 2015.
Mišljenje na Konačni prijedlog IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije	KLASA: 350-01/16-04/3 URBROJ: 2177/1-3-11-16-2	11. kolovoza 2016.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 52.

MIŠLJENJE O POTREBI PROVEDBE POSTUPKA STRATEŠKE PROCJENE (PPUO/G – Izmjene i dopune) Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13., 153/13. – Zakon o gradnji, 78/15. 12/18 i 118/18)		
MIŠLJENJE	OZNAKA	DATUM PодноŠENJA ZAHTEVA
Mišljenja o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za III. IZID PPUG Požege	KLASA: 350-01/16-01/15 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	01.kolovoza 2016.
Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za I. IZID PPUO Čaglin	KLASA: 350-01/16-01/25 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	29. prosinca 2016.
Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za V. IZID PPUG Pleternice	KLASA: 350-01/16-04/1 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	04. ožujka 2016.
Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za III. Izmjene i dopune GUP-a Grada Požege	KLASA: 350-01/16-04/2 URBROJ: 2177/1-3-2-16-2	06. travnja 2016.
Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za VI. IZID PPUG Pleternice	KLASA: 350-01/17-01/2 URBROJ: 2177/1-3-3-17-2	31. siječnja 2017.
Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja Plana i programa na okoliš, Grad Pleternica	KLASA: 351-01/17-01/1 URBROJ: 2177/1-3-3-17-2	30. studenoga 2018.
Mišljenje o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš za IV. IZID GUP-a Grada Požege	KLASA: 351-02/18-03/1 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	18. srpnja 2018.
Mišljenje o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš za III. IZID UPU Grada Pleternice	KLASA: 351-01/18-01/1 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	19. siječnja 2018.
Mišljenje o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš za II. IZID PPUO Kaptol	KLASA: 351-01/18-01/8 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	25. travnja 2018.
Mišljenje o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš za II. izmjene i dopune PPUO Čaglin	KLASA: 351-01/19-01/2 URBROJ: 2177/1-3-3-19-2	05. srpnja 2019.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 53.

MIŠLJENJE O POTREBI PROVEDBE POSTUPKA STRATEŠKE PROCJENE ZA OSTALO Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13., 153/13. – Zakon o gradnji, 78/15. 12/18 i 118/18)		
MIŠLJENJE	OZNAKA	DATUM PодноŠENJA ZAHTEVA
Mišljenje o potrebi provedbe postupka javne rasprave za Studiju o utjecaju na okoliš eksploatacije tehničko-građevnog kamena vapnenca na budućem eksploatacijskom polju "Mikolinac JL" na području gradova Požege i Pleternica	KLASA: 351-03/14-01/1 URBROJ: 2177/1-3-1-14-2	27. siječnja 2014.
Mišljenje o ocjeni potrebe provedbe postupka Studije o utjecaju na okoliš obnove državne ceste D38, na dionici 002, kroz Grad Požegu	KLASA: 351-03/14-01/2 URBROJ: 2177/1-3-1-14-2	19. rujna 2014.
Mišljenje o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš za zahvat Podizanje voćnjaka kestena i američkih borovnica sa sustavom zaštite od padalina i navodnjavanjem površine 21 ha u k.o. Radovanci	KLASA: 350-01/15-04/1 URBROJ: 2177/1-3-3-15-2	26. veljače 2015.
Mišljenje o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš za zahvat "Zaštita naselja Gradac i Grada Pleternice od velikih voda rijeke Orljave", u Požeško-slavonskoj županiji	KLASA: 351-01/15-01/1 URBROJ: 2177/1-3-1-15-1	06. studenoga 2015.
Mišljenje o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš za utjecaju Plana upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021.g.	KLASA: 350-03/15-01/1 URBROJ: 2177/1-3-1-15-2	30. siječnja 2015.
Mišljenje o ocjeni potrebe procjene utjecaja na okoliš Okvirnog Plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu i Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu.	KLASA: 351-03/15-01/2 URBROJ: 2177/1-3-1-15-2	12. lipnja 2015.
Mišljenje o potrebi provedbe procjene utjecaja na okoliš za zahvat izgradnju pristupnog puta na desnoobalnom nasipu potoka Veličanka od 0+200 do 1+718, u PSŽ	KLASA: 351-03/17-01/2 URBROJ: 2177/1-3-1-17-3	31. kolovoza 2017.
Mišljenja o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za Plan gospodarenja otpadom Općina Čaglin od 2017. – 2022.g.	KLASA: 351-01/17-01/4 URBROJ: 2177/1-3-1-17-2	30. studenog 2017.
Mišljenje o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za Plan gospodarenja otpadom Grad Kutjevo za razdoblje od 2017.g. – 2022.g.,	KLASA: 351-01/18-01/2 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	09. veljače 2018.
Mišljenja o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš za Plana gospodarenja otpadom Općina Kaptol od 2018.- 2023.g.	KLASA: 351-01/18-01/3 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	20. veljače 2018.
Mišljenja o sadržaju strateške studije za Županijsku razvojnu strategiju za razdoblje 2016. - 2020.g. PSŽ,	KLASA: 351-01/18-01/5 URBROJ: 2177/1-3-2-18-2	02. ožujka 2018.
Mišljenje o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat Zaštite Grada Pakraca od bujičnih voda u PSŽ	KLASA: 351-01/18-01/9 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	14. kolovoza 2018.
Mišljenje o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš za izgradnju staja za tovnu junad kapaciteta 936 UG u Gradu Pleternici	KLASA: 351-01/19-01/3 URBROJ: 2177/1-3-3-19-2	22. kolovoza 2019.
Mišljenje o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat Zaštite desne obale Grada Pakraca od bujičnih voda u PSŽ	KLASA: 351-01/19-01/1 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	18. ožujka 2019.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Tablica 54.

MIŠLJENJE O POTREBI PROVEDBE POSTUPKA STRATEŠKE PROCJENE ZA PP – IZD - druge županije Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13., 153/13. –Zakon o gradnji, 78/15. 12/18 i 118/18)		
MIŠLJENJE	OZNAKA	DATUM PодноŠENJA ZAHTEVA
Mišljenje o potrebi provedbe postupka određivanja strateške studije na okoliš za PP Bjelovarsko-bilogorske županije	KLASA: 350-01/14-04/2 URBROJ: 2177/1-3-3-14-2	30. srpnja 2014.
Mišljenja o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš za ciljne IZID PP Bjelovarsko-bilogorske županije	KLASA: 350-01/14-04/3 URBROJ: 2177/1-3-3-14-2	18. kolovoza 2014.
Mišljenje o potrebi provedbe SPUO III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije	KLASA: 351-01/18-01/4 URBROJ: 2177/1-3-3-18-2	02. ožujka 2018.

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrađeno: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja

Informacijski sustav prostornog uređenja (u daljnjem tekstu: ISPU) inicijalno je postuliran Zakonom o prostornom uređenju, a po prvi puta je konkretnije i detaljnije razrađen Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, kojim mu je definiran sadržaj, način uspostave, vođenja i održavanja, obveze dostave podataka i informacija te pristup javnosti sustavu. Informacijski sustav uspostavlja i razvija nadležno Ministarstvo u suradnji sa zavodima za prostorno uređenje županija i jasno su razdvojene nadležnosti između Zavoda za prostorni razvoj, koji informacijski sustav vodi i upravlja na razini RH, te zavoda za prostorno uređenje županija koji su obvezni razvijati informacijski sustav za svoje područje s utvrđenom razinom podataka.

Pobližu strukturu, sadržaj, način rada, oblik i elektronički standard informacijskog sustava, ovlasti i obveze u vođenju i upravljanju informacijskim sustavom Ministarstva, zavoda, upravnih tijela i stručnih upravnih tijela u vezi s informacijskim sustavom te javnopravna tijela i stručne izrađivače prostornih planova koji su prostorne i druge podatke dužni učiniti dostupnima putem informacijskog sustava i način na koji su to dužna učiniti, propisala je Vlada Uredbom o informacijskom sustavu („Narodne novine“, broj 115/15).

ISPU je, dakle, državni interoperabilni i multiplatformni sustav za unos, verifikaciju, javnu objavu i razmjenu prostornih podataka za potrebe izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja, izrade izvješća o stanju u prostoru, te obavljanje poslovnih procesa propisanih zakonom koji uređuje područje prostornog uređenja i posebnim propisima.

U ISPU se povezuju informacijski sustavi pojedinih javnopravnih tijela koja na temelju Zakona i posebnih propisa izrađuju i/ili održavaju prostorne podatke i druge podatke značajne za prostorno uređenje ili sudjeluju u izradi i provedbi prostornih planova. ISPU sadrži registre podataka o prostoru i druge informacije u vezi s prostornim uređenjem, a osobito o:

- postojećem stanju i korištenju prostora, uključujući i podatke o nekretninama,
- prostornim planovima i prostornim planovima čija je izrada i donošenje u tijeku,
- namjeni prostora/površina i drugim uvjetima korištenja i zaštite prostora određenih i propisanih prostornim planovima i posebnim propisima,

- upravnim i drugim aktima nadležnih tijela koji se izdaju i koji su izdani u svrhu provedbe prostornih planova, građenja, uporabe i uklanjanja građevina,
- sektorskim strategijama, planovima, studijama i drugim dokumentima propisanim posebnim zakonima značajnim za prostorno uređenje.

Slijedom obaveza iz Zakona o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih planova ("Narodne novine", broj 56/13.; u daljnjem tekstu: Zakon o NIPP), a sukladno Uredbi o informacijskom sustavu, Županija kontinuirano sudjeluje na uspostavi i razvoju nacionalnog Geoportala prostornih planova, dostavljanjem te pripremom odgovarajućih planova i podataka iz svoje ingerencije, u cilju omogućavanja pristupa uslugama pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja i drugim uslugama NIPP-a.

Za potrebe vođenja i upravljanja ISPU-om Zavod prostornog uređenje P-SŽ, u skladu s navedenim, kontinuirano unosi, održava i verificira prostorno-planske podatke i metapodatke o prostornim planovima područne (regionalne) i lokalne razine (u modulima ePlanovi i eKatalog), prati stanje u prostoru, prati sve podatke na svojem području vodi računa o ažurnosti unosa podataka te obavlja sve ostale aktivnosti iz svoje ingerencije propisane zakonskom regulativom.

III. 4.4. Ostale aktivnosti

Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije za prethodno je razdoblje bila utvrđena obveza izrade sljedećih studija i stručnih podloga, potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije:

1. Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na temelju Studije potencijalnosti mineralnih sirovina Požeško-slavonske županije
2. Krajobrazna osnova Požeško-slavonske županije
3. Studija o procjeni utjecaja na okoliš
4. Program zaštite okoliša za područje Požeško-slavonske županije
5. Program zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti na području Požeško-slavonske županije
6. Agroekološko - pedološka osnova Požeško-slavonske županije
7. Revizija Vodoprivredne osnove sliva rijeke Orljave
8. Navodnjavanje u području Požeško-slavonske županije
9. Studija odvodnje

U tom smislu su je područje Požeško-slavonske županije donešena **rudarsko – geološka studija** pod nazivom „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“, Zaključkom Skupštine Požeško-slavonske županije (Klasa: 021-02/10-03/1 Urbroj: 2177/1-05-05/1-6) u ožujku 2010. godine. Elaborat stručne Studije izradio je Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, u kolovozu 2009. godine. Navedena studija je u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama RH, a uvrštena je u Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Izrađena je i „**Studija razvitka vodoopskrbe** na području Požeško-slavonske županije“ od strane projektanta „Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, u lipnju 2008. godine. Za potrebe izrade Studije korištena je uz ostalu tehničku dokumentaciju „Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine - idejni rješenje“ (Hidroprojekt-ing, Zagreb 1997.) te i „Vodoopskrba gradova Pakrac i Lipik - idejno rješenje“ (Hidroprojekt-ing, Zagreb, 1999. godine).

Istovremeno, u lipnju 2008. godine je usvojena i **Studija zaštite** voda Požeško-slavonske županije, koju je također izradio projektanta „Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb-Draškovićeve 35/1.

Također, za područje Požeško-slavonske županije, je izrađen projekt "**Osnove navodnjavanja** na području Požeško-slavonske županije", od strane „Hidroprojekt - ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb i „Hidroing“ za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek u listopadu 2005. godine. Studija je, uz ostale raspoložive podatke i dokumentaciju, predstavljala osnovu za izradu detaljnije projektne dokumentacije vezane za navodnjavanje poljoprivrednih površina u Županiji /prvenstveno onih korisnika koji su već pokazali interes za navodnjavanjem, ali i svih ostalih potencijalnih korisnika/. Tako je uslijedila izrada pojedinačnih idejnih projekata sustava navodnjavanja od kojih su neki do danas dobili i uporabne dozvole (SN Kaptol 170 ha i I. proširenje), a neki su sustavi u izgradnji (SN Ramanovci - Bektež 865 ha).

U razdoblju od Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije iz 2005., kako je već izvješteno u prethodnom Izvješću, vođeni su mnogi poslovi zaštite okoliša za područje Požeško-slavonske županije: provedeni mnogi postupci strateške procjene utjecaja zahvata na okoliš, izrađen značajan broj studija o utjecaju na okoliš, provedeni postupci izdavanja dozvola za gospodarenje komunalnim i posebnim kategorijama otpada, vodio se registra onečišćavanja okoliša vezano za postupanje s otpadom, izrađen Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine u studenom 2007. godine. i Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije za 2012. godinu. U tijeku je izrada Izvješća o stanju okoliša Požeško – slavonske županije za četverogodišnje razdoblje od 2009. – 2012. godine i u najavi izrada Programa zaštite okoliša Požeško-slavonske županije.

U prethodnom Izvješću o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije 2008. – 2012. propisana je potreba izrade **Strateške procjene utjecaja na okoliš za Prostorni plan Požeško-slavonske županije** koja je izrađena i provedena za potrebe izrade Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije 2014. godine. U međuvremenu je za potrebe izrade III. Izmjena i dopuna Požeško-slavonske županije izrađena nova Strateška studija te provedena nova Strateška procjena utjecaja na okoliš 2019. godine, a strateška studija je u izradi i za Županijsku razvojnu strategiju.

Osim toga, navedenim Izvješćem se preporuča bonitetno vrednovanje, zaštita i gospodarenje tlima Požeško-slavonske županije koju bi, kao stručni subjekt, izradio Agronomski fakultet, Zavod za pedologiju ili slična relevantna institucija.

Kao još jedan segment u obvezu analize se stavlja studija/podloga kojom treba detaljno utvrditi obveze Županije koje proizlaze iz Plana upravljanja vodnim područjem Republike Hrvatske te analizirati moguća prostorna rješenja, a uz to bi trebalo pripremiti i Hidrogeološku studiju vodonosnika vodozaštitnih područja u svrhu kvalitetnog preipitivanja i donošenje novih Odluka o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta.

I dalje se preporuča izrada Krajobrazne osnove Požeško-slavonske županije, kao i sve navedene studije koje još nisu izrađene te ostaju i dalje kao preporuka za sljedeće plansko razdoblje.

III.4.5. Provođenje ostalih mjera i smjernica za provođenje politike uređenja prostora i dokumenata prostornog uređenja

Ostale mjere i smjernice od značaja za izradu i donošenje dokumenata prostornog uređenja i unapređenje stanja u prostoru za prostor Požeško-slavonske županije su i dalje, kao i u prethodnim dokumentima:

- Mjere i smjernice za unapređenje prostornog uređenja
- Mjere i smjernice za sanaciju bespravne gradnje
- Mjere i smjernice za zaštitu okoliša
- Mjere i smjernice za provođenje demografske politike
- Mjere i smjernice za razvoj infrastrukturnog sustava
- Mjere i smjernice za razvoj gospodarskih djelatnosti
- Mjere i smjernice za zaštitu graditeljske i prirodne baštine
- Smjernica za provedbu u odnosu na programe mjera za unapređenje stanja u prostoru gradova i općina

Sve navedene mjere od značaja za provođenje politike uređenja i unapređenja prostora te izradu, donošenje i provođenje dokumenata prostornog uređenja sastavni su dio odredbi za provođenje Prostornog plana Županije i prostornih planova uređenja općina i gradova.

Osobita pažnja u ovim mjerama usmjerena je na očuvanje vodonosnika, zaštitu izvorišta i vodocrpilišta, zaštitu kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta te na zaštitu prirodnih vrijednosti i kulturnih dobara.

Pri izradi prostornih planova uređenja posebno se nastojalo na racionalnom planiranju građevinskih područja naselja i građevinskih područja izdvojene namjene. Ovaj je Zavod, u procesu stručno savjetodavne podrške općinama i gradovima, učestalo upozoravao na odredbe za provođenje iz Prostornog plana Županije kojima se određuju kriteriji racionalnog dimenzioniranja građevinskih područja.

Slijedom navedenog, mjere se raeliziraju u cijelosti prateći izrade Izmjena i dopuna psrostornih planova uređenja općina i gradova.

IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IV.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Kako bi se utvrdile temeljne pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja, zaštite okoliša i racionalnog korištenja prirodnih i povijesnih dobara potrebno je ukazati na prednosti i mogućnosti, ali i ograničenja održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije. Sam geoprometni položaj Požeško-slavonske županije je relativno nepovoljan u promišljanju prostornog razvoja te u odnosu na područje koje nadilazi županijske okvire. Situacija je to koja je nastala zbog izostanka glavnih prometnih pravaca u tkivu županije. Izoliranost od glavnih prometnih tokova te izgradnje cesta i autocesta tzv. savskog, odnosno podravskog prometnog koridora izvan područja Županije ostavili su Požegu, kao nekada važno političko, obrtničko i kulturno županijsko središte, postrani od nekog značajnijeg utjecaj na širi prostor.

Prema podacima posljednjeg Izvješća o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012., a koje još uvijek nije zamijenjeno novim dokumentom, Požeško-slavonska županija je jedna od tri županije u RH koja ima manje od 100.000 stanovnika (78.034) te u kojoj je, na 3,22% površine Hrvatske, okupljeno 1,82% stanovništva. U odnosu na demografske pokazatelje, Požeško-slavonska županija, nažalost, ulazi u kategoriju brojnih županija koje imaju ispodprosječnu gustoću naseljenosti i negativan prirodni prirast u odnosu na Popis stanovništva iz 2001. godine. U proteklom razdoblju iseljavanje stanovništva je, nažalost, intenzivno i osjetno nastavljeno te se broj stanovništva i dalje značajno smanjuje, a konačni i službeni pokazatelji biti će poznati nakon sljedećeg popisa stanovništva. Zaostajanje u razvoju u izravnoj je vezi sa slabom populacijskom osnovom, odnosno malom gustoćom naseljenosti, nepovoljnom demografskom i obrazovnom strukturom stanovništva, ekonomskom nemoći i slabije razvijenim socijalnim kapitalom te manjkom sredstava za razvoj, kao i niskim regionalnim stopama zaposlenosti, oslabljenim funkcijama srednje velikih i malih gradova te nedostatnom dostupnosti, uzme li se u obzir izostanak prolaska glavnih prometnih pravaca kroz Županiju te neadekvatne i nedovoljno brze prometnice koje ovaj prostor povezuju s tangentnim brzim cestama i autocestama te važnijim centrima.

Prema pokazateljima iz posljednjeg Popisa stanovnika 2011. godine, o čemu je naprijed detaljno izviješteno, kao i zbog naprijed opisanih trenutnih migracijskih procesa iseljavanja u zapadnoeuropske zemlje, primjetan je osjetan pad broja stanovnika u Županiji u odnosu na prethodna međupopisna razdoblja. Zbog toga, kao i zbog demografskih pokazatelja na državnoj razini koji nisu ohrabrujući, potrebno je preispitati i pronaći odgovarajuća prostorno-planska rješenja na lokalnoj razini. Ukoliko se sagledavaju detaljniji demografski podaci, oni koji se odnose na pojedina područja, pa čak i na pojedina naselja, uočava se njihova međusobna neujednačenost.

Prisutni su temeljni problemi i posljedice nerazvijenog socijalnog kapitala te slabog poduzetničkog potencijala i financijske baze poduzetnika koji za posljedicu imaju razliku u društveno-ekonomskoj razvijenosti gradova i općina. Pri tome Grad Požega, kao i grad Pleternica, te gradovi Pakrac i Lipik imaju potrebu za snažnijim razvojem, kako bi ostali pokretači gospodarstva u svim sektorima dok, istovremeno, ostali gradovi i općine trebaju jačati svoje centralne funkcije, osiguravajući

dostupnost i zadovoljenje gospodarskih i društvenih potreba suvremenog čovjeka i njegovog načina života.

U udaljenijim i ratom stradalima područjima Županije prisutan je značajan trend pražnjenja (emigracije) stanovništva, dok u atraktivnijim, gospodarski i kulturno razvijenijim područjima, uz važnije prometnice, unutar i u blizini većih naselja te općinskih i gradskih središta taj trend nije toliko prisutan, a broj stanovnika ostaje isti ili se čak povećava u odnosu na prethodno međupopisno razdoblje. U tim područjima postoje i intencije proširenja građevinskih područja kao i formiranja gospodarskih zona radi realizacije poslovnih sadržaja i potrebne prateće javne i komunalne infrastrukture.

Ipak, obzirom na spomenute trendove iseljavanja, osobito mladih, u posljednjih nekoliko godina, a nakon otvaranja mogućnosti slobodnog zapošljavanja u zemljama Europske unije, u proteklom razdoblju je osjetno smanjenje broja stanovništva i u razvijenijim područjima Županije.

U promatranom razdoblju za općine i gradove za koje su rađene izmjene i dopune prostornih planova uređenja, kako se zbog sve većeg pritiska za izgradnjom u pojedinim, atraktivnijim naseljima ili dijelovima naselja ne bi dogodili neodgovarajući smjerovi širenja naselja, redefinirane su ili dopunjene smjernice za utvrđivanje građevinskih područja naselja temeljem prethodno učinjene analize kojom su se izdiferencirala građevinska područja naselja ne samo u odnosu na ograničenja, već i u odnosu na potrebe uslijed uoč enih promjena.

Kako je naprijed, u dijelovima ovog Izvješća navedeno, Požeško-slavonska se nalazi među 11 županija u kojima je index razvijenosti manji od 75 % prosjeka Države. Nažalost, mjere poticanja razvoja gospodarstva, kao i mjere potpora u poljoprivredi, ruralnom razvoju i šumarstvu te potpore u turizmu u promatranom su razdoblju za područje Požeško-slavonske županije, iako veće nego u razdoblju 2008. – 2012., još uvijek nedovoljno aktivirane i iskorištene. U prostornim planovima ostaje zamjetan broj planiranih gospodarskih zona, izdvojenih građevinskih područja namijenjenih turizmu i ugostiteljstvu te čak i planiranih lokacija postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije, uz formiranje nekoliko novih. No pritom se, kako je ranije izviješteno, pažljivim odabirom prostornih rješenja nastojalo u najvećoj mogućoj mjeri zaštititi najkvalitetnije poljoprivredno i šumsko zemljište od neobjektivne prenamjene. U obzir je uzeta i moguća korist od prenamjene, u slučaju kada se prenamjenom daleko više profitira u gospodarskom smislu te u kontekstu novih zapošljavanja, a time i zadržavanja ljudi na ovim prostorima. Na ovoj mjeri treba i nadalje ustrajati, te prostor planirati racionalno i usmjeravati gospodarski razvoj prema već formiranim i planski utvrđenim građevinskim područjima.

Zbog svega navedenog, održivi razvoj prostora Požeško-slavonske županije treba sagledavati u širem prostornom kontekstu, pod čim se prvenstveno podrazumijeva prostorna, gospodarska i prometna izoliranost, ali uz potencijal cjeline koju prostor Požeško-slavonske županije čini s ostalim slavonskim županijama te ostatkom Panonske Hrvatske. Osobito se to odnosi na relativnu blizinu metropole, kao glavnog centra i socioekonomske jezgre Republike Hrvatske, te blizinu drugih regionalnih centara.

Postojeće razvojne mogućnosti Požeško-slavonske županije realno je ostvarivati, preorijentacijom s tradicionalne prerađivačke i poljoprivredne proizvodnje na ekološku proizvodnju i druge netradicionalne proizvode. Osim navedenog, tradicionalnu poljoprivredu treba dalje razvijati kroz okrupnjavanje i stvaranje grupacija (klastera) koje nude zajednički proizvod i mogu djeliti zajedničke resurse te tako postaju konkurentniji na globalnom tržištu. U oba slučaja proizvodi

daju veću dodanu vrijednost te time omogućuju zapošljavanje stanovništva uz rast dohotka i poboljšanje kvalitete života.

Mogućnosti za razvoj mogu se pronaći i u osnivanju klastera u nekim drugim djelatnostima, npr. turizmu te njihovih umrežavanja u međuregionalne klastere.

Razvojne mogućnosti proizlaze i iz ojačavanja gospodarstva kroz organiziranje poslovanja i proizvodnje za inozemna tržišta i korištenje tim putem stvorenih komunikacijskih mreža.

Bitna pretpostavka za ostvarenje navedenih, ali i niza novih mogućnosti je osnaživanje obrazovnog sustava, njegovo povezivanje s gospodarstvom, dostupnost financijskih sredstava za realizaciju poduzetničkih ideja, pomoć njima u tome, dosljednost u provedbi razvojnog programa i sl. Drugim riječima, nužno je usklađeno djelovanje svih subjekata te njihovim stavljanjem u funkciju ostvarenja održivog razvoja i socijalne ekologije.

Razvojne se mogućnosti iskazuju i kroz aktiviranje prirodnih bogatstava, naslijeđenih znanja i iskustva, kulturnih i povijesnih vrijednosti u turističke svrhe. Razvojne mogućnosti, međutim, predstavlja i razvoj djelatnosti koje ne zahtijevaju prirodne resurse, već primarno primjenu novih konkurentnijih znanja, vještina i tehnologija.

Bogatstvo prirodnih resursa – kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta, vodnih resursa, prirodnih i krajobraznih vrijednosti te bogatstvo i raznolikost kulturne baštine, također su važne prednosti kod planiranja budućeg razvoja Požeško-slavonske županije. Sve ove vrijednosti, međutim, nameću obvezu posebne odgovornosti za njihovu zaštitu pri svakom budućem planiranju. Kao što je navedeno i u ranije spomenutom Državnom Izvješću o stanju u prostoru, od resursa koji će u budućnosti biti u središtu pažnje globalnih procesa sve važniju ulogu imat će rezerve pitke vode, osobito podzemne. Vode su jedna od najvažnijih prostornih komponenti koja utječe na najviše segmenata korištenja prostora te područje Požeško-slavonske županije ima u tom dijelu značajan potencijal kroz velik broj gorskih potoka i izvora, kao i rezervi crpilišta od kojih su postojeća već sad uvezana u sustave javne vodoopskrbe - "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine" te vodoopskrbne sustave Pakraca i Lipika – ali veći dio još nije iskorišten.

Istovremeno, na provedbi mjera zaštite koje su utvrđene ovim Planom treba i nadalje nastojati, te o njihovoj provedbi izvijestiti u sljedećem Izvješću.

Hrvatska je usvajanjem Europske konvencije o krajobrazima (*European Landscape Convention*), preuzela obvezu skrbi o vlastitim krajobrazima. Slijedom obveza iz tog dokumenta u Hrvatskoj je potrebno razviti sustav zaštite krajobraza koji se temelji na prepoznavanju (identifikaciji), tipologizaciji, vrjednovanju, zaštiti i upravljanju krajobrazima. Nadalje, navodi se da „prepoznavanje i zaštita krajobraza nisu sami sebi svrha, već su potrebni da bi se odredili način upravljanja prostorom i mogućnosti njegova unaprjeđenja u svrhu održivog prostornog i gospodarskog razvoja te poboljšanja kvalitete života“. Po uzoru na druge europske zemlje, posebice one s dugom tradicijom u zaštiti krajobraza u smislu njegova korištenja i upravljanja, u Hrvatskoj je potrebno osigurati stručno utemeljen pristup prepoznavanju, vrednovanju i aktivnoj zaštiti krajobraza osnivanjem odgovarajućih institucija, ali s multidisciplinarnim stručnim sastavom (urbanisti, geografi, arhitekti, pejzažni arhitekti, šumari, agronomi, biolozi, povjesničari i dr.).“ Upravo u skladu s navedenim smjernicama, utvrđuje se i potreba izrade Krajobrazne osnove Požeško-slavonske županije, koja će, po njezinu usvajanju, postati vrijedna podloga za uključenje u regionalne i lokalne prostorne politike. Krajobrazna osnova trebala bi poslužiti kao osnovna prostornoplanerska podloga integralne zaštite identiteta krajolika i prirodnih i krajobraznih vrijednosti prostora te kao temelj za utvrđivanje mjera očuvanja istih. Krajobraznom osnovom treba istražiti i predložiti moguće lokacije prostora/površina osobito vrijednih predjela za svaki

karakteristični tip krajolika Županije, a ukoliko isti već nije zaštićen temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode i samim Prostornim planom Županije.

Na Državnoj razini u izradi je novi Državni plan prostornog razvoja. Ovaj dokument u značajnoj će mjeri utjecati na sustav prostornog planiranja, a osobito na razine prikaza prostorno planskih rješenja i provedbu dokumenata prostornog uređenja u budućem razdoblju.

U samom Zakonu o prostornom uređenju važna je komponenta planiranja, provođenja planova i gradnje u budućnosti biti će razvoj informacijskog sustava na svim razinama, s ciljem povećanja učinkovitosti provođenja i preglednosti (jednoobraznosti) prostorno planske dokumentacije. Požeško-slavonska županija već provodi aktivnosti na izradi geografskog informacijskog sustava (GIS-a) prostornog uređenja, o čemu je izviješteno pod aktivnostima Zavoda, stoga se u tom smislu može očekivati lakša prilagodba na svim razinama planiranja i uvezivanja.

Kako je navedeno, u tom smislu se na nivou cijele države organizira Informacijski sustav prostornog uređenja – ISPU, a sustav samostalnih funkcionalnih cjelina – modula za unos i verifikaciju podataka koji se mogu međusobno povezivati. Kroz prethodno promatrano razdoblje informacijski E – sustav (Informacijski sustav prostornog uređenja – ISPU) je aktivno zaživio, odnosno dijelom ušao u realizaciju u više segmenata i modula - od izdavanja e -dozvola, do e-planova, e – Kataloga , e – Arhiv i drugih. Uz do sada razvijene module, u daljoj provedbi razvijaju se i drugi od utjecaja na prostorno planiranje i/ili praćenje stanja u prostoru.

U idućem razdoblju očekuju nas novi izazovi punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj Uniji, kao i predsjedanje Europskom unijom, koje će, prema podacima Izvješća o stanju u prostoru Republike Hrvatske, „zahtijevati stvarnu primjenu načela i polazišta teritorijalne kohezije, urbanog razvoja i stanovanja oko kojih su se usuglasili ministri zemalja članica i koja su ugrađena u referentne europske dokumente.“ Ova načela utjecat će na regulativu i sustav prostornog uređenja u budućnosti, na svim razinama.

Nadalje, kako navodi Državno Izvješće iz ranijeg perioda, „kao jedna od važnijih tema u kontekstu integriranog urbanog razvoja nameće se pitanje urbane obnove. Urbana obnova je tema koja nadilazi graditeljske zahvate i koja je, osim uz ekonomska, vezana i uz niz društvenih, kulturnih, estetskih pa i upravljačko-političkih pitanja. Zapuštene gradske četvrti u različitim gradovima Hrvatske najčešće obuhvaćaju nerentabilne i ugasle industrijske, prometne, vojne i turističke prostore (tzv. *brownfield*) koje je potrebno privesti novoj namjeni, upravo kroz proces urbane obnove i revitalizacije“. Takva će područja biti obuhvaćena i kroz ISPU modul Registar *brownfield* područja u RH, koji će biti napunjen sa svim potrebnim i dostupnim podacima za svako pojedino područje.

Navedene mjere treba provesti i na području Požeško-slavonske županije, prije svega u njezinim urbanim dijelovima, kako bi se u najvećoj mjeri iskoristili i uredili već postojeći urbani prostori, a smanjile daljnje potrebe za širenjem građevinskih područja. U svrhu urbane obnove dijelova naselja preporuča se i rekognoscirati *brownfield* područja kao i područja zahvaćena bespravnom izgradnjom, osobito ona koja imaju veći obuhvat, te je za njih potrebno predvidjeti mjere sanacije i revitalizacije.

Kao zaključak ovog poglavlja u kojem se navode potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Županije treba još jednom naglasiti važnost racionalnog planiranja, uz očuvanje prirodnih resursa kojima obiluje ovaj prostor. Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđen je niz odredbi kojima se štiti prostor od prenamjene i kojima se ograničava širenje građevinskog područja na najvrijednije županijske resurse, a to su, prije svega, kvalitetno poljoprivredno zemljište, šume, vode i zaštićene prirodne vrijednosti. Također su utvrđene mjere zaštite i očuvanja prostora, prirodne vrijednosti i krajobrazne cjeline koje imaju potencijal da budu predložene za zaštitu temeljem zakona ili odredbi samih prostornih planova te je utvrđena

prostorna distribucija tala po kvaliteti. U razdoblju u kojem se prati provođenje Prostornog plana Županije provedene su brojne analize usklađenosti s njegovim smjericama i odredbama i može se utvrditi da su u tom razdoblju gradovi i općine na području Županije pretežno racionalno koristili prostor, da su većinom smanjivali građevinsko područje u odnosu na površinu koju su imali u prostornim planovima „stare generacije“ (Prostornim planovima bivših općina), da su samo iznimno povećavali površinu građevinskog područja, odnosno da se koristila praksa da se proširenje granica na jednoj lokaciji kompenzira smanjenjem postojećeg građevinskog područja u dijelovima koji se kroz dugi vremenski period nisu priveli planiranoj namjeni, a niti trenutno nema takvih naznaka. Na tim temeljima potrebno je i budućnosti planirati održivi razvoj Požeško-slavonske županije, kroz izradu novih strateških i provedbenih dokumenata prostornog uređenja „treće generacije“.

IV.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornoga uređenja na razini Županije

Izvrješćem o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012. utvrđena je prioritetna obveza izrade novih dokumenata prostornog razvoja Republike Hrvatske. Tako je Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske donesena 2017. godine. Također, usvojena je nova zakonska regulativa s kriterijima i odrednicama za prostorno i urbanističko planiranje u sljedećem razdoblju, a započela je i izrada Državnog plana prostornog razvoja. Slijedom navedenog, ocjena potrebe izrade novih i izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini Županije koja se navodi u nastavku, podložna je promjenama koje će proizaći iz usvajenih novih propisa i dokumenata prostornog razvoja na razini Države.

Svi prijedlozi za provođenje politike uređenja prostora i dokumenata prostornog uređenja su u svrsi unapređenja prostornog razvoja.

IV.2.1. Potreba izrade i donošenja novih dokumenata prostornog uređenja

Izrada novog Prostornog plana Požeško-slavonske županije

U skladu s gore navedenim dokumentima prostornog razvoja Republike Hrvatske, te u skladu s novom zakonskom regulativom prostornog uređenja, u sljedećem razdoblju moguće je započeti s izradom novog Prostornog plana Požeško-slavonske županije. Njegova izrada bit će započeta zbog mogućeg nastupanja novih okolnosti, u cilju razvoja i unapređenja županije. Osnovni Prostorni plan Požeško-slavonske županije, donesen 2002. godine, nastao je uglavnom integrativnim procesom snimanja stanja na terenu, sakupljanja podataka i smjernica te analizom aktualnih postavki kao i ranije važećih prostornih planova bivših Općina Požega i Pakrac. Kroz donošenje Izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana iz 2011. godine rješavani su brojni zahtjevi sakupljeni kroz period od 9 godina te su prostorno planska rješenja korigirana i usklađivana sa zakonskim izmjenama i stanjem u prostoru, dok su se Ciljanim Izmjenama i dopunama PPPSŽ-a rješavala konkretna i pojedinačna prioritetna prostorno planska pitanja i zahtjevi, kao i III. Izmjenama i dopunama PPPSŽ-a, no u kojima su ipak, uz ostalo, glavna pitanja bila kapitalni projekt akumulacije „Kamenska“, eksploatacija ugljikovodika, nove obveze po pitanju gospodarenja otpada te zaštite. Novi Plan trebat će se temeljiti na prostornoj organizaciji i metodologiji zacrtanoj u Državnom planu prostornog razvoja, najnovijim stručnim spoznajama, korištenju informacijskog sustava, novim zakonskim rješenjima i propisima te mjerama koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, kao i trendovima i procesima u prostoru te na multidisciplinarnom pristupu izradi. Kao strateški dokument regionalnog razvoja

tako koncipiran Prostorni plan trebao bi imati odlučujuću ulogu u usmjeravanju društvenog i gospodarskog razvoja Požeško-slavonske županije, te osigurati daljnje racionalno korištenje prirodnih resursa i zaštitu prostora.

Nastavak izrade i donošenje Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk

Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o prostornom uređenju i gradnji te Odredbama za provođenje Prostornog plana Požeško-slavonske županije propisana je obveza izrade prostornih planova područja posebnih obilježja za parkove prirode. Prostornim planom Parka prirode Papuk utvrdit će se, s obzirom na zajednička prirodna i kulturna obilježja, temeljna organizacija prostora, mjere korištenja, uređenja i zaštite tog područja s aktivnostima koje imaju prednost, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša, te po potrebi obveza izrade urbanističkih planova uređenja za njegova uža područja. Na području Požeško-slavonske županije nalazi se otprilike polovina ukupne površine Parka prirode Papuk te je nositelj i koordinator izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, povjerilo izradu ovog Plana Zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. Prema sugestiji Ministarstva, Zavod za prostorno planiranje Osijek d.d. sudjelovao je kao vanjski suradnik na ovom projektu. Dosadašnje aktivnosti na izradi Plana navedeni su u poglavlju III.1.2. U idućem razdoblju predviđa se nastavak aktivnosti i donošenje Plana po Hrvatskom Saboru, a sukladno dinamici koju planira nadležno Ministarstvo, kao nositelj izrade.

Ostali prostorni planovi

Nositelji izrade prostornih planova uređenja te generalnih i urbanističkih planova uređenja su veliki gradovi, gradovi i općine Požeško-slavonske županije uz stručno-savjetodavnu suradnju Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. Dinamika izrade i donošenja ovih prostornih planova, njihovih izmjena i dopuna u nadležnosti je gradova i općina. U idućem razdoblju potrebno je razmotriti mogućnost izrade novih prostornih planova uređenja, osobito u onim gradovima i općinama koje su do sada izradile i donijele nekoliko sveobuhvatnih izmjena i dopuna te u Općini Brestovac koja jedina ima Prostorni plan uređenja općine smanjenog sadržaja zajedno s kompleksnom Izmjenom i dopunom. To se posebno odnosi na izradu prostornih planova sljedeće generacije po donošenju Državnog plana prostornog razvoja te Prostornog plana županije nakon njega. Također je potrebno dovršiti proces izrade i donošenja provedbenih dokumenata prostornog uređenja, osobito urbanističkih planova uređenja neizgrađenih i neuređenih dijelova središnjih naselja, čija je obveza izrade i donošenja utvrđena dokumenatima prostornog uređenja šireg područja.

IV.2.2. Potreba izrade i donošenja izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja

Izrada sljedećih Izmjena i dopuna Prostornog Plana Požeško-slavonske županije

U idućem razdoblju, ovisno o potrebama i novim aktivnostima, osobito ako se u tom razdoblju ne pristupi izradi potpuno novog Prostornog plana Požeško-slavonske županije, bit će moguće razmotriti izradu novih izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije. To je osobito važno ako se ukaže potreba za novim prometnim, infrastrukturnim i gospodarskim zahvatima u prostoru koji donose perspektivu razvoja ovog područja, a neće moći biti inkorporirani u trenutno važeći Plan.

Izmjene i dopune ostalih prostornih planova

Dinamika izrade i donošenja izmjena i dopuna ostalih prostornih planova, čije je donošenje u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, odredit će se Izvješćima o stanju u prostoru gradova i općina Požeško-slavonske županije. Riječ je o izmjenama i dopunama sljedećih prostornih planova:

- prostorni planovi uređenja velikih gradova, gradova i općina,
- generalni urbanistički planovi,
- urbanistički planovi uređenja,

Može se pretpostaviti da će se u sljedećem razdoblju i dalje provoditi postupci izmjena i dopuna prostornih planova uređenja, s ciljem usklađenja s novijim propisima, Izmjenama i dopunama Prostornog plana Županije, novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom, razvojem infrastrukture, zahtjevima građana i pravnih osoba te novonastalim stanjem na terenu.

IV.2.3. Potreba izrade studija i stručnih podloga potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije

Za potrebe izrade Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, kao i za potrebe III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije provedene su za oba dokumenta Strateške procjene utjecaja na okoliš.

Za pretpostaviti je da će se uvođenjem nove metodologije prostornog planiranja, a ovisno o zakonskim i podzakonskim propisima, pojaviti i potreba za izradom novih posebnih, sektorskih i analitičkih studija i stručnih ili tematskih podloga.

Do tada se svakako i dalje, kao i u prethodnom Izvješću, nameće potreba analize poljoprivrednog zemljišta kroz preporuku izrade studije Bonitetno vrednovanje, zaštita i gospodarenje tlima Požeško-slavonske županije koju bi, kao stručni subjekt, izradio Agronomski fakultet, Zavod za pedologiju, a što bi služilo kao osnova pri planiranju i organiziranju ovog područja, budući da poljoprivredno zemljište zauzima najveću površinu ove Županije i čini osnovu njezina prostora.

Također je i dalje bitan segment i preporuka iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije za izradu Krajobrazne osnove Požeško-slavonske županije koja bi trebala poslužiti kao važna prostorno planerska podloga integralne zaštite identiteta krajolika, prirodnih i krajobraznih vrijednosti prostora te kao temelj za utvrđivanje mjera očuvanja istih. Krajobraznom osnovom treba vrednovati postojeće i već predložene, kao i istražiti te predložiti buduće moguće lokacije prostora/površina osobito vrijednih predjela prirodnih vrijednosti za svaki karakteristični tip krajolika Županije, a ukoliko isti već nije zaštićen temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode i samim Prostornim planom Županije.

Iz prethodnog razdoblja prenosi se i preporuka za izradu studije/podloge kojom treba detaljno utvrditi obveze Županije koje proizlaze iz Plana upravljanja vodnim područjem Republike Hrvatske te analizirati prostorna rješenja koja je potrebno implementirati u dokumente prostornog uređenja. Preporuka je da se vezano uz vodno gospodarstvo izradi i Hidrogeološka studija vodonosnika vodozaštitnih područja kako bi se stvorili kvalitetni preduvjeti za reviziju postojećih i donošenje novih Odluka o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta.

Iz ranijih dokumenata zadržava se preporuka za izradu:

1. Program zaštite okoliša za područje Požeško-slavonske županije
2. Program zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti na području Požeško-slavonske županije
3. Agroekološko - pedološka osnova Požeško-slavonske županije
4. Revizija Vodoprivredne osnove sliva rijeke Orljave
5. Studija odvodnje

Uz navedene studije iz prethodnog razdoblja koje nisu izrađene, preporučaju se i inženjersko geološka istraživanja i analize klizištana području cijele Požeško-slavonske županije, a koja se mogu izvršiti samostalno ili u sklopu neke od prethodno navedenih studija.

Važno je napomenuti i da je u fazi izrade Master plan prometa koji će stvoriti osnovu za daljnje planske smjernice i razvoj prometnog povezivanja u dokumentima prostornog uređenja koji će se izraditi u sljedećem razdoblju.

S obzirom na sve izraženiju potrebu vođenja prostornih podataka u georeferenciranim digitalnim oblicima, a temeljem EU Direktiva (INSPIRE) kao i nacionalnih propisa (Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka, uspostava Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU) i sl.), Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije vodi detaljnu analizu postojećih GIS i ostalih baza podataka o prostoru, a potrebno je i istražiti mogućnost međusobnog povezivanja s drugim prostornim bazama različitih razina. Takva analiza baza je za kvalitetniju primjenu suvremenih informatičkih tehnologija u praćenju procesa u prostoru. Upravo za potrebe izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja te izrade izvješća o stanju u prostoru, realizira se uspostava informacijskog sustava prostornog uređenja koju uspostavlja i razvija Ministarstvo u suradnji sa zavodima za prostorno uređenje županija i Grada Zagreba.

Infrastruktura prostornih podataka podrazumijeva metapodatke, skupove i usluge prostornih podataka, mrežne usluge i tehnologije, sporazume o zajedničkom korištenju, pristupu i uporabi i mehanizme za koordinaciju i nadzor, procese i postupke koji se uspostavljaju, kojima se upravlja ili koji su dostupni u skladu s INSPIRE Direktivom. (INSPIRE) je direktiva 2007/2/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća Europske Unije od 14. ožujka 2007. koja se odnosi na prostorne podatke i podržava kreiranje politike vezane uz okoliš.

Kao dio Informacijskog sustava prostornog uređenja RH (<https://ispu.mgipu.hr/>) razvijena je aplikacija pod nazivom **Katalog metapodataka** koja će objediniti podatke o prostornim planovima, čime će se ispunjavati i obveze prema Zakonu o NIPP-u i europskoj INSPIRE direktivi.

Informacijski sustav obuhvaća podatke o:

1. postojećem stanju i korištenju prostora sa svim njegovim prostornim pokazateljima
2. prostornim planovima i prostornim planovima čija je izrada i donošenje u tijeku
3. namjeni prostora/površina i drugim uvjetima korištenja i zaštite prostora određenih i propisanih prostornim planovima i posebnim propisima
4. upravnim i drugim aktima nadležnih tijela koji se izdaju i koji su izdani u svrhu provedbe prostornih planova, građenja, uporabe i uklanjanja građevina i
5. sektorskim strategijama, planovima, studijama i drugim dokumentima propisanim posebnim zakonima značajnim za prostorno uređenje.

Informacijski sustav vodit se kao distributivni informacijski sustav sastavljen od većeg broja dislociranih, međusobno usklađenih i povezanih sustava pojedinih tematskih područja i podpodručja kao i slojeva koji se međusobno uvezuju.

Podaci u informacijskom sustavu su javni, ako nemaju povjerljivo značenje, odnosno ako to ne određuju posebni zakoni.

Nakon uspostave informacijskog sustava prostornog uređenja može se kvalitetnije pratiti stanje u prostoru pomoću prostornih pokazatelja,

Korištenjem jednoobraznih prostornih pokazatelja, određivanjem planskih kategorijama po nivoima značaja za državu, županiju ili regionalnu/lokalnu samouprave te njihovim međusobnim povezivanjem i umrežavanjem, kao i mogućnošću povlačenja i sagledavanja u svim nivoima, značajno će se unaprijediti praćenje, analiza i vrednovanje stanja u prostoru te, na osnovi tako utvrđenih činjenica, i temeljitije poznavanje stanja, uzroka i posljedica pojedinih pojava i trendova razvoja u prostoru, kao što će se istovremeno gotovo onemogućiti mogućnost pogreške.

Zavod za prostorno uređenje tako, u okviru uspostave geografsko-informacijskog sustava prostornog uređenja, treba nastaviti s objedinjavanjem i ažuriranjem svih vrsta prostornih podataka koji se odnose na područje Požeško-slavonske županije. To podrazumijeva, osim prikupljanja prostorno planskih dokumenata i prikupljanje svih vrsta studija, stručnih podloga, projekata, geodetskih podloga i snimaka relevantnih za stanje u prostoru Požeško-slavonske županije.

IV.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unapređenje prostornog razvoja

Kao rezultat naprijed provedene analize potreba, mogućnosti i ograničenja daljnjeg prostornog i održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije, proizlazi prijedlog aktivnosti za njegovo unaprjeđenje u budućem razdoblju. Temeljna aktivnost za unaprjeđenje prostornog i održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije svakako je daljnja izrada prostorno planske dokumentacije u skladu s novim tehnologijama, informacijskim sustavom prostornog uređenja te uvezanosti nivoa e - modula. Kvalitetnom izradom prostornih planova na svim razinama, te njihovim dosljednim i pravodobnim provođenjem, osigurat će se osnovni uvjeti za održiv prostorni i gospodarski razvoj Požeško-slavonske županije. Prostorno planska rješenja treba temeljiti na imperativu racionalnog korištenja prostora, kojim će se prirodni i kulturni resursi Požeško-slavonske županije očuvati od nenamjenskog korištenja, kao i svake druge devastacije i neplanske izgradnje.

O potrebi izrade i donošenja prostornih planova izviješteno je u prethodnom poglavlju. U nastavku se daje sažeti pregled aktivnosti koje je potrebno provesti u postupku izrade i provedbe dokumenata prostornog uređenja u sljedećem razdoblju, s ciljem unaprjeđenja održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije.

Aktivnosti su prikazane sažeto, prema tematskim skupinama, a opširnija razrada svake teme prikazana je u prethodnim poglavljima ovog Izvješća.

1. Vodozaštitna područja - Pri izradi dokumenata prostornog uređenja na svim razinama te prilikom provođenja drugih aktivnosti vezanih uz korištenje i zaštitu prostora, osobitu pozornost treba posvetiti zaštiti vodonosnika, posebno izvorištima i zaštitnim zonama izvorišta te postojećim i planiranim vodozaštitnim područjima, i to kroz mjere i radove na zaštiti voda od zagađenja i

utvrđivanjem učinkovitosti zaštite. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je u svim dijelovima Županije izgraditi sustave odvodnje, kao i sanirati divlja odlagališta otpada u vodonosnom području, ako se takvih pronade, a velike industrijske pogone – zagađivače, opremiti uređajima za predtretman otpadnih voda. Istovremeno, potrebno je izvršiti reviziju postojećih Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta te ih uskladiti s važećom zakonskom regulativom i posebnim propisima. Za sva izvorišta/crpilišta na području Županije za koje još nisu donesene Odluke o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, iste je potrebno što hitnije donijeti. Sva nova izvorišta i crpilišta, koja će se na području Županije eventualno koristiti u budućnosti također moraju biti zaštićena sukladno posebnim propisima te se za njih moraju odrediti zone sanitarne zaštite izvorišta s mjerama zaštite.

2. **Šume** - U svrhu očuvanja šuma potrebno je potencirati njihovu zaštitnu ulogu. Bez nužne opravdanosti ne smanjivati šumske površine i ne provoditi prenamjenu šuma ekološke i socijalne funkcije te zaštićenih šuma u šume druge (gospodarske) namjene. Obnavljati uništene šumske površine pošumljavanjem te održavati postojeće šumske površine putem očuvanja i pravilnog gospodarenja. Pratiti provođenje mjera zaštite šuma utvrđenih Prostornim planom Požeško-slavonske županije te prostornim planovima uređenja gradova i općina na području Požeško-slavonske županije.

3. **Poljoprivredno zemljište** – Nužno je i nadalje poticati racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, povećavanje zemljišnog posjeda i iskorištavanje do sada neobrađenih/zapuštenih poljoprivrednih površina te težiti preobrazbi u pravcu razvoja suvremenog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva. Za očuvanje i korištenje preostalog kvalitetnog zemljišta za poljodjelsku i stočarsku svrhu treba: smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe, poticati i usmjeravati proizvodnju zdrave hrane, prednost dati tradicionalnim poljoprivrednim granama koje imaju povoljne preduvjete za proizvodnju, kod određivanja trasa infrastrukturnih zahvata u prostoru poljoprivredno tlo zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri.

4. **Građevinska područja** – Potrebno je nastaviti s racionalnim planiranjem građevinskih područja, uz tek iznimna proširenja, sukladno odredbama Prostornog plana Požeško-slavonske županije. I dalje treba težiti da se u slučaju potrebe proširenja granica mora prethodno ispitati mogućnost smanjenja postojećeg građevinskog područja u dijelovima koji se kroz dugi vremenski period nisu priveli planiranoj namjeni, odnosno da se površina kompenzira. Ovo se odnosi kako na građevinska područja naselja, tako i na građevinska područja izdvojene namjene - gospodarske, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene. Komunalnim opremanjem neizgrađenih dijelova naselja i ostalim mjerama treba sprječavati svako nepotrebno širenje naselja i težiti smanjenju na dimenzije primjerene potrebama. Kod planiranja novih, kao i kod uređenja postojećih stambenih naselja planirati društvenu i komunalnu infrastrukturu, uz očuvanje postojećih i planiranje novih zelenih površina inkorporiranih u urbanu strukturu naselja.

5. **Gospodarske zone** – Racionalnim planiranjem osigurati uvjete za formiranje gospodarskih zona, uz dosljedno provođenje uvjeta utvrđenih Prostornim planom Požeško-slavonske županije. Nove proizvodne kapacitete i poslovne sadržaje planirati ponajprije u postojećim proizvodnim i poslovnim zonama, u kojima je započeta, uplanu ili je izgrađena osnovna prometna i komunalna infrastruktura. Poticati razvoj malog i srednjeg gospodarstva, poduzetništva i obrtništva, posebno u gradovima i općinskim središtima te manjim lokalnim središtima, s ciljem unaprjeđenja njihovih razvojnih i urbanih obilježja.

6. **Turističke zone** – Pri planiranju turističkih i gospodarskih zona na području Županije primijeniti mjere Županijske razvojne strategije te Master plana razvoja turizma. Iskoristiti potencijale prirodnih i kulturnih vrijednosti te geografskih i ruralnih osobitosti Županije za razvoj turizma.

Primijeniti parametre iz Prostornog plana Županije te poticati realizaciju planiranih svih vrsta ugostiteljsko-turističkih, sportskih i rekreativnih zona planiranih u Prostornom planu županije. Racionalnim planiranjem osigurati uvjete za razvoj ruralnog turizma.

7. Prirodna i kulturna baština – U sustavu prostornog planiranja treba i nadalje prepoznavati područja koja zaslužuju poseban odnos, brigu i zaštitu u cilju očuvanja prirodne i graditeljske baštine. Sve nove podatke o vrstama staništa, zaštićenim i evidentiranim područjima i područjima Ekološke mreže, Natura 2000, s prijedlogom zaštite iz podloga Državnog zavoda za zaštitu prirode, kao i smjernice iz Konzervatorskih uvjeta i podloga potrebno je ugraditi u sve buduće izmjene i dopune prostornih planova. Nakon donošenja Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk po Hrvatskom Saboru, uskladiti prostorno planska rješenja u Prostornom planu Županije i prostornim planovima uređenja gradova i općina sa utvrđenim mjerama zaštite prostora iz navedenog Plana.

8. Infrastrukturni sustavi – Izoliranost Požeško-slavonske županije te ostajanje izvan glavnih prometnih pravaca treba nastojati što hitnije nadoknaditi povezivanjem svih dijelova Županije međusobno, kao i Županije sa širim prostorom regije te osobito države - prometnim i komunalnim infrastrukturnim sustavima. Pritom je važna suradnja s drugim susjednim županijama, lobiranje, kao i aktivno uključivanje Županije u izradu kratkoročnih planova te strateških dokumenata kojima se utvrđuju novi infrastrukturni sustavi državnog značaja (Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Prometna strategija Republike Hrvatske i dr.). Na temeljima potreba lokalnih zajednica, ali i kroz osiguranje stručne utemeljenosti prostorno planskih rješenja, osigurati daljnji razvoj lokalne infrastrukturne mreže u gradovima i općinama.

9. Obnovljivi izvori energije – Poticati gradove i općine na planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije u svojim prostornim planovima te realizaciju već postojećih odredbi i planiranih zona – osobito elektrana i kotlovnica na biomasu i bioplin, geotermalnih elektrana, solarnih elektrana i solarnih toplinskih sustava te malih hidroelektrana.

10. Gospodarenje otpadom – Do kraja razviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, koji se temelji na lokacijama za gospodarenje otpadom na području Požeško-slavonske županije, utvrđene ovim Planom: lokacije "Vinogradine" kod naselja Alilovci i "Crkvište" kod grada Pakraca te lokacije za gospodarenje građevnim otpadom kod naselja Vidovci i Filipovac.

Osim navedenog, cjeloviti sustav gospodarenja otpadom obuhvaća i odlaganje otpada koji sadrži azbest za koji se lokacija planira na odlagalištu "Vinogradine".

Novost u ovom promatranom razdoblju je koncept centara za gospodarenje otpadom koji je definiran Planom gospodarenja otpada Republike Hrvatske te po kojemu će sve JLS Požeško-slavonske županije (osim općine Čaglin), nakon 2018. godine, zbrinjavati otpad na lokaciji centra za gospodarenje otpadom „Šagulje“ u Brodsko-posavskoj županiji. Za Općinu Čaglin planira se zbrinjavanje otpada na lokaciji „Orlovnjak“ na području Osječko-baranjske županije ili „Šagulje“ na području Brodsko-posavske županije.

Lokacija „Vinogradine“ i nadalje je planirana za odlaganje, skladištenje, pripremu i pretovar otpada namijenjenog transportu prema centru za gospodarenje otpadom.

Na lokacijama za gospodarenje građevnim otpadom grade se građevine za gospodarenje građevnim otpadom kao što su komunalno servisne građevine za gospodarenje građevnim otpadom, građevine za odlaganje građevnog otpada, građevine za sakupljanje građevnog otpada (reciklažno dvorište, skladište građevnog otpada i sl.) te građevine za obradu građevnog otpada i sl.

Prema Pravilniku o postupanju s viškom iskopa koji predstavlja mineralnu sirovinu kod izvođenja građevinskih radova, jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno jedinice lokalne samouprave su dužne odrediti lokacije za odlaganje viška iskopa, koje mogu biti privremenog karaktera. Stoga se na nivou prostornog plana županije određuje jedna lokacija za odlaganje viška iskopa u blizini naselja Daranovci, a ostale će se lokacije prema potrebi odrediti na nivou JLS-a.

Potrebno je aktivno provoditi mjere sanacije divljih odlagališta i druge mjere utvrđene Planom gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije.

Prijedlog važnijih aktivnosti unaprjeđenje prostornog i održivog razvoja u prostoru obuhvaća potrebu razvoja infrastrukture i uređenja zemljišta za planiranu namjenu pri čemu je izvor financiranja baziran sredstvima Europske unije, nedležnog Ministarstva, Požeško-slavonske županije, JLS, fizičke i pravne osobe:

Tablica 55.

Prijedlog važnijih aktivnosti unaprjeđenje prostornog i održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije	
Razvoj poduzetničkih i gospodarskih zona	Izgradnja odgovarajuće infrastrukture i dovod energenata, planiranje i omogućavanje formiranja gospodarskih zona i lokacija te stvaranje odgovarajućih uvjeta kroz određivanje smjernica i uvjeta korištenja građevinskog zemljišta u slučaju izgradnje proizvodnih i sl. pogona u PPUO/G, GUP, UPU i DPU te rješenje imovinskopravnih odnosa
Poticanje izgradnje farmi i razvijanje obiteljskih gospodarstava na područjima izvan granica građevinskog područja	Izgradnja odgovarajuće infrastrukture i dovod energenata, planiranje i omogućavanje formiranja farmi te stvaranje odgovarajućih uvjeta kroz određivanje smjernica i uvjeta korištenja u PPUO/G
Poticanje razvoja ugostiteljsko turističkih zona, jačanje i razvoj turističkih te smještajnih kapaciteta kao i turističke ponude i infrastrukture	Izgradnja odgovarajuće infrastrukture i dovod energenata, planiranje i omogućavanje formiranja turističkih zona i lokacija te stvaranje odgovarajućih uvjeta kroz određivanje smjernica i uvjeta korištenja građevinskog zemljišta u slučaju izgradnje proizvodnih i sl. pogona u PPUO/G, GUP, UPU i DPU te rješenje imovinskopravnih odnosa
Gradnja brze ceste A3 (Staro Petrovo Selo) – Brestovac – Požega (obilaznica) – Pleternica – Čaglin – Našice / Pleternica – čvor Lužani (A3)	<ul style="list-style-type: none"> • Dionica A3 (Staro Petrovo Selo) – Brestovac – faza ishođenje građevinske dozvole • Dionica Brestovac – Pleternica - završena Studija utjecaja na okoliš i Studija opravdanosti za požeški prsten dovršena u rujnu 2019. • Dionica obilaznica Pleternice - faza izrade projekata te nakon toga ishođenje građevinske dozvole • Dionica Pleternica - Lužani (A3) i ostatak – završena Studija utjecaja na okoliš, ishođena lokacijska i građevinska dozvola, rješavanje imovinskopravnih odnosa Dionica Pleternica – Požega - Brestovac – izrađena je Studija utjecaja i rješenje o prihvatljivosti zahvata koje je pripravomoćno od 2018. godine
Gradnja akumulacije Kamenska s korekcijom/izmještanjem dijela D38 i	Potrebno obaviti dodatna istraživanja prostora segmenta zaštite, izraditi studiju utjecaja na okoliš i

D69 i izmještanjem dalekovoda	provesti postupak, ishoditi potrebne akte temeljem kojih se može pristupiti gradnji, riješiti imovinsko-pravne odnose
Gradnja brze ceste Granica BiH – Stara Gradiška – Okučani – Lipik – Pakrac – Daruvar – Virovitica – R.Mađarska /pakračko – okučanski cestovni smjer/	Izrađeni glavni projekti i dio parcelacijskog elaborata, u tijeku je dokaz pravnog interesa
Korekcija trasa/izmještanje pojedinih prometnica te izgradnja obilaznica gradova Požega, Pakrac – Lipik	Kontinuirano, osiguravanje financijskih sredstava i izrada projektne i tehničke dokumentacije
Izmještanje dijela D47 na potezu od Lipika/D.Čaglića/Jagme do Baira u Sisačko – moslovačkoj županiji (Lipovljani – Lipik)	Raspisan natječaj za idejna rješenja, studiju utjecaja na okoliš i idejnih projekata
Završetak izrade i usvajanje Plana razvoja Požeško-slavonske županije	Faza izrade i analize podataka
Master plana prometa	Faza izrade i analize podataka
Razvoj Aglomeracija na području Požeško-slavonske županije (projekti poboljšanja vodnokomunalne infrastrukture)	Ishođenje potrebne tehničke dokumentacije te realizacija (u raznim fazama za pojedine dijelove sustava)
Nastaviti s aktivnostima razvoja, unapređenje i modernizacije infrastrukturnih sustava – elektroničkih komunikacija, elektroenergetike i vodne infrastrukture, vodoopskrbe, odvodnje i zaštite voda, opskrbe plinom, obrane od poplava, uređenje vodotoka i sl. – uz primjenu novih saznanja te uvođenje novih tehnologija.	Kontinuirano, osiguravanje financijskih sredstava i izrada projektne i tehničke dokumentacije
Dvorac Trenkovo	Analiza stanja i priprema izrade projektne dokumentacije te kandidiranje financijskih sredstava
Turistički kompleks Zvečevo	Pripreme, pregovori i rješavanje imovinsko - pravnih odnosa
Aktivnost	Faza / Potrebne radnje

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Obrada: Zavoda za prostorno uređenje P-SŽ, 2019. g.

Značajnu ulogu u provođenju navedenih aktivnosti imat će Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. Osim izrade dokumenata prostornog uređenja na svim razinama, Zavod treba i nadalje pratiti provedbu Prostornog plana Požeško-slavonske županije s ciljem učinkovitog korištenja, gospodarenja i zaštite prostora Županije te izrađivati i/ili sudjelovati u izradi prostornih planova iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave kroz savjetodavno-stručnu suradnju i davanje mišljenja o usklađenosti s prostornim planom Županije, kao i voditi dokumentaciju prostora i sudjelovati u izgradnji i razvoju Informacijskog sustav prostornog uređenja, pratiti planiranje i izgradnju kapitalnih infrastrukturnih objekata od važnosti za Državu i Županiju te valorizirati planirane koridore u cilju zaštite prostora i interesa Županije.

V. IZVORI PODATAKA

Pri izradi ovog Izvješća korišteni su brojni dokumenti iz službene dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, koju, osim prostornih planova, čine i brojne studije i stručne podloge iz različitih područja djelovanja.

Popis dokumenata korištenih u izradi ovog Izvješća:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 106/17)
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, 1999. objava: „Narodne novine“, broj 50/99) i Odluka o izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 84/13)
- Prostorni plan Požeško-slavonske županije, uključivo izmjene i dopune (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2002., 2011. i 2014. godine, objava: „Požeško-slavonski službeni glasnik, br 5/02, 5A/02, 4/11, 4/15 i 5/19),
- Prostorni planovi uređenja gradova i općina Požeško-slavonske županije, uključivo izmjene i dopune ovih planova (10 prostornih planova i 27 izmjena i dopuna, razni autori, u razdoblju od 2005. do 2019. godine),
- Izvješće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije, 2008- 2012.
- Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje do kraja 2020. („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 7/18)
- Kartografski prikaz ekološke mreže RH i zaštićenih područja za područje Požeško-slavonske županije – informacijski sustav zaštite prirode – Bioportal (<http://www.bioportal.hr>) te zahtjevi zaštite prirode
- Sustav mjera zaštite arheoloških nalazišta i zona te ažurirana pregledna tablica kulturnih dobara na području Požeško-slavonske županije
- Osnove navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije (izrađivač: „Hidroprojekt – Ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 796/2005. i „Hidroing“ d.o.o. za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek – Trg J. Križanića 3, pod brojem projekta I-743/05. od listopada 2005. godine),
- Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2017.-2022. godine u prosincu 2017. godine. (Izrađivač: EKO SAVJETNIK d.o.o., Slavonski Brod, pod oznakom dokumenta: RN/2017- 05/PGO)
- Rudarsko – geološka studija „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“ (izrađivač: Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, Zagreb, kolovoz 2009. godine.)
- Studija razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije (izrađivač: „Hidroprojekt- ing“.d.o.o. Zagreb, Draškovićeve 35/I, lipanj 2008. godine)
- Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije (izrađivač: „Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 2553/2005.)

Propisi korišteni u izradi Izvješća:

- Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13, 65/17 i 114/18 i 39/19)
- Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13 i 20/17)
- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13 i 15/18)
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 78/15,12/18 i 118/18)

- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15 – Uredba, 44/17 i 90/18)
- Zakon o šumama („Narodne novine“, br. 68/18 i 115/18)
- Zakon o vodama („Narodne novine“, br. 153/09, 130/11, 56/13, 14/14 i 46/18)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 20/18 i 115/18)
- Zakon o zaštiti zraka („Narodne novine“, br. 130/11, 47/14, 61/17 i 118/18)
- Zakon o rudarstvu („Narodne novine“, br. 56/13 i 14/14)
- Zakon o lovstvu („Narodne novine“, br. 99/18)
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („Narodne novine“, br. 86/12, 143/13, 65/17 i 14/19)
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 94/13, 73/17 i 14/19)
- Zakon o stočarstvu („Narodne novine“, br. 70/97, 36/98, 151/03, 132/06 i 14/14),
- Zakon o obrani („Narodne novine“, br. 73/13, 75/15, 27/16 i 30/18)
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Narodne novine“, br. 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10)
- Zakon o zaštiti od buke („Narodne novine“, br. 30/09, 55/13, 153/13, 41/16 i 114/18)
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08-Odluka USRH, 46/10 i 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15)
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01, 60/01-vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 109/07, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak pročišćenog teksta i 123/17)
- Zakon o cestama („Narodne novine“, br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14)
- Zakon o javnim cestama („Narodne novine“, br. 180/04, 138/06, 146/08, 38/09, 124/09, 153/09, 73/10)
- Zakon o sigurnosti prometa na cestama („Narodne novine“, br. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15 i 108/17)
- Zakon o željeznici („Narodne novine“, br. 94/13, 148/13 i 73/17)
- Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava („Narodne novine“, br. 82/13, 18/15, 110/15 i 70/17)
- Zakon o zračnom prometu („Narodne novine“, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14)
- Zakon o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17)
- Zakon o energiji („Narodne novine“, br. 120/12, 14/14, 95/15 – Uredba o dopuni i 102/15 - dopuna)
- Zakon o grobljima („Narodne novine“, br. 19/98 i 50/12)
- Zakon o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04 - uredba, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11, 144/12, 147/14 i 68/18)
- Zakon o zaštiti od požara („Narodne novine“, br. 92/10)
- Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 152/08, 49/11 i 25/13)
- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova („Narodne novine“, br. 106/98, 39/04, 45/04 – ispravak i 163/04 - dopuna),
- Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima („Narodne novine“, br. 88/14)
- Pravilnik o proglašenju divljih svojti zaštićenih i strogo zaštićenih („Narodne novine“, br., br. 99/09)
- Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, br. 144/13 i 73/16)
- Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu („Narodne novine“, br. 146/14)

- Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, br. 23/19)
- Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta („Narodne novine“, br. 55/02)
- Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima („Narodne novine“, br. 112/17 i 34/18)
- Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti („Narodne novine“, br. 78/13.)
- Pravilnik o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključaka i prilaza na javnu cestu („Narodne novine“, br. 95/14)
- Pravilnik o prometnim znakovima, opremi i signalizaciji na cestama („Narodne novine“, br. 59/00 i 34/03)
- Pravilnik o željezničkoj infrastrukturi („Narodne novine“, br. 127/05, 16/08)
- Pravilnik o općim uvjetima za građenje u zaštitnom pružnom pojasu („Narodne novine“, br. 93/10)
- Pravilnik o uvjetima za određivanje križanja željezničke pruge i drugih prometnica („Narodne novine“, br. 111/15)
- Pravilnik o načinu osiguravanja prometa na željezničko-cestovnim prijelazima i pješačkim prijelazima preko pruge („Narodne novine“, br. 121/09)
- Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture („Narodne novine“, br. 88/01)
- Pravilnik o tehničkim uvjetima za elektroničku komunikacijsku mrežu poslovnih i stambenih zgrada („Narodne novine“, br. 155/09)
- Pravilnik o zaštitnim i sigurnosnim zonama oko vojnih lokacija i građevina („Narodne novine“, br. 122/15)
- Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži („Narodne novine“, br. 88/15, 78/16 i 116/17)
- Pravilnik o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora („Narodne novine“, br. 97/10 i 31/13)
- Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 88/12)
- Pravilnik o vrstama otpada („Narodne novine“, br. 27/96)
- Pravilnik o uvjetima za postupanje s otpadom („Narodne novine“, br. 123/97, 112/01)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 117/17)
- Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom („Narodne novine“, br. 38/08)
- Pravilnik o grobljima („Narodne novine“, br. 99/02)
- Pravilnik o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada („Narodne novine“, br. 114/15 i 103/18)
- Pravilnik o načinu i postupcima gospodarenja otpadom koji sadrži azbest („Narodne novine“, br. 42/07)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama („Narodne novine“, br. 40/99, 6/01 i 14/01 – ispravak)
- Pravilnik o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina („Narodne novine“, br. 142/13)
- Pravilnik o prostornim standardima, normativima te urbanističko-tehničkim uvjetima za planiranje mreže športskih objekata („Narodne novine“, br. 38/91)
- Pravilnik o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora („Narodne novine“, br. 97/10 i 31/13)
- Odluka o utvrđivanju slivnih područja („Narodne novine“, br. 20/96, 98/98 i 5/99)
- Odluka o granicama vodnih područja („Narodne novine“, br. 79/10)
- Odluka o određivanju osjetljivih područja („Narodne novine“, br. 81/10 i 141/15),
- Odluka o popisu voda I. reda („Narodne novine“, br. 79/10)
- Odluka o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, br. 103/18)

- Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, br. 3/14 i 72/17)
- Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti („Narodne novine“, br. 132/17)
- Uredba o graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari u zraku („Narodne novine“, br. 133/05)
- Uredba o ekološkoj mreži („Narodne novine“, br. 124/13 i 105/15)
- Uredba o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku („Narodne novine“, br. 6/00 i 68/03)
- Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08),
- Uredba o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari („Narodne novine“, br. 44/14, 31/17 i 45/17)
- Uredba o standardu kakvoće voda („Narodne novine“, br. 73/13, 151/14, 78/15, 61/16 i 80/18)
- Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 64/08),
- Uredba o klasifikaciji voda („Narodne novine“, br. 77/98 i 137/08)
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, br. 61/14 i 3/17)
- Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 1/14)
- Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku („Narodne novine“, br. 117/12 i 84/17)
- Uredba o utvrđivanju popisa mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka („Narodne novine“, br. 65/16)
- Uredba o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada („Narodne novine“, br. 50/05, 39/09),
- Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 64/08)
- Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme („Narodne novine“, br. 131/12 i 92/15)
- Uredba o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta („Narodne novine“, br. 34/12)
- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdaje lokacijsku i/ili građevinsku dozvolu („Narodne novine“, br. 116/07, 56/11)
- Uredba o indeksu razvijenosti („Narodne novine“, br. 63/10, 158/13 i 131/17)
- Uredbu o postupku i mjerilima za osnivanje prava služnosti na šumi i/ili šumskom zemljištu u vlasništvu republike hrvatske u svrhu eksploatacije mineralnih sirovina („Narodne novine“, br. 133/07 i 9/11)
- Odluka o donošenju Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine („Narodne novine“, br. 3/17)

Također, u izradi ovog Izvješća Zavod je surađivao s upravnim odjelima, javnim ustanovama i drugim institucijama Požeško-slavonske županije, kao s i većim brojem nadležnih državnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima. Rezultat je složeni dokument koji pokriva različita područja ljudskog djelovanja, koja na različite načine utječu na buduće planiranje prostora i unaprjeđenje održivog razvoja, a i sama proizlaze iz postojećih prostorno planskih rješenja. Već i sama definicija prostornog planiranja kao interdisciplinarnе djelatnosti određuje neophodnu daljnju suradnju Zavoda i nadležnih tijela na svim razinama, s ciljem što kvalitetnije realizacije navedenih projekata i provedbi aktivnosti utvrđenih ovim dokumentom.

U nastavku, sukladno članku 10. Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 48/14 i 19/15), se daje popis nadležnih

državnih tijela, tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, javne ustanove te druge pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća, a koja su, na pisani zahtjev, dostavile podatke za izradu ovog Izvješća. Podaci tijela i pravnih osoba koje nisu dostavile podatke preuzeti su sa njihovih službenih Internetskih stranica te objavljenih ili dostavljenih dokumenata, studija i stručnih podloga.

Popis tijela i pravnih osoba koje su dostavile podatke za izradu ovog Izvješća:

1. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, Županijska 7, 34000 Požega (dopis: Klasa: 612-07/18-01/22, Urbroj: 2177/1-2-02-18-2 od 04.09.2018.)
2. INA – INDUSTRIJA NAFTE, d.d., Istraživanje i proizvodnja nafte i plina, Razrada polja, Lovinčićeva 4, 10000 Zagreb (dopis: Znak - Re: 50308575/03-08-18/3223-377/BK od 04. rujna 2018.)
3. Odašiljači i veze d.o.o., Ulica grada Vukovara 269 d, 10000 Zagreb (dopis: Ur.broj: 566907 KJ od 30. kolovoza 2018.)
4. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Radnička cesta 80/7, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 612-07/18-29/17, Urbroj: 427-07-18-2 od 04. rujna 2018.)
5. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi, Trg Matka Peića 3, 34000 Požega (dopis: Klasa: 612-08/18-10/0463, Urbroj: 532-04-02-07/3-18-2 od 10. rujna 2018.)
6. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Miramarska cesta 22, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-05/18-01/1, Urbroj: 538-06-1-1/218-18-62 od 05. rujna 2018.)
7. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo, Ulica grada Vukovara 284, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-02/18-01/19, Urbroj: 376-05-01-18-2 od 06. rujna 2018.)
8. HEP, Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Križ, Trg sv. Križa 7, 10314 Križ (dopis: Broj i znak: 4/076901/18.BK9367 od 06. rujna 2018.)
9. PLINACRO d.o.o. ČLAN INA GRUPE, Savska cesta 88a, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: PL-18/2975, Urbroj: T/IP-18-2 od 10. rujna 2018.)
10. Hrvatske vode Zagreb, VGI za mali sliv Orļjava-Londža, Industrijska 13 d, 34000 Požega (dopis: Klasa: 350-02/18-01/0000482, Urbroj: 374-3103-01-18-2 od 10. rujna 2018.)
11. Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana, Bolnička ulica 74, 34550 Pakrac (dopis: Urbroj: 01-883/2-2018 od 10. rujna 2018.)
12. Hrvatske vode, VGI za mali sliv „Ilova – Pakra“, J.Jelačića 20, 43500 Daruvar (dopis: Klasa: 350-02/18-01/0000480, Urbroj: 374-3106-1-18-2 od 11. rujna 2018.)
13. Grad Lipik, Jedinostveni upravni odjel, Trg Marije Terezije 27, 34551 Lipik (dopis: Klasa: 350-01/18-01/04, Urbroj: 2162/02-03-04/4-18-02 od 12. rujna 2018.)
14. HŽ infrastruktura, Sektor za razvoj, pripremu i provedbu investicija i EU fondova, Mihanovićeva 12, 10000 Zagreb (dopis: Broj i znak: 8811/18, 1.3.1. GI od 12. rujna 2018.)
15. HAKOM, Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb (dopis: Klasa: 350-01/18-02/14, Urbroj: 376-03-18-2 od 13. rujna 2018. i e-mail: vladimir.dukovic@hakom.hr od 27. studenog 2019.)
16. Hrvatski Telekom d.d., Sektor pristupnih mreža, Odjel upravljanja elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom, Mihanovićeva 9, 10 110 Zagreb (dopis: Oznaka: T43-46877409-18 od 14. rujna 2018.)
17. Ministarstvo turizma, Prisavlje 14, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-02/18-02/6, Urbroj: 529-04-01-03/1-18-2 od 04. rujna 2018.)
18. Grad Požega, Upravni odjel za komunalne djelatnosti i gospodarenje, Trg Sv. Trojstva 1, 34000 Požega (dopis: Klasa: 350-01/18-01/12, Urbroj: 2177/01-05/04-18-2 od 19. rujna 2018.)

19. MONTCOGIM – Plinara d.o.o., Trg Ante Starčevića 2, 10431 Sveta Nedjelja (dopis od 17. rujna 2018.)
20. Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, Sektor za razvoj i strateško planiranje, Odjel za razvoj i planiranje, Vončinina 3, 10000 Zagreb (dopis: Klasa:350-02/2018-1/224, Urbroj: 345-211/516-2018-2/DB od 18. rujna 2018.)
21. Grad Kutjevo, Gradonačelnik, Trg graševine 1, 34340 Kutjevo (dopis: Klasa: 350-01/18-01/04, Urbroj: 2177/06-01-18-2 od 17. rujna 2018.)
22. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 324-01/18-01/742, Urbroj: 525-13/1256-18-2 od 12. rujna 2018.)
23. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarstvo otpadom, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 351-03/18-01/229, Urbroj: 517-03-1-1-18-2 od 19. rujna 2018.)
24. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-05/18-01/1059, Urbroj: 525-10/0486-18-2 od 18. rujna 2018.)
25. Komunalac Požega d.o.o., Vukovarska 8, 34000 Požega (dopis: Znak i broj: 3.1057-2/18.JR od 21. rujna 2018.)
26. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Planinska 2a, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-02/18-01/555, Urbroj: 525-11/1066-18-2 od 13. rujna 2018.)
27. Hrvatske vode, VGO za srednju i donju Savu, Slavonski Brod, Šetalište braće Radić 22 (dopis: Klasa: 350-02/18-01/0000482, Urbroj: 374-21-1-18-4 od 24. rujna 2018.)
28. VIPnet d.o.o., pp 470, Vrtni put 1, 10000 Zagreb (dopis od 24. rujna 2018.)
29. Grad Pakrac, Gradonačelnik, Trg ba na J. Jelačića 18, 34550 Pakrac (dopis: Klasa: 350-01/18-01/3, Urbroj: 2162-06/01-18-2 od 20. rujna 2018.)
30. HEP, Operator distribucijskog sustava d.o.o, "Elektra" Požega, Primorska 24, 34000 Požega (dopis: Broj i znak: 402100102/2166/18MV od 25. rujna 2018.)
31. Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Našice, Odjel za uređivanje šuma, Ul. Josipa Jurja Strossmayera 1, 31500 Našice (dopis: Ur. Broj: NA-05-18-1770/02 od 26. rujna 2018.)
32. Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za društvene djelatnosti, Županijska 7, 34000 Požega (dopis: Klasa: 350-01/18-01/7, Urbroj: 2177/1-07-07/1-18-1 od 28. rujna 2018.)
33. Ministarstvo obrane, Uprave za materijalne resurse, Sektor za vojnu infrastrukturu, Služba za vojno graditeljstvo i energetska učinkovitost, Trg kralja Petra Krešimira IV 1, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-01/18-01/5, Urbroj: 512M3-020201-18-4 od 25. rujna 2018.)
34. HOPS Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Prijenosno područje Osijek, Služba za upravljanje područnom mrežom, Vukovarska cesta 217, 31000 Osijek (dopis: Broj i znak: 300200103/2103/18VE od 27. rujna 2018.)
35. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava za cestovnu i željezničku infrastrukturu, Prisavlje 14, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-02/18-01/93, Urbroj: 530-06-2-1-18-2 od 28. rujna 2018.)
36. Regionalni koordinator razvoja Požeško-slavonske županije "Panora", Županijska 7, 34000 Požega (dopis: Klasa: 300-01/18-1/62, Urbroj: 2177/1-09-03/2-18-2 od 02. listopada 2018.)
37. Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada, Selska cesta 136, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-07/18-01/1, Urbroj: 403-1/0037-18-26 od 04. listopada 2018.)
38. HEP PLIN, Sektor za distribucij, Služba za tehničke poslove, Cara Hadrijana 7, 31000 Osijek (dopis: Broj: F200002-1579/2018.BM/LJS od 03. listopada 2018.)
39. Komunalac d.o.o. Pakrac, Ulica križnog puta Gavrinica 18, 34550 Pakrac (dopis: 366/18 od 09. listopada 2018.)

40. Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo, Županijska 7, 34000 Požega (dopis: Klasa: 350-02/18-01/15, Urbroj: 2177/1-06-06/1-18-2 od 19. listopada 2018. i Klasa: 300-01/19-01/16, Urbroj: 2177/1-06-06/1-19-1 od 25. rujna 2019.)
41. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprave za zaštitu prirode, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 612-07/18-70/42, Urbroj: 517-05-2-3-18-4 od 30. listopada 2018.)
42. PAKRAC-PLIN d.o.o., Ulica križnog puta 18, 34550 PAKRAC (dopis: Broj: 81/2018. od 09. studenog 2018.)
43. Državna geodetska uprava, središnji ured, Sektor za infrastrukturu prostornih podataka, Gruška 20, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-01/18-01/16, Urbroj: 541-05-02/1-18-2 od 16. studenog 2018.)
44. Županijska uprava za ceste Požeško-slavonske županije, Matije Gupca 6, 34000 Požega (dopis poslan e-mailom: uprava-za-cestes@po.t-com.hr, 11. rujna 2019.)
45. VODE LIPIK d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju, Aleja kestenova 35, 34550 Pakrac (dopis poslan e-mailom: marijan.pierobon@vode-lipik.hr, 17. rujna 2019.)
46. Turistička zajednica Požeško-slavonske županije, Županijska 7, 34000 Požega (dopis poslan e-mailom: tomislav.grgic@pszupanija.hr, 27. rujna 2019.)
47. Tekija, d.o.o. za obavljanje vodnih usluga, Vodovodna 1, 34000 Požega (dopis: Znak i broj: 1.0.-472-4/2019.E.G. od 30. rujna 2019. i e-mail: emilija.gaspar@tekija.hr od 29. listopada 2019.)

VI. POPIS PRILOGA

Popis tablica:

Tablica 1. Osnovni podaci o teritoriju Županije

Tablica 2. Prostorna struktura korištenja površina prema evidenciji prostornih planova uređenja gradova i općina

Tablica 3. Središnja naselja Požeško-slavonske županije

Tablica 4. Broj, ukupna površina i gustoća naselja u Požeško-slavonskoj županiji

Tablica 5. Građevinska područja (GP) naselja i izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN) u Požeško-slavonskoj županiji

Tablica 6. Broj stanovnika i indeks kretanja broja stanovnika 2001./2011. u Požeško-slavonskoj županiji

Tablica 7. Broj stanovnika, površina i gustoća naseljenosti 2011. godine

Tablica 8. Prirodno kretanje stanovništva u Požeško-slavonskoj županiji od 2013. do 2018.

Tablica 9. Prirodno kretanje stanovništva u 2018. godini

Tablica 10. Procjena ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije sredinom godine 2012. - 2017. godine

Tablica 11. Mreža timova Doma zdravlja Požeško-slavonske županije

Tablica 12. Indeks razvijenosti Požeško-slavonske županije

Tablica 13. Ocjenjivanje i razvrstavanje Požeško-slavonske županije prema razvijenosti

Tablica 14. Razvojna skupina JLS Požeško-slavonske županije

Tablica 15. BDP po stanovniku u RH i PSŽ za razdoblje od 2014. do 2016. godine (u EUR-ima)

Tablica 16. Broj poslovnih subjekata prema pravnom statusu, stanje na dan 31.12. 2017.

Tablica 17. Broj gospodarstava prema veličini na području Požeško-slavonske županije

Tablica 18. Smještajni objekti prema kategorijama

Tablica 19. Eksploatacijska polja Požeško-slavonske županije

Tablica 20. Duljina cesta prema skupinama (km)

Tablica 21. Popis javnih cesta na području Požeško-slavonske županije

Tablica 22. Duljina postojećih županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije

Tablica 23. Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije

Tablica 24. Duljine postojećih željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije

Tablica 25. Pokazatelji zračnog prometa na području Požeško – slavonske županije

Tablica 26. Duljina visokonaponske prijenosne mreže te distributivne srednje naponske i niskonaponske mreže

Tablica 27. Duljina plinovoda na području Požeško-slavonske županije

Tablica 28. Duljina javne vodoopskrbne mreže i potrošnja pitke vode na području Požeško-slavonske županije

Tablica 29. Duljina javne odvodnje te broj i kapacitet uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije

Tablica 30. Zaštićeni dijelovi prirode

Tablica 31. Evidentirani dijelovi prirode koje se PPŽ-om predlažu štiti temeljem Zakona o zaštiti prirode

Tablica 32. Područja ekološke mreže RH (EU ekološke mreže NATURA 2000)

Tablica 33. Zaštićena, obnovljena i ugrožena kulturna dobra na području Županije

Tablica 34. Obvezni prostorni pokazatelji za područje Požeško-slavonske županije

- Tablica 35. Prostorni planovi područne (regionalne) razine
Tablica 36. Prostorni planovi lokalne razine
Tablica 37. Prostorni planovi stavljeni van snage
Tablica 38. Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk
Tablica 39. Prostorni plan Općine Kaptol
Tablica 40. Prostorni plan Općine Čaglin
Tablica 41. Urbanistički plan uređenja Grada Kutjeva
Tablica 42. Urbanistički plan uređenja gospodarske zone „Pakrac 1“
Tablica 43. Urbanistički plan uređenja gospodarske zone „Nurkovac“
Tablica 44. Urbanistički plan uređenja gospodarske zone „Završje“
Tablica 45. Prostorni planovi obvezni za izradu
Tablica 46. Broj izdanih akata za provedbu prostornih planova u razdoblju od 2013. do 2017. godine
Tablica 47. Popis strateških procjena utjecaja na okoliš i strateških studija o utjecaju na okoliš za pojedine planove i programe na području Požeško-slavonske županije
Tablica 48. Popis provedenih postupaka procjene utjecaja na okoliš u Požeško-slavonskoj županiji
Tablica 49. Mišljenje na konačni prijedlog plana (PPUO/G – Izmjene i dopune)
Tablica 50. Mišljenje na prostorne planove (Stavljene van snage)
Tablica 51. Mišljenje na konačni prijedlog plana (PPŽ – Izmjene i dopune - susjednih županija)
Tablica 52. Mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene (PPUO/G – Izmjene i dopune)
Tablica 53. Mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene za ostalo
Tablica 54. Mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene za PP – IZD - druge županije
Tablica 55. Prijedlog važnijih aktivnosti unaprjeđenje prostornog i održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije

Popis slika:

- Slika 1. Položaj Požeško-slavonske županije u Republici Hrvatskoj prema NUTS2
Slika 2. Shematski prikaz Požeško-slavonske županije s krajnjim točkama A i B
Slika 3. Obilježja reljefa Požeško-slavonske županije
Slika 4. Administrativno-teritorijalni ustroj Požeško-slavonske županije
Slika 5. Kartografski prikaz - 1. Korištenje i namjena prostora
Slika 6. Postojeći sustav središnjih naselja
Slika 7. Planirani sustav središnjih naselja
Slika 8. Kretanje indeksa među popisne promjene broja stanovnika
Slika 9. Indeks kretanja broja stanovnika 2001./2011. po JLS P-SŽ
Slika 10. Stupanj i indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave na području Požeško-slavonske županije
Slika 11. Okvirna procjena mjerodavnih protoka recipijenata, granice i površine slivova
Slika 12. Granica područja podslivova, malih slivova i sektora na području Požeško-slavonske županije
Slika 13. Hidrološke značajke većih vodotoka (1961. – 1990.)
Slika 14. Prirodna ranjivost podzemnih voda na području PSŽ
Slika 15. Kartogram - 5. Postupanje s otpadom
Slika 16. Cestovna mreža RH

- Slika 17. Postojeće i planirano stanje državnih cesta i županijskih cesta na području Požeško-slavonske županije*
- Slika 18. Cestovna mreža istočne Slavonije*
- Slika 19. Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije*
- Slika 20. Planirano stanje zračnog prometa na području Požeško-slavonske županije*
- Slika 21. Postojeće i planirano stanje visokonaponske elektroenergetske mreže u Požeško-slavonskoj županiji*
- Slika 22. Postojeće i planirano stanje magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda u Požeško-slavonskoj županiji*
- Slika 23. Distribucijska područja*
- Slika 24. Postojeće i planirano stanje odvodnje i prečišćavanja u Požeško-slavonskoj županiji*
- Slika 25.: 3.A. Uvjeti korištenja i zaštite prostora, Područja posebnih uvjeta korištenja, Natura 2000/Ekološka mreža*